

**ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА**

Най-силният роман
на Сойер!
Майк Резник

ФАНТАСТИКА

56

РОБЪРТ СОЙЕР

**ТЕРМИНАЛЕН
ЕКСПЕРИМЕНТ**

РОМАНЪТ Е НАГРАДЕН С
НЕБЮЛА '96

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **БАРД**

РОБЪРТ СОЙЕР ТЕРМИНАЛЕН ЕКСПЕРИМЕНТ

Превод: Здравка Евтимова

chitanka.info

Всичко започна като експеримент, доказващ, че съществува живот след смъртта. Експериментът завърши със смърт.

Доктор Питър Хобсън е създал чудовище. По-точно три на брой. За да провери теориите си за безсмъртието и живота след смъртта, той създава три електронни двойника на собствената си личност.

Всички спомени, свързани с физическото съществуване, са заличени у Хобсън 1. Той ще имитира животът след смъртта.

Вторият Хобсън не познава процесите на стареене и смъртта. Той ще имитира безсмъртие.

Третият двойник на Хобсън не е претърпял никакви промени. Той е копие, служещо за контролна база на експеримента.

Един от тримата двойници е убиец.

ПРОЛОГ

Декември 2011 година

— В коя стая мога да намеря детектив Файлоу? — попита Питър Хобсън, висок, слаб четиридесет и две годишен мъж с прошарена коса.

Пълничката медицинска сестра, която седеше зад бюрото, погълната от някакво четиво, вдигна глава.

— Извинете, какво обичате?

— Детектив Сандра Файлоу — обясни Питър. — В коя стая мога да я намеря?

— Четиристотин и дванадесета — отвърна сестрата. — Но само най-близките и роднини могат да я посещават. Така нареди лекуващият ѝ лекар.

Питър тръгна по коридора. Медицинската сестра излезе иззад бюрото, настигна го и твърдо заяви:

— Не е разрешено да отивате там.

Питър се обърна и за миг се вгледа в лицето ѝ.

— Трябва да се срещна с нея.

Сестрата се изпречи пред него.

— Състоянието на пациентката е критично.

— Аз съм Питър Хобсън. Доктор съм.

— Зная кой сте, господин Хобсън. Знам и че сте доктор, но не сте медик.

— Член съм на управителния съвет на „Норт Йорк Дженерал“.

— Прекрасно. А сега излезте и идете да досаждайте на някой друг. Няма да ви позволя да създавате безредие в моето отделение.

— Вижте, трябва да видя госпожица Файлоу — въздъхна Питър. — Това е въпрос на живот и смърт.

— Всички случаи в отделението за реанимация са на живот и смърт, господин Хобсън. Госпожица Файлоу спи и няма да позволя на никого да я безпокои.

Питър я отблъсна и тръгна по коридора.

— Ще извикам охраната — предупреди го сестрата. Говореше тихо, за да не тревожи пациентите.

— Прекрасно — каза Питър, без да се обръща. Дългите му крака бързо го носеха напред. Сестрата отиде до бюрото си и вдигна телефона.

Питър намери 412 стая и влезе без да почука. Към тялото на Сандра бяха свързани различни проводници. Правеха ѝ електрокардиограма. Хобсън не беше специалист в тази област, но без особено усилие разчете данните от уредите. До леглото ѝ имаше система с физиологичен разтвор.

Сандра отвори очи. Бяха необходими няколко секунди, докато се съсредоточи.

— Ти! — възкликна накрая тя. Гласът ѝ беше слаб и дрезгав в резултат от облъчването.

Питър затвори вратата.

— Имам на разположение само няколко секунди. Вече извикаха охраната и ще ме изхвърлят.

За Сандра всяка една отделна дума беше истинско мъчение.

— Ти се... опита... да ме убиеш — прошепна тя.

— Не — отговори Питър. — Кълна ти се, че не съм.

Сандра се опита да извика, ала гласът ѝ бе прекалено слаб, за да се чуе през затворената врата.

— Сестра!

Питър я погледна веднага. Когато я срещна за пръв път, само преди няколко седмици, тя беше здрава тридесет и шест годишна жена с бляскава червеникава коса. Сега косата ѝ падаше на мръсни кичури, кожата на лицето ѝ беше мъртвешки бледа, а самата тя почти не можеше да се движи.

— Не искам да бъда груб, Сандра — подхвана Питър, — но моля те, замълчи и ме изслушай.

— Сестра!

— Слушай по дяволите! Аз нямам нищо общо с убийството. Но зная кой го извърши. И мога да ти дам възможност да го пипнеш.

В този момент вратата се отвори с трясък и влезе пълната сестра. От двете и страни нахълтаха двама яки мъжаги от охраната.

— Изведете го оттук — нареди сестрата.

Здравеняците пристъпиха напред.

— По дяволите, Сандра! — възкликна Питър. — Това е единственият ти шанс. Отдели ми пет минути. — Единият мъжага го сграбчи за ръката. — Пет минути, за Бога! Това е всичко, за което те моля.

— Да тръгваме — каза здравенякът.

Гласът на Питър зазвуча умолително.

— Сандра, кажи им, че искаш да остана! — Намрази се за следващите думи, но не успя да измисли нищо по-убедително. — Ако не го направих, ще умреш, без да си имала възможност да разкриеш извършителя на престъпленията.

— Хайде тръгвай, приятел — подкани го грубо другият здравеняк.

— Не... чакайте! Сандра, моля те!

— Тръгвай...

— Сандра!

Накрая се разнесе слабият ѝ, едва доловим глас:

— Пуснете го... Нека... остане.

— Не можем да допуснем това, госпожо — каза единият мъж.

Сандра събра сили.

— Касае се за полицейско разследване... нека остане.

Питър се освободи от хватката на мъжагата и каза на Сандра:

— Благодаря. Наистина благодаря.

Медицинската сестра го изгледа навъсено.

— Няма да стоя дълго — увери я той. — Обещавам ви.

Сандра успя да извърне глава към сестрата и измърмори едва чуто:

— Всичко е... наред.

Сестрата възмутено стисна устни, но кимна и каза:

— Добре. — Може би приказките за полицейско разследване и криминални престъпления с неизвестен извършител я бяха убедили, че това не е нейна територия.

— Благодаря — обърна се Питър към нея. Изпитваше истинско облекчение. — Много ви благодаря.

Сестрата се намръщи, обърна се и напусна стаята. Единият здравеняк незабавно я последва, другият, чието лице наподобяваше

гневна маска, тръгна заднишком, вдигнал предупредително показалец срещу Питър.

Когато и тримата излязоха и Питър и Сандра останаха сами, тя промълви:

— Разкажи... ми.

Питър взе стол и седна до леглото.

— Искам да започна с това колко дълбоко, наистина дълбоко съжсаявам за всичко, което се случи. Повярвай ми, никога не съм искал нито ти, нито някой друг да пострада. Това... Просто събитията са извън контрол.

Сандра не отговори нищо.

— Имаш ли семейство? Деца?

— Дъщеря — отвърна Сандра. — Защо?

— Не знаех.

— От бившия ми съпруг — обясни Сандра.

— Искам да знаеш, че ще поема финансовата ѝ издръжка. Всичко, от което се нуждае тя — дрехи, коли, университет, ваканции в Европа. Каквото и да е. Ще заплатя всичко. Ще основа попечителски фонд.

Очите на Сандра бяха широко отворени.

— Никога не съм искал да стане така. Кълна ти се, непрекъснато се опитвах да го спра.

Питър замълча, мислейки си отново как бе започнало това проклето нещо. Друга болнична стая — опитваше се да утеша друга прекрасна жена, която умираше. Кръгът се бе затворил.

— Саркар Мухамед имаше право — трябваше да дойда при теб по-рано. Имам нужда от помощта ти, Сандра. Това трябваше да спре.

Питър въздъхна. Чудеше се откъде да започне. Бяха се случили толкова много неща.

— Ти знаеше ли — подхвана накрая той, — че е възможно да се проследи всяка неутрална мрежа в човешки мозък и да се създаде точно копие на индивидуалния човешки ум вътре, в компютъра?

Сандра поклати глава.

— Е, това е напълно възможно. Нова техника. Саркар Мухамед е един от пионерите в тази област. Какво би казала, ако ти съобща,

че моят мозък е бил проучен внимателно и след това са създадени негови копия?

Сандра вдигна вежди.

— Две глави... мислят винаги по-добре... от една.

Питър прие коментара ѝ с крива усмивка.

— Може би. Макар че всъщност са били създадени общо три на брой копия на моя ум.

— И едно от тях... е извършило... убийствата?

Питър се изненада колко бързо Сандра успя да схване същността на случилото се.

— Да.

— Помислих си, че е... замесен... изкуствен интелект.

— Опитавме се да ги спрем — продължи Питър. — Ала не успяхме с никакви средства. Но поне сега зная кое от копията е виновно. — Той замълча. — Ще ти дам всичко от което се нуждаеш, Сандра, включително и пълен достъп до режим „Въпрос — Отговор“, с който е бил проучван мозъкът ми. Ще ме опознаеш в най-големи подробности — по-добре от всеки друг на света. Ще научиш как мисля и това ще ти даде необходимите знания, как да унищожии копието-убиец.

Сандра леко вдигна рамене.

— Не мога да го направя — отвърна тя с тъжен, слаб глас. — Умирам.

Питър затвори очи.

— Зная. Ужасно, ужасно съжалявам. Но има начин, Сандра. И ти можеш да сложиш край на всичко това.

ГЛАВА 1

Януари 1995 година

Сандра Файлоу изследваше спомените на Питър Хобсън.

Ужасът бе започнал през 1995-а, преди шестнадесет години. По това време Питър Хобсън все още не беше в центъра на острия спор за науката и вярата, който бе разтърсил света. Не, тогава той беше просто двадесет и шест годишен студент в университета в Торонто и работеше по темата си за получаване на магистърска степен в областта на биомедицинското инженерство. Студент, който щеше да изпита върховното сътресение на своя живот...

Телефонът в общежитието на Питър Хобсън иззвъня.

— Имаме си скапан труп — изпя гласът на Кофакс. — Съгласен ли си да го режем?

Скапан труп. Мъртъв човек. Питър се опитваше да привикне с коравосърдечието на Кофакс. Разтърка очи, опитвайки се да прогони съня.

— Д-да. — После се опита да придаде увереност на гласа си и добави — Разбира се. Съвсем естествено, ще го поема.

— Касапинът ще е Меймикониън — обясни Кофакс. — Ти ще следиш електрокардиограмите. Така ще можеш да избиеш голяма част от изискванията за часовете по практика.

Меймикониън. Хирург, работещ в областта на трансплантация на органи, специализирал в Станфорд. Над шестдесет годишен. Ръцете му бяха сигурни като на статуя. Щяха да изваждат трупни органи. За Бога, да. Щеше му се да участва в това.

— Кога? — попита Питър.

— След два часа — отвърна Кофакс. — Поддържат живота на хлапето. Нали плътта трябва да е свежа. Меймикониън е в Минесота и му трябват два часа, докато дойде и се приготви.

„Хлапе“ — беше казал Кофакс. Значи умираше някое дете.

— Какво се е случило? — попита Питър.

— Злополука с мотоциклет — хлапето било изхвърлено във въздуха и го е прегазил буик.

Тийнейджър. Питър поклати глава.

— Участвам — рече той.

— Операционна №3 — обясни Кофакс. — Подготовката започва след час. — После затвори телефона, а Питър побърза да се облече.

Питър знаеше, че не трябва да го прави, но не можеше да се сдържи. На път към операционната спря на гишето, допускащо персонала в Спешно отделение, и провери алуминиевите табели върху въртящата се поставка. Закърпваха някакъв тип, който се блъснал във витрина. И някакъв друг със счупена ръка. Плюс прободна рана от нож. Спазми в стомаха. А, ето.

Енцо Бандело, седемнадесетгодишен.

Злополука с мотоциклет, точно както беше казал Кофакс.

Една медицинска сестра се приближи до Питър и надникна над рамото му. Върху табелката с името ѝ пишеше Сали Коън. Тя се намръщи.

— Бедното хлапе. Имам брат на същата възраст. — И след кратка пауза добави: — Родителите са в параклиса.

Питър кимна.

„Енцо Бандело — помисли си той. — Седемнадесетгодишен.“

Опитвайки се да спасят момчето, лекарите от травматологичния екип му бяха дали допамин и съзнателно го бяха дехитратирали; бяха се надявали, че по този начин ще намалят мозъчния оток, нормално свързан с тежка контузия на главата. Но прекалено голяма доза допамин би увредила сърдечния мускул. Според болничния лист в 2:14 часа през нощта те се бяха опитали да очистят организма му от него чрез вкарване на различни течности. Последните данни сочеха, че кръвното му налягане все още е прекалено високо — в резултат на допамина, — но скоро ще се понижи. Питър прехвърли няколко страници. Серологично изследване — Енцо не страдаше от хепатит или СПИН. Изследването на кръвта и данните за кръвосъсирването също бяха в рамките на нормалното.

„Идеален донор“ — помисли си Питър. Трагедия или чудо? Неговите органи щяха да спасят живота на десетина души. Меймикониън щеше да извади първо сърцето, операцията щеше да трае тридесет минути. След това черния дроб — за два часа. След това урологичният екип щеше да вземе бъбреците — още час рязане. След това роговиците на очите. После костите и другите тъкани.

За погребението нямаше да остане кой знае колко.

— Сърцето ще замине за Садбъри — подхвърли Сали. — Казват, че съвместимостта му с тази на пациента била отлична.

Питър постави болничния лист на въртящата се рамка и мина през двукрилите врати, които водеха до другите отделения в болницата. До операционна зала № 3 имаше два еднакво непривлекателни маршрута. Той избра онзи, който минаваше край параклиса.

Питър не беше религиозен. Членовете на семейството му в Саскачевун бяха отколешни канадски протестанти. Питър бе стъпвал за последен път в църква по повод някаква венчавка, а преди това — за едно погребение.

От коридора видя родителите на Бандело — седяха на една от пейките. Майката тихо плачеше. Бащата я бе прегърнал. Беше човек със силен загар, облечен в карирана риза, по която се виждаха пръски от циментов разтвор. Може би беше зидар. Много италианци от неговото поколение в Торонто работеха по строежите. Бяха дошли след Втората световна война и не говореха английски, затова избираха професии, свързани с тежка физическа работа. Така осигуряваха по-добър живот на децата си.

Сега синът на този човек бе мъртъв.

В параклиса липсваха отличителни черти на която и да било религия, но бащата бе вдигнал поглед, като че ли виждаше разпятието със своя Иисус на стената. Очевидно се молеше. После се прекръсти.

Питър знаеше, че някъде в Садбъри се радват. Там пристигаше сърце; щеше да бъде спасен човешки живот. Да, някъде там се радваха хора.

Но не и тук.

Той продължи по коридора.

Стигна в стаята за подготовка на екипа. Оттам, през голям прозорец, се виждаше операционната. Повечето от членовете на

хирургическия екип вече бяха дошли. Тялото на Енцо беше подготвено — торсът бе обръснат, вече бяха нанесени два слоя йод с цвят на ръжда, прозрачен пластмасов лист покриваше мястото, където щяха да оперират.

Питър се опита да види онова, на което останалите бяха специално обучавани да не обръщат внимание: лицето на донора. От него не се виждаше много — почти цялата глава на Енцо беше покрита с тънък чаршаф; виждаше се единствено тръбата, която поддържаше дишането. Трансплантационният екип съзнателно не се запознаваше с личността на донора — лекарите казваха, че така им било по-лесно. Вероятно Питър беше единственият, който знаеше името на момчето.

Пред операционната зала имаше две мивки. Питър започна почистването на ръцете си — според правилника то трябваше да продължи осем минути. Над мивката имаше цифров брояч, който измерваше времето с точност до секунда.

След пет минути пристигна и доктор Меймикониън и започна да се мие на съседната мивка. Той имаше стоманеносива коса и издадена напред долна челюст — приличаше по-скоро на застаряващ супергерой, отколкото на хирург.

— Кой сте вие? — попита Меймикониън, докато се миеше.

— Аз съм Питър Хобсън, господине. Дипломант по биомедицинско инженерство.

— Приятно ми е да се запозная с вас, Питър — усмихна се хирургът и продължи да се мие. — Извинявайте, че не се здрависахме — добави той със смях. — И каква ще е вашата роля тук днес?

— Ами от нас изискват като курсова работа да наберем четиридесет часа занимания с медицинска техника по време на действително протичаща операция. Професор Кофакс — той е ръководител на темата ми — уреди днес да следя апаратурата за кардиограмите. — Питър замълча, после добави: — Ако нямате нищо напротив, разбира се.

— Не, нямам — отговори Меймикониън. — Гледайте и се учете.

— Да, господине.

Броячът над мивката на Питър звънна. Той не беше свикнал с това; чувстваше ръцете си изтръпнали. Вдигна ги на височина на раменете. Веднага се приближи медицинска сестра, която носеше

кърпа. Питър взе кърпата, изсуши ръцете си, после облече стерилната зелена престилка — сестрата му я държеше.

— Размерът на ръкавиците? — попита тя.

— Седем.

Тя разпечата един пакет, извади чифт гумени ръкавици и ги постави на ръцете му.

Питър влезе в операционната зала. От галерията за наблюдения над главата му, през стъкления таван, надолу се вираха десетина души.

В средата на помещението имаше маса, върху която бе поставено тялото на Енцо. В него бяха пъхнати няколко тръби: три линии с датчици за следене на различни параметри, датчик, свързан с артерията, чрез който се наблюдаваше кръвното налягане, датчик, свързан с централната вена и сърцето, чрез който се водеше наблюдение на хидратационното ниво. Млада жена с азиатски черти седеше на висок стол и наблюдаваше мониторите, отчитащи тези величини, монитора за нивото на въглеродния двуокис и волуметричната инфузионна помпа. Плюс осцилоскопа с ЕКГ, монтиран над главата на Енцо, разбира се, с който сега щеше да се заеме Питър.

Той застана до уреда и увеличи контраста на дисплея. Пулсът беше нормален, нямаше и следа от някакво увреждане на сърдечния мускул.

Това го смрази. От гледна точка на закона младежът беше мъртъв, но все още имаше пулс.

— Аз съм Хуа — представи се азиатката. — За пръв път ли присъствате на операция?

Питър кимна утвърдително.

— Бил съм на няколко незначителни процедури, ала нищо не беше като това сега.

Устата на Хуа бяха покрити с маска за лице, но Питър забеляза, че около очите ѝ се появиха бръчиците на усмивка.

— Ще свикнете — каза тя.

В отсрещната част на операционната се виждаше осветен екран, върху който беше показана рентгеновата снимка на гръдния кош на Енцо. Белите дробове не бяха престанали да функционират и гръдният

кош не бе увреден. Сърцето, чийто силует се забелязваше в центъра на образа, изглеждаше добре.

Влезе Меймикониън. Всички очи се обърнаха към него — той беше диригентът на техния оркестър.

— Добро утро на всички — поздрави той. — Започваме работа, нали? — После се приближи до тялото на Енцо.

— Кръвното налягане спадна малко — каза Хуа.

— Кристалоидна течност, моля — изрече спокойно Меймикониън, обхождайки с поглед данните на уредите. — И нека добавим още малко допамин.

Меймикониън застана от дясната страна на Енцо, непосредствено до гръдния му кош. Срещу него се разположи сестрата, която беше донесла кърпа и престилка на Питър. До нея хирург асистент държеше рефрактора на коремната стена. Пет еднолитрови контейнера с изстуден лактат на Рингър бяха подредени в права линия върху малка маса, така че бързо можеха да бъдат вкарани в кухнята на гръдния кош. Една медицинска сестра държеше шест единици готови за употреба червени кръвни клетки. Питър, който беше откъм главата на донора, се опита да не се пречка.

До Питър стоеше специалистът перфузионист, представител на индийската общност сикхи^[1], с голяма зелена хирургическа шапка върху тюрбана си. Той наблюдаваше поредицата данни, обозначени с картончета: температури, артериална клапа и сърдечна дейност. До него друго техническо лице внимателно наблюдаваше издигането и спускането на вентилационния черен мях, чрез който се поддържаше дишането на Енцо.

— Да започваме — каза Меймикониън.

Една медицинска сестра инжектира нещо в тялото на Енцо и съобщи по микрофона, повесен на тънка жица от тавана:

— Инжектиран „Миолок“ в 10:02 часа сутринта.

Доктор Меймикониън помоли за скалпел и направи разрез, който започваше точно под адамовата ябълка и завършваше в средата на гръдния кош. Скалпелът срязва кожата с лекота, плъзна се, разсичайки мускулните влакна и подкожната мазнина, и се сблъска с гръдната кост.

ЕКГ леко потрепна. Питър хвърли бърз поглед към един от мониторите на Хуа — кръвното налягане също се повишаваше.

— Господине — каза Питър. — Сърдечният ритъм е нарушен.

Меймикониън се вгледа с присвити клепачи в осцилоскопа на Питър и заяви:

— Това е нормално. — В гласа му прозвуча раздражение, че го прекъсват.

Меймикониън предаде скалпела — сега — лъскав и аленочервен — на сестрата. Тя му подаде триона за срязване на гръдната кост и той го включи. Бръмченето му заглуши писукането на ЕКГ-осцилоскопа на Питър. Въртящото се острие на триона срязва стернума^[2]. От кухнята на тялото се разнесе парлива миризма — на кост, превърната в прах. След като стернумът бе разрязан, дойде ред на две технически лица, които се заеха с апарата за отваряне на гръдния кош. Те поработиха с него, докато се покажа сърцето. То биеше точно с един удар в минута.

Меймикониън вдигна глава. На стената срещу него се намираше ишемичният брояч — той щеше да се задейства в момента, когато хирургът изрежеше органа. Предназначението му беше да измери времето, когато до сърцето няма да има приток на кръв. До Меймикониън имаше пластмасов контейнер, пълен с физиологичен разтвор. Сърцето щеше да бъде потопено там, за да се отстрани излишната кръв. След това щеше да бъде поставено в контейнер, пълен с лед, за да го откарат до Садбъри.

Меймикониън поиска друг скалпел и се наведе да среже перикардиума. И тъкмо когато острието потъна в мембраната, заобикаляща сърцето...

Гръдният кош на Енцо Бандело, който според закона бе мъртъв донор, се издигна силно.

От вентилационната дихателна тръба се откъсна въздишка.

След миг се чу втора.

— Господи! — прошепна Питър.

Меймикониън изглеждаше раздражен. Скритите му в ръкавицата пръсти щракнаха към една от медицинските сестри.

— Още миолок!

Тя се приближи и направи втора инжекция.

Гласът на Меймикониън беше саркастичен:

— Я да видим дали ще успеем да довършим проклетата операция, преди донорът да стане и да си тръгне. Започваме ли, дами и господа?

Питър беше изумен. Меймикониън приключи с освобождаването на сърцето. Това означаваше, че вече не е нужен оператор на ЕКГ-осцилоскопа, така че Питър се качи в галерията и оттам продължи да наблюдава операцията по извличането на останалите органи. Когато всичко приключи, а тялото на Енцо Бандело беше зашито и препратено в моргата, Питър слезе зашеметен в стаята за измиване на хирургическия екип. Там беше Хуа — тъкмо сваляше ръкавиците си.

— Какво всъщност стана? — попита Питър.

Хуа го погледна уморено.

— Имаш предвид въздишките ли? — Тя сви рамене. — Това се случва доста често.

— Но Ен... но донорът беше мъртъв.

— Разбира се. Но ние поддържахме жизнените функции на организма му. Понякога има такава реакция.

— Ами... какви бяха тези инжекции? Какво е „Миолок“?

— Вещество, което парализира мускулите. Трябва да се инжектира, защото в случай, че пропуснем, коленете на донора понякога се вдигат към гръдния кош, когато започне операцията по освобождаването на органите.

Питър беше отвратен.

— Наистина ли?

— Аха — отвърна тя. — Просто днес Даян не си бе свършила добре работата и... Направо ме втриса, когато трупове започнат да мърдат по този начин, но това е трансплантационната хирургия, какво да се прави.

Питър носеше в портфейла си разписание на лекциите на своята приятелка Кейти Чърчил. Той беше първа година от магистратурата си, тя — последна от бакалавърската си степен по химия. След двадесетина минути Кейти щеше да приключи с последната си лекция за днес — полимери, и Питър я чакаше в коридора.

Лекцията свърши и Кейти излезе — бърбеше оживено с приятелката си Джасмин, която първа зърна Питър.

— О! — подхвърли тя с усмивка и дръпна Кейти за ръкава. — Я виж кой е тук! Самият прекрасен принц.

Питър ѝ се усмихна за миг, но всъщност очите му търсеха единствено Кейти. Лицето на Кейти приличаше на сърчице, косата ѝ бе дълга и черна, а огромните очи — сини. Тя се усмихна лъчезарно — както винаги, когато го зърнеше. Въпреки всичко, което бе видял този ден, Питър усети, че също се усмихва. Всеки път се случваше така. Между тях двамата протичаше електричество — Джасмин и другите им приятели често коментираха този факт.

— Оставям ви на мира, влюбени гълъбчета — рече Джасмин усмихнато.

Питър и Кейти ѝ казаха „довиждане“, после се целунаха. В момента на този кратък контакт Питър почувства, че отново се зарежда с енергия. Вече три години ходеше с Кейти, но всяка прегръдка все още беше истинско чудо.

Когато се откъснаха един от друг, Питър попита:

— Какво смяташ да правиш до довечера?

— Мислех да се отбия до катедрата по изкуствата. Искам да видя дали няма да имам време за занятия по керамика, но това може да почака — заяви Кейти игриво. Всяка излишна флуоресцентна лампа над главите им бе угасена, за да се правят икономии, но усмивката на Кейти освети целия коридор. — Защо, какво предлагаш?

— Да дойдеш с мен в библиотеката.

Отново чудната ѝ усмивка.

— Нито аз, нито ти сме особено тихи — подхвана Кейти. — Дори и да го направим някъде, където обикновено няма много хора — може би в сектора за канадска литература, шумът пак би обезпокоил доста хора.

Питър се разсмя и отново се наведе да я целуне.

— Може би след това — рече той. — Първо имам нужда от помощ за едно малко проучване. Моля.

Хванаха се за ръце и тръгнаха.

— Какво ще проучваме?

— Смъртта — отговори Питър.

Кейти разтвори широко очи.

— Защо?

— Днес присъствах на част от необходимия задължителен практикум, наблюдавах данните на ЕКГ-осцилоскопа по време на операция за освобождаване на сърце за трансплантация.

Очите ѝ блеснаха.

— Звучи очарователно.

— Така беше, но...

— Какво „но“?

— Не мисля, че донорът беше мъртъв, преди да започнат да изваждат органите му.

— О, я стига! — възкликна Кейти, пусна ръката му и после леко го плесна по рамото.

— Говоря съвсем сериозно. Когато операцията започна, кръвното му налягане се повиши и сърдечният ритъм се усили. Това са класическите признаци на стрес — или дори болка. А те анестезираха тялото. Само си помисли: сложиха упойка на човек, за когото се предполага, че е умрял.

— Наистина ли?

— Да. И когато хирургът срязва перикардиума, пациентът се задъха.

— Боже мой! И какво направи хирургът?

— Нареди да инжектират още една доза мускулен парализатор, после продължи операцията. Изглежда, всички останали смятаха, че това е напълно в реда на нещата. Естествено, когато операцията завърши, донорът наистина беше мъртъв.

Излязоха от сградата „Лаш Милър“ и тръгнаха по улицата.

— И какво искаш да откриеш? — попита Кейти.

— Искам да разбера как определят, че някой е мъртъв, преди да започнат да изваждат органите му.

След около час Кейти влезе в кабината в библиотеката, където седеше Питър, и каза:

— Намерих нещо.

Той нетърпеливо вдигна глава.

Тя притегли един стол, седна до него и сложи в скута си някакъв тежък том.

— Това е книга, описваща всички процедури при трансплантация на органи. Проблемът при подобен род операции е, че никога не прекратяват изкуственото поддържане на жизнените функции на тялото. Ако го направят, качеството на органите ще се

влоши. Следователно, макар че донорите са обявени за мъртви, сърцата им никога не са спирали. По отношение на електрокардиограмата донорът, за когото се предполага, че е мъртъв, всъщност е жив като мен и теб.

Питър кимна възбудено. Беше се надявал, че ще намери тъкмо това.

— И как всъщност решават дали донорът е мъртъв?

— Един от начините е да пръснат леденостудена вода в ушите му.

— Шегуваш се!

— Не. Тук пише, че човек се стряска, дори да се намира в състояние на дълбока кома, и че това често причинява спонтанно повръщане.

— Това ли е единственият тест?

— Не. Например потриват повърхността на очната ябълка, за да проверят дали донорът се опитва да примигне. И изтеглят онова... как се казваше? С което им подават въздух.

— Ендотраехален вентилатор.

— Да — отговори Кейти. — Изтеглят го за известно време, за да видят дали нуждата от кислород ще накара донора да диша самостоятелно.

— А какво пише за електрокардиограмите?

— Виж, това е английска книга. Когато е била публикувана, законът не е изисквал ЕКГ-тата да бъдат задължителни за определяне дали донорът е мъртъв, или не.

— Невероятно! — възкликна Питър.

— Но тук, в Северна Америка, са задължителни, нали?

— Не знам. Но сигурно е така.

— Значи сърдечната дейност на донора, когото си видял днес, е щяла да спре, преди да вземат органите му.

— Може би — отвърна Питър. — Но когато имахме лекции за ЕКГ, професорът говореше за хора, чиято сърдечна дейност е спряла, а впоследствие са дали признаци на мозъчна активност.

— Виж — заяви Кейти, — донорът може да е жив в някаква нищожна степен, но...

Той поклати глава.

— Не съм сигурен дали наистина е чак толкова нищожна. Сърцето бие, мозъкът получава наситена с кислород кръв, има признаци, че донорът изпитва болка.

— Дори да е така — рече Кейти, — дори ако всичко, което каза, е истина, не можеш да отречеш, че мозък, който не е проявил никаква активност за продължителен период, е сериозно увреден. В такъв случай приказваме за най-обикновено вегетиране.

— Вероятно имаш право — отговори Питър. — Но има разлика между това да вземаш органи от мъртъвци и да ги откъсваш от тялото на жив човек, независимо от това колко сериозно е увредена мозъчната му дейност.

Кейти не възрази и отиде да продължи търсенето. Скоро намери доклад за проучване, извършено в продължение на три години с пациенти, загинали при сърдечносъдова недостатъчност в болницата „Хенри Форд“ в Детройт. Една трета от пациентите, получили диагноза за липса на сърдечна дейност, всъщност бяха имали такава. Това било открито посредством катетри, вкарани в кръвоносната им система. Докладът намекваше, че тези пациенти са обявявани за мъртви преждевременно.

Междувременно Питър намери няколко статии в „Лъндън Таймс“. Бяха от 1986 година. Кардиологът Дейвид Уейнрайт Евънс и трима други изтъкнати лекари в тази област на медицината бяха отказали да правят операции за трансплантация на органи поради недостатъчната яснота дали донорът наистина е мъртъв. Те бяха дали израз на опасенията си в писмо от пет страници до Конференцията на Кралските медицински колежи във Великобритания.

Питър показва статиите на Кейти.

— Но Конференцията отхвърля техните опасения като необосновани — възрази тя.

Питър поклати глава и я погледна в очите.

— Не съм съгласен. Утре в некролога на Енцо Бандело ще пише, че е загинал вследствие на понесените травми при автотранспортно произшествие. Но това не е вярно. Аз видях как Енцо Бандело умира. Бях там, когато това се случи. Убиха го, изтръгвайки сърцето от гръдния му кош.

---

[1] Индийска религиозна секта, основана в северна Индия през 1500 г. Представителите и вярват в един-единствен бог, отхвърлят кастовата система и идолопоклонничеството. — Бел.пр. ↑

[2] Sternum (лат.) — гръдна кост. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 2

Февруари 2011 година

Детектив Сандра Файлоу продължи внимателно да разследва спомените на Питър Хобсън.

След като се беше дипломирал през 1998 година, той бе работил няколко години в болницата „Ист Йорк“, после бе основал своя собствена компания за биомедицинско оборудване. Също през 1998 година той и Кейти Чърчил се бяха оженили. Кейти се бе отказала от интересите си в областта на химията — Питър не можеше да разбере защо — и бе почнала някаква лишена от каквото и да било творчество работа за рекламната агенция „Дууоп“...

Всеки петък след работа Кейти и колегите ѝ отиваха да се почерпят по едно питие. Всъщност, както откри Сандра, макар че намеренията им се ограничаваха само с „едно“, пиететата в действителност бяха много и до края на вечерта поне неколцина от компанията успяваха да спрегнат глагола „пия“ във всичките времена и залози — и най-вече в минало свършено и страдателен...

Беше студено и тъмно, типична февруарска вечер в Торонто. Питър мина пешком седемте пресечки между четириетажната сграда на своята компания „Хобсън Мониторинг“ и ресторанта „Смирения епископ“. Всъщност не харесваше колегите на Кейти, ала знаеше, че за нея е важно да се мярка на събиранията им. И все пак Питър винаги се опитваше да пристигне последен — ключките с главния счетоводител или със завеждащия секция „Изкуство“ бяха последното, което го интересуваше. В рекламния бизнес имаше нещо повърхностно, което го отблъскваше.

Питър блъсна тежките дървени врати на „Епископа“ и поспря на входа, та очите му да привикнат със слабата светлина. От лявата му страна имаше черна дъска, върху която с печатни букви бяха изписани специалитетите на деня. Отдясно имаше афиш с реклама на канадската

бира „Молсън“ — изобразяваше жена с пищни форми в червени бикини, щръкналите ѝ гърди бяха покрити с кленови листа. „Сексизмът в бирената реклама — помисли си Питър. — Открай време, днес, а може би завинаги.“

Той пристъпи навътре и огледа кръчмата, за да намери Кейти. Дългите сиви маси, поставени под различни ъгли, бяха отрупани с посетители — като самолетносаочи, попаднали сред задръстване в океана. В дъното двама души играеха на стрелички.

А, ето ги, скупчени около една маса до стената. Онези, чиито гърбове бяха обърнати към стената — украсена с фотографията на друга красавица, рекламираща „Молсън“ — седяха на дълга пейка. Останалите, с питиетата си в ръце, се бяха разположили на столове с високи облегалки. По средата на масата имаше мексикански питки. Масата беше голяма и два-три разговора вървяха едновременно на бързи обороти, а участниците в тях крещяха, за да се чуят, надвиквайки оглушителната музика — някаква стара мелодия на групата „Митсу“, която гърмеше доста по-високо от гласовите възможности на ораторите.

Кейти беше много умна — това беше първото, което привлече Питър към нея. Едва по-късно той промени стандартите си за женска красота, които отначало клоняха към блондинки с внушителни форми, като онези от рекламите за бира, за да възприеме черните ѝ като ноц коси и тънките устни като нещо красиво. Тя седеше на пейката. Двама от колегите ѝ — единият май се казваше Тоби, а другият беше дебелакът Ханс Ларсен, се бяха разположили от двете ѝ страни и Кейти не можеше да излезе, ако някой от тях не станеше да ѝ направи път.

Когато Питър се приближи, Кейти вдигна глава, подари му лъчезарната си усмивка и помахаше с ръка. Питър все още изпитваше възбуда, когато тя се усмихваше така. Искаше да седне до нея, но това явно не можеше да стане. Кейти отново се усмихна, лицето ѝ засия от любов, после тя вдигна извинително рамене и му направи знак да вземе свободен стол от съседната маса, а колегите на Кейти се сбутаха да му направят място. Оказа се, че от лявата му страна седи една от изрисуваните дами — секретарка или координаторка, която бе сложила тонове грим, а отдясно до рамото му стърчеше Псевдоинтелектуалеца. Както винаги Псевдото беше сложил пред себе си компютъризирана

книга, чието заглавие се виждаше през прозрачния участък на подвързията. Пруст. Копелето му с копеле, много обичаше да излага начетеността си на показ.

— Добър вечер, докторе — поздрави Псевдото.

Питър се усмихна.

— Как си?

Псевдото беше около петдесетгодишен, мършав, ноктите на ръцете му бяха дълги, косата — мръсна. Приличаше на защитника Хауърд Хюс.

Другите също отбелязаха пристигането на Питър, а Кейти му подари още една специална усмивка от отсрещната страна на масата. Появата му беше достатъчно убедителна причина, така че отделните разговори замряха за миг. Ханс, от дясната страна на Кейти, се възползва от възможността да привлече всеобщото внимание върху себе си.

— Дъртата довчера няма да си е вкъщи — обяви на всеослушание той. — Замина да посети племенничките си. — Въобще не му хрумна, че щом са племеннички на жена му, значи са и негови. — Та тази вечер съм свободен, дами.

Жените около масата изстенаха и се изкикотиха. Безброй пъти бяха чували същото предложение. Едва ли човек можеше да го нарече „хубав мъж“ — имаше мръсна руса коса и приличаше на Пилсбъри Скапаняка от комиксите. И все пак невероятната му безочливост беше привлекателна. Дори Питър, който смяташе изневерите на Ханс за нещо отблъскващо, трябваше да признае, че у този човек има нещо само по себе си приятно.

Една от силно гримираните дами вдигна поглед от питието си. Аленото ѝ червило беше нанесено доста по-широко от устата ѝ.

— Съжалявам, Ханс. Довечера трябва да си измия косата.

Всеобщ смях. Питър хвърли поглед към Псевдото, за да разбере дали е забелязал намека на дамата. Не беше забелязал нищо.

— Освен това — продължи жената, — всяко момиче трябва да се придържа към известни стандарти. Боя се, че ти не отговаряш на тях.

Тоби, който седеше от лявата страна на Кейти, се изкиска.

— Да — намеси се той. — Неслучайно го наричат Малкия Ханс.

Ханс се ухили до уши.

— Както казваше баща ми, човек не може винаги да минава между капките, все някой ще каже нещо за него. — Той погледна жената с прекомерно начервените устни. — Не ме изхвърляй, преди да съм се нахвърлил върху теб — добави той и избухна в смях, възхитен от собственото си остроумие. — Питай Ан-Мари от счетоводството. Тя ще ти обади колко съм добър.

— Анна-Мари — поправи го Кейти.

— Подробности, подробности — въздъхна Ханс и размаха длан, подобна на ръкавица с един пръст. — Е, както и да е. Ако тя не даде гаранция за качествата ми, попитай русокосата грация от „Личен състав“ — онази с големите пъпеши.

Питър почувства, че това започна да му омръзна.

— Защо не опиташ да поканиш на среща ей тази? — попита той и посочи хубавицата върху плаката на „Молсън“. — Ако жена ти се прибере неочаквано у дома, можеш да я сгънеш като хартиено самолетче и да я хвърлиш да литне през прозореца.

Ханс отново избухна в смях. Беше добродушен, не можеше да се отрече.

— Хей, докторът пусна смешна приказка — рече той, оглеждайки всички лица поред, сякаш канеше всички да споделят чудото. Питър най-сетне се беше пошегувал. Смутен, Питър погледна встрани, привлече вниманието на един млад сервитьор и си поръча голям портокалов сок — не пиеше алкохол.

Ханс обаче не беше човек, от когото можеш лесно да се отървеш.

— Продължавай, докторе. Пусни още една шегга. Сигурно чуваш доста смешни неща в областта, в която работиш. — И отново се изкикоти.

— Ами — подхвана Питър, решил да направи усилие и да се впише в атмосферата заради Кейти. — Вчера разговарях с един адвокат и той ми разказа една смешна история. — Две от жените бяха започнали отново да преживят мексиканските питки, очевидно незаинтересовани от шегата му, но останалите от тайфата го гледаха с очакване. — Значи една жена убила съпруга си, като го праснала по главата с шишенцето за оцет и олио. — В оригиналния вариант на вица съпругът бе убил жена си, но Питър не можа да се въздържи и смени ролите. Надяваше се да вгълпи в главата на Ханс мисълта, че може би съпругата му не одобрява неговите похождения.

— Е — продължи Питър, — случаят в последна сметка стига до съдебен процес и прокуратурата държи да покаже оръжието, с което е извършено убийството. Тя взима шишенцето от бюрото си — то е запушено със стъклена тапа и почти пълно, вдига го пред съдията и казва:

— Ваша чест, това е средството, с което е било извършено престъплението. Бих искала да го посоча като уличаващо доказателство номер едно. Както виждате, шишенцето все още е пълно с оцет и олио... — При тези думи адвокатът на защитата веднага скача, удря с юмрук по масата и крещи:

— Възразявам, ваша чест! Подобно смесване на доказателства е недопустимо. Те просто не могат да се смесват.

Всички впериха неразбиращи погледи в него. Питър се засмя, за да покаже, че вицът е свършил. Кейти направи всичко възможно да се засмее, макар че бе чула анекдота предната вечер.

— Не могат да се смесват — повтори Питър нерешително. Все още не се появяваше никаква реакция. Той впери поглед в Псевдоинтелектуалеца. Псевдото пусна тънък снизходителен смях. Бе разбрал шегата или поне се престори, че е така. Но останалите лица бяха съвсем безизразни.

— Не могат да се смесят — обясни Питър и започна да обхожда с поглед лице след лице. — Олиото и оцетът.

— О! — възкликна една от силно гримираните дами.

— Хо, хо, хо — изрече друга.

Портокаловият сок на Питър пристигна. Ханс изигра поредния си номер, представяйки падането на бомба — заподсвирква отначало съвсем тихо, после все по-силно и накрая издаде звук, наподобяващ експлозия. После се огледа тържествуващо и поде:

— А знаете ли за оная проститутка, дето...

Питър продължи да страда още около час, макар че времето му се стори много повече. Ханс продължи да подхвърля остроумия по адрес на всички жени като цяло и към отделните представителки на нежния пол около масата в частност. Накрая Питър не можеше да издържа нито него, нито шума, нито противния портокалов сок. Улови погледа на Кейти и многозначително впери очи в часовника си. Тя му подари една от усмивките си, които означаваха; „Благодаря ти за това,

че ме поглези“ — така се усмихваше само в негова чест. После станаха да си тръгват.

— Толкова бързо ли ще изчезнеш, докторе? — изфъфли завалено Ханс. Лявата му ръка бе намерила убежище върху раменете на една от жените.

Питър кимна.

— Е, трябваше да позволиш на Кет да остане повече с нас.

Тази несправедлива забележки ядоса Питър. Той кимна отсечено с глава, Кейти каза довиждане на тайфата, после двамата се отправиха към вратата.

Беше само седем и половина, ала небето над главите им вече беше черно — фаровете на колите бяха прокудили звездите надалеч. Кейти хвана Питър под ръка и тръгнаха бавно по улицата.

— Този тип е голям досадник — заяви Питър рязко.

— Кой? — попита Кейти.

— Ханс.

— О, той е безобиден — подхвърли Кейти и се сгуши по-близо до Питър.

— Само лае, но не хапе. Така ли?

— Е, не бих казала, че е точно така — поправи се тя. — Наистина ми се струва, че е имал интимни отношения с всички жени от агенцията.

Питър поклати глава.

— Че не е ли прозрачен за тях? Той цели само едно.

Кейти спря и се надигна на пръсти, за да го целуне.

— Довечера, любов моя, и аз ще целя само едно.

Той ѝ се усмихна, тя също и навън изведнъж не беше така студено.

Любиха се и се чувстваха прекрасно. Голите им тела се сляха, всяко загрижено и готово да удовлетвори желанията на другия. След дванадесет години брак, седемнадесет, откакто живееха заедно, и деветнадесет, откакто бяха започнали да се срещат, познаваха ритмите на телата си. И все още, след цялото това време, продължаваха да откриват нови начини да създават изненади и задоволство един на

друг. Накрая, след полунощ, заспаха прегърнати, успокоени, отпуснати, изтощени, влюбени.

Но към три през нощта Питър се събуди уплашен, плувал в пот. Отново бе сънувал същото нещо — кошмара, който го преследваше вече шестнадесет години.

Лежеше върху операционна маса. Бяха го обявили за мъртъв, но не беше. Скалпели и триони за срязване на гръдната кост се впираха в него и изтръгваха органи от тялото му.

Кейти, все още гола, разбудена от внезапното движение на Питър, се измъкна от леглото, донесе му чаша вода и както бе правила много нощи, седна до него и го прегърна. Остана така, притисната плътно до гърдите му, докато пристъпът на ужас отминеше.

ГЛАВА 3

Питър бе видял рекламата в различни списания и в компютърната мрежа. „Живейте вечно! Съвременната наука е в състояние да прекрати износването на вашето тяло.“ Беше си помислил, че е някаква измама, докато най-сетне не прочете статия по този въпрос в списание „Биотехнологиите днес“. Някаква компания в Калифорния очевидно бе в състояние да осигури безсмъртие на всеки човек срещу хонорар от двадесет милиона долара. Всъщност Питър не повярва, че това е възможно, ала технологията, свързана с този процес, го очарова. Сега беше на четиридесет и две години. Осъзнаваше, че той и Кейти няма да бъдат заедно вечно, и това го изпълваше с тъга.

Калифорнийската компания „Живот безкрай“ — организираше семинари навсякъде в Северна Америка, за да пропагандира открития от специалистите й процес. След време нейни представители дойдоха и в Торонто и наеха зала в хотел „Роял Йорк“ за провеждането на въпросното мероприятие.

Вече бе станало невъзможно човек да стигне с кола до центъра на Торонто, така че Питър и Кейти взеха метрото до станция „Юнион“, където имаше пряка връзка с хотела. Семинарът щеше да се състои в облицованата с плюш зала „Онтарио“. Присъстваха около тридесет души и...

— О! — прошепна тихо Кейти.

Питър вдигна глава. Към тях се приближаваше Колин Годойо. Той беше съпруг на Наоми — една от приятелките на Кейти, и вицепрезидент на банката „Торонто Доминиън“ — богат тип, който обичаше да се перчи с това. Питър доста харесваше Наоми, ала мнението му за Колин не беше кой знае колко високо.

— Пити! — изрече Колин достатъчно високо, така че всички глави в помещението се обърнаха в тяхна посока, и протегна месестата си ръка на Питър. — И великолепната Катерин — добави той и се наведе да получи целувка, с каквато Кейти го възнагради без особена охота. — Прекрасно е, че ви виждам тук!

— Здравей, Колин — отвърна му Питър. После посочи с палец към предната част на залата, където представителят на компанията се готвеше да започне демонстрациите. — Значи мислиш да живееш вечно?

— Звучи примамливо, нали? — откликна Колин. — Ами вие? Щастливата двойка не може да понесе мисълта, че смъртта ще ги раздели?

— Заинтригуван съм от напредъка в областта на биомедицинското инженерство — отговори Питър, неприятно изненадан от предположението на Колин.

— Разбира се — заяви Колин с дразнещ, знаещ тон. — Разбира се. Ами ти, Кейти — искаш да запазиш убийствената си красота завинаги?

Питър почувства, че трябва да защити жена си.

— Тя има научна степен по химия, Колин. И двамата сме просто заинтригувани от постиженията на науката в този процес.

В този миг представителят на компанията заговори високо:

— Дами и господа, ние сме готови да започнем. Моля, заемете местата си.

Питър зърна два незаети стола в иначе пълната с хора редица и бързо поведе Кейти към тях. Всички се приготвиха да слушат новия хит, който обещавахе добри продажби.

— Нанотехнологията е ключът към безсмъртието — заговори човекът на „Живот безкрай“. Той беше мускулест негър, около четиридесет и пет годишен, с прошарена коса и широка усмивка. Костюмът му очевидно струваше поне две хиляди долара. — Нашите машини, разработени на основата на нанотехнологията, са в състояние да възпрат всяка форма на стареене. — Той посочи картината, появила се върху екрана на стената: увеличена фотография на робот, който в действителност имаше микроскопични размери. — Ето една от тях — продължи мъжът. — Наричаме ги „бавачки“, защото те се грижат за вас. — Той се засмя и подкани аудиторията да стори същото.

— А сега, как нашите бавачки, които ние разпределяме навсякъде във вашето тяло, ще ви попречат да остарееете? Просто е. Голяма част от процеса на стареене се контролира посредством броячи, прикрепени към определени гени. Е, не можем да елиминираме броячите — те са необходими за регулирането на всички

процеси в тялото, но нашите бавачки разшифроват техните данни и ги настройват да започнат работа от нулата. Бавачките също така сравняват ДНК, която тялото ви произвежда сега с ДНК, която то е произвеждало в самото начало. Ако въведем откритите от нас грешки, ДНК се коригира на атомно ниво. В действителност процесът не е много по-различен от безпогрешното действие на компютърна комуникационна мрежа. Непрекъснатите проверки позволяват бързи и прецизни сравнения. Опустошенията, нанесени от натрупването на токсични отпадни продукти в тялото, също представляват основна част в процеса на стареене, но нашите бавачки могат да се погрижат и за това, като изчистят отпадъчните продукти. Автоимунни проблеми, като например ревматоидният артрит, са друга съставна част на стареенето. Докато се опитвахме да излекуваме болните от СПИН, ние научихме много неща за автоимунната система и сега сме в състояние да се погрижим за всички проблеми, свързани с нея.

— Ала най-опасната част в процеса на стареенето е загубата на паметта и познавателните функции на мозъка — продължи лекторът. — В много случаи това просто се дължи на липсата на витамин В-6 и В-12. Причинява се също така и от недостатъчното количество ацетилхолин и други вещества, необходими за предаване на нервните импулси. Нашите бавачки отново са в състояние да балансират нивата на тези съединения в организма ви. А какво да кажем за Алцхаймеровата болест? Тя е генетично програмирана и се проявява на определена възраст, макар че началото ѝ може да бъде предизвикано от високи нива на алуминий в организма. Нашите бавачки могат да се занимаят с вашите гени, като спират или пускат в действие определени регулатори. Откриваме дали в гените ви съществува предразположение към болестта на Алцхаймер — не всеки човек го има, разбира се, и възпрепятстваме проявяването на болестта.

Мъжът се усмихна.

— Зная какво си мислите. Нищо от онова, което каза този, няма да ми помогне, ако някой бандит простреля гърдния ми кош. Всъщност, като използваме патентовани от „Живот безкрай“ технологии, ние можем да ви гарантираме, че ще оцелеете и в подобен случай. Да, куршумът ще накара сърцето ви да спре, но нашите бавачки наблюдават нивата на кислород в кръвта ви и те самите са в състояние да препратят кръв към мозъка, ако това е необходимо, в

такъв случай действуват като трактори, теглещи след себе си червени кръвни клетки. Да, ще трябва да ви бъде трансплантирано сърце или може би някакъв друг орган, но мозъкът ви ще бъде поддържан жив, докато трае цялата операция...

— „Ами ако онзи разбойник ме застреля в главата?“ — мислите си вие. — Представителят на компанията вдигна нещо, което приличаше на тънко сребърно фолио. — Това е полиестер Ди-5. Подобен е на „Милар“^[1]. — Той хвана листа в единия ъгъл и го залюля във въздуха. — Дебелината му е по-малка от половин милиметър — обясни той. — Но я вижте това! — Мъжът сложи фолиото върху метална рамка и го закрепил от четирите страни. После извади пистолет със заглушител от вътрешния джоб на самото си и се разсмя. — Не се тревожете. Разполагам със специално разрешение за това. Много добре зная какви чувства изпитвате вие, канадците, към пистолетите.

Прицели се и стреля под ъгъл срещу фолиото. Питър чу как пистолетът глухо изкашля и видя слабото пламъче, което изскочи от дулото. Разнесе се звук, подобен на гръмотевица, завесата зад сцената се полюшна.

Демонстраторът се приближи до металната рамка и освободи листа фолио.

— Не е продупчен — обяви той и това наистина беше така. Листът се развя на течението, създадено от климатичната инсталация. — Полиестер Ди-5 беше разработен за военните и днес намира широка употреба при направата на предпазните бронирани жилетки, използвани от полицията в цял свят. Както виждате, материалът е твърде гъвкав — освен ако не бъде ударен с голяма скорост. В такъв случай той се стяга и става по-твърд от стомана. Куршумът, който изстрелях преди секунда, рикошира от него и попадна в завесата. — Помощникът на лектора излезе на сцената. Държеше куршума с метални щипки и го пусна в малка стъклена купа върху подиума. — Ето го.

Демонстраторът се обърна към публиката.

— Ние покриваме черепа с перфориран слой от полиестер Ди-5. Естествено, не е необходимо да смъкваме скалпа на човека, за да извършим това; просто инжектираме нанотехнологични агенти и те нанасят покритието. Черепът ви вече е защитен с това вещество — вече могат да стрелят в главата ви, кола може да прегази черепните ви

кости или да паднете върху челото си от прозореца на последния етаж, но няма да си счупите главата. Полиестерът става толкова твърд, че ударът почти не се предава на вашия мозък.

Мъжът се усмихна лъчезарно на аудиторията си.

— Точно както споменах в началото, дами и господа. Можем да се погрижим за вас по такъв начин, че вие няма да умрете — не и поради застаряване или каквато и да било злополука. Независимо от вашите цели и намерения, ние ви предлагаме тъкмо онова, което обещаваме в рекламата: безсмъртие, за което се кълнем в Бога! А сега — има ли някой, приемащ нашата оферта?

Беше първата неделя от месеца. Според установената отдавна традиция това означаваше вечеря с родителите на Кейти.

Те живееха на авеню „Бейвю“ в Северен Йорк. Къщата на семейство Чърчил, едноетажна постройка в стил шейсетте години на двадесети век с гараж за една кола, някога би била приета за прилична по размери, но днес изглеждаше направо джудже в сравнение с чудовищно големите домове от двете ѝ страни, които я засенчваха през по-голямата част от деня. Над гаража имаше ръждясал баскетболен обръч, върху който не бе прикрепена мрежа.

Кейти натисна с палец ключалката, електронната защита се задейства и вратата се отвори. Тя влезе първа, а Питър я последва. Кейти извика:

— Пристигнахме! — и на стълбищната площадка веднага се появи майка ѝ, излязла да ги посрещне. Бани Чърчил беше на шестдесет и две години, ниска, спретната, със сива коса, която отказваше да боядиса. Питър много я харесваше. Кейти и той се отправиха към всекидневната. Питър идваше тук от години, но още не беше привикнал с вида ѝ. Вътре имаше малка библиотека, в която бяха подредени аудио-компактдискове и няколко лазерни видеодискове с пълната поредица на календарите „Спътник на Плейбой“ от 1998 година.

Бащата на Кейти беше преподавател по физическо възпитание. Учителите по физическо бяха истинско проклятие в живота на младия Питър — именно те за пръв път го бяха накарали да си помисли, че възрастните не са задължително интелигентни същества. Кое то беше

по-лошо, Род Чърчил се отнасяше към членовете на семейството си, като че ли бяха футболният отбор на някоя гимназия. Всичко започваше навреме — дори сега Бани се бе затичала да сервира на масата, преди часовникът да удари шест. Всеки знаеше своето място и, разбира се, всеки спазваше инструкциите на треньора Род.

Род седеше начело на масата, Бани на отсрещния ѝ край, а Кейти и Питър се разположиха един срещу друг от двете страни — понякога, когато Род се увличаше в някоя от отегчителните си истории, докосваха коленете си под масата.

Днес имаше пуйка — гозбите на семейните вечери се въртяха така: пуйка, телешко печено, пиле. Род взе ножа, с който разразяваше пуйката — той винаги сервираше първо на Питър — „гостът трябва да бъде обслужен пръв“, казваше той, подчертавайки, че дори след тринадесет години брак с дъщеря му Питър е все още външен човек.

— Зная какво искаш, Питър — кълка, без съмнение.

— Всъщност бих предпочел бяло месо — отвърна учтиво Питър.

— Мислех си, че харесваш тъмното месо.

— Харесвам тъмното пилешко месо — обясни Питър, както всеки трети пореден месец. — От пуйката предпочитам бялото.

— Сигурен ли си?

„Не, по дяволите, измислих си го, докато се разхождах, защото така ми е кеф.“

— Да.

Род сви рамене и започна да реже бялото месо. Той беше суетен човек, след една година щеше да се пенсионира, косата му беше боядисана в кафяво — по-точно остатъците от косата му. Пускаше я дълга отдясно и я сресваше грижливо върху плешивото си кубе. Дик Ван Патен по анцуг.

— Кейти обичаше да хапва кълка, когато беше малко момиченце — обяви Род.

— Все още обичам — потвърди Кейти, ала Род, изглежда, не я чуваше.

— Давах ѝ цяла кълка, а после я наблюдавах как се опитва да отхапе от нея.

— Можеше да се задави и да умре — рече Бани.

— Децата могат да се грижат за себе си — изсумтя Род. — Помниш ли онзи път, когато падна по стълбището? — Род се изсмя,

сякаш животът беше безкрайна просташка комедия. — Ти се разстрои повече от Кейти. Тя изчака, докато се събере достатъчно многобройна публика, и чак тогава започна да реве. — Учителят по физическо поклати глава. — Костите на малките хлапета са като направени от гума. — После подаде на Питър чиния с две разкъсани парчета бяло месо. Питър я взе и протегна ръка към купата с печени картофи. Петъчните вечери в „Смирения епископ“ точно сега не му изглеждаха чак толкова неприятни.

— Имах синини седмици наред — рече Кейти, сякаш се защитаваше.

Род се изсмя.

— Задникът ѝ беше насинен.

Питър имаше дълъг белег на крака след злополука в гимнастическия салон в гимназията. И мразеше проклетите учители по физическо. Гадни типове. Изчака докато всеки получи порцията си, после си взе от соса и го подаде на Род.

— Не, благодаря — отказа Род. — Напоследък не ям много-много сос.

Питър си помисли дали да не го попита защо, реши да не го прави и вместо това подаде съда със соса на Кейти. Обърна се към тъщата си и се усмихна.

— Има ли някакви новини при теб, Бани?

— О, да — отговори тя. — Сряда вечер ходя на курс по френски. Смятам, че е време да науча този език.

Питър беше впечатлен.

— Браво на теб — поздрави я той, след това се обърна към Род. — Означава ли това, че ти трябва да се грижиш сам за себе си в сряда вечер?

Род изсумтя.

— Поръчвам си вечеря от веригата „Храна-Храна“

Питър се засмя.

— Пуйката е много вкусна — каза Кейти на майка си.

— Благодаря, скъпа — рече Бани и се усмихна. — Помниш ли как в училище игра пуйката в пиеската за Деня на благодарността?

Питър вдигна вежди.

— Не знаех това, Кейти. — Той погледна тъст си. — Как игра тя, Род?

— Не зная. Аз не ходих. Представата ми за приятно прекарана вечер не съвпада с пиески, където децата са облечени като добитък.

— Но тя е твоя дъщеря — възрази Питър и веднага му се дощя да не бе изричал тези думи.

Род се взе от варените моркови. Питър бе сигурен, че би отишъл да гледа ръгби например, ако синът му играеше в някой от двата отбора.

— Татко никога не се е интересувал много от деца — обясни Кейти с неутрален тон.

Род кимна, сякаш това беше идеалното отношение, което един баща би могъл да прояви към дъщеря си. Питър нежно погали крака на Кейти със стъпалото си под масата.

---

[1] Mylar — търговска марка на полиестер, изработван под формата на изключително тънки листови, притежаващи голяма здравина. Използват се при изработката на ленти за магнитофони, изолационни покрития и материали. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 4

Август 2011 година

В рамките на шест месеца светът изживява два сезона. Нима трябва да ни изглежда изненадващо, че много неща претърпяват значителни промени през това време?

Питър избра от компютърната мрежа списание „Таим“ от тази седмица и започна да го преглежда. Световни новини. Хора. Важни събития.

Важни събития.

Раждания, женитби, разводи, смъртни случаи. Къде се отбелязваха случки като разпадането на някоя романтична любов например? Какво беше това списание, което не се интересуваше от стаената злоба, от празните сърца? Кой отбелязваше смъртта на щастието?

Питър си спомняше как протичаха съботните следобеди. Лениви. Изпълнени с любов. Двамата четяха заедно вестник. Гледаха малко телевизия. По някое време се отправяха в спалнята.

Важни събития.

Кейти слезе по стълбището. Питър я погледна за миг. В погледа му имаше надежда — надежда, че ще види старата Кейти, момичето, в което се беше влюбил. Очите му отново се върнаха към четивото. Въздъхна — не театрално, не за да го чуе тя, а заради себе си — тежка въздишка, с която се опитваше да прогони тъгата.

Бе направил оглед на външния ѝ вид за краткия миг, щом я зърна. Беше облякла мизерна фланелка и широки джинси. Нямаше грим. Косата ѝ беше сресана набързо, но не я бе минавала с четка, както по-рано, и сега падаше на големи черни кичури върху раменете ѝ. Носеше очила вместо контактни лещи.

Не се бяха любили шест седмици.

Средностатистическото постижение на нацията беше 2,1 пъти седмично. Пишеше го черно на бяло тук, в „Таим“.

Разбира се, „Таим“ беше американско списание. Може би средностатистическият показател в Канада беше различен.

Може би.

Щяха да честват тринадесетгодишнината от сватбата си.

И не се бяха любили шест проклетни седмици. Шест седмици без никакъв секс.

Той отново вдигна поглед. Тя стоеше на третото стъпало, облечена като някоя мъжкарана.

Кейти беше на четиридесет и една. Рожденият ѝ ден отмина миналия месец. Фигурата ѝ все още беше красива — не че Питър можеше да я вижда. Тези фланелки и прекалено широки пуловери, дългите поли — развлечените дрехи, които бе започнала да предпочита напоследък — скриваха всичко от тялото ѝ.

Питър натисна копчето „Page down“ на компютъра, за да прелисти компютърната страница. Наведе глава и продължи да чете. По-рано в събота следобед се любеха много и дълго. Но за Бога, ако тя продължаваше да се облича така...

Прочете първите три абзаца от статията на екрана и едва тогава разбра, че няма никаква представа за какво се говори в нея, не бе разбрал смисъла на нито една дума.

Отново вдигна очи. Кейти все още беше на третото стъпало и го гледаше. За миг погледите им се срещнаха, но после тя отклони своя и, поставила ръка върху дървения парапет, се отправи към всекидневната.

Съсредоточавайки вниманието си върху списанието, Питър каза:

— Какво искаш за вечеря?

— Не зная — отговори тя.

Не зная. Националният химн на държавата Кейтиландия. За Бога, беше му писнало да слуша тези думи. Какво би искала да правим довечера? Какво искаш за вечеря? Искаш ли да отидем някъде на кратка почивка?

Не зная.

Не зная.

Не зная.

По дяволите!

— Аз искам риба — измърмори Питър и отново натисна копчето „Page down“.

— Каквото желаяш, стига да ти достави удоволствие — отговори тя.

„Щях да изпитам удоволствие, ако разговаряш с мен — помисли си Питър. — Щях да съм щастлив, ако не се цупеше непрекъснато, по дяволите!“

— Може би да поръчаме да ни донесат нещо отвън — предложи Питър. — Пица или китайска храна.

— Както искаш.

Той отново обърна страницата и новите думи изпълниха екрана на монитора.

Тринадесет години брак.

— Или пък да се обадя на Саркар — рече Питър, решил да изпита реакцията ѝ. — Може да излезем да хапнем с него.

— Щом искаш.

Питър изключи четивото.

— По дяволите, не е важно какво искам аз. Какво искаш ти?

— Не зная.

Това се трупаше седмици наред, пулсираше като гнойна рана в него, напрежението се увеличаваше, предстоеше истински взрив. Въздишките му не можеха да освободят потисканите чувства, които бяха готови да избухнат всеки момент.

— Може би да изляза със Саркар и да не се връщам у дома?

Тя застана неподвижно в отсрещния край на стаята. Стълбището се издигаше зад гърба ѝ. Стори му се, че долната ѝ устна леко потрепери. Гласът ѝ беше тих.

— Щом това ще те направи щастлив.

„Разпада се — помисли си Питър. — Всичко се разпада точно в този момент.“

Питър отново набра списанието на екрана, но почти незабавно отново го изключи.

— Всичко свърши, нали? — промълви той.

Тринадесет години...

Трябваше да стане от канапето и да си тръгне.

Тринадесет години...

— Боже Господи — прошепна Питър в тишината.

— Питър...

Очите му бяха затворени.

— Питър — каза Кейти. — Аз спях с Ханс Ларсен.

Той впери очи в нея. Устата му зейна отворена, сърцето му заби диво. Тя не срещна погледа му.

Кейти колебливо пристъпи към средата на стаята. Няколко минути ги разделяше тягостна тишина. Стомахът на Питър се сви и го заболя. Най-сетне той заговори. Гласът му беше грапав, суров, като че не можеше да си поеме дъх.

— Искам да зная подробностите.

Кейти заговори тихо, без да го поглежда:

— Има ли някакво значение?

— Да, има. Разбира се, че има значение. Откога продължава тази... — той замълча за миг, — ... тази любовна връзка? — Господи, никога не бе очаквал, че ще използва думата „връзка“ в този контекст.

Долната ѝ устна трепереше. Тя пристъпи напред, като че искаше да седне на дивана до него, но се поколеба като видя изражението му. Вместо това бавно се отправи да вземе стол. Седна уморено, като че ли тези няколко крачки бяха най-дългият път в живота ѝ. Постави внимателно ръце в скута си и се вгледа в тях.

— Не беше никаква любовна връзка — меко изрече тя.

— Как тогава, по дяволите, ще я наречеш? — каза Питър. Думите му бяха гневни, но тонът, с който ги изрече, не беше. Звучеше безсилно, безжизнено.

— Не поддържахме... не поддържахме никакви отношения — продължи тя. — Съвсем не. Просто се случи.

— Как?

— В петък вечер, след работа. Този път ти не дойде. Ханс ме помоли да го закарам до метрото. Отидохме заедно до паркинга на компанията и аз взех колата. Наоколо нямаше никой и беше доста тъмно.

Питър поклати глава.

— Значи в колата ти? — прошепна той. Дълго време мълча, после тихо добави: — Ти... — следващата дума излезе бавно, неканена от устните му. Той сви рамене, като че никоя друга дума не можеше да изрази по-точно истината. — ... курво.

Лицето ѝ беше подпухнало, очите ѝ — зачервени, ала не плачеше. Тя леко поклати глава, като че се опитваше да отхвърли тази

дума, която досега никой не бе използвал по неин адрес, но накрая също вдигна рамене, приемайки обидата.

— Как стана? — попита Питър. — Какво точно направи?

— Секс. Това е всичко.

— Какъв секс?

— Нормален. Той си свали панталоните и ми вдигна полата.

Той... не ме е докосвал никъде.

— Но се беше подмокрила, нали?

Тя настръхна.

— Аз... бях пила прекалено много.

Питър кимна.

— Никога не си пила. Не и преди да започнеш работа при тях.

— Зная. Ще престана.

— И какво още стана?

— Нищо.

— Той целуна ли те?

— Да, преди това. Не и след.

Питър изрече саркастично:

— Каза ли ти, че те обича?

— Ханс го казва на всички.

— А на тебе каза ли го?

— Да, но... бяха само думи.

— А ти каза ли го на него?

— Не, разбира се.

— Ти... получи ли оргазъм?

Шепот:

— Не. — После по бузата ѝ се плъзна сълза. — Той... той ме попита дали съм получила. Като че всяка друга би се разтреперила от удоволствие, напред-назад, напред-назад. Попита ме и аз казах „не“. А той се разсмя. Разсмя се и си вдигна панталоните.

— И кога се случи това?

— Спомняш ли си онзи петък, когато си прибрах късно у дома и си взех душ?

— Не. Чакай... да. Ти никога не вземаш душ вечер. Но това беше преди месеци...

— През февруари — каза Кейти.

Питър кимна. Фактът, че това се бе случило толкова отдавна, правеше случилото се някак по-поносимо.

— Преди половин година — измърмори Питър.

— Да — отвърна тя. Следващите й думи се забиха като куршуми в сърцето му. — Първият път.

Рояк глупави въпроси се завъртяха в мозъка му. Искаш да кажеш, че е имало и друг път? Да, Питър, точно това иска да ти каже.

— Колко пъти?

— Още два.

— Значи общо три.

— Да.

Той отново пусна в действие саркастичния си тон.

— Но „любовна връзка“ е погрешна фраза при описанието на случката, нали?

Кейти не отговори.

— Господи! — тихо прошепна Питър.

— Не беше никаква връзка.

Питър кимна. Знаеше що за човек е Ханс. Разбира се, не е било нищо романтично. Не е имало никаква любов.

— Просто секс — уточни Питър.

Кейти постъпи умно и не каза нищо.

— Господи — повтори Питър. Все още държеше компютърното списание в ръце. Погледна го. Помисли си, че би трябвало да го хвърли и да го разбие на парчета в отсрещната стена, но просто го остави на дивана до себе си. То тупна беззвучно върху възглавничката.

— И кога беше последният път? — попита той.

— Преди три месеца — отвърна тя едва чуто. — Опитвах се да събера смелост и да ти кажа. Не мислех... че ще мога. Опитвах на два пъти, но просто не бях в състояние.

Питър не каза нищо. Не съществуваеше подходяща реакция, нямаше начин да се справи с това. Нищо. Просто бездна.

— Аз... мислех да се самоубия — продължи Кейти след дълго мълчание. Гласът, й беше притихнал като предутринен ветреца. — Но не с отрова. Нямаше и да си прережа вените — нищо, което би приличало на самоубийство. — За миг го погледна в очите. — Злополука с кола. Щях да се блъсна в някоя стена. Така все още щеше да ме обичаш. Никога нямаше да узнаеш какво съм направила... щеше

да си спомняш с любов за мен. Опитах. Бях сигурна, че ще го направя, но в последния момент завих встрани. — По бузите ѝ се стичаха сълзи. — Аз съм страхливка.

Тишина. Питър се опита да осмисли казаното. Не беше необходимо да я пита дали ще отиде при Ханс. Ханс не желаше връзка, не и истинска връзка, нито с Кейти, нито с която и да било жена. Ханс. Шибаният Ханс.

— Как можа да се свържеш с Ханс? Точно с Ханс? — попита Питър. — Знаеш го какъв е.

Тя погледна към тавана.

— Зная — тихо отвърна Кейти. — Зная.

— Винаги съм се опитвал да бъда добър съпруг — заговори Питър. — Знаеш, че е така. Подкрепях те по всякакъв възможен начин. Разговаряме за всичко. В общуването помежду ни нямаше проблем, не можеш да кажеш, че не съм те слушал.

За пръв път в гласа ѝ се промъкнаха остри нотки:

— Знаеше ли, че месеци наред плачех, преди да заспя?

Имаха два вентилатора, които поставяха край леглата си. Използваха ги като генератори на приятен шум, с които заглушаваха звуците на колите отвън, а от време на време и похъркването на някой от тях.

— Не. Откъде можех да знам? — отвърна той. Понякога, преди да се унесе в сън, забелязваше, че тя потрепва до него. Полузаспал, си бе помислял, че Кейти мастурбира, ала бе запазил тази мисъл за себе си.

— Трябва да помисля — бавно каза Питър. — Не съм сигурен какво искам да направя.

Тя кимна.

Питър отметна глава, и болезнено въздъхна.

— За Бога, трябва да преобърна последните шест месеца в съзнанието си, да ги изживея отново. Ваканцията в Ню Орлианс, на която ходихме. Това беше след като ти и Ханс... и онзи път, когато използвахме вилата на Саркар през уикенда. Това също беше след... сега всичко е различно. Всичко. Всеки спомен от онова време, всеки щастлив момент... е фалшив, омърсен.

— Съжалявам — каза Кейти много тихо.

— Съжаляваш? — Гласът на Питър беше леденостуден. — Можеше да съжаляваш, ако се бе случило само веднъж. Но три пъти? Три проклети пъти?

Устните й трепереха.

— Съжалявам.

Питър отново въздъхна.

— Ще се обадя на Саркар и ще видя дали е свободен да вечеря с мен.

Кейти мълчеше.

— Не искам да идваш с мен. Ще поговоря с него насаме. Трябва да обмисля всичко.

Тя кимна.

ГЛАВА 5

Питър познаваше Саркар Мухамед от времето, когато двамата бяха тийнейджъри. Живееха на една и съща улица, но Саркар учеше в частно училище. Вероятността помежду им да възникне приятелство беше малка. Саркар беше сериозно свързан с атлетиката. Питър беше в редколегията на училищния годишен алманах и училищния вестник. Саркар изповядаше горещо мюсюлманството. Питър не изповядаше никаква религия. Но се сприятелиха скоро след като семейството на Саркар се засели в квартала. Чувството им за хумор бе еднакво силно развито, и двамата обичаха да четат Агата Кристи, и двамата бяха първокласни познавачи на „Стар Трек“. Освен това Питър не пиеше и това допадна на Саркар. Макар че Саркар се хранеше в ресторанти, където се продаваше алкохол, той избягваше, когато бе възможно, разбира се — да сяде на една маса с хора, поглъщащи спиртни питиета.

Саркар беше отишъл в университета „Уотърлу“ да изучава компютри и компютърни технологии. Питър бе учил биомедицинско инженерство в университета в Торонто. През всичките години на следване поддържаха връзка, разменяха си писма по електронната поща. След кратък престой във Ванкувър Саркар се върна в Торонто и основа фирма за компютърен дизайн и технологии. Макар че Саркар беше женен и имаше три деца, Питър и той често вечеряха заедно, само двамата.

Поради някаква необяснима приумица вечерите им винаги се състояха в ресторанта за деликатеси на Сони Готлиб, на пресечката на „Батхърст“ и „Лорънс“ в сърцето на еврейския квартал в Торонто. Питър не можеше да понася пакистанската кухня въпреки доблестните усилия на Саркар да разшири диапазона на предпочитанията му; затова Саркар трябваше да яде навсякъде, където можеше да получи храна в съответствие с ислямския закон — нещо, на което повечето еврейски гозби отговаряха превъзходно. И така, двамата отново седяха в тяхното

сепаре, заобиколени от посетители, които тук се наричаха „зейде“ или „буббех“ и разговаряха на иврит и руски.

След като поръчаха, Саркар попита Питър има ли нещо ново, което му се е случило напоследък.

— Новостите не са особено многобройни — отвърна сдържано Питър. — Ами при теб?

Саркар поговори няколко минути за поръчката, която била получила компанията му — била свързана с разработването на експертни системи за Новата демократическа партия в Онтарио. Те бяха управлявали страната само веднъж в началото на 90-те години, но се надяваха отново да застанат начело. Преди канадските социалистически правителства да се заличат напълно от паметта на канадците, функционерите на тази организация искаха да привлекат партийните членове, подкрепяли партията в годините ѝ на власт.

Питър слушаше тези приказки с половин ухо. Обикновено смяташе, че работата на Саркар е изпълнена с очарование, но тази вечер умът му беше на милион километра от тази тема. Сервитьорът се върна с кана диетична кока-кола и кошничка, пълна с печени гевречета асорти.

Питър искаше да разкаже на Саркар какво се беше случило с Кейти. На няколко пъти понечи да заговори за това, ала винаги изгубваше кураж, преди да отвори уста. Какво щеше да си помисли Саркар за него, ако узнаеше? Какво щеше да каже за Кейти? Отначало си помисли, че не споделя със Саркар заради неговата религия; семейството на Саркар беше изтъкнато сред мюсюлманската общност в Торонто и Питър знаеше, че мюсюлманите все още практикуват бракове, уредени от трети лица. Ала не това беше истинската причина. Просто не беше в състояние да си наложи да говори — с когото и да било — за онова, което се беше случило.

Макар че в действителност не беше гладен, Питър взе геврече със сусамено семе и намаза отгоре му конфитюр.

— Как е Катерин? — попита Саркар и си взе ръжена кифличка.

Питър се възползва от това, че устата му е пълна — така имаше на разположение още няколко секунди за мислене. Накрая отвърна:

— Добре е.

Саркар кимна, приемайки отговора му, но след малко отново попита:

— Какво ще кажеш за втория уикенд през септември — ще можем ли тогава да предприемем пътуване на север?

Вече шеста година Питър и Саркар отиваха през някой уикенд на къмпинг в Кауартас.

— Ще помисля и ще ти се обадя — каза Питър.

Саркар си взе още едно геврече.

— Добре.

Питър обичаше тези уикенди на къмпинг. Не беше прекалено привързан към спортовете под открито небе, но обичаше да гледа звездите. Всъщност никога не би дал съгласието си за подобна ежегодна екскурзия, но щом нещо се случеше два пъти, за Саркар то незабавно се превръщаше в нерушима традиция.

Щеше да е добре, ако заминеше на север, помисли си Питър. Много добре.

Но...

Не можеше да отиде.

Не и тази година. Може би никога.

Не можеше да остави Кейти сама.

Не можеше, защото нямаше да е сигурен, че Кейти наистина ще е сама.

По дяволите! Дявол да го вземе!

— Ще ти се обадя — повтори Питър.

Саркар се усмихна.

— Вече го каза.

Питър разбра, че цялата вечер ще се провали, ако не се съсредоточи върху нещо друго.

— Как работи новият мозъчен скенер, който компанията ми разработи за теб?

— Великолепно. Наистина ще опрости в голяма степен изследването на неутралните мрежи. Прекрасна машина.

— Радвам се, че е така — отвърна Питър. — Работя по усъвършенстването му, опитвам се да увелича разделителната способност.

— Параметрите му са повече от достатъчни за работата ми — отбеляза Саркар. — Защо искаш да ги подобряваш?

— Навремето на един практикум в университета в Торонто... Разказвал съм ти за онзи донор на органи за трансплантация, който се

събуди на операционната маса, нали?

— О, да — Саркар потрепери. — Знаеш ли, моята религия изпитва съмнения относно трансплантацията. Ние смятаме, че тялото трябва да бъде върнато на Земята цяло. Истории като твоята ме карат да вярвам в това още по-силно.

— Е, аз все още имам кошмари. Но мисля, че вече ще мога да накарам този демон да заспи.

— Така ли?

— Скенерът, който разработихме за твоята компания, беше само първият етап в работата ни. Всъщност аз исках да създам суперелектроенцефалограф, който да е в състояние да открие дори най-слабата и недоловима електрическа активност в мозъка.

— А! — възкликна Саркар и вдигна вежди. — Така че ще можеш да откриеш кога човек в действителност е мъртъв?

— Точно така.

Сервитърът дойде с основното ядене. Питър си беше поръчал монреалския специалитет „пушено месо“ и ръжен хляб, придружени с цяла колекция различни видове горчици и картофени кюфтенца; Саркар наричаше подобна поръчка „комплект гозби, с които Питър си урежда разрыв на сърцето“. Самият той си поръча специалитет от няколко вида риба с чесън, лук, и много подправки.

— Точно така — продължи Питър. — Вече много години се ровя в този проблем и най-сетне постигнах пробива, от който се нуждаех. Затрудненията, свързани със съотношението между получавания сигнал и шума, ме преследваха непрекъснато, но докато сканирах мрежата, открих някои алгоритми, създадени за целите на радиоастрономията. Така най-сетне успях да реша този проблем и вече разполагам с работещ прототип на моя суперелектроенцефалограф — СЕЕГ.

Саркар остави вилницата си.

— Значи можеш да установиш последното издихание на живия човек в мига преди да умре, така да се каже?

— Да. Знаеш как работи стандартният ЕЕГ: всеки един от милиардите неврони на мозъка постоянно получава възбудителни синаптични импулси, задържащи импулси или комбинация от двата типа, нали? В резултат се получава постоянно колебаещ се мембранен потенциал за всеки неврон. ЕЕГ измерва този потенциал.

Саркар кимна.

— Но при стандартния ЕЕГ проводниците на датчиците са много по-големи от диаметъра на всеки отделно взет неврон. Затова вместо да измерват мембранния потенциал на някой отделно взет неврон, датчиците отчитат комбинирания потенциал на всички неврони в участъка от мозъка, разположен под проводника.

— Така е — потвърди Саркар.

— Е, тази недостатъчна прецизност е източникът на проблема. Ако само един неврон или няколко десетки, дори неколкостотин неврона реагират на синаптичен импулс, волтажът ще бъде няколко нива по-нисък от този, който е в състояние да регистрира ЕЕГ. Макар че ЕЕГ изписва права линия, мозъчната активност — и следователно животът — може би все още продължават.

— Спорен проблем — отсече Саркар. „Спорен“ беше любимата му дума. Той я използваше, за да назове всичко в диапазона между добре обяснено понятие и деликатно положение, от привлекателното до сложното. — Значи казваш, че си намерил решение?

— Да — отговори Питър. — Вместо ограничения брой проводници, използвани при стандартния ЕЕГ, моят суперелектроенцефалограф използва над един милиард нанотехнични датчици. Всеки датчик е толкова миниатюрен, колкото отделния неврон. Датчиците покриват черепа като шапка за къпане. За разлика от стандартния ЕЕГ, който улавя комбинирания сигнал на всички неврони в даден участък, тези датчици са строго ориентирани по отношение посоката на импулса и улавят само мембранния потенциал от невроните, намиращи се директно под тях. — Питър вдигна ръка. — Разбира се, права линия, прокарана през мозъка, би пресякла хиляди неврони, но чрез пълна съпоставка на сигналите от всички датчици аз съм в състояние да изолирам индивидуалната електрическа активност на всеки неврон в целия мозък.

Саркар изяде още едно рибено кюфте.

— Сега разбирам защо си имал проблеми при съотношението сигнал-шум.

— Точно така. Но вече ги разреших. С този уред ще мога да откроя наличието дори на най-минималната електрическа активност в мозъка, дори ако функционира един-единствен неврон.

Саркар изглеждаше впечатлен.

— Изпробвал ли си вече работата на уреда?

Питър въздъхна.

— Да, върху животни. Няколко големи кучета — все още не съм успял да направя сканиращото оборудване с достатъчно малки размери, за да го приложа на плъхове или зайци.

— И така, този супер-ЕЕГ наистина ли постига онова, което искаш? Наистина ли показва точния, спорен момент, когато наистина настъпва смъртта — окончателното прекъсване на мозъчната електрическа активност?

Питър въздъхна.

— Не зная. Разполагам с гигабайти записи от мозъчните вълни на лабрадори, но не мога да получа разрешение да приспя нито един от тях. — Той сложи още горчица върху пушеното месо. — Единственият начин да изпробвам апарата истински е с умиращо човешко същество.

ГЛАВА 6

Питър почука, после тихо влезе в личната стая на една пациентка в отделението за хронично болни. Крехка жена на около деветдесет години беше седнала на леглото, чиято горна част беше повдигната под ъгъл 45 градуса. Две банки с прозрачна течност бяха поставени на метална стойка край леглото ѝ и се свързваха чрез дълги тръбички с ръката ѝ. Малък телевизор беше монтиран на подвижна поставка от дясната ѝ страна.

— Здравейте, госпожо Фенъл — тихо поздрави той.

— Здравейте, млади човече — отговори жената с тънък, пресипнал глас. — Вие доктор ли сте?

— Не... поне не съм доктор по медицина. Инженер съм.

— Тогава какво търсите тук? Това не е завод.

— Не съм точно такъв инженер. Аз работя в областта на...

— Пошегувах се, синко.

— Съжалявам. Доктор Чон ме уведоми, че сте в добро разположение на духа.

Тя дружелюбно сви рамене, движението на тялото ѝ сякаш изпълни със смисъл цялата стая, банките с прозрачната течност и всичко останало.

— Опитвам се да бъде така.

Питър се огледа. Нямахше цветя. Нито картички с пожелания за скорошно оздравяване. Изглежда, госпожа Фенъл беше съвсем сама на света. Как бе възможно да е толкова бодра при това положение?

— Аз... искам да ви помоля за една услуга — заговори той. — Имам нужда от помощта ви за един експеримент.

Гласът ѝ приличаше на изсъхнали листа, които се отронват от дърветата.

— Какъв експеримент?

— Въобще няма да ви боли. Просто бих желал да сложите на главата си един шлем, който е съоръжен с множество миниатюрни електроди.

Листата в гласа ѝ започнаха да се отронват по начин, наподобяващ смях. Госпожа Фенъл посочи тръбичките от системата, които бяха свързани с ръката ѝ.

— Предполагам, че още две-три тръби няма да ми навредят. Колко време искате да нося този шлем?

— Докато, ами докато...

— Докато умра, това ли искате да кажете?

Питър почувства, че бузите му се изчервиха.

— Да, госпожо.

— Какво е предназначението на тези електроди?

— Моята компания произвежда биомедицинско оборудване за наблюдение на жизнените процеси. Разработихме прототип на нов, свръхчувствителен електроенцефалограф. Знаете ли какво представлява ЕЕГ?

— Монитор, извършващ наблюдение върху мозъчните вълни. — Лицето на госпожа Фенъл изглеждаше неподвижно; доктор Чон беше казал, че е преживяла поредица леки удари. Но очите ѝ се усмихваха. — Човек не стои толкова дълго по болниците, без да научи разни неща, млади човече.

Питър се засмя.

— Този специален монитор за мозъчни вълни притежава много по-голяма разделителна способност от стандартните апарати, с които разполагат тук. Бих желал да запиша... хм...

— Бихте желал да запишете смъртта ми, нали?

— Съжалявам, нямах предвид да бъда толкова безчувствен.

— Не сте. Защо искате да запишете смъртта ми?

— Ами, разбирате ли, сега не съществува начин, който със стопроцентова точност може да определи кога мозъкът е престанал да функционира за постоянно. Този нов уред би трябвало да посочи точният момент на настъпването на смъртта.

— На кого му е притрябвало да научава това? Аз нямам роднини.

— В много случаи жизнените функции на телата се поддържат изкуствено просто защото не знаем дали човекът наистина е мъртъв, или не. Опитвам се да определя настъпването на смъртта не само от гледна точка на закона, но и в действителност — недвусмислен тест, който може да докаже дали някой е жив, или мъртъв.

— И как ще помогне това на хората? — попита тя. По тона ѝ личеше, че това наистина я интересува.

— Ще им помогне при трансплантацията на органи — отвърна Питър.

Тя вдигна глава.

— Никой няма да поиска моите органи.

Питър се усмихна.

— Може би не, но някой ден моят уред ще удостовери, че по някаква случайност не вземаме органи от хора, които не са наистина мъртви. Ще бъде полезен и в спешните отделения на болниците, за да не се прекъсват преждевременно опитите за спасяване на някой пациент.

Госпожа Фенъл помисли върху това за миг и после попита:

— В действителност моето разрешение не ви беше необходимо, нали? Можете просто да свържете уреда и да кажете, че това е рутинно изследване. И без това в половината от случаите не ти обясняват какво правят с теб.

Питър кимна.

— Предполагам, че е така. Но си помислих, че би било проява на вежливост да ви попитам.

Очите на госпожа Фенъл отново се усмихнаха.

— Вие сте много мил млад човек, доктор...?

— Хобсън. Но, моля ви, наричайте ме Питър.

— Добре, Питър. — Бръчиците около очите ѝ се присвиха. — Тук съм от месеци, но никой от лекарите не прояви желание да го наричам с малкото му име. Дупчили са всеки сантиметър от тялото ми, но продължават да смятат, че емоционалната дистанция е част от работата им. — Тя замълча за миг. — Харесвате ми, Питър.

Питър се усмихна.

— А аз харесвам вас, госпожо Фенъл.

Този път тя успя да издаде звук, недвусмислено наподобяващ смях.

— Наричай ме Пеги... — Жената замълча и се замисли и това още повече сбръчка старото ѝ лице. — Знаеш ли, това е първият път, когато чувам малкото си име, откакто постъпих тук. Значи, Питър, ти наистина се интересуваш какво става в момента на смъртта?

— Да, Пеги.

— Тогава защо не седнеш и не се разположиш удобно и аз ще ти разкажа. — Тя заговори по-тихо. — Виждаш ли, вече умирах веднъж.

— Извинете, бихте ли повторили? — Досега тя изглеждаше съвсем с ума си.

— Не ме гледай така, Питър. Не съм побъркана. Седни. Хайде, седни. Ще ти разкажа какво се случи.

Питър не желаше да се ангажира с мнението ѝ, но все пак взе един тапициран с винилово покритие стол и го притегли близо до леглото ѝ.

— Това се случи преди четиридесет години — подхвана госпожа Фенъл, обръщайки малката си, подобна на спаружена дива ябълка глава към Питър. — Наскоро ми бяха поставили диагноза диабет. Бях инсулинно зависима, ала все още не осъзнавах колко внимателна трябваше да бъда. Съпругът ми Кевин беше отишъл на пазар. Бях си направила сутрешната инжекция с инсулин, ала все още не бях закусила. Телефонът иззвъня. Обади се една моя позната и почна да ми се оплаква до безкрай — поне на мен така ми се стори. Започнах да се потя, заболя ме главата, но не исках да ѝ обяснявам нищо за това. После сърцето ми започна да се блъска лудо в гърдите, ръката ми затрепери, зрението ми се замъгли. Понечих да кажа нещо, да я помоля да спре, та да отида да похапна, и изведнъж съвсем неочаквано се свлякох на пода. Организмът ми бе реагирал на инсулина. Хипогликемия.

Макар че лицето ѝ беше невъзмутимо, като умъртвено след ударите, гласът ѝ стана все по-оживен.

— Изведнъж — продължи тя — осъзнах, че се намирам извън своето тяло. Някъде отгоре виждах себе си — как лежа на пода в кухнята. Продължих да се издигам все по-високо и по-високо, докато всичко се превърна в тунел — дълъг, спираловидно извиващ се тунел. В края му извираше красива, чиста, лъчисто бяла светлина. Беше много ярка, ала въобще не нараняваше очите, докато я гледах. Обзе ме чувство на мир и покой. Беше така прекрасно, там ме приемаха, без да поставят каквито и да било условия, изпитвах безкрайна любов. Усетих, че се приближавам към светлината.

Питър наведе глава. Не знаеше какво да каже. Госпожа Фенъл продължи:

— В края на светлината се появи някаква фигура. Отначало не я разпознах, но после внезапно разбрах, че това съм аз. Ала в действителност не бях; беше някой, който приличаше на мен, но не и аз. При раждането си съм имала близначка Мери, но тя умряла няколко дни след като се появила на бял свят. Осъзнах, че това е Мери, че е пристигнала да ме посрещне. Тя долетя по-близо и ме хвана за ръка, и започнахме да се носим заедно в тунела, към онази светлина. След това започнах да виждам различни образи от своя живот като на кино — виждах себе си, родителите си, съпруга си — както работим или се веселим. Мери и аз наблюдавахме внимателно всяка от тези сцени, където бях постъпвала правилно или погрешно. Не изпитвах чувството, че някой ме осъжда, но за мен беше важно да разбере всичко, да осъзная как са повлияли действията ми на другите хора. Видях как си играя в училищния двор, как преписвам на изпит, как работя като доброволка в болницата, о! — и толкова много други неща — виждах ги ярко, с невероятна яснота. И през цялото време стигахме все по-близо до онази прекрасна светлина. А после... После изведнъж всичко свърши. Почувствах как някой ме дърпа назад и надолу. Не исках да пусна ръката на Мери — веднъж вече я бях загубила и никога не бях имала възможност да я опозная, — ала пръстите ми се изплъзнаха от нейните, аз полетях назад, далеч от светлината, и после изведнъж се озовах обратно в тялото си. Знаех, че наоколо има и други хора. Скоро очите ми се отвориха и видях един мъж в униформа. Лекар. Държеше спринцовка. Беше ми направил инжекция с глукагон. „Ще се оправяш — говореше ми той. — Всичко ще бъде наред.“

Жената, с която бях разговаряла по телефона — името ѝ по някакво съвпадение беше Мери — разбрала, че съм изгубила съзнание, и извикала линейка. Наложило се лекарите да разбият външната врата на дома ни. Ако бяха пристигнали няколко минути по-късно, щях да замина завинаги.

Тя замълча за малко, после продължи:

— И така, Питър, аз зная какво е смъртта и не се страхувам от нея. Това преживяване промени цялото ми отношение към живота. Научих се да гледам на всичко в перспектива, да го приемам с лекота. И макар и да зная, че ми остават още няколко дни живот, аз не се боя. Зная, че моят Кевин ще ме чака при онази светлина. И Мери също.

Питър бе слушал внимателно целия разказ. Разбира се, и по-рано бе чувал подобни истории, дори беше чел част от известната книга на Муди „Живот след живота“, когато се бе озовал във вилата на някакъв свой роднина и трябваше да избира между тази книга и пространно четиво как зодиакалният знак оказва влияние върху любовните изживявания на индивида. Тогава не знаеше как да се отнася към подобни разкази, а сега беше дори още по-несигурен.

— Разказахте ли на някой от лекарите тук за това? — попита Питър.

Пеги Фенъл изсумтя.

— Тези хора прехвърчат отгук като че са бегачи в щафета и болничният ми лист е пръчката, която трябва да си подават. Защо, за Бога, да споделям най-съкровения си преживявания с тях?

Питър кимна.

— И така — рече госпожа Фенъл, — ето каква е смъртта, Питър.

— Аз... Аз бих...

— Но все още искаш да направиш своя експеримент, нали?

— Всъщност да.

Госпожа Фенъл помръдна едва доловимо главата си — най-близкото до кимване движение, което успя да направи, и каза:

— Добре — изрече накрая тя. — Имам ти доверие, Питър. Изглеждаш ми свестен младеж и ти благодаря, че ме изслуша. Донеси апарата си.

Седмицата, след като Кейти бе направила признанието си, беше особено противна. Почти не си говореха, а когато все пак разменяха по някоя дума, беше за експеримента на Питър със суперелектроенцефалографа. Нищо лично, нищо свързано с тях двамата. Просто безопасни теми, с които понякога изпълваха дългата, меланхолична тишина.

Беше събота вечер. Питър седеше на дивана във всекидневната и четеше. Ала този път не беше избрал електронна книга; вместо това бе предпочел традиционно издание с меки корици.

Напоследък Питър бе открил серията романи на Робърт Б. Паркър, обединени от общ герой — старият Спенсър. Имаше нещо привлекателно в пълното, безусловно доверие между Спенсър и Хок и

възхитителна честност в отношенията между Спенсър и Сюзън Силвърман. Паркър не беше дал на своя герой малко име, ала Питър си измисли свое — Рок — което означаваше скала — и това наистина би било добър избор. И наистина, Спенсър притежаваше повече от качествата на скалата — беше по-стабилен, по-твърд, отколкото Питър Хобсън.

На стената зад него имаше сложено в рамка копие от рисунка на Алекс Колвил. Отначало Питър бе възприемал Колвил като статичен художник, но с течение на годините неговото творчество все повече му допадаше; особено тази рисунка — мъж, седнал на верандата на малка хижа, и стара хрътка, която лежеше в краката му — беше много трогателна. Накрая Питър бе осъзнал, че липсата на движение в картините на Колвил внушава трайност и неизменност: в крайна сметка нещата са именно такива и единствено те са от значение.

Питър все още не знаеше как да постъпи, не можеше да си представи какво бъдеще биха имали той и Кейти. Осъзна, че току-що е прочел смешен епизод — Спенсър отклоняваше въпросите на Куърк чрез серия отбрани духовити забележки, Хок стоеше до тях и се подсмиваше — ала този откъс не го е развеселил, както би трябвало. Питър пхна картончето между страниците, където бе стигнал и остави книгата до себе си.

Кейти слезе по стълбите. Косата ѝ беше пусната. Носеше плътно прилепнали сини джинси и широка бяла блуза; двете най-горни копчета бяха разкопчани — облекло, прецени Питър, което можеше да се възприеме или като секси, или като неутрално и просто практично. Очевидно и тя беше объркана като Питър и внимателно се опитваше да изпраща сигнали, които може би щяха да бъдат разтълкувани правилно, независимо от настроението, в което се намираше той.

— Може ли да седна при теб? — попита тя.

Питър кимна.

Диванът имаше три големи възглавници. Питър бе заел тази отляво. Кейти седна на границата между средната и дясната: опитваше се да установи близост, но същевременно запазваше и дистанцията.

Дълго останаха така, един до друг, без да приказват.

Питър продължи да поклаща бавно глава. Беше му горещо. Очите му не бяха в състояние да се фокусират. Сигурно не беше спал достатъчно. После изведнъж усети, че ще заплаче. Пое дълбоко дъх, за

да не го направи. Припомни си последния път, когато наистина беше плакал: тогава беше на дванадесет години. Тогава се срамуваше, мислеше, че е прекалено голям да плаче, ала бе преживял ужасяващ шок, след като бе пъхнал пръсти в електрически контакт. През следващите тридесет години бе успял да издържи стоически всичко, но сега в него избликваше нещо...

Трябваше да се махне, да остане някъде сам, далеч от Кейти, далеч от всички...

Ала беше прекалено късно. Тялото му се сви в конвулсии. Бузите му бяха мокри. Усети, че се разтреперва — отново и отново. Кейти вдигна ръка от скута си, като че искаше да го докосне, но очевидно реши да не го прави. Питър плака няколко минути. Една голяма сълза падна върху романа за Спенсър и страницата бавно я попи.

Питър искаше да спре, но не можеше. Избликът бе по-силен от него. Носът му течеше, той сумтеше между трескавите конвулсии, които предизвикваха сълзите. Беше се натрупало прекалено много, бе го потискал прекалено дълго в себе си. Накрая с мъка успя да изрече няколко едва доловими, почти беззвучни думи:

— Ти ме нарани. — Това беше всичко, което каза.

Кейти хапеше долната си устна. Тя кимна, клепачите ѝ потрепнаха — едва сдържаше собствените си сълзи.

— Зная.

ГЛАВА 7

— Здравейте — поздрави стройната чернокожа жена. — Добре дошли в Асоциацията за подпомагане на семейството. Аз съм Данита Крусън. Как предпочитате да ви наричам — Катерин или Кейти? — Тя беше с къса коса, беше облечена в бежово сако и подходяща по цвят пола и носеше две златни бижута с ненатрапваща се форма — идеалният образ на съвременната дама експерт в професията си.

Въпреки това Кейти беше объркана. Данита изглеждаше на не повече от двадесет и четири години. Кейти очакваше съветничката да е възрастна и безкрайно мъдра, а не с почти двадесет години по-млада от нея.

— Предпочитам Кейти. Благодаря, че ме приехте толкова скоро.

— Няма никакъв проблем, Кейти. Попълнихте ли формуляра за оценка на имотното състояние?

Кейти ѝ подаде документите.

— Да. Парите не са проблем. Мога да платя пълната такса.

Данита се усмихна, като че ли това бяха думи, които не чуваше често.

— Прекрасно. — Усмивката ѝ не предизвика бръчици в ъгълчетата на очите ѝ и Кейти почувства завист. — И така какъв е проблемът?

Кейти опита да се успокои. Беше се измъчвала месеци наред от онова, което бе направила. „Божичко — помисли си тя. — Как можах да сгупя така?“ Но докато не видя Питър да плаче, тя не разбираше, че трябва да направи нещо, за да получи помощ. Не би могла да понесе да го нарани още веднъж по този начин. Кейти отпусна ръце в скута си и много бавно каза:

— Аз... аз изневерих на съпруга си.

— Разбирам — отвърна Данита. Тонът ѝ звучеше с присъщата на професионалистите безпристрастност, в него липсваха каквито и да било осъдителни нотки. — Той знае ли?

— Да. Казах му. — Кейти въздъхна. — Това беше най-трудното нещо, което съм правила.

— Как го понесе той?

— Беше съсипан. Никога не съм го виждала така покрусен.

— Ядоса ли се?

— Беше вбесен. Но също така и много натъжен.

— Би ли ви?

— Какво? Не. Не, той не е съпруг, който злоупотребява с физическата си сила — въобще не е такъв.

— Не злоупотребява нито с физическата си сила, нито ви обижда с думи?

— Точно така. Винаги е бил много добър с мен.

— Но вие му изневерихте.

— Да.

— Защо?

— Не зная.

— Сега, след като казахте на съпруга си за това — продължи Данита, — как се чувствате?

Кейти помисли за миг, после леко вдигна рамене.

— По-добре. По-зле. Не зная.

— Очаквахте ли, че съпругът ви ще ви прости?

— Не — отговори Кейти. — Не. Доверието е нещо много важно за Питър... и за мен... Аз... аз очаквах, че бракът ни ще се разпадне.

— И случи ли се това?

Кейти погледна през прозореца.

— Не зная.

— Искате ли бракът ви да се разпадне?

— Не — абсолютно не. Но... но аз искам Питър да бъде щастлив. Той заслужава нещо по-добро.

Данита кимна.

— Той ли ви каза това?

— Не. Не, разбира се. Но това е вярно.

— Вярно е, че той заслужава нещо по-добро?

Кейти кимна.

— Вие, изглежда, сте добър човек. Защо казвате това?

Кейти не отговори.

Данита се наведе към нея.

— Бракът ви винаги ли е бил щастлив?

— О, да.

— Никога не сте се разделяли или нещо подобно?

— Не... всъщност разделихме се веднъж, докато бяхме гаджета.

— О? Защо?

Кейти вдигна леко рамене.

— Не съм сигурна. Срецахме се почти година, докато още следвахме. После един ден аз просто го изоставих.

— И не знаете защо сте постъпили така?

Кейти отново погледна през прозореца, като че искаше да поеме част от силата на слънчевата светлина. Затвори очи.

— Предполагам... не зная. Понякога си мисля, че не можех да повярвам на човек, който ме обича така безусловно.

— И го отблъснахте?

Кейти бавно кимна.

— Да, точно така.

— И сега отново го отблъсквате? Това ли е причината за вашата изневяра, Кейти?

— Може би — бавно отговори тя. — Може би.

Данита отново се наведе към нея и попита:

— Защо мислите, че никой не може да ви обича?

— Не зная. Искам да кажа — знам, че Питър ме обича. От дълго време сме заедно и това е постоянна величина в моя живот. Зная, че е така. И все пак, след всичките тези години, ми е трудно да го повярвам.

— Защо?

Кейти вдигна рамене.

— Защото съм си такава.

— Каква сте?

— Аз съм... нищо. Нищо особено.

Данита разпери пръсти.

— Звучи ми като че не сте твърде уверена в себе си.

Кейти обмисли тези думи.

— Да, сигурно е така.

— Но нали казвате, че сте учили в университет?

— О, да. Бях отлична студентка.

— Ами вашата работа — справяте ли се добре с нея?

— Да, поне според мен. Получавах повишение няколко пъти. Но работата ми не е тежка.

— И все пак ми се струва, че сте се справили добре през изтеклите години.

— Да, така мисля — отвърна Кейти. — Но това няма значение.

Данита вдигна вежди.

— Какво е вашето определение за нещо, които наистина има значение?

— Не зная. Може би нещо, което хората забелязват.

— Кой хора трябва да забележат това нещо?

— Просто хората.

— Вашият съпруг — той се казва Питър, нали? Забелязва ли Питър, когато вие постигнете нещо?

— О, да! Занимавам се с керамика като хоби — да можехте да го видите как кипеше от радост, когато направих изложба в една малка галерия миналата година. Винаги е бил такъв, опитвал се е да ме поощрява — още от самото начало. Дори организира увеселение-изненада в моя чест, когато се дипломирах с отличен успех.

— А вие гордеехте ли се с постижението си?

— Просто бях доволна, че следването в университета завърши.

— Семейството ви гордееше ли се с вас?

— Да.

— Майка ви?

— Да. Да, тя се гордееше с мен. Дойде на церемонията при връчването на научната ми степен.

— Ами баща ви?

— Не, тогава той не присъства.

— Той гордееше ли се с вас?

Последва къс, остър смях.

— Кажете ми, Кейти, гордееше ли се баща ви с вас?

— Да, сигурно се е гордял. — В гласа ѝ се долавяше напрежение.

— Наистина ли?

— Не зная.

— Защо не знаете?

— Никога не ми е казал.

— Никога ли?

— Баща ми не е човек, който... излага на показ чувствата си.

— Това безпокоеше ли ви, Кейти?

Кейти вдигна вежди.

— И отговорът ми трябва да бъде честен?

— Разбира се.

— Да, това много ме безпокоеше. — Тя се опитваше да запази спокойствие, но гласът ѝ потрепери под напора на чувствата. — Това ме измъчваше ужасно. Каквото и да направех, той никога не намираше дума да го похвали. Ако в бележника ми имаше шестици и петици, приказваше за петиците. Никога не дойде на представленията на училищния оркестър, в който свирех. Дори и днес смята, че заниманията ми с керамиката са пълна глупост. И никога не е...

— Какво не е?

— Нищо.

— Моля ви, Кейти, кажете ми за какво мислите.

— Нито веднъж не ми е казвал, че ме обича. Даже и картичките, които изпращаше за рождения ми ден — мама ги избираше вместо него, а той ги подписваше „Татко“, а не „С обич, татко“. Само „Татко“.

— Жалко — каза Данита.

— Опитвах се да го направя щастлив. Опитвах се да го накарам да се гордее с мен. Но каквото и да направех, все едно ме нямаше.

— Опитвали ли сте се някога да обсъдите това с баща си?

— Никога не съм обсъждала нищо с баща ми.

— Сигурна съм, че не е искал да ви нарани.

— Но го правеше. Както сега аз нараних Питър.

Данита кимна.

— И постъпихте така, защото чувствахте, че баща ви никога не ви е обичал?

— Да, предполагам.

— Но смятате, че Питър много ви обича?

— Ако го познавахте, нямаше да ме питате. Хората винаги разправят колко ме обича и колко му личи.

— Питър казва ли ви, че ви обича?

— О, да. Не всеки ден, разбира се, но често.

Данита се облегна на стола си.

— Може би проблемите ви с Питър са свързани с проблемите между вас и вашия баща. Може би дълбоко в себе си вие чувствате, че никой не може да ви обикне, защото баща ви е накърнил

самочувствието ви. И когато сте намерили мъж, който ви обича, не сте могли да повярвате в това и сте се опитали — и все още се опитвате — да го отблъснете.

Кейти замря.

— За жалост това е твърде често срещан сценарий. Дори днес ниското самочувствие сред жените е огромен проблем.

Кейти хапеше долната си устна.

— Трябва да осъзнаете, че не сте лишена от истински ценности, Кейти. Трябва да откриете истинската си стойност и да виждате у себе си всички онези прекрасни качества, които Питър открива във вас. Питър не ви потиска, нали?

— Не. Никога не го е правил. Както казах, той ме подкрепя във всяко отношение.

— Съжалявам, че отново ви зададох този въпрос. Просто защото жените често се омъжват за мъже, които приличат на техните бащи, точно както мъжете се женят за жени като своите майки. Значи Питър не е като баща ви?

— Не. Ни най-малко. Но Питър ме преследваше. Не зная какъв мъж търсех. Даже не зная дали въобще съм търсела някакъв. Мисля... мисля, че просто исках да ме оставят на мира.

— Ами мъжът, с когото сте имали връзка? Той ли беше човекът, какъвто търсехте?

Кейти изсумтя.

— Не.

— Не изпитвахте ли привличане към него?

— О, Ханс е симпатичен. В усмивката му има нещо обезоръжаващо. Но аз не бях пленена от чара му.

— Той добре ли се отнасяше към вас?

— Приказваше убедително, но човек може веднага да се досети, че не влага нищо в думите си.

— И все пак това е дало резултат.

Кейти въздъхна.

— Той беше настоятелен.

— Този Ханс напомняше ли ви за вашия баща?

— Не, разбира се — незабавно отговори Кейти, но после замълча. — Е, всъщност между тях има известна прилика. Питър би казал, че и двамата са тъпи полови атлети.

— Държеше ли се Ханс добре с вас, докато траеше връзката ви?

— Беше ужасен. Не ми обръщаше внимание седмици наред, докато очевидно бе обвързан с някоя друга жена.

— Но когато се връщаше при вас, вие му отговаряхте.

Тя въздъхна.

— Зная, че беше глупаво от моя страна.

— Не ви осъждам, Кейти. Просто искам да разбера какво се е случило. Защо продължихте да се връщате при Ханс?

— Не зная. Може би...

— Да?

— Може би защото Ханс повече приличаше на човека, какъвто заслужавах.

— Защото се отнасяше с вас ужасно.

— Да, може и така да се каже.

— Защото се отнасяше с вас както вашият баща.

Кейти кимна.

— Трябва да направим нещо за вашата самооценка, Кейти. Трябва да ви накарам да осъзнаете, че заслужавате хората да се отнасят с уважение към вас.

Гласът на Кейти прозвуча колебливо:

— Но аз не мога...

Въздишката на Данита приличаше на шепот.

— Тъкмо в това се състои нашата работа.

Късно същата вечер Питър и Кейти седяха във всекидневната стая — Питър на дивана, а Кейти — на любимото си място в отсрещната страна на стаята.

Питър не знаеше какво ще се случи, какво ще му донесе бъдещето. Все още се опитваше да се справи с положението. Винаги се беше стремил да бъде добър съпруг, да се интересува истински от работата на жена си. Беше преценил, че в това отношение няма причина да се променя и както често правеше в миналото, попита:

— Как беше на работа?

Кейти остави електронната си книга и го погледна. После каза:

— Добре. Тоби донесе пресни ягоди.

Питър кимна.

— Но — продължи тя — аз си тръгнах по-рано.

— О?

— Ами... посетих една съветничка по въпросите на семейството. Питър беше изненадан.

— Искаш да кажеш някакъв терапевт?

— Да, нещо такова. Работи в Асоциацията за подпомагане на семейството — намерих ги в телефонния указател.

— Съветничка... — измърмори Питър, обмисляйки значението на думата. Очарователно. Той погледна Кейти в очите. — Щях да дойда с теб, ако ме беше помолила.

Усмивката ѝ беше краткотрайна, но изпълнена с топлина.

— Зная, че щеше да го направиш. Но аз... аз исках да изясня някои неща за себе си.

— Как мина?

Тя наведе поглед.

— Мисля, че добре.

— Така ли? — Питър загрижено се наведе напред.

— Разстроих се малко. — Тя отново вдигна очи. Гласът ѝ прозвуча несигурно. — Мислиш ли, че имам ниско самочувствие?

Питър замълча за миг.

— Аз... аз винаги съм мислил, че може би се подценяваш. — Знаеше, че не бива да стига по-далеч.

Кейти кимна.

— Данита — така се казва съветничката — смята, че това е свързано с отношенията между мен и баща ми.

Първата мисъл, която хрумна на Питър, беше да направи злостно подигравателен коментар на фройдизма. Ала после осъзна изцяло значението на онова, което беше казала Кейти, и заяви:

— Тя има право. Не съм го забелязал досега, но, разбира се, тя има право. Баща ти се отнася към теб и сестра ти като към измет. Като че сте квартиранти в къщата му, а не негови деца.

— Знаеш ли, че Мариса също е подложена на терапия?

Питър не знаеше, но кимна утвърдително.

— Да, в това има смисъл. За Бога, та как би могла да изградиш положителна оценка за собствената си личност, като си пораснала в такава среда? Ами майка ти... — Питър видя, че лицето на Кейти стана сурово, и спря. — Съжалявам, колкото и да я харесвам, не бих

могъл да кажа, че Бани е... нека се изразя така: тя не е идеалният образец на жената от двадесет и първи век. Никога не е работила извън къщи и струва ми се, че в крайна сметка баща ти не се е отнасял по-добре към нея, отколкото към теб или сестра ти.

Кейти не каза нищо.

Сега всичко това беше очевидно.

— По дяволите баща ти — каза Питър, изправи се и закрачи из стаята. Спря и се взря в рисунката на Алекс Колвил. — Дявол да го вземе този човек.

ГЛАВА 8

Питър и Саркар обикновено вечеряха заедно във вторник. Съпругата на Саркар, Рахема, ходеше на курс във вторник, а Питър и Кейти винаги си даваха възможност да следват собствените си интереси. Тази вечер Питър беше по-спокоен — вече беше решил да не обсъжда изневярата на Кейти със Саркар. Поговориха си за семействата, за международната политика, за мачовете на тима „Блу Джейс“ и отвратителните пропуски на „Кленовите листа“. Накрая Питър погледна приятеля си и попита:

— Какво знаеш за преживяванията, които човек изпитва в състояния, близки до смъртта?

Тази вечер Саркар си беше поръчал леща.

— Празни приказки.

— Мислех, че вярваш в тези неща.

Саркар направи огорчена гримаса.

— Това, че съм религиозен, не означава, че съм идиот.

— Извинявай, но наскоро разговарях с жена, която е изпитала подобно преживяване. Тя наистина вярваше, че то се е случило.

— И е имала класическите симптоми? Поглед извън тялото, тунел? Ярка светлина и животът протича пред очите ѝ като на кино? Чувство на мир и покой? Среци с любими същества?

— Да.

Саркар кимна.

— Само когато се разглеждат като съвкупност, преживяванията в близки до смъртта състояния са необясними. Отделните им компоненти са лесно разбираеми. Например, направи следното: затвори очи и си представи как си вечерял снощи.

Питър затвори очи.

— Добре.

— И какво виждаш?

— Виждам себе си и Кейти в ресторанта „Олив Гардън“ в Кийли.

— Не вечеряте ли вкъщи?

— Ами не особено често — отговори Питър.

— Е, можете да си го позволите — подчерта Саркар. — Две заплати, нямате деца... Както и да е, помисли върху това, което каза току-що: представяш си себе си и Кейти.

— Да.

— Виждаш себе си. Образът, който извикваш в съзнанието си, не се намира на височината на очите ти — на около метър и половина или малко повече от пода, когато си седнал. Виждаш себе си, като че се намиращ някъде извън своето тяло.

— Ами да, имаш право.

— По-голямата част от картините, нарисувани от човешката памет, както и предметите, които виждаме насън, се намират „извън нашето тяло“. Умовете ни функционират по този начин, когато си спомняме действително случили се неща и когато фантазираме. В това няма и капка мистика.

Питър отново си бе поръчал „комплект гозби, осигуряващи му разрив на сърцето“ и сега подреждаше парчетата пушено месо върху ръжения хляб.

— Но хората, които твърдят, че са успели да видят неща, които просто е невъзможно да видят — например името на производителя на осветителната система, монтирана над леглата им?

Саркар кимна.

— Да, има такива статии и доклади, но те са спорни — не подлежат на обстойно разследване. В един от случаите става дума за човек, който е работил за компания, произвеждаща апаратура за болнично осветление; и той е разпознал апаратурата на конкурентната фирма. В други случаи се касае за пациенти, които са били амбулаторно болни преди или след преживяването в близко до смъртта състояние — и затова са имали достатъчно време сами да проверят подробностите. Освен това в много случаи разказите или не подлежат на проверка като например; „Видях муха, кацнала на рентгеновия апарат“, или са изцяло неверни, например: „В края на респиратора имаше отвор“, когато всъщност въобще не е имало такъв.

— Наистина ли?

— Да — отвърна Саркар и се усмихна. — Вече зная какво ще ти подаря тази година за Коледа: абонамент за „Скептичен изследовател“.

— Какво е това?

— Списание, издавано от Комитета за научни изследвания на паранормални явления. Тези хора непрекъснато опровергават разни появяващи се слухове.

— Хм. Ами какво ще кажеш за тунела?

— Имал ли си някога мигрена?

— Не. Но баща ми често страдаше от пристъпи на мигрена.

— Попитай него. Видения, свързани с тунел, са често срещано явление при силно главоболие, при аноксия и при много други състояния.

— Може и така да е. Но съм чувал, че тунелът е може би свързан със спомена за родилните пътища, през които преминава бебето.

Саркар размаха лъжицата си.

— Попитай всяка раждала жена дали родилните пътища имат дори най-слаба прилика с тунел, в чийто край има широк отвор и ярка светлина. Бебето е заобиколено от свиващите се стени на мускулите; няма никакъв тунел. Освен това хора, родени чрез цезарово сечение, също разказват за тунела при преживяванията си, близки до състояние на смърт — следователно не може да става и дума за действително съществуващ спомен.

— Хм. А какво ще кажеш за ярката светлина в края на тунела?

— Липсата на кислород причинява свръхстимулиране на зрителните анализатори в мозъчната кора. Обикновено действието на повечето неврони в нея е възпрепятствано. Но когато нивото на кислород спадне, първото нещо, което престава да функционира, са химикалите с дисинхибиторен ефект. В резултат на това се получава усещане за ярка светлина.

— Ами спомените за живота, които протичат в съзнанието на човека като на кино?

— Ти не присъства ли веднъж на семинар, организиран от Неврологичния институт в Монреал?

— Ммм. Да.

— И кой беше най-известният лекар, работещ за този институт?

— Уайлдър Пенфийлд, мисля.

— Мислиш! — възкликна Саркар. — Та той е светило, ликът му е изобразен върху пощенска марка, по дяволите! Да, Пенфийлд. Той правеше изследвания върху прякото стимулиране на мозъка. Откри, че е лесно да предизвика ярки спомени за отдавна забравени неща. А в

състояние на аноксия мозъкът е по-активен, отколкото в нормално състояние, поради загубата на дисинхибиторите. Невронните мрежи изпращат импулси във всички посоки. В резултат на това мозъкът буквално е залят от образи, идващи от миналото — в това има смисъл, нали?

— Ами чувството за мир и покой?

— Естествени ендорфини, разбира се.

— Хмм. А какво ще кажеш за виденията на отдавна загинали приятели? Жената, с която разговарях, бе видяла своята близначка Мери, която умряла наскоро след раждането.

— И е видяла бебе?

— Не. Разказа ми, че фигурата, която видяла, приличала на нея самата.

— Мозъкът не е глупав — подхвана Саркар. — Той знае кога приближава времето на смъртта. Това естествено кара човека да мисли за хора, които вече са мъртви. Но тук има и един спорен момент: има случаи на деца, които имат преживявания в състояния, близки до смъртта. И знаеш ли какви видения имат те?

Питър поклати глава.

— Те виждат своите родители или деца, с които си играят. Тоест хора, които все още са живи. Децата не познават никого, който е вече мъртъв. Ако преживяванията в състояния, близки до смъртта, наистина са прозорец към някакво съществуване след края на живота, те нямаше да виждат хора, които са все още живи.

— Може би — каза Питър. — Но знаеш ли, жената, която бе видяла своята близначка Мери, имала такова преживяване, след като разговаряла по телефона с друга жена, която също се казвала Мери.

Саркар го изгледа тържествуващо.

— Силата на внушението. Това е просто нормална, обяснима реакция на мозъка. — Дойде сервитьорът и донесе сметката. Саркар я погледна. — Според моята религия човек наистина продължава да съществува след като умре, но преживяванията в състояния, близки до смъртта, нямат нищо общо с истинския живот след смъртта. Ако искаш да се осведомиш в подробности по този въпрос, ще ти дам Корана.

Питър извади портфейла си, за да плати своята половина от сметката.

— Мисля, че засега ще се въздържа.

ГЛАВА 9

Питър Хобсън държеше на Мариса, сестрата на Кейти. През 2004 година първото ѝ дете беше починало от Синдрома на внезапната бебешка смърт: момиченцето просто беше престанало да диша, без да вдига шум, на третата вечер от своя живот. Мариса и бившият ѝ съпруг бяха използвали стандартен монитор за наблюдение на бебета и микрофон, излъчващ звуците до радиоприемник, който носеха навсякъде из къщата.

Но малката Аманда беше умряла съвсем беззвучно.

На следващата година Мариса роди още едно дете и отказа да се отдели от креватчето му. Ден и нощ, месеци наред детето бе винаги пред очите ѝ. С разума си тя осъзнаваше, че сред децата има подобни смъртни случаи, но емоционално обвиняваше себе си — ако беше край Аманда, когато малката бе престанала да диша, може би щеше да я спаси.

По това време Питър разработваше медицински уреди, които функционираха, без да бъдат докосвани от медицинския персонал. Болестта СПИН все още продължаваше да измъчва света и имаше огромна нужда от апарати, които да не влизат в контакт с тялото на пациента. Мониторите за измерване на сърдечния пулс от разстояние бяха разработени с лекота. При тях влизаха в употреба измервателни апарати и техники, първоначално създадени за военен шпионаж. Пък и откриването на мозъчна активност поначало се извършваше от разстояние — чрез електроди, отделени от мозъка от дебелината на черепа. В последна сметка Питър откри начин да улавя наченки на мозъчна активност от голямо разстояние, без до кожата на пациента да се докосва нищо освен нисковатов инфрачервен лазер.

Така се роди мониторът за наблюдение на бебета „Хобсън“ — устройство, което беше в състояние да предава в съседна стая признаците на живот, давани от бебето. Той даде прототипа на Мариса и нейния съпруг. Вградените в монитора алармени системи незабавно щяха да ги предупредят, ако бебето им се намираще в беда. Родителите

бяха очаровани от уреда и с настояването на Кейти Питър напусна работата си в болницата „Ист Йорк“ и основа малка компания, за да започне да продава мониторите за наблюдение на бебета.

Една сутрин Питър лежеше до жена си в леглото. Пикаеше му се. Часовниковият механизъм, вграден в радиото, показваше 6:45. Будилникът щеше да звънне в седем. Ако Кейти не спеше дълбоко и той станеше, със сигурност щеше да я събуди. Така щеше да я лиши от петнадесетте минути сън, а не желаше да го прави.

Питър остана да лежи. Искаше да разбере дали тя наистина спи дълбоко. Може би дори вече беше будна, но само очите ѝ бяха затворени.

Тогава го осени особена идея — изцяло различно приложение на неговата технология за наблюдение. Готовият продукт проблесна в ума му в напълно завършен вид. Екран на стената срещу леглото с две колони данни — по една за всеки човек в леглото. Във всяка колона щеше да има голям и малък светодиод — СД. Големият СД щеше да сочи състоянието на съня, в което се намира човекът в момента, а малкият — състоянието, към което се приближава. Щеше да има и цифров брояч, показващ колко време ще мине, докато се осъществи преходът от едното състояние в другото — след няколко нощи напасване уредът щеше да очертае циклите на съня на човека, който го използва.

Светодиодите щяха да променят цвета си: бялото щеше да означава, че човекът е буден; червеното — че сънят му е лек и ще бъде нарушен от съвсем слаб шум или движение. Жълтото щеше да означава, че човекът се намира в междинната фаза на съня — и ако партньорът му е внимателен, може да отиде до тоалетната, да се изкашля или да направи каквото иска, без да обезпокои спящия. Зеленото щеше да означава дълбок сън. В такъв случай дори ако се разкачаш в леглото, няма да събудиш заспалия.

Щеше да е съвсем просто човек да се справи с данните на екрана: жълта светлина на големия СД и зелена на малкия, плюс цифрата 07, изобразена на брояча, щеше да означава следното: ако станеш сега, може би ще събудиш своята партньорка, но ако успееш да задържиш седем минути, тя ще е заспала дълбоко и можеш да се измъкнеш от леглото, без въобще да я обезпокоиш.

Налягането в пикочния мехур причини типичната за ранната сутрин ерекция у Питър и той осъзна нещо друго. Често се будеше с ерекция в 2:00 или в 3:00 през нощта и се чудеше дали жена му също е будна. Ако не бе заспала, вероятно щяха да се любят, но Питър дори не би и помислил да я събужда заради това. Ако монитърът показваше бели светлини и за двамата, е, тогава апаратът, който се бе родил като монитор за наблюдение на бебета, щеше да допринесе за зачеването на много нови малчугани...

С течение на времето Питър усъвършенства своята система. Всички телефони в къщата му бяха свързани с монитора „Хобсън“ и чрез него — с домашния компютър. Дали телефоните щяха да звънят, или просто щяха да препратят сигнала за обаждането в компютъра, зависеше от това дали Питър и Кейти спяха, или не.

В 3:17 часа през нощта наистина бе засечено телефонно обаждане. Питър стана и отиде в банята — там се намираше единственият телефон, който работеше само чрез звуков сигнал. Индикаторът проблясваше. Питър затвори вратата, седна на тоалетната чиния, взе слушалката и каза прегракнало:

— Ало.

— Доктор Хобсън? — чу се мъжки глас.

— Да.

— Аз съм Сеп ван дер Линде от болницата „Карлсон“.

— Да? — Питър потърси пипнешком чаша и я напълни с вода от чешмата.

— Мисля, че госпожа Фенъл ще умре тази нощ. Получи още един удар.

Питър почувства лек пристъп на тъга.

— Благодаря, че ме уведомихте. Нали моите апарати все още са включени?

— Да, господине, но...

Питър се опита да спре прозявката си.

— Тогава ще дойда сутринта, за да взема дискетата с данните.

— Но, доктор Хобсън, тя ви моли да дойдете.

— Мен ли? — попита Питър.

— Казва, че вие сте единственият ѝ приятел.

— Тръгвам веднага.

Питър пристигна в отделението в 4:00. Показа пропуска си на охраната и взе асансьора до третия етаж. Вратата към стаята на госпожа Фенъл беше отворена, точно над главата ѝ струеше силна бяла светлина, макар че флуоресцентното осветление на тавана беше изключено. Четири зелени светодиода пронизваха мрака край леглото ѝ, показвайки, че оборудването на Питър функционира нормално. Една медицинска сестра отегчено седеше на стола до леглото.

— Аз съм Питър Хобсън — представи се Питър. — Как е тя?

Госпожа Фенъл се размърда.

— Пи-тър — изрече тя, но усилията, положени за тези две срички, видимо отнеха силата ѝ.

Медицинската сестра се изправи и застана до Питър.

— Получи удар преди около час. Доктор Чон очаква, че скоро ще претърпи още един; в артериите, хранящи мозъка с кръв, има няколко съсирека. Предложихме ѝ болкоуспокоителни, но тя отказа да ги приеме.

Питър се приближи към записващата апаратура и включи екрана, по който незабавно потекоха назъбени линии.

— Благодаря — каза той. — Аз ще остана с нея.

Сестрата кимна и излезе от стаята. Питър седна на стола. Облицованата с винилово покритие облегалка все още беше затоплена от присъствието на сестрата. Той протегна ръка и хвана лявата длан на госпожа Фенъл. От опаката ѝ страна беше поставен катетър, една тръба отвеждаше до банките на системата, монтирана близо до стола. Ръката ѝ беше тънка, ситните кости бяха покрити с прозрачна кожа. Питър обви пръстите на госпожа Фенъл със своите. Тя съвсем леко стисна дланта му.

— Аз ще остана с вас, госпожо Фенъл.

— Пе... Пе...

Тя поклати глава почти недоловимо.

— Пе... Пе... — Отново попита тя, после добави с огромно усилие: — Пег...

— О, добре — промълви Питър. — Ще остана с теб, Пеги.

Старицата се усмихна съвсем, съвсем слабо — устните очертаха просто още една бръчка върху лицето ѝ. И после, без никакво предупреждение, пръстите ѝ се отпуснаха в дланта на Питър, клепачите ѝ бавно се отпуснаха и се затвориха. Зелените следи върху

монитора се превърнаха в редица идеално прави хоризонтални линии. След няколко секунди Питър освободи дланта си, примигна бавно няколко пъти и отиде да намери сестрата.

ГЛАВА 10

Питър взе записа от суперелектроенцефалографа и се прибра вкъщи. Кейти се приготвяше за работа и закусваше — гризваше от филия препечен бял хляб и посрбваше чай. Беше й оставил съобщение на домашния компютър, така че тя знаеше къде е ходил.

— Как мина? — попита Кейти.

— Донесох записите — отвърна Питър.

— Не изглеждаш особено щастлив.

— Ами една много сваятна стара дама почина тази нощ.

Изпълнена със съчувствие, Кейти кимна.

— Чувствам се изтощен — каза Питър. — Ще си легна пак. — Той я целуна бързо и това беше всичко.

След четири часа Питър се събуди с главобол. Отправи се с несигурни стъпки към банята, избърсна се и взе душ. После си наля голяма чаша диетична кока-кола, взе дискетата и отиде в кабинета си.

Компютърната му система у дома беше по-мощна от онази, която ползваше в университета като студент. Той я включи, постави дискетата във флопито и активира монитора на стената. Искаше да види момента, когато бе угаснал последният неврон, момента, когато бе направен последният синапс. Моментът на смъртта.

Подбра режим графичен дисплей. Няколко секунди проучва данните, като същевременно компютърът отбелязваше всяка локация, където бе угасвал поредният неврон. Образът на екрана изглеждаше точно като силует на човешки мозък и това никак не го изненада. Използва точково-проявителен механизъм, за да изобрази очертанията на мозъка на госпожа Фенъл. Разполагаше с достатъчно данни, за да генерира триизмерна картина; продължи да върти образа, докато силуетът на мозъка се обърна директно към него, сякаш Питър бе насочил погледа си непосредствено към очните нерви на покойната госпожа Фенъл.

Изчака данните да се подредят във времето. Компютърът търсеше повтарящи се модели на угасващите неврони. Всяка свързана серия, повторила се един път, получаваше червен цветен код; при двукратно повторение цветът беше оранжев, и така нататък през седемте цвята на спектъра. Картината на мозъка беше в по-голямата си част бяла: комбинираният ефект на всички различни цветове от мънички точки. От време на време Питър се включваше, извиквайки на кадър уголемена картина от определен участък на мозъка, осветена от гирлянди безкрайно малки коледни светлини.

Докато траеше наблюдението, Питър можеше ясно да види последния удар, който се бе оказал смъртоносен за госпожа Фенъл. Схемата на цветовия код се променяше на всяка десета част от секундата, но скоро в левия слепоочен дял започна да расте област, оцветена в черно, точно под фигурата Sylvia. Тя бе последвана от увеличена активност; целият мозък ставаше по-светъл и по-светъл, тъй като дисинхибицията караше невроните да предават импулси още веднъж, непосредствено след като го бяха сторили за последен път. След няколко мига сложна мрежа от пурпурни светлини се виждаше из целия й мозък — цяла серия от нервни мрежи, които се задействаха в идентични модели още веднъж и още веднъж, докато мозъкът й изживяваше спазъм. После мрежите започнаха да избледняват, без да бъдат заменени от нови. След деветдесет години вярна служба мозъкът на Пеги Фенъл преставаше да функционира.

Питър се бе надявал, че ще може да наблюдава всичко това безпристрастно. В края на краищата това бяха само данни. Ала същевременно ставаше дума за Пеги — тази смела, бодра жена, която вече веднъж бе срещнала смъртта и я бе победила; тази жена, която бе стискала ръката му, преминавайки от живота към смъртта.

Данните на екрана постепенно намаляваха и скоро останаха само няколко групи светлини — като съзвездия, проблясващи в мъглива нощ. Когато мозъчната активност наистина спря, това стана без очебиен блясък. Без шум. Без хленч. Просто нищо.

Освен...

Какво беше това?

Малък проблясък върху екрана.

Питър пусна записа на обратен ход, после го прегледа отново, този път при много по-малка скорост.

Имаше миниатюрен модел от пурпурни светлинки — упорито задържащ се модел, който се повтаряше отново и отново.

При това той се движеше!

Естествено, невроните не можеха да се движат. Те бяха физически обекти. Но записващото устройство откриваше същия модел отново и отново, само че всеки път леко отместен надясно. Записващото устройство вземаше под внимание подобни премествания: невроните невинаги предаваха импулсите по точно един и същ начин, при това мозъкът е в достатъчна степен подобен на желатин, така че движенията на главата и пулсирането на кръвта можеха леко да променят физическите координати на даден неврон. Моделът, който се движеше по екрана, сигурно се предаваше от неврон до съседния неврон в достатъчно малки стъпки, така че записващото устройство приемаше погрешно индивидуалното нарастване като активност вътре в невроните от един и същ участък. Питър погледна към скалата в дъното на екрана върху стената. Виолетовият модел, сложен възел, подобен на черва, направени от неоновии тръби, се беше изместил пет милиметра — далеч повече, отколкото някой произволно взет неврон би могъл да се измести в мозъка, с изключение на случаите с тежък удар по главата — нещо, което Пеги Фенъл с положителност не бе преживяла.

Питър докосна контролните копчета на уреда. Плейбекът започна да протича с по-голяма скорост. Нямаше никакво съмнение: възелът от виолетови светлинки се движеше надясно, като траекторията му беше почти права линия. Той се въртеше полека при движението си, като трън, грабнат от вятъра в пустинята. Питър се взираше със зяпнала уста. Възелът продължи да се движи, преминавайки над corpus callosum в другото полукукло, край хипоталамуса, и достигайки до десния слепоочен дял.

Нормално всеки участък от мозъка е изолиран в значителна степен от останалите и електрическите вълни, характерни, да кажем за церебралния кортекс са чужди за малкия мозък; обратното също е в сила. Но този плътен възел от пурпурна светлина се движеше, без да променя своята форма, през отделните участъци.

„Неправилно функциониране на уредите“ — помисли си Питър. Е, добре. Първият път нищо не работи както трябва.

Освен ако...

Но Питър не можеше да си представи какво би причинило такова неправилно отчитане на апаратите.

А моделът все още продължаваше да се движи по екрана.

Питър се опита да намери друго обяснение. Може би статично електричество, получено от триенето на косите на Пеги с възглавницата, можеше да създаде такъв ефект? Разбира се, възглавниците в болните са антистатични, точно за да не влошават качеството на прецизните записващи устройства, пък и Пеги, в края на краищата, имаше рядка, бяла коса. Освен това тя носеше шапката, предназначена за изследвания със скенера.

Не, възелът бе причинен от нещо друго.

Моделът се приближаваше към края на мозъка. Питър се питаше дали той ще се разпадне върху нагънатата повърхност на мозъчната кора, или ще се върне в главата, като образ от видеоигра.

Не стана нито едното, нито другото.

Моделът стигна до края на мозъка... и продължи да се движи през мембраната, която го обвиваше.

Удивително!

Питър докосна няколко клавиша, налагайки екстраполираните очертания от главата на госпожа Фенъл върху силуета на мозъка ѝ. Мислено се наруга, че не се бе досетил да го направи по-рано. Беше съвсем очевидно къде се е насочил възелът от лилави светлини.

Директно към сляпото око.

Директно към най-тънкия участък от черепа ѝ.

Възелът продължи напред, през костта, през тънкия слой мускули, покриващи черепа.

„Сигурно ще се разпадне — помисли си Питър. — Да, там в мускулната тъкан има и нерви, както и мускули на челюстта, покриващи слепоочието. Освен това има и нерви, проникващи през подолните слоеве на кожата.“ Питър очакваше, че формата на модела ще се промени — нали нервите извън мозъка са разположени не така плътно. Размерът на модела щеше да набъбне, разпъван между различни точки от по-дифузната нервна тъкан.

Но не стана така. Нещото продължи да се придвижва, запазвайки размерите си съвсем непроменени — през мускулите, през кожата и...

Навън. Прекоси полето на датчиците.

И не се разпадна. Просто напусна тялото, ала въпреки това запази формата си. Остана непроменено до момента, когато мрежата на датчиците го изгуби.

„Невероятно — помисли си Питър. — Невероятно.“

Той впери поглед в екрана на стената, търсейки признаци за други активни нервни мрежи.

Нямаше такива.

Мозъкът на Пеги Фенъл се виждаше като цялостен силует, лишен от каквато и да било електрическа активност.

Тя беше мъртва.

Мъртва.

И нещо беше напуснало тялото ѝ.

Нещо беше напуснало мозъка ѝ.

Питър чувстваше, че му се вие свят.

Та това беше невъзможно.

Просто невъзможно.

Пренави записа и отново го пусна под различен ъгъл.

Защо възелът от светлина се бе придвижил от лявото към дясното полукълбо? Другото слепоочие се намираще по-близо.

А, но Пеги беше легнала, отпуснала глава върху възглавницата. Лявото ѝ слепоочие бе притиснато към възглавницата, а дясното — обърнато към въздуха. Макар че беше по-далече, то представляваше по-лесен маршрут за бягство.

Питър пускаше записа отново и отново. Различни ъгли, различни методи на представяне. Различни цветове кодове. Ала всичко това нямаше значение — резултатът беше един и същ. Той сравни записа във времето с различните жизнени функции на Пеги — пулс, дишане, кръвно налягане. Възелът от светлина бе излязъл от тялото точно след спирането на сърцето, в мига, когато тя бе поела въздух за последен път.

Питър намери онова, което търсеше: недвусмислен признак, че животът е приключил, неопровержимо доказателство, че пациентът е просто обект, готов да предостави органите си за трансплантация.

Признак.

Питър знаеше, че това не е точната дума. Съзнателно избягваше дори да мисли за това. И въпреки всичко доказателствата бяха пред

него, предоставени от неговите собствени свръхчувствителни уреди. От тялото на Пеги Фенъл се беше отделила душата ѝ.

Саркар дойде незабавно. Питър не можеше да сдържи възбудата си и правеше неуспешни опити да потисне усмивката си. Въведе Саркар в бърлогата си и още веднъж пусна записа със смъртта на Пеги Фенъл.

— Това е фалшификат — заяви Саркар.

— Не е.

— О, я стига, Питър!

— Наистина не е. Дори не съм направил подробен разбор на данните. Видя всичко точно както се случи в действителност.

— Пусни отново последната част — каза Саркар. — Скорост една стотна.

Питър започна да натиска клавишите върху клавиатурата.

— Аллах! — възкликна Саркар. — Това е невероятно.

— Нали?

— Осъзнаваш какво е това, нали? — продължи Саркар. — Точно там, в онези особени картини. Та това е нейната душа, която напуска тялото.

За своя собствена изненада Питър осъзна, че реагира отрицателно, когато чу тази идея, изречена на глас.

— Знаех си, че ще кажеш това.

— Ами какво друго би могло да бъде? — попита Саркар.

— Не зная.

— Нищо друго — изтъкна Саркар. — Това е единственото възможно обяснение. Казал ли си на някого другиго?

— Не.

— Чудя се как ще обявиш подобно нещо. В медицинско списание? Или просто ще се свържеш с вестниците?

— Не зная. Не съм мислил по този въпрос. Предполагам, че ще организирам пресконференция.

— Спомни си Флайшман и Поне — предупреди го Саркар.

— Хората, които изобретиха студената спойка? Да, зная, че направиха фалстарт и хората започнаха да мятат развалени яйца по тях. Ще трябва да направя повече записи. В края на краищата трябва

да съм сигурен, че това се случва с всеки човек. Но не мога да чакам вечно. Съвсем скоро някой друг ще се натъкне на това явление.

— Няма ли да се погрижиш да си осигуриш патентна защита?

Питър кимна.

— Мислих и за това. Вече имам патенти за по-голяма част от технологията на моя електроенцефалограф — имам предвид подобренията в мозъчния скенер, които направихме за нуждите на проучванията ти относно изкуствения интелект. Със сигурност няма да направя нищо публично достояние, докато не осигуря патентна защита на целия процес.

— Когато я осигуриш, дай широка гласност на това — препоръча Саркар. — Обществеността ще бъде силно заинтересувана. Новината е изключително голяма. Ти всъщност доказва съществуването на живот след смъртта.

Питър поклати глава.

— Заключение то излиза извън периметъра на наличните данни. Малко, слабо електрическо поле напуска тялото в момента на смъртта. Това е всичко. Нищо не доказва, че това поле е живо и е в състояние да чувства.

— В Корана се казва...

— Не мога да разчитам нито на Корана, нито на Библията, нито на каквото и да било друго. Всичко, което знаем, е, че има енергийно поле, което оцелява след смъртта на тялото. Дали това поле се запазва за значителен период, след като се отдели от тялото, дали то носи някаква реално съществуваща информация, е напълно неизвестно — всяка друга интерпретация на този етап е просто самозалъгване.

— Съвсем съзнателно проявяваш непрозорливост. Това е душата, Питър. И ти го знаеш.

— Не ми харесва да използвам тази дума. Тя... тя ограничава дискусията.

— Добре, наречи го по някакъв друг начин, щом искаш. Например призречето Каспар. Макар че аз бих го нарекъл физическа проява на вълната на човешката душа. Тя съществува — и ти знаеш не по-зле от мен, че хората без колебание ще я посочат като душа — тоест доказателство за живот след смъртта. — Саркар погледна приятеля си в очите. — Това ще промени света.

Питър кимна. Нямахше какво друго да си кажат.

ГЛАВА 11

Септември 2011 година

Питър вече месеци не беше виждал Колин Годойо от семинара за безсмъртието, постигано чрез нанотехнологиите. Те всъщност не бяха приятели — поне Питър смяташе така, — но когато Колин се обади в офиса на Питър и го покани на обяд, в гласа му бе прозвучала нетърпелива нотка, така че Питър прие. Във всеки случай обядът не можеше да се проточи до безкрай — Питър имаше среща с крупен клиент от САЩ в два часа следобед.

Отидоха в малък ресторант на улица „Шепърд Ист“, в близост до парка „Вик“ — заведение, където специалитетът беше сандвич от бяло месо на пуйка, накълцано с нож, вместо отрязано на тънки лентички с машината, при това притопляха хляба на скара и по него надлъжно се виждаха кафяви линии. Питър никога не бе възприемал себе си като забележителен човек, но изглежда, половината от ресторантите в Норт Йорк го приемаха като редовен клиент, макар че ги посещаваше само по един-два пъти в месеца. В това отношение изключение правеше единствено ресторантът на Сони Готлиб. Сервитьорът взе поръчката на Колин (скоч и сода), но с Питър заяви, че знаел какво ще бъде „Диетична сода и лимонов сок, нали?“. След като сервитьорът се отдалечи, Питър впери в Колин поглед, изпълнен с очакване.

— Какво ново към теб?

Колин беше побелял още, но все така излагаше на показ богатството си — бе окичил пръстите си с общо шест на брой златни пръстена. Очите му непрекъснато шареха.

— Предполагам, че си чул за мен и Наоми.

Питър поклати глава.

— Какво да съм чул?

— Разделихме се.

— О — отвърна Питър. — Съжалявам.

— Не разбирах колко от нашите приятели са всъщност нейни приятели — подчерта Колин. Сервитьорът дойде, постави пред тях малки салфетки, подреди питиетата, после изчезна. — Радвам се, че дойде да обядваш с мен.

— Няма нищо — отговори Питър. Никога не се чувстваше в свои води при подобни ситуации. Трябваше ли да попита Колин какво не е било наред? Питър рядко разговаряше по лични проблеми и като цяло не обичаше нито да задава, нито да отговаря на въпроси от подобно естество. — Съжалявам, че е станало така. — Наборът от банални фрази му подсказваше да добави: „Винаги изглеждахте толкова щастливи“, но той си наложи да не го изрича, тъкмо когато фразата щеше да излети от езика му. Собствените му скорошни преживявания го бяха научили да не вярва на онова, което хората се опитват да представят пред обществото.

— От доста време имахме проблеми — заяви Колин.

Питър изсипа част от лимоновия сок в диетичната си кола.

— Дължината на вълните ни престана да бъде една и съща — продължи Колин. Очевидно имаше набор от свои собствени банални фрази. — Не си говорехме.

— Просто сте се отдалечили един от друг — каза Питър, без да задава въпрос. Не желаше да се натрапва.

— Да — отговори Колин, отпи голяма глътка от пиетето си и потрепери, като че обзет от мазохистично удоволствие. — Да.

— Живяхте заедно дълго, нали — каза Питър, като внимаваше думите му да не прозвучат като въпрос.

— Единадесет години, ако се брой времето, през което живяхме заедно, преди да се оженим — отвърна Колин и притисна чашата между двете си ръце.

Питър без особен интерес си зададе въпроса кой кого е изоставил. „Не е моя работа“ — помисли си той и изрече на глас:

— Доста дълго време.

— Аз... аз се срещах с една жена — продължи Колин. — От Монреал. Бизнесът ми изискваше да ходя там веднъж на три седмици, пътувах с влака на въздушна възглавница.

Питър беше изумен. Нима напоследък всички изневеряваха на съпрузите си?

— Всъщност нямах нищо лошо предвид — рече Колин и направи пренебрежителен жест. — Това беше просто начин да изпратя определено съобщение до Наоми, разбираш ли? — Той вдигна поглед. — Разбираш ли?

„Не — помисли Питър. — Не разбирам.“

— Просто вик за помощ. Но тя направо пощуря, когато ѝ каза. Каза, че това било последното, което можела да понесе. Търпението ѝ се изчерпало. — „Явно — помисли си Питър — всеки си има набор от клишета.“ — Не исках да ѝ причиня болка, но си имах определени нужди, разбираш ли. Не смятам, че трябваше да ме изостави заради такава нещца. — Сервитьорът отново дойде. За Питър той донесе специалитета на заведението, а за Колин — лазаня „Прима-вера“. — Какво мислиш по този въпрос? — попита Колин.

„Мисля, че си отвратителен мръсен тип — помисли си Питър. — Мисля, че си най-мръсният тип на планетата.“

— Лош късмет — изрече на глас той, измъкна клечката, която беше забита в сандвича — специалитет на заведението, и намаза майонеза върху пуешкото месо. — Наистина лош късмет.

— Както и да е — подхвана Колин — може би беше почувствал, че е време да промени темата, — не те поканих на обяд, за да приказваме за мен. Всъщност исках да те помоля за съвет.

Питър го погледна.

— Така ли?

— Ами ти и Кейти бяхте на семинара, организиран от „Живот безкрай“. Какво мислиш по този въпрос?

— Направиха предложение, което наистина впечатлява — отговори Питър.

— Искам да кажа — какво мислиш за този процес? Ти си биомедицински инженер. Мислиш ли, че наистина ще има практическа стойност?

Питър вдигна рамене.

— Джей Лено казва, че кралица Елизабет се била подложила на този процес — единственият начин да запази монархията бил да не допусне нито едно от децата си да наследи трона.

Колин се изсмя учтиво, ала погледна Питър, сякаш бе очаквал по-сериозен отговор.

Питър сдъвка хапка-две от сандвича си и добави:

— Не зная. Основната постановка изглежда логична. Искам да кажа... има колко? — пет основни модела за остаряване и впоследствие смърт. — Питър започна да ги изброява върху пръстите си. — Първо, стохастичната теория. Според нея телата ни са сложни машини и след като са такива, нещо обезателно ще се случи и в последна сметка ще ги повреди. Второ, тезата на Хейфлик: човешките клетки са способни да претърпят деление около петдесет пъти. Не повече. Трето, хипотезата за грешки в копирането. Всеки път, когато се копира ДНК, се въвеждат малки грешки, така че на определен етап копието става негодно и в него няма никакъв смисъл. Бум! И човекът хвърля топа. Номер четири е теорията за токсичните отпадни продукти. Нещо — възможно е това да са свободни радикали — създава неприятности на тялото ти отвътре. И накрая, автоимунната хипотеза, според която естествената защита на телата ни изпада в объркване и се обръща срещу собствените си здрави клетки.

Колин кимна.

— И никой не знае кой от всичките пет модела е отговорен за смъртта?

— О, подозирам, че всичките, в една или друга степен — отговори Питър. — Но ключовата позиция е, че — как ги нарекоха те? — Да. Бавачките на „Живот безкрай“ обхващат и петте вероятни причини за остаряването и впоследствие смъртта. Така че, да. Смятам, че схемата им може да се окаже практически осъществима. Наистина, нищо не може да се каже със сигурност, докато някой, преминал през схемата, не изживее няколко столетия.

— Значи мислиш, че си струва парите? — попита Колин.

Питър отново вдигна рамене.

— На повърхността да. Струва ми се, че е така. Искам да кажа — та кой ли не би искал да живее вечно? Но отново подчертавам — това би било срамно, ако означава, че човек трябва да се лиши от Рая.

— Не знаех, че си чак толкова религиозен, Питър.

Питър съсредоточи вниманието си върху сандвича си и каза:

— Съжалявам. Случайно хрумнали ми мисли, това е всичко.

— А какво е мнението на Кейти за „Живот безкрай“?

— Тя не прояви особен интерес — отвърна Питър.

— Наистина ли? — възкликна Колин. — На мен ми звучи прекрасно. Струва ми се, че това е нещо, което бих направил с огромно

желание.

— Но струва цяло състояние — изтъкна Питър. — Смяташ да опразниш сметките си в банката?

— Едва ли — отвърна Колин. — Но мисля, че си струва до последното пени.

За три седмици Питър направи още два допълнителни записа на вълните на душата, напускащи човешкото тяло. Единият от тях осъществи в болницата „Карлсон“ в отделението за хронично болни пациенти — на същото място, където се беше запознал с Пеги Фенъл. Този път обектът на изследване беше Густав Райхолд — мъж само с няколко години по-възрастен от Питър, който умираше от усложнения от СПИН и бе предпочел да завърши живота си чрез подпомогнато от лекари самоубийство.

Ала третият запис трябваше да бъде направен някъде другаде. В противен случай критически настроените към експеримента щяха да заявят, че вълните на душата съвсем не са универсален компонент на човешкото съществуване, а просто някакъв траен електрически феномен, свързан с електрическата инсталация специално в тази сграда или с линиите на далекопровода, преминаващ край нея, или пък с някакъв особен вид лечение, използван в болницата „Карлсон“. И така, за да направи третия запис, Питър пусна в електронната мрежа следната обява:

ТЪРСИ СЕ: ЧОВЕК В ПОСЛЕДНИТЕ СТАДИИ НА НЕИЗЛЕЧИМА БОЛЕСТ ИЛИ СМЪРТОНОСНО НАРАНЯВАНЕ ЗА УЧАСТИЕ В ИЗПИТАНИЯТА НА НОВО БИОМЕДИЦИНСКО ОБОРУДВАНЕ. МЕСТОРАЗПОЛОЖЕНИЕ: ОНТАРИО. УЧАСТНИКЪТ ЩЕ ПОЛУЧИ 10 000 КАНАДСКИ ДОЛАРА. ЛИЧНОСТИ, СТРАДАЩИ ОТ НЕИЗЛЕЧИМИ БОЛЕСТИ, ИЛИ ТЕХНИТЕ НАСТОЙНИЦИ, МОЛЯ, ОБЪРНЕТЕ СЕ КЪМ КОМПАНИЯТА „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“.

УЧАСТИЕТО ВИ ЩЕ БЪДЕ ПОВЕРИТЕЛНО.
(МРЕЖА: ХОБМОН).

Чувстваше се странно след подаването на обявата — тя изглеждаше така студена. От друга страна, вероятно именно поради това беше предложил толкова висок хонорар. Но два дни след като обявата постъпи в мрежата, Питър имаше четиринадесет кандидати. Избра момче — на дванадесет години, — което умираше от левкемия. Направи избора повече от състрадание, отколкото за да промени основата на подобрените пациенти: семейството на момчето бе останало без пари, след като бе пристигнало от Уганда с надеждата, че ще намери лечение за сина си. Парите щяха да окажат помощ, колкото и малка да бе тя, при изплащането на сметките в болницата.

Питър размисли и почувства, че и останалите, които бяха участвали в експеримента, заслужават същата компенсация, затова изплати 10 000 канадски долара на семейството на Густав Райхолд. Тъй като Пеги Фенъл нямаше наследници, Питър направи дарение от нейно име на Канадската асоциация за лечение на диабет. Беше наясно, че скоро изследователи от целия свят ще се опитат да възпроизведат получените от него резултати. Затова му се стори подходящо да задели щедри суми за хората, подлагащи се на този експеримент.

Всичките три записа изглеждаха удивително подобни: малко електрическо поле с непроменени параметри се отделяше от тялото точно в мига на смъртта. За да е съвсем сигурен, Питър използва друг ЕЕГ, за да запише смъртта на момчето от Уганда. Принципите бяха едни и същи, но апаратът беше изработен с изцяло нови компоненти, някои от тях използваха различни инженерни решения — така той можеше да твърди със сигурност, че получените по-рано резултати не се дължат на някаква особеност в записващото оборудване, наречено вече СЕЕГ.

Освен това няколко седмици Питър бе използва СЕЕГ, за да изследва всичките 119 служители от компанията „Хобсън Мониторинг“, без да им обясни целта на експеримента. С нея бяха запознати само най-старшите служители. Никой от тези хора не умираше, естествено, но Питър искаше да е сигурен, че вълните на душата съществуват у здрави хора и не са просто някакво електрическо издихание, породено от умирация мозък.

Вълната на душата имаше своеобразен електрически знак. Честотата беше много висока, високо над нормалната електрохимическа активност на мозъка, и макар че електрическото

напрежение беше минимално, то не се загубваше сред многобройните други сигнали в мозъка. След като извърши допълнително прецизиране в апаратите, които използваше, Питър без проблеми го изолира в скенерните картини от мозъците на всичките си подчинени. Е, не беше особено забавно, че когато експериментира с мозъка на Кейлеб Мартин, адвокат на компанията, това му се удаде едва при третия опит.

Междувременно същият този Мартин се скъсваше от работа, осигурявайки патентна защита на всички компоненти от СЕЕГ в Канада, САЩ, Европейската общност, Япония и другаде. Корейската фирма, която изработваше оборудването на „Хобсън Мониторинг“, откри нова производствена линия за СЕЕГ апарати.

Скоро Питър щеше да оповести публично съществуването на вълната на душата.

ГЛАВА 12

Питър отново се почувства като ученик, участващ в някаква лудория на приятелска банда, като например — да облекат с дрехи някое животно. Той пристъпи към една от кравите и леко я помилва по врата. От години не беше заставал толкова близо до крава; беше израснал в Реджайна, но все още имаше роднини, които притежаваха ферми из Саскачеван, където като момче бе прекарвал летните ваканции.

Като всички крави и тази имаше огромни кафяви очи и влажни ноздри. Докосването на Питър, изглежда, въобще не я обезпокои, и така, без повече врява, той внимателно закрепил с ремъци върху главата и модифицирания шлем на скенера. Животното измуча срещу него по-скоро от изненада, отколкото за да изрази някакъв протест. Дъхът му беше отвратителен.

— Тази ли ще е, докторе? — попита отговорникът на смяната.

Питър отново погледна кравата. Беше му мъчно за нея.

— Да.

В тази кланица обикновено животните бяха зашеметявани с електрически заряд, преди да ги убият. Но този метод щеше да претовари скенера на Питър. Затова точно тази крава щеше да бъде доведена до безчувствено състояние посредством въглероден двуокис, след това щяха да я обесят и едва тогава щяха да й прережат гърлото, за да разфасоват месото. Питър бе виждал много хирургически операции, ала клането бе винаги непоносимо за него. Беше изненадан как го разстройва убиването на някое животно. Отговорникът на смяната го покани да огледа цялата кланица, но Питър нямаше куража да го стори. Накрая просто си взе специалния шлем, стоял върху главата на животното, прибра записващото оборудване, благодари на хората, на които бе причинил неудобство, и се отправи към офиса си.

Остатъкът от деня прекара, изследвайки записите, като използваше различни техники за прецизиране на данните, подавани от компютъра. Резултатите бяха неизменно едни и същи. Независимо от

това какъв метод използваше и как внимателно се взираше, не откриваше доказателство, че кравите имат душа — нищо не напускаше мозъка им в момента на смъртта. Предполагаше, че подобно откритие не бива да го изненадва чак толкова, макар че бързо осъзна и следното: срещу всеки човек, който щеше да го приветства като гений за неговите открития, щеше да се появи друг, осъждащ го за тях. В този случай радикалното лоби, защитаващо правата на животните, щеше да се почувства дълбоко разстроено.

Питър и Кейти възнамеряваха вечерта да отидат на вечеря в „Барбериън“ — любимото им заведение, където сервираха чудесни пържоли. Но в последната минута Питър анулира резервацията и отидоха на вегетариански ресторант.

Когато Питър Хобсън бе предпочел таксономията^[1] като избираема научна дисциплина в университета, се твърдеше, че съществуват два вида шимпанзета: *Pan troglodites* (обикновени шимпанзета) и *Pan paniscus* (шимпанзета пигмеи).

Разривът между шимпанзетата и човешките същества беше станал преди 500 000 поколения и все пак 98,4% от тяхната ДНК беше обща. През 1993 година група учени, в която участва еволюционистът Ричард Докинс и писателят фантаст Дъглас Адамс, публикува „Декларация за човекоподобните маймуни“, с настояване да се приеме законопроект за защита на правата на нашите подобни на човешки същества братовчеди.

Изтекоха тринадесет години и в крайна сметка тяхната декларация най-сетне беше обсъдена в ООН. Беше приета безпрецедентна резолюция, според която бе извършена нова класификация и шимпанзетата бяха включени като членове на вида *Homo*. Значението на тази резолюция беше следното: човечеството се подразделяше на три отделни вида: *Homo Sapiens*, *Homo troglodites* и *Homo paniscus*. Човешките права бяха разделени на две широки категории — такива като право на живот, свобода и забрана да бъдат измъчвани, се отнасяха до всичките членове на вида *Homo*, други права — като търсене на щастие, религиозна свобода и собственост на земя бяха запазени изключително за *Homo sapiens*.

Разбира се, според правата на вида *Homo*, никой не можеше да убие шимпанзе с научноизследователска цел — дори не можеше да затвори шимпанзе в лаборатория. Много нации бяха изменили своя

наказателнопроцесуален кодекс и в определението за убийство се включваше и умъртвяването на шимпанзе.

Адриан Кортланд, първият бихейвиорист, изучавал дивите шимпанзета, някога ги бе наричал „тайнствени души, скрити под животински кожи“. Сега Питър Хобсън щеше да види как точно трябва да се възприема наблюдението на Кортланд. Вълната на душата съществуваше у Homo sapiens. Нямаше я у Bos taurus — обикновената крава. Питър подкрепяше движението за правата на човекоподобните маймуни, но всичко, което то бе спечелило през последните години, щеше да бъде загубено, ако той докажеше, че човешките същества притежават душа, а шимпанзетата — не. И все пак Питър знаеше, че ако самият той не извършеше тази проверка, в последна сметка щеше да я направи някой друг.

Макар че шимпанзетата вече не бяха пленявани за експерименти в лаборатории или за циркове, някои от тях все още живееха в институции, ръководени от човешки същества. Великобритания, Канада, САЩ, Танзания и Бурунди съвместно финансираха дом, където хората се грижеха за остарели шимпанзета — в Глазгоу, представете си! — като обитателите на дома бяха шимпанзета, които не можеха да се върнат към живот сред дивата природа. Питър се обади на този своеобразен резерват, за да разбере дали някое от шимпанзетата се намира в състояние близко до смъртта. Според директорката на резервата Бренда Мактавиш няколко от тях били над петдесетгодишни — дълбока старост за шимпанзетата, но нито едно не се намирало в предсмъртно състояние. Въпреки това Питър уреди да ѝ бъде изпратено записващо оборудване.

— И така — каза Питър на Саркар на традиционната вечеря през седмицата в ресторанта на Готлиб, — мисля, че съм готов да оповестя изследванията си пред обществеността. О, освен това моите хора от отдел „Маркетинг“ предложиха име за свръхапарата ми — наричат го „Детектор на душата“.

— О, моля те! — възкликна Саркар.

Питър се засмя.

— Виж, аз винаги оставям Джогиндър и хората му да вземат решение по тези въпроси. Както и да е, патентите по детектора на душата са готови, разполагаме с резерв от почти 200 апарата, готови за транспортиране; имам три записа за това как вълната на душата

напуска човешките същества. Зная, че поне някои животни не притежават душа, и се надявам, че скоро ще имам данни и за шимпанзетата.

Саркар взе парче пушена съомга, постави го върху половината от коравото ръжено хлебче и каза:

— Все още ти липсва важна информация.

— Така ли?

— Изненадан съм, че сам не си си задал този въпрос, Питър.

— Кой въпрос?

— Обратната страна на първоначалната загадка. Знаеш кога душата напуска тялото. Но кога пристига в него?

Челюстта на Питър увисна.

— Искаш да кажеш... искаш да кажеш в човешкия зародиш?

— Точно така.

— Ужас! — възкликна Питър. — Аз... бих могъл да си навлека много неприятности, задавайки този въпрос.

— Може би — отговори Саркар. — Но щом оповестиш откритията си пред обществото, все някой ще ти го зададе.

— Спорът ще бъде невероятен.

Питър отмести поглед. Без съмнение досега го беше потискал в себе си. Стара рана, оздравяла отдавна-отдавна. Поне си мислеше така.

„По дяволите — помисли си Питър. — По дяволите!“

---

[1] Научна система за подреждане на животните и растенията в естествени, свързани помежду си групи на основата на общи фактори като структура, ембриология, биохимия и др. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 13

Това се беше случило преди тринадесет години, през първата година от брака им. Питър си припомни всичко добре.

31 октомври 1998 година. Дори тогава не се хранеха често у дома. Ала винаги смятаха, че е грубо да излязат в навечерието на Все светии — някой трябваше да си бъде у дома, за да дава подаръци на децата.

Кейти правеше традиционната за тази вечер лазаня „Алфредо“, а Питър — салата „Цезар“, в която слагаше късчета бекон, притоплени на микровълновата печка; със съвместни усилия приготвиха и торта за десерт. Доставяше им удоволствие да готвят заедно, ограниченото пространство на мъничката кухня, която притежаваха по това време, ги принуждаваше често да се докосват; съприкосновението на телата беше приятно: промъкваша се един край друг, бореха се за достъп до различните шкафове и уреди в кухнята. В крайна сметка върху гърдите на Кейти останаха брашнени отпечатъци от дланите на Питър, докато отпечатъци от ръцете на Кейти се виждаха по задника му.

Но след като похапнаха от салатите и се заеха с лазанята, Кейти без никакво предисловие заяви:

— Бременна съм.

Питър остави вилицата на масата и я погледна.

— Наистина ли?

— Да.

— Това е — знаеше, че би трябвало да каже — „това е прекрасно“, ала се оказа неспособен да изрече втората дума. Вместо нея предпочете — „интересно“.

Тя видимо изстина.

— Интересно ли е?

— Ами, исках да кажа, че е неочаквано, това е всичко. — Последва пауза. — Не беше ли... — Още една пауза. — По дяволите!

— Мисля, че се случи онази неделя във вилата на родителите ми — каза Кейти. — Помниш ли? Беше забравил да...

— Спомням си — отговори Питър с едва доловима остра нотка в гласа.

— Каза ми, че като навършиш тридесет, ще се подложиш на вазектомия — отговори Кейти, като че искаше да се оправдае. — Каза, че ако дотогава все още не искаме да имаме деца, наистина ще го направиш.

— Ами не можех да го направя на връх на рождения си ден, по дяволите! Все още съм на тридесет години. Освен това все още обсъждахме дали да имаме дете.

— Тогава защо си ядосан?

— Не... не съм — Той се усмихна. — Наистина, скъпа, не съм ядосан. Просто се изненадах. — Той замълча. — Значи ако е било онази неделя, колко време е изминало? Шест седмици?

Тя кимна.

— Не ми дойде менструацията, затова си купих един тест.

— Разбирам — каза Питър.

— Ти не искаш детето — изрече тя.

Точно в този миг се обади звънецът на външната врата.

Питър стана да види кой е.

„Или трябва да измислиш някакъв трик, или трябва да почерпиш посетителя — помисли си той. — Или трик, или ще го почерпиш.“

Питър и Кейти изчакаха още три седмици, преценявайки различни варианти, евентуални промени в начина си на живот, на мечтите си. Но накрая взеха решение.

Клиниката за аборти на улица „Колидж“ беше разположена в стара двуетажна къща от кафяв пясъчник. От лявата ѝ страна имаше реклама, изобразяваща мазна лъжица, която би трябвало да привлече клиенти към заведението „На Джони“, което предлагаше специална закуска с „две ийса“ — много били „фкусни“. Отдясно имаше магазин за електродомакински уреди и написана на ръка обява: „Извършваме и поправки“.

Пред клиниката имаше демонстранти с плакати. Върху един беше написано: „Абортът е убийство“. Върху друг — „Грешнице, покай се“, а върху трети — „Бebтата също имат права“. Този плакат очевидно бе направен от човека, написал рекламата за заведението на

Джони. Един полицај отегчено се подпираше на кафявата стена на сградата и внимаваше действията на протестиращите да не излязат извън контрол.

Питър и Кейти паркираха срещу клиниката и слязоха от колата. Кейти погледна към клиниката и потрепери, макар че не беше особено студено.

— Не мислех, че ще има толкова много протестиращи — каза тя.

Питър изброи осем — трима мъже и пет жени.

— Винаги ще има такива хора.

Тя кимна.

Питър застана до нея и я хвана за ръка. Тя стисна пръстите му и успя да се усмихне; усмивката ѝ беше измъчена и храбра. Почакаха за пролука в натовареното движение, после пресякоха.

Щом стигнаха до отсрещния тротоар, протестиращите ги заобиколиха.

— Не влизайте там, госпожо! — изкрещя един.

— Бебето е ваше! — извика друг.

— Не бързайте! — намеси се една жена. — Обмислете!

Полицаят се доближи, за да се убеди, че никой не докосва Кейти, нито възпрепятства достъпа ѝ до клиниката.

Кейти бе вперила очи право пред себе си.

„Фкусни ийса — помисли си Питър. — Извършваме и поправки.“

— Не го правете, госпожо! — изкрещя още веднъж един от протестиращите.

— Бебето е ваше!

— Не бързайте! Обмислете всичко!

Четири каменни стъпала водеха до дървените врати на клиниката. Кейти се изкачи по тях, следвана от Питър.

— Бебето е...

— Не го правете!

— Не бързай!...

Питър пристъпи напред, за да отвори вратата пред Кейти.

После двамата влязоха в клиниката.

През следващата седмица Питър се подложи на вазектомия. Кейти и той никога не разговаряха за този епизод от миналото си, но понякога, когато дъщерите на сестра ѝ им идваха на гости или когато срещнеха някоя съседка, извела малко дете на разходка, или когато виждаха деца по телевизията, Питър откриваше, че се чувства тъжен, изпълнен с копнеж. Понякога крадешком поглеждаше жена си и виждаше в големите ѝ сини очи същата смесица от чувства и несигурност.

Сега отново трябваше да се изправят пред този морален проблем.

Разбира се, беше невъзможно да поставят сканиращ шлем върху черепа на детски зародиш. Ала за Питър не беше необходимо да наблюдава цялостната електрическа активност на мозъка на нероденото дете — всичко, от което се нуждаеше, беше апаратура, с която можеше да открие високочестотната вълна на душата. Изминаха много дни, изпълнени с напрегната работа, но в крайна сметка той успя да изработи скенер, който можеше да бъде поставен върху корема на бременна жена и да открие вълната на душата, ако такава съществува в зародиша. В апарата бяха намерили приложение технологиите за наблюдение от разстояние, разработени от компанията „Хобсън Мониторинг“, като бе използван дирекционен датчик — чрез него щеше да се избегне възможността вълната на душата на майката да бъде взета погрешно за такава на зародиша.

Вълната на душата беше изключително слаба, а зародишът бе разположен дълбоко в тялото на жената. Затова както в случая на телескоп, при който са нужни продължителни наблюдения за очертаване на цялостния образ, Питър подозираше, че по всяка вероятност датчикът трябва да остане на място върху корема на бременната в продължение на четири часа, за да се направи категоричен извод, че вълната на душата у зародиша наистина присъства.

Питър отиде във финансовия отдел на компанията си. Една от главните финансови експерти Виктория Кейлипидис тъкмо влизаше в деветия месец от бременността си.

— Виктория — обърна се към нея Питър. — Нуждая се от помощта ви.

Тя вдигна поглед, изпълнен с очакване. Питър се усмихна — всичко, което правеше тя напоследък, бе свързано с очакване.

— Имам прототип на нов датчик и бих желал да ми помогнете да изпитаме качествата му — завърши той.

Виктория изглеждаше изненадана.

— Това свързано ли е с бебето ми?

— Да, точно така. Апаратът представлява датчикова мрежа, която трябва да бъде поставена върху вашия корем. Няма да ви боли, нито ще има някакво вредно влияние върху бебето ви. Ще бъде нещо като електрокардиограма — апаратът открива активността в мозъка на зародиша.

— И по никакъв начин не може да навреди на бебето ми?

— По никакъв.

— Не зная...

— Моля ви. — Самият Питър се изненада от настойчивия си тон. Виктория обмисли предложението.

— Добре. Кога ще имате нужда от мен?

— Веднага.

— Днеска имам много работа, пък и знаете какъв човек е шефът ми.

— Поставянето на датчика ще отнеме само няколко минути. Тъй като сигналите са много слаби, ще трябва да го носите до края на работния ден. Но ще можете да продължите с работата си.

Виктория се изправи — нелека задача в последния месец на бременността — и отиде с Питър в една от стаите за персонала.

— Ще ви опиша как трябва да поставите датчика — каза Питър. — После ще ви оставя сама, така че ще го сложите върху себе си. Никак няма да ви е трудно да го поставите под дрехите си.

Виктория изслуша инструкциите на Питър, после кимна.

— Благодаря ви — каза Питър, преди да я остави да се съблече. — Благодаря ви много.

В края на деня вече разполагаше с резултатите. Датчикът с лекота бе регистрирал вълната на душата, излъчваща се от зародиша в утробата на Виктория. И това не беше никак изненадващо: ако в този късен етап от бременността бяха извадили бебето, то вероятно щеше да оцелее. Но кога за пръв път се появяваше вълната на душата у бременната жена?

Питър прегледа компютъризираните данни на справочника „Релодекс“ и откри номера, който му трябваше: Дайна Кавасаки, с която бе следвал заедно в Торонто. Сега тя работеше като гинеколог в болницата „Дон Милс“

Питър нервно се вслушваше в електрическото пращане, докато компютърът набираше номера ѝ. Ако Дайна успееше да убеди някои от пациентките си да му помогнат, той скоро щеше да разполага с отговор.

И изведнъж Питър осъзна, че се страхува от този отговор.

ГЛАВА 14

Октомври 2011 година

Тридесет и две от бременните пациентки на Дайна Кавазаци дадоха съгласието си да участват в изпитанията на скенерите на Питър. Този факт не будеше изненада: Питър предлагаше хонорар от 500 долара просто затова, че бъдещата майка ще носи скенера в продължение на четири часа. Всяка пациентка беше с една седмица по-напреднала бременност, отколкото следващата участничка в експеримента.

Питър би желал да направи проучване по време на цялата бременност с много жени, но и началните резултати бяха недвусмислени. Вълната на душата се появяваше между деветата и десетата седмица от бременността. Преди това тя просто не съществуваше. Трябваше да извърши много по-прецизни изследвания, за да разбере дали вълната възниква вътре в самия зародиш, или — което според Питър бе по-малко вероятно — пристигаше по някакъв начин отвън.

Питър знаеше, че това ще промени света почти толкова, колкото изводът, че след смъртта наистина съществува някаква форма на живот. Някои щяха да продължат да роптаят срещу тази интерпретация, но сега Питър можеше категорично да заяви дали определен зародиш е личност — дали премахването му ще е просто изчистване на нежелан израстък, или акт на убийство.

Последиците от това щяха да бъдат дълбоки. Ами ако успееш да убеди папата, че вълната на душата е физическият подпис на безсмъртното същество и че душата се появява в десетата седмица на бременността? Това може би щеше да премахне ограниченията, наложени над ранните аборти. Питър си спомни, че през 1993 година тогавашният папа беше казал на жените, изнасилени от войници в Босна и Херцеговина, че ще бъдат прокълнати, ако не износят и не родят бебетата си. Днес папата все още продължаваше да отказва да

позволи контрол над раждаемостта в обхванатите от глад области, въпреки че безброй бебета умираха от недохранване.

Движението на жените — което Питър поддържаше, — разбира се, също щеше да реагира.

Питър винаги бе срещал трудности по отношение разбиранията си за аборта, особено в индустриализираните страни. Съществуваха напълно надеждни, ненаатрапващи се на вниманието методи за контролиране на раждаемостта. В интелектуално отношение Питър винаги беше приемал, че жената има право да извърши аборт, но според него това бе отблъскващо. Нима не беше най-добре да се избегне нежеланото зачатие? Контролът на раждаемостта — от страна на двамата родители в дадена връзка — не беше нещо прекалено трудно за постигане. Защо тогава бе нужно да се опощява чудото на възпроизводството?

Трябваша му само десет минути, за да намери в компютърната мрежа статистически данни, според които всяка една от пет бременности в Северна Америка завършва с аборт. Преди години той и Кейти също бяха заченали дете, без да го желаят. Питър беше доктор на науките, а Кейти имаше научна степен по химия — двама души, които не би трябвало да допуснат подобно нещо.

Но в конкретните случаи нищо не е така просто, както в абстракциите.

Но може би сега имаше оправдание за ограничаване на раждаемостта след като вече бе извършено зачатие. Душата, каквото и да представляваше тя, се появяваше приблизително на шестдесетия ден от бременността.

Питър не беше футурист, ала можеше да си представи докъде може да стигне обществото: след десетилетие без съмнение законите щяха да бъдат променени, разрешавайки аборт до появата на вълната на душата. А след появата ѝ в зародиша съдът щеше да постановява, че нероденото дете е всъщност човешко същество.

Питър бе търсил отговори — хладни, неоспорими факти. Знаеше, че има само три възможни отговора на нравствения въпрос, повдигнат от аборта.

Първо: детето е човешко същество от момента на зачатие. Това бе изглеждало винаги глупаво на Питър; в момента на зачатие детето не е нищо повече от една-единствена клетка.

Второ: детето се превръща в човешко същество в момента, когато напусне тялото на майката. Това му изглеждаше също така глупаво. Макар че зародишът се храни от майката до срязването на пъпната връв, той е развит в достатъчна степен да осъществява жизнени функции седмици преди нормалния край на бременността, ако това е необходимо. Очевидно срязването на пъпната връв е нещо като прерязването на лентата при откриване на нов универсален магазин. Зародишът е човешко същество със самостоятелно функциониращо сърце и мозък — и мисли — преди появата си на бял свят.

Следователно всичко, направено от Питър, доказваше онова, което бе интуитивно ясно. Трета възможност: някъде между двете крайности: между зачатие и раждането — зародишът става самостоятелно човешко същество със свои права.

Можеше да се очаква, че третата възможност ще се окаже действително правилната. Според много религии пристигането на душата става някъде по средата на бременността. Свети Тома Аквински бе разрешавал аборт до шестата седмица за мъжки зародиши и третия месец за женски — тоест бе приемал, че тогава душата влиза в тялото. Според мюсюлманската религия, както му бе разказвал Саркар, душата влизала в зародиша на четиридесетия ден след зачатие.

Наистина, никои от посочените данни не съвпадаха с деветте или десетте седмици според заключението на Питър. Но недвусмисленото доказателство, че има определен период, когато се появява душата — тази мисъл отново просветна в съзнанието на Питър — щеше да промени света. И разбира се, не всички щяха да приемат, че тази промяна ще доведе до нещо по-добро.

Питър се замисли как ли ще се почувства, ако види по телевизията как изгарят собственото му чучело.

Бяха изминали два месеца, откакто Кейти му бе разказала за връзката си с Ханс. През целия този период отношенията им бяха останали обтегнати. Сега се налагаше да поговорят сериозно, но разговорът щеше да бъде за друга криза — онази в тяхното минало.

Беше понеделник, 10 октомври — Денят на благодарността в Канада. И двамата не бяха на работа. Питър влезе във всекидневната. Кейти седеше на мястото, където по-рано се любеха, и решаваше кръстословицата в „Ню Йорк Таймс“. Питър се приближи и седна до нея.

— Кейти — подхвана той. — Трябва да ти кажа нещо.

Огромните ѝ очи срещнаха неговите и изведнъж Питър разбра за какво мисли тя. „Той е взел решение — мислеше Кейти. — Той ще ме напусне.“ Откри в лицето ѝ толкова страх, толкова тъга, толкова смелост. Тя се опитваше да запази самообладание.

— Искам да поговорим за нашето бебе — каза Питър.

Лицето на Кейти изведнъж се промени. Беше обърквана.

— Какво бебе?

Питър преглътна мъчително.

— Бебето, което ние... когато направи аборт преди дванадесет години.

Кейти премигна. Очевидно не разбираше за какво става дума.

— Следващата седмица моята компания ще направи публично достояние съществуването на вълната на душата — обясни той. — Ще бъдат разкрити и резултатите от някои допълнителни изследвания. Но... но аз исках ти да чуеш първа за това.

Кейти мълчеше.

— Зная кога се появява вълната на душата в детето.

Тя умееше да разбира езика на неговите жестове, на колебанието му, познаваше всичките му движения, езика на тялото му.

— О, Боже! — възкликна Кейти и очите ѝ се разшириха от ужас. — Тя се появява рано, нали? Преди времето, когато ние... когато ние...

Питър не отговори нищо.

— О, Боже! — повтори тя и поклати глава. И сякаш това обобщаваше всичко, добави: — Случи се в началото на деветдесетте години.

Деветдесетте години. Тогава проблемите на аборта, както и много други, се свеждаха до издигане на лозунги. Единият бе „Свободен избор за аборт“ — като че ли имаше някаква друга фракция, противник на възможността за избор. Другият — „В полза на живота“ — сякаш имаше група, бореща се срещу живота. Полутонове тогава просто не се разрешаваха. В кръга на семейство Хобсън —

образовани, заможни и либерални люде от източна Канада — позицията относно „свободния избор“ беше единствено възможната.

Деветдесетте години.

Годините на правилната политическа ориентация.

Питър поклати глава.

— Не е ясно — изрече той. — Предприели сме тази стъпка точно по времето, когато вълната на душата би могла да се появи. — Замълча, не знаеше какво повече да каже. — Но може би не се е била появила.

— А може би... може би...

— Съжалявам, Кейти.

Тя прехапа долната си устна, объркана и тъжна. Питър се пресегна и докосна ръката ѝ.

ГЛАВА 15

Компанията „Хобсън Мониторинг“ поддържаше стандартна база данни за изтъкнати медицински журналисти по целия свят, на които редовно изпращаше окомплектована информация чрез електронната мрежа. Няколко от старши служителите на Питър изтъкнаха, че специално този информационен пакет би трябвало да се изпрати и до редакторите на религиозните списания, ала Питър наложи вето по този въпрос. Все още изпитваше несигурност по отношение на моралните измерения на своето откритие. Освен това всички — от „Нешънъл инкуайърър“ до издания с местно значение — достатъчно скоро щяха да вдигнат страхотен шум, искайки интервюта. Чрез електронната поща или посредством куриери бе разпространена покана за пресконференция три дни преди самото събитие. Питър изпитваше безпокойство по отношение подбора на думите в поканата, но Джогиндър Сингх, човекът, който отговаряше за връзките с обществеността, беше непреклонен, че е избрал правилния подход:

КОМПАНИЯТА „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“ ВИ
КАНИ ДА ПРИСЪСТВАТЕ НА ПРЕСКОНФЕРЕНЦИЯ
ВЪВ ВТОРНИК, 20 ОКТОМВРИ, В 10:00 ЧАСА В
КОНГРЕСНИЯ ЦЕНТЪР НА ТОРОНТО. ЩЕ РАЗКРИЕМ
ФУНДАМЕНТАЛНИ НАУЧНИ ПОСТИЖЕНИЯ.
СЪЖАЛЯВАМЕ, ГОСПОДА, НЕ МОЖЕМ ДА ВИ
СЪОБЩИМ ЗА КАКВО СТАВА ДУМА, ДОКАТО НЕ
ПРИСТИГНЕТЕ НА ОБОЗНАЧЕНОТО МЯСТО. АЛА
ОБЕЩАВАМЕ, ЧЕ НОВИНАТА ЩЕ ПОПАДНЕ НА
ПЪРВИТЕ СТРАНИЦИ НА ВЕСТНИЦИТЕ И
СПИСАНИЯТА ПО ЦЯЛ СВЯТ. РАЗПОЛАГАМЕ С
ВИДЕОВРЪЗКА ЗА ОНЕЗИ, КОИТО НЕ СА В
СЪСТОЯНИЕ ДА ПРИСЪСТВАТ ЛИЧНО. ЗА

ПОДРОБНОСТИ СЕ СВЪРЖЕТЕ С Г-Н ДЖОГИНДЪР ОТ КОМПАНИЯТА „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“.

Няколко репортери наистина се обадиха, опитвайки се да подушат дали историята наистина си струва труда, или ще е просто реклама за нова серия медицинско оборудване, ала не получиха никаква предварителна информация. Всички трябваше да чакат до вторник сутринта. А тогава...

На пресконференцията се събраха около четиридесет репортери — само веднъж преди това „Хобсън Мониторинг“ успя да привлече повече хора от бранша — когато за пръв път бе предложила част от акциите си за изкупуване. Питър знаеше по име половината от репортерите: Бък Пийкарц, медицински кореспондент за „Торонто Стар“, Кори Тик, неговият колега от „Глоуб енд Мейл“, Лиан Дилъни от „СВС Нюсуърлд“; един дебеланко, който отразяваше интересните постижения в областта на медицината в Канада за „Бъфало Нюс“; местния кореспондент за „118А Тудей“ и мнозина други. Репортерите си взимаха от пресните плодове, пиеха кафе и разговаряха. Бяха изненадани, че не получават предварително подготвени информационни пакети, макар че Питър и Джогиндър ги увериха, че ще получат такива плюс дискети с данни и пълни записи на забележките на Питър след края на пресконференцията. Някои от присъстващите журналисти тъй или иначе щяха да направят видеозапис на цялото събитие.

Кейти си беше взела един ден отпуск, за да бъде тук с Питър. В десет и четвърт той се насочи към предната част на залата. Кейти му се усмихна и въпреки че стомахът му се беше свил от притеснение, той почувства, че черпи сила от присъствието ѝ.

— Добър ден на всички — поздрави Питър и се усмихна на всеки един от журналистите поред, като запази специална, продължителна усмивка за Кейти. — Благодаря ви, че дойдохте. Моля, простете ни цялата тази тайнственост — зная, че ви изглежда малко мелодраматична. Ала онова, което ще обявим тук днес, е особено важно и искахме да сме сигурни, че ще бъде чуто за пръв път от

сериозни журналисти. — Той се усмихна. — Джогиндър, бихте ли угасили светлините, моля? Благодаря. Сега, моля, всички наблюдавайте монитора на стената. Преди да си тръгнете, всички ще получите копия на записите, които ще ви пусна. Готови ли сте? Джогиндър, пуснете записа, моля.

Журналистите гледаха напрегнато, докато Питър им обясняваше забавените кадри, записани при смъртта на Пеги Фенъл. Питър се впусна в множество технически подробности — в крайна сметка тези хора бяха медицински кореспонденти. Когато вълната на душата се отдели от главата на госпожа Фенъл, през публиката се разнесе шепот.

— Пуснете още веднъж последната част от записа — извика Пийкарц от „Стар“ и Питър направи знак на Джогиндър да го направи.

— Какво точно представлява това? — попита друг кореспондент.

Питър погледна Кейти, която седеше на първия ред. Очите ѝ блестяха. Той се престори, че повдига незаинтересовано рамене.

— Това е електрическо поле с постоянни параметри, което напуска човешкото тяло през сляпото око в момента на смъртта.

— В момента точно когато настъпва смъртта? — попита Дилъни, дамата от „Нюсуърлд“.

— Да. Това е последната проява на електрическа активност в мозъка.

— И така... какво е това? — повтори жената. — Нещо като душа ли? — Тя изрече думата безцеремонно, като на шега. Така си оставяше пътечка за отстъпление, в случай, че се е държала глупаво.

Но през изтеклите седмици, откакто Саркар за пръв път бе произнесъл тази дума, тя не събуждаше особено безпокойство у Питър.

— Да — отвърна той. — Ние смятаме, че е тъкмо това. — Той извиси глас, обръщайки се към цялата аудитория. — Той е пред вас, дами и господа, първият пряк научен запис на онова, което може би е човешка душа, напускаща тялото.

Избухна страшна глъчка. Всички заговориха едновременно. Следващите два часа Питър прекара, отговаряйки на въпроси, макар че някои от репортерите, които разполагаха с по-малко време за предаване на материалите си, бяха грабнали информационните си пакети и бяха изчезнали почти незабавно. Питър обясни, че проучванията му занапред ще трябва да отговорят на въпроса какво

става с вълната на душата, след като тя напусне тялото — и че както изглежда, полето запазва параметрите си, ала все още няма доказателство, че то не се разпада скоро след като е напуснало тялото. Той подчерта, че все още разполага с малко данни за съдържанието и структурата на вълната на душата, особено що се касае до смислената информация — ако въобще съществува такава, — която се съдържа в нея.

Ала това не променяше нещата. Представата за душата беше първична, универсално разбираема. Дълбоко в сърцата си хората вече бяха сигурни какво представлява вълната на душата.

Вечерта репортажът на СВС беше предаден от CNN в Щатите и от BBC Уърлд Сървис. Събитието беше разпространено по електронната мрежа за броени часове и се появи на първите страници на „Торонто Стар“ и няколко американски вестника. На следващия ден вестниците по целия свят публикуваха информация за него на първите си страници. За двадесет и четири часа целият развит в индустриално отношение свят бе научил за това откритие.

Питър Хобсън беше станал знаменитост.

— Още ли е на линия човекът, който се обади? — попита Донахю, който се бе завърнал на работа в дневната телевизионна програма след неуспешното си участие в изборите за президент на страната.

— На линия съм, Фил.

Донахю направи измъчена гримаса; напразно губеше ценни секунди.

— Говорете — разполагам с малко време.

— Бих искал да зная — продължи гласът на човека от телефонната линия — какво в действителност представлява животът след смъртта. Искам да кажа — сега вече знаем, че той съществува, но какво представлява наистина?

— Това е много хубав въпрос, господине — каза Донахю и се обърна към Питър. — Доктор Хобсън, какво представлява животът след смъртта?

Питър се размърда на стола си.

— Боя се, че въпросът попада по-скоро в областта на философията, отколкото...

Донахю се обърна към публиката в студиото.

— Уважаема публика, подготвени ли сме за такъв род въпроси? Наистина ли желаем да научим отговорите? И как би постъпила Америка, ако се окаже, че съществуването след смъртта е неприятно? — След това заговори като че на въздуха. — Браян, покажи им номер 14.

Върху екрана се появи диаграма.

— Шестдесет и седем процента от хората в тази прекрасна страна — започна Донахю — вярват, че вълната на душата доказва юдейско-християнския модел за рая и ада. Само единадесет процента вярват, че откритието ви, доктор Хобсън, опровергава този модел.

Диаграмата изчезна. Донахю забеляза повдигната ръка в дъното на студиото, втурна се към последния ред и пъкна микрофон под брадичката на жената:

— Да, госпожо. Вие вероятно имате кратък коментар.

— Точно така, Фил. Аз съм от Мемфис — в този град харесваме вашето шоу.

Отначало на лицето на Донахю се появи изражение на момченце, потупано за похвала по главицата.

— Благодаря, госпожо. — После се появи болезнен израз, сякаш нещо бе заседнало на гърлото му. — Разполагаме с много малко време.

— Въпросът ми е насочен към господин доктора. Смятате ли, че вашето откритие ще ви отведе в рая, или по-скоро ще попаднете в ада, заради това, че сте се намесили в тайнствата на Бога?

Лицето на Питър в едър план.

— Ами... нямам представа.

Донахю направи стандартния си театрален жест, като насочи показалеца си директно към камерата.

— Ще продължим след...

Човекът с посребряла коса се обърна с лице към публиката. Според таблоидите той наскоро бе преминал процеса за спиране на стареенето, предлаган от компанията „Живот безкрай“, така че

зрителите можеха да очакват с нетърпение появата му по екраните поне през следващите няколко века.

— Живот след живота — изрече той със знаменателен глас. — Върху тази тема ще бъде съсредоточено вниманието ни в това издание на предаването „Джералдо“. Наши гости днес са: Питър Хобсън, ученият от Отава, който твърди, че е заснел безсмъртната душа, и монсеньор Карлос Латина от Лос Анджелис. — Джералдо се обърна към мъжа, облечен в черно расо. — Монсеньор, къде смятате, че се намират днес душите на онези духовници, които са извършвали сексуални злоупотреби с момчета от сиропиталища, управлявани от църквата?

Компютърна графика от купола на сградата на Капитолийския хълм. Музикална заставка. Телевизионен диктор:

— От АВС Нюз: седмицата с Питър Дженингс. От централата във Вашингтон има думата репортерът Питър Дженингс.

Дженингс, сивокос, навъсен, обърнал лицето си към камерата:

— Вълната на душата — факт или фантазия? Религиозно откровение или научна истина? Ще задаваме въпроси на нашите гости Питър Хобсън, инженерът, който пръв откри вълната на душата; Карл Сейгън, авторът на бестселъра „Очите на Съзиданието“ и Хелън Йоханес, съветник на президента по проблемите на религията в Америка. Малко предварителна информация по случая, която ще ви бъде поднесена от Кайл Адер. Скоро в нашето студио във Вашингтон ще пристигнат и...

(Кадър в среден план, показващ Доналдсън. Чертите му са строги; носи перука с цвят на кафява вакса)

— Сам Доналдсън...

(Кадър в среден план, изобразяващ Уил — посребрени коси и безизразни очи; носи папийонка като собственик на плантация, оттеглил се от активна дейност.)

— ... и Джордж Уил. По-късно към нас ще се присъедини и коментаторката Сали Фернандес от „Уошингтън Поуст“. Всички те участват в нашата неделна програма.

Следва реклама: Новият автомобил на стрелеца с лък Даниъл Мидланд, който не създава никакви екологични проблеми.

Становището на „Дженерал Дайнамикс“ — „нашата работа подлежи на класификация, но преди всичко ние сме отговорни граждани“. Мерил Линч — „защото някой ден икономиката наистина ще преживее обрат в развитието си“.

(Публиката показана в общ кадър.)

(Шумът в студиото полека заглъхва.)

Дженингс говори отново:

— Благодаря, Кайл.

(Камерата показва в близък план гостите и водещите на предаването.)

На монитора на стената се появява Питър Хобсън, върху дисплея се появява надпис „Торонто“.

Сам Доналдсън се навежда напред.

— Професор Хобсън, вашето откритие на вълната на душата може да бъде разглеждано като велик механизъм за освобождение на потиснатите хора, като окончателно доказателство, че всички мъже и жени се раждат равни. Как смятате, какъв ефект би имало откритието ви върху тоталитарните режими?

Хобсън отговаря учтиво:

— Извинете, но аз не съм професор.

Доналдсън:

— Приемам поправката ви. Ала не оттеглям въпроса си, господине! Какъв ефект ще имат вашите открития върху нарушението на човешките права в източна Украйна?

След секунда размисъл Хобсън отговаря:

— Приятно ми е да мисля, че съм нанесъл удар върху неравенството сред хората, разбира се. Но ми се струва, че способността ни да проявяваме нечовешко отношение към редица проблеми е надживявала всяко предизвикателство, издигнато пред нея в миналото.

Джордж Уил, разперил пръстите на ръцете си:

— Доктор Хобсън, средният американец, който се задъхва под бремето на хищните данъци, наложени от правителството, въобще не го е грижа за геополитическите аспекти на вашата изследователска дейност. Средният почтен американец иска да знае какви са характеристиките на живота след смъртта — казано на прост и ясен език.

Хобсън, примигвайки:

— Това въпрос ли е?

Уил:

— Това именно е въпросът, доктор Хобсън.

Хобсън бавно клати глава.

— Нямам никаква представа.

ГЛАВА 16

Фактът, че изведнъж бе станал знаменитост, не попречи на Питър да продължи традиционните вечери със Саркар в ресторанта на Готлиб. Ала той искаше да работи по специфичен проблем със Саркар, затова започна без предисловие:

— Как се създава изкуствен интелект? Ти работиш в тази област — как го правиш?

Саркар изглеждаше изненадан.

— Ами има много начини. Най-старият е методът на интервюто. Ако желаем някаква система да изготви финансов план, задаваме въпроси на експерти в областта на финансовото планиране. След това редуцираме отговорите до серия от правила, които могат да бъдат представени в компютърен код — „ако А и В са верни, направи С“.

— А какво ще кажеш за скенера, който моята компания направи за теб? Нима не правиш пълни мозъчни копия на отделно взети индивиди?

— Правим значителен прогрес в тази насока. Имаме прототип, наречен „Рикгрийн“, но още не сме готови да обявим публично резултатите си. Нали си гледал комика Рик Грийн?

— Разбира се.

— Направихме му пълна скенерна картина. Получената в резултат на тези изследвания система сега може да пуска шеги, които са толкова смешни, колкото и онези, разказвани от самия Рик. Ако системата получи достъп до терминала „Канадска преса“ или до новините, предоставяни от телеграфната агенция на САЩ, тя може да генерира хумор по зададена тема.

— Добре. Значи си в състояние да клонираш в силиция отделен човешки ум...

— Използвай термините на двадесет и първия век, Питър. Ние използваме галиев арсенид, не силиций.

— Както и да е.

— Ала ти попадна тъкмо в същността на проблема, което го прави така важен: намираме се на етапа, когато можем да клонираме отделен човешки ум — какъв срам, че подобна техника не е съществувала и не е направена скенерна картина на Стивън Хокинг. Но има наистина малко случаи на приложение, при които светът би се заинтересувал от знанията само на един човек. За повечето експертни системи ти е необходимо *комбинираното* знание на много специалисти, практикуващи в определена област. Засега не съществува начин да комбинираме Рик Грийн и Джери Щайнфелд, да речем. Нито пък можем да изградим комбинирана нервна мрежа тип Стивън Хокинг/Мордехай Алми. Макар че тази технология поражда у мен големи надежди, подозирам, че повечето от договорите, които ще сключим, ще са свързани със създаване на мозъчни дубликати от властни президенти на компании, които смятат, че наследниците им ще се интересуват от мнението им, когато те вече са мъртви.

Питър кимна разбиращо.

— Освен това — продължи Саркар, — пълните мозъчни копия се оказват ужасно разхищение на ресурси. Когато създадохме „Рикгрийн“, се интересувахме само от чувството му за хумор. Но системата ни дава всичко останало, което Рик знае, включително и подхода му при отглеждане на децата, безкрайни знания за детските влакчета, които са неговото хоби, дори и готварските му рецепти — а на тях никой здравомислещ човек не би искал да подражава.

— Не можа ли да сведеш работата си до изолирането на чувството му за хумор?

— Това е трудно. Уменията ни пораснаха и успяваме да разшифроваме какво прави всяка нервна мрежа, но между тях съществуват множество връзки. Когато се опитахме да изтрием частта, свързана с отглеждането на децата, открихме, че системата не може да създава шеги за живота в семейството.

— Но си в състояние да създадеш точен дубликат на отделен човешки ум в компютъра, нали?

— Това е съвършено нова техника, Питър. Но що се касае до въпроса, който ми зададе — да, досега дубликатите изглеждат точни.

— И можеш, поне до известна степен, да разшифроваш функциите на различните нервни връзки?

— Да — отговори Саркар. — Нека отново подчертая, че сме го изпитали единствено върху прототипа „Рикгрийн“ — а това е ограничен модел.

— И щом си идентифицирал определена функция, значи можеш да я изтриеш от цялостното мозъчно копие?

— Да, но трябва да се има предвид, че изтриването на едно нещо може да промени реакцията на друго, което не изглежда свързано с първо. Да. Бих казал, че на този етап можем да постигнем това.

— Добре — каза Питър. — Нека ти предложи един експеримент. Да речем, че направим две копия на отделен човешки ум. В едното от тях ще изключиш всичко, свързано с физическото тяло: хормонални реакции, сексуален нагон и останалите подобни неща. Във второто ще премахнеш всичко, свързано с дегенерацията на тялото, със страха от старостта, от смъртта и така нататък.

Саркар изяде едно еврейско кръгло хлебче.

— И какъв ще бъде смисълът на всичко това?

— Чрез първото копие ще отговорим на въпроса, който всички непрекъснато ми задават: какъв е наистина животът след смъртта? Какво от човешката психика може да се запази, отделно от тялото? И докато се занимаваме с първото копие, ми хрумна, че бихме могли да направим и второ — образ и подобие на същество, което знае, че е физически безсмъртно, като някой човек, преживял процеса на компанията „Живот безкрай“.

Саркар спря да дъвче и челюстта му увисна, разкривайки не особено приятната картина на полусдъвканата хапка.

— Това е... това е невероятно — измърмори той и почти се задави. — О, Аллах, що за идея!

— Ще можеш ли да го направиш?

— Може би — отговори Саркар. — Електронна есхатология. Каква концепция!

— Трябва да направиш две мозъчни копия.

— Разбира се, ще направим копието само веднъж. После просто ще го изкопираме два пъти.

— Искаш да кажеш, че ще го изкопираш още веднъж.

— Не, два пъти — възрази Саркар. — Не можеш да правиш експеримент, без да осъществяваш контрол. Знаеш, че е така.

— Да, имаш право — отговори Питър, леко объркан. — Както и да е. Ще направим едно копие, което бихме могли да променяме, за да представим живот след смъртта. Наречи го... наречи го Двойника на духа. Плюс още едно копие, с което ще имитираме безсмъртие.

— А третото ще го оставим непроменено — каза Саркар.

— Базова или по-скоро контролна версия, която може да се сравнява с истинския жив човек, за да сме сигурни, че двойниците запазват точността си с течение на времето.

— Идеално — възкликна Питър.

— Обаче знаеш ли, Питър, този експеримент не би имитирал непременно истинския живот след смъртта. Това е животът извън физическото тяло — но кой знае дали вълната на душата носи със себе си някои от спомените ни? Разбира се, ако не го прави, тогава всъщност тя не е смислено продължение на съществуването. Без нашите спомени, нашето минало, без онова, каквото сме били, вълната на душата би била нещо, което ние не ще приемем за продължение на същия човек.

— Зная — отговори Питър. — Но ако душата е такава, каквато хората вярват, че е — просто съзнанието, без тялото — тогава тази имитация поне ще ни даде някаква представа какво представлява подобна душа. Тогава бих могъл да отговоря нещо интелигентно, когато следващия път ме попитат: „Какво е всъщност животът след смъртта?“

Саркар кимна.

— Но защо искаш да изследваш безсмъртието?

— Преди известно време посетих една от лекциите на компанията „Живот безкрай“.

— Сериозно? Ти наистина не желаеш подобно нещо, нали?

— Ами... не зная. В известен смисъл това е интригуващо.

— Глупаво е.

— Може би... Но ми се струва, че с подобни изследвания ще убием с един куршум два заека.

— Може би — отговори Саркар. — Но кой ще бъде човекът, от когото ще направим копия?

— Какво ще кажеш за себе си? — попита Питър.

Саркар вдигна ръка.

— Не, не и аз. Последното нещо, което бих пожелал, е да живея вечно. Истинска радост е постижима единствено след смъртта; с нетърпение очаквам щастieto душата ми да открие реализация на онзи свят. Не, ти измисли тези въпроси, Питър. Защо не използваме теб като оригинал?

Питър поглади брадичката си.

— Добре. Ако си съгласен да изпълниш този проект, аз съм готов както да го финансирам, така и да бъда морското свинче, върху което ще бъде извършен експериментът. — Той замълча. — Това наистина би отговорило на множество важни въпроси, Саркар. В края на краищата сега знаем, че е възможно физическо безсмъртие, а също така, че съществува някаква форма на живот след смъртта. Би трябвало да се срамуваме, ако предпочетем едното, а се окаже, че другото е много по-добро.

— Изборът на Хобсън — подчерта Саркар.

— А?

— О, сигурно знаеш тази фраза. В края на краищата фамилията ти е Хобсън, нали?

— Чувал съм този израз няколко пъти.

— Той се отнася до Томас Хобсън, кочияш в Англия през седемнадесети век, струва ми се. Той давал коне под наем, но имал изискване клиентът или да вземе коня най-близо до вратата на обора, или въобще да не наема никакъв кон. Следователно „Изборът на Хобсън“ означава ситуация, която не предлага никаква алтернатива.

— И така?

— И така просто нямаш никакъв избор. Наистина ли мислиш, че ако стигнеш до фалит, купувайки нанотехнологично безсмъртие, Аллах не може да те прибере, щом пожелае? Ти имаш своя съдба, както и аз. Пред нас няма избор. Когато дойде време да отидеш в обора, конят най-близо до вратата ще бъде онзи, предназначен за теб. Наречи го „Изборът на Хобсън“ или „Волята на Аллах“, или късмет — каквато и дума да използваш, тя все ще означава предварително определената ти от Господ съдба.

Питър поклати глава. Той и Саркар рядко говореха за религия и той започваше да осъзнава защо става така.

— Искаш ли да се захванеш с изпълнението на проекта?

— Разбира се. Моята част е лесна. Ти си човекът, който трябва да се изправи срещу себе си. Ти ще видиш собствената си личност, най-съкровениите тайни на ума си, връзките, които предизвикват мислите ти. Наистина ли си решил да го направиш?

Питър помисли за миг, после каза:

— Да. Наистина искам да го направя.

— Изборът на Хобсън — измърмори Саркар и направи знак на сервитьора да донесе сметката.

РЕЗЮМЕ ОТ НОВИНИТЕ ПО ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА

ЕПАРХИЯТА В ХЮСТЪН, ЩАТА ТЕКСАС, НАПОМНЯ НА ВСИЧКИ, ЧЕ В СРЯДА, 2 НОЕМВРИ Е ЗАДУШНИЦА — ДЕНЯТ, КОГАТО СЕ ИЗРИЧАТ МОЛИТВИ ЗА УПОКОЙ НА ВСИЧКИ ПОЧИНАЛИ. ПОРАДИ ОГРОМНИЯ ИНТЕРЕС ПО ТАЗИ ТЕМА НАПОСЛЕДЪК ЩЕ ИМА СПЕЦИАЛНА ЛИТУРГИЯ В ХРАМА В СРЯДА ОТ 8:00 ЧАСА ВЕЧЕРТА.

В УВОДНАТА СТАТИЯ НА ПЪРВА СТРАНИЦА В НОЕМВРИЙСКИЯ БРОЙ НА „НАШИТЕ ТЕЛА“ Е ПУБЛИКУВАНО ПИСМОТО ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА „ЖЕНИ С ВЛАСТ“ СЪС СЕДАЛИЩЕ В ГРАД МАНЧЕСТЪР, АНГЛИЯ. В ПИСМОТО ОРГАНИЗАЦИЯТА ОСЪЖДА ОТКРИТИЕТО НА ТЪЙ НАРЕЧЕНАТА ВЪЛНА НА ДУШАТА В ЧОВЕШКИТЕ ЗАРОДИШИ, РАЗГЛЕЖДАЙКИ ГО КАТО „ПОРЕДЕН ОПИТ НА МЪЖЕТЕ ДА НАЛОЖАТ КОНТРОЛ ВЪРХУ ЖЕНСКОТО ТЯЛО“.

ПРОИЗВЕДЕНИЕТО НА РЕЙМЪНД МУДИ „ЖИВОТ СЛЕД ЖИВОТА“, ПУБЛИКУВАНО ЗА ПРЪВ ПЪТ ПРЕЗ 1975 ГОДИНА, БЕШЕ ПРЕИЗДАДЕНО ТАЗИ СЕДМИЦА ОТ „НЕТБУКС“ И СВЕТКАВИЧНО ЗАЕ ВТОРО МЯСТО В КЛАСАЦИЯТА НА „НЮ ЙОРК

ТАЙМС“ ЗА БЕСТСЕЛЪР В КАТЕГОРИЯТА НАУЧНО-ПОПУЛЯРНО ЧЕТИВО.

КОМПАНИЯТА „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“ ЛИМИТИД (TSE:HML) ОТБЕЛЯЗА БУМ В ПРОДАЖБАТА НА СВОИТЕ АКЦИИ. СТОЙНОСТИТЕ ИМ ДНЕС, ПРИ ЗАТВАРЯНЕ НА БОРСАТА, ВЪЗЛИЗАХА НА 57-1/8, БЕЛЕЖЕЙКИ ПОВИШЕНИЕ С 6-3/8 ПУНКТА В СРАВНЕНИЕ С ВЧЕРА. БРОЯТ НА ПРОДАДЕНИТЕ АКЦИИ ВЪЗЛИЗА НА 35 100. ТОВА Е 52-РАТА ПОРЕД СЕДМИЦА, ПРЕЗ КОЯТО КОМПАНИЯТА ЗА БИМЕДИЦИНСКО ОБОРУДВАНЕ СЪС СЕДАЛИЩЕ В ТОРОНТО БЕЛЕЖИ ВИСОКИ ПРОДАЖБИ.

ДНЕС ПРЕД КЛИНИКАТА „МОРГЕНТАЛЕР“ ЗА ИЗКУСТВЕНО ПРЕКЪСВАНЕ НА БРЕМЕННОСТТА В ТОРОНТО, ОНТАРИО, БЕ ОРГАНИЗИРАНА ПРОТЕСТНА АКЦИЯ ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА „ЗАЩИТНИЦИ НА НЕРОДЕНИТЕ ДЕЦА“. „АБОРТЪТ ПРЕДИ ПОЯВАТА НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА Е ГРЯХ В ОЧИТЕ НА ГОСПОД-БОГ — ЗАЯВИ ЕДИН ОТ ПРОТЕСТИРАЩИТЕ, АНТУЛА СОТИРИОС, — ЗАЩОТО ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ДЕВЕТ СЕДМИЦИ ОТ БРЕМЕННОСТТА ЧОВЕШКИЯТ ЗАРОДИШ Е ХРАМ, ПОДГОТВЯН ЗА ПРИСТИГАНЕТО НА БОЖЕСТВЕНАТА ИСКРА.“

ГЛАВА 17

Четвъртък вечер у дома. Питър отдавна беше програмирал домашния компютър да следи телевизионните програми за теми и предавания, които го интересуваха. В продължение на две години непрекъснато бе подавал команда на видеото да записва „Нощен ловец“ — телевизионен филм, който бе гледал като тийнейджър, ала досега не бе успявал да направи запис. Освен това искаше да получава предупреждение всеки път, когато даваха филм с участието на Орсън Уелс и когато независимо в кое шоу се появяваха Ралф Нейдър или Стивън Джей Гулд, както и всеки път, когато имаше епизоди на филма „Нощен съд“, в които участваше Брент Спайнър.

Тази вечер компанията „Ди Би Ес Кайро“ излъчваше филма „Странникът“ с участието на Уелс, с надписи на английски и на арабски език. Видеото на Питър имаше устройство за изтриване на надписите — това му даваше възможност да наблюдава цялата картина. Този филм беше истинска находка: Питър не беше гледал „Странникът“ от двадесет години. Видеото тихо бръмчеше, записвайки шедьовъра.

Може би щеше да го изгледа утре. Или в събота.

Може би.

Кейти, която седеше в ъгъла, се изкашля и каза:

— Колегите ми разпитват за теб. За нас.

Питър усети как раменете му се напрягат.

— Да?

— Ами чудят се защо не се появяваме на събиранията в петък вечер.

— А ти какво им отговори?

— Нищо. Съчинявах разни извинения.

— Те знаят ли... знаят ли за онова, което се случи?

Тя се замисли.

— Не съм сигурна. Ще ми се да вярвам, че не знаят, но...

— Но онзи досадник Ханс има голяма уста.

Кейти не каза нищо.

— Чувала ли си нещо? Някакви коментари с фалшив привкус? Намеци? Нещо, което би те накарало да помислиш, че колегите ти знаят?

— Не — отвърна Кейти. — Нищо.

— Сигурна ли си?

Тя въздъхна.

— Повярвай ми, станала съм изключително чувствителна към всичко, което казват. И да са клюкарствали зад гърба ми, не съм разбрала. Никой не ми е казал нито дума. Наистина мисля, че не знаят.

Питър поклати глава.

— Не бих могъл да понеса, ако знаеха. Искам да кажа, да ги гледам в лицата, това е... — Той замълча, опитвайки се да намери подходящата дума. — Това е унизително.

Кейти беше достатъчно умна, за да не отговори.

— По дяволите — измърмори Питър. — Мразя такива положения. Наистина ги мразя!

Кейти кимна.

— Но все пак — продължи Питър, — предполагам... предполагам, че ако искаме отново да започнем нормален живот, трябва да се срещаме с хората.

— Данита смята, че това би било умно.

— Коя Данита?

— Моята съветничка.

О, да.

Кейти помълча за миг, после добави:

— Днес Ханс замина на някаква конференция. Утре вечер няма да го има.

Питър пое въздух и шумно го изпусна от гърдите си.

— Сигурна ли си?

Тя кимна.

Питър помълча известно време, подреждайки мислите си.

— Добре — каза накрая той. — Ще се опитам да го понеса, ако не останем прекалено дълго. — Той я погледна в очите. — Но дано се окажеш права, че онзи няма да е там. — Гласът му звучеше така, както

никога не го беше чувала — беше леденостуден. — Ако го видя, ще го убия.

Питър пристигна в „Смирения епископ“ рано, за да е сигурен, че ще намери място до жена си. Екипът на рекламната агенция този път бе заел дълга маса в средата на помещението, така че всички се бяха разположили на столове с високи облегалки. Питър наистина успя да седне до Кейти. Срещу него стърчеше Псевдоинтелектуалеца. Електронното му читателско устройство днес беше заредено с произведение на Камю.

— Добър вечер, докторе — поздрави Псевдото. — Напоследък името ти непрекъснато се спряга по новините.

— Здравей — кимна му Питър.

— Не съм свикнал да те виждам тук толкова рано — добави Псевдото.

Питър веднага осъзна грешката си. Всичко трябваше да бъде както преди. Не трябваше да прави нищо, с което да привлече вниманието към себе си или към Кейти.

— Опитвам се да избягам от репортерите — отговори Питър.

Псевдото кимна и вдигна чаша тъмна бира към устните си.

— Сигурно ще се радваш, че Ханс няма да е тук.

Питър почувства, че бузите му се изчервяват, ала при слабото осветление в кръчмата това вероятно бе останало незабелязано.

— Какво искаш да кажеш? — Питър възнамеряваше въпросът да прозвучи неутрално, но в него без съмнение се бяха промъкнали остри нотки. Кейти потупа коляното му под масата.

Псевдото вдигна вежди.

— Нищо, докторе. Просто ти и той, изглежда, не си допадате. Миналия път той доста се заяждаше с теб.

— О, да. — Дойде сервитьорката. — Портокалов сок — поръча Питър.

Сервитьорката се обърна към Кейти.

— Минерална вода — каза Кейти. — С лимон.

— Няма ли да пиеш алкохол днес? — попита Псевдото с такъв тон, сякаш постъпката ѝ беше истинска обида срещу благоприличието.

— О, боли ме глава — отвърна Кейти. — Пих аспирин.

„Лъжи, лъжи до безкрай — помисли си Питър. — Тя не може да каже: «Престанах да пия, защото един път се напих и позволих на един колега да ме чука.»“ Питър почувства как под масата дланите му се свиват в юмруци.

Пристигнаха още двама от приятелите на Кейти — мъж и жена, и двамата на средна възраст, и двамата леко пълни. Кейти ги поздрави.

— Тази вечер има малко посетители — отбеляза мъжът.

— Къде е Ханс?

— Ханс е в Бийнтаун^[1] — отговори Псевдото и Питър си помисли, че сигурно цял ден е чакал да изрече това „Бийнтаун“. — На някаква конференция по проблемите на видео-взаимодействията в рекламата.

— О! — възкликна жената. — Няма да е същото без Ханс.

„Ханс — помисли си Питър. — Ханс.“ Всеки път, когато чуеше името му, сякаш някой го пробождаше с нож. Тези хора никога ли не си служеха с местоимения?

Сервитьорката отново се появи и сложи чаша току-що изстискан портокалов сок пред Кейти, а под носа на Питър бутна малка бутилка „Перие“ плюс чаша, върху ръба на която бе набучено парче лимон. Очевидно за нея всички безалкохолни поръчки бяха еднакви. Питър и Кейти размениха питиетата си, а сервитьорката взе поръчките на новодошлите.

— Е, как е при вас? — попита новопрестигналият мъж Питър и Кейти.

Кейти се усмихна.

— Добре.

„Защо задава такъв въпрос? — помисли си Питър. — Какво знае?“

— Добре — като ехо повтори Питър. — Съвсем добре.

— Непрекъснато те дават по телевизията, Питър — отбеляза Псевдото. — Ще заминаваш ли скоро някъде?

„Е, няма да ходя в скапания ти Бийнтаун“ — помисли си Питър и отговори:

— Не, няма. — После добави: — Засега.

— Не сме правили никакви планове — каза Кейти. — Но Питър има разбран шеф. — Двама-трима, които знаеха, че Питър е шефът на компанията, се изсмяха. — Трябва да видя как моето разписание

съвпада с работата му. Ето, че сега се появява онзи крупен договор с компанията „Туризъм Онтарио“.

Жената кимна съчувствено. Очевидно работата тровеше и нейния живот.

Сервитьорката пристигна със следващите питиета. Едновременно с нея дойдоха Тоби Бейли и още един от колегите на Кейти.

— Добър вечер на всички — поздрави Тоби и каза на сервитьорката, че ще си поръча същото като Псевдоинтелектуалеца. — Къде е Ханс?

— В Бостън — отговори Питър, като лиши Псевдото от удоволствието да изрече още веднъж „Бийнтаун“ — Псевдото изглеждаше леко разочарован.

— Дона-Лий с него ли отиде?

— Доколкото зная, не — отвърна Псевдото.

— Е, някоя американска хубавица ще бъде почесана тази вечер — заяви Тоби, като че ли това беше най-естественото нещо на света. Всички се разсмяха. Присъствието на Ханс беше толкова осезателно, сякаш той наистина седеше край масата. Питър се извини и стана да отиде до тоалетната.

— Е — отбеляза Псевдото, — дори известните и богатите трябва от време на време да пуснат по някоя вода.

Питър настръхна, но не отговори. Слезе в сутерена, където имаше две тоалетни и няколко телефонни автомата. Не му се ходеше до тоалетна, просто имаше нужда от малко тишина и спокойствие, от време, за да дойде на себе си. Всички му се подиграваха! Всички знаеха!

Разбира се, че знаеха. Питър бе чувал доста от хвалбите на Ханс. Божичко, те вероятно знаеха всичко за всяко поредно завоевание на Ханс.

Той опря гръб в стената. Красавицата, рекламираща бира, му се усмихна от афиша на срещнатата стена. Беше сбъркал, че дойде тук.

Я чакай — ако колегите на Кейти знаеха, значи всичко им беше известно от месеци. Та Ханс и тя го бяха направили преди толкова време! Питър се опита да си спомни за последния път, когато бяха тук, после за предпоследния. Нима се държаха по-различно сега?

Не можеше да каже. Сега всичко му изглеждаше различно. Всичко.

Би се чувствал унизен, ако знаеха.

Унизен. Омърсен.

За Бога, Хобсън не може да се справи с жена си, а?

По дяволите!

А животът преди беше така прост.

Направи грешка, че дойде тук.

Тръгна обратно към масата.

Ще издържи още един час. Погледна часовника си. Да. Шейсет минути. Можеше да го понесе.

Може би.

Питър и Кейти вървяха, без да приказват, към вратата на къщата си. На прага Питър спря, докосна с палец монитора „FILE“ и се чу изщракване — затварящият механизъм се беше отключил. Той влезе пръв в облицованото с плочки антре и спря, за да се събуе. Четири чифта от обувките на Кейти бяха подредени пред шкафа.

— Задължително ли трябва да правиш това? — обърна се към нея Питър и ги посочи.

— Съжалявам — отговори Кейти.

— Ще ми се да се прибирам в дома си, без да се препъвам непрекъснато в твоите обувки.

— Съжалявам — повтори тя.

— Имаш шкаф за обувки в спалнята.

— Ще ги преместя там — каза Кейти.

Питър остави обувките си на рогозката.

— Аз никога не натрупвам обувките си пред шкафа.

Кейти кимна.

Питър влезе във всекидневната и извика:

— Компютър, има ли някакви съобщения?

— Никакви — отговори синтетичен глас.

Той се приближи до дивана, взе дистанционното управление, седна, пусна телевизора и започна да превключва каналите, без да пуска звука.

— Тази вечер Псевдоинтелектуалеца беше в блестяща форма — саркастично отбеляза.

— Джонас — отвърна Кейти. — Казва се Джонас.

— Изобщо не ме интересува как са казва, по дяволите!

Кейти въздъхна и отиде да си направи чай.

Питър знаеше, че се държи подло. Не искаше да постъпва така. Беше се надявал, че тази вечер всичко ще премине добре, че животът им ще потече нормално и нещата ще потръгнат както досега.

Ала не беше станало така.

Тази вечер го доказа съвсем недвусмислено.

Повече не можеше да има нищо общо с нейните колеги. Дори и да го нямаше Ханс, лицата на тези хора напомняха на Питър какво беше направила тя — какво беше направил Ханс.

Питър чуваше как в кухнята Кейти почуква с лъжица порцелановата чаша, докато разбърква млякото в чая си.

— Няма ли да дойдеш при мен? — извика той.

Тя се показва на вратата. Лицето ѝ беше безизразно.

Питър остави дистанционното управление и я погледна. Тя се опитваше да бъде храбра, да откликва на думите му. Той не искаше да се отнася подло с нея. Просто искаше нещата между тях да бъдат както преди.

— Съжалявам — изрече Питър.

Кейти кимна. Беше огорчена, но не се бе огънала.

— Зная.

---

[1] Буквално — Градът на фасула, прякор на град Бостън в САЩ.
— Бел.пр. ↑

ГЛАВА 18

Компанията на Саркар Мухамед за създаване на изкуствен интелект се наричаше „Огледален образ“. Офисите ѝ бяха разположени в Конкорд, Онтарио, на север от Торонто. Питър се срещна със Саркар в събота сутринта и Саркар го заведе в новосъздаденото скенерно помещение. Първоначално стаята била обикновен офис. На мястото, където някога бе имало шкафове с документация, сега имаше вдлъбнатини. По-рано бе имало и прозорец, но сега го бяха затворили с големи листове шперплат, така че достъпът на светлина отвън бе прекъснат. Стените бяха облицовани с каучукова пяна с релеф на картон за яйца, която заглушаваше шума. В центъра на помещението имаше стар въртящ се зъболекарски стол, а край едната стена имаше поставка, върху която бяха подредени компютър, различни осцилографи и разни други апарати, включително и няколко стенда за изпитания на електронни платки.

Саркар направи знак на Питър да седне на зъболекарския стол и каза:

— Ще направим пълен запис на всичко в твоя мозък. — И постави шлема на скенера върху главата на Питър.

— L'chaim — каза Питър. — Готов съм.

Саркар окачи хлабаво каишката на шлема под брадичката на Питър и му направи знак да я стегне, после му подаде две малки слушалки и Литър си ги сложи. Накрая Саркар му подаде очилата, с които щеше да бъде проведен експериментът: те бяха специални и прожектираха отделни видеосигнали във всяко око.

— Дишай през носа — напомни му Саркар. — И се опитвай да преглъщаш колкото е възможно по-малко. Освен това се опитай и да не кашляш.

Питър кимна.

— О, и това не — предупреди го Саркар. — Не кимай. Ще приемам, че разбираш инструкциите ми, без да го потвърждаваш по някакъв начин. — Той се приближи към поставката с уредите и

натисна няколко клавиша върху клавиатурата на компютъра. — В много отношения това ще е много по-сложно от записа на вълната на душата, напускаща тялото. В този случай ти търсеше просто каквато и да било електрическа активност в мозъка. Но сега трябва да имитираме работата на мозъка ти по милиард начини, да активираме всяка нервна мрежа в него — защото, естествено, повечето мрежи не са активни постоянно.

Той натисна още няколко клавиша.

— Добре, започнахме записа. Не се тревожи, ако през следващите няколко минути изпитваш желание да се размърдаш, за да се почувстваш по-удобно. Във всеки случай точно толкова време ще ни бъде необходимо да проверим измервателната апаратура. — Саркар прекара като че цяла вечност, наведен над контролния блок, после продължи: — А сега, както вече казахме, ще приемеш серия от входни данни. Някои от тях ще бъдат изречени устно — произнесени думи или звуци върху аудиолента. Някои ще бъдат визуални: ще видиш образи или думи, прожектирани в очите ти. Зная, че говориш френски и малко испански, някои от подаваните ти данни ще бъдат на тези езици. Съсредоточи се върху подаваната ти информация, но не се тревожи, ако умът ти се отклони от нея. Ако ти покаже дърво и това те накара да мислиш за гора, а гората те накара да си помислиш за хартия, хартията — за книжни самолетчета, самолетчетата — за повръщане, всичко ще е наред. Но недей да си налагаш създаването на връзки между понятията; това не е упражнение за изграждане на свободни асоциации. Ние просто искаме да запишем какви нервни мрежи съществуват в мозъка ти и какво ги възбужда. Готов ли си? Не ми кимай! Добре, да започваме.

Отначало Питър си помисли, че вижда стандартна серия от тестови образи, ала скоро стана ясно, че Саркар ги е заменил с образи, специфично свързани със самия Питър. Имаше картини с родителите на Питър, с къщата, където той и Кейти живееха сега, и онази, в която бяха живели преди, изгледи от вилата на Саркар, фотографията на Питър при завършването на гимназията, звукови клипове с гласа на Питър и Кейти и така нататък и така нататък, в ретроспективен стил „Това е твоят живот“, всичко това смесено с общи изгледи на езера, гори, игрища за футбол, прости математически уравнения, откъси от поетически творби, баналните въпроси от „Стар Трек“, популярна

музика от времето, когато Питър беше тийнейджър, плюс произведения на изкуството, порнографски образи, плюс фотографии, излезли от фокус, които може би изобразяваха Ейбрахам Линкълн или някаква ловджийска хрътка, а може би не изобразяваха нищо.

Питър периодически се отегчаваше и умът му се връщаше към миналата вечер — ужасните часове, прекарани с колегите на Кейти. По дяволите, беше сгрешил, че отиде там.

Отвратителният Ханс!

Дори не можеше да поклати глава, за да пропъди тези мисли. Но с усилие на волята се опита да се съсредоточи върху образите. И въпреки това от време на време и те предизвикваха неприятни спомени: фотография на ръце, които го караха да си мисли за Ханс. Сватбената снимка на Питър и Кейти. Кръчма. Паркирана кола.

Нервните мрежи заработиха.

Направиха четири двучасови сеанса с почивки от половин час, през които Питър можеше да се протегне, да раздвижи челюстта си, да се напие с вода и да посети тоалетната. Понякога аудиоклиповете подсилваха зрителните образи — виждаше портрет на Мик Джагър и чуваше песента „Сатисфекшън“. Понякога бяха дразнещо противоположни. Картината на умиращо от глад етиопско дете и звуците на ураганен вятър. Понякога образите, подадени в лявото му око, бяха различни от онези в дясното; понякога звуците, клокачещи в едната слушалка, бяха напълно несвързани с онези в другата.

Накрая всичко свърши. Десетки хиляди образи бяха преминали през съзнанието му. Бяха записани гигабайтове данни. Датчиците в шлема бяха очертали всяко кътче, всеки участък, всяка централна мисъл и страничен спомен, всеки неврон и всяка мрежа в ума на Питър Хобсън.

Саркар взе дискетата със скенерното проучване на мозъка в компютърната си лаборатория и записа всичко в три различни RAM-подразделения. По такъв начин той създаде три идентични копия от ума на Питър, всяко изолирано в своя собствена банка на паметта.

— И сега какво? — попита Питър. Седеше на фотьойла, подпрял брадичка върху ръцете си.

— Първо ще им сложим етикети — отговори Саркар и продължи в микрофона на конзолата пред себе си: — Парола: Лоджин.

— Лоджин — отговори гласът на компютъра. Беше женски, лишен от каквито и да било чувства. — Име?

— Саркар.

— Здравейте, Саркар. Команда?

— Променете името на записа „Хобсън 1“ с „Дух“.

— Моля, кажете новото име по букви.

Саркар въздъхна. Думата „дух“ без съмнение присъстваше в речника на компютъра, но акцентът на Саркар понякога му създаваше неприятности.

— Д-У-Х.

— Изпълнено. Команда?

— Променете името на записа „Хобсън 2“ с „Амбротос“.

— Изпълнено. Команда?

Питър се намеси:

— Защо „Амбротос“?

— Това е гръцката дума за „безсмъртен“ — отговори Саркар. — Открива се в думи като „амброзия“ — храната, която донасяла безсмъртие.

— Да ти имам образованието! Мразя частните училища! — възкликна Питър.

Саркар се засмя.

— Точно така. — После отново се обърна към микрофона. — Промени името на записа „Хобсън 3“ на „Контрол“

— Изпълнено. Команда?

— Зареди „Дух“.

— Изпълнено. Команда?

— Добре — каза Саркар и се обърна към Питър. — Предполага се, че „Дух“ ще имитира живота след смъртта. За да постигнем това, трябва да започнем с отстраняването на всички изключително биологически функции. Всъщност това, разбира се, няма да означава премахване на части от действащия мозък, а по-скоро изключване на различни мрежи. За да открием кои връзки трябва да прекъснем, ще използваме масива „Делхаузи Стимулус“. Това е канадски вариант на

съвкупност от стандартни записи на образи и звуци, първоначално създадени от университета в Мелбърн. Използват се широко в психологическите тестове. Когато „Дух“ бъде изложен на всеки отделен образ или звук, ние ще запишем кои неврони реагират в отговор на това.

Питър кимна.

— Стимулите са подредени в каталог според типа емоции, които предизвикват — страх, отвращение, сексуална възбуда, глад и така нататък. Ние ще открием кои нервни мрежи се активират изключително от биологически подбуди и после ще ги изключим. Разбира се, трябва да преминем през образите няколко пъти в случайно подбрана последователност. Налага се да постъпим така поради потенциалите за действие: определени мрежи може да не се активират, ако по същество подобни комбинации от неврони са били задействани наскоро поради някаква друга причина. След като приключим с това, би трябвало да разполагаме с копие на ума ти, което би приличало на тебе, когато си изцяло освободен от грижата да задоволяваш физическите си нужди — с други думи онова, което би представлявал ти, ако си мъртъв. След това ще извършим същото нещо и с „Амбротос“ — безсмъртното копие, но в този случай ще отхвърлим страха от остаряването и опасенията от старостта и смъртта.

— Ами какво ще стане с копието за контрол?

— То ще бъде подложено на същите клипове с образи и звуци, така че всичко, което е повлияло на първите две копия, ще повлияе и на него, но няма да изключим нито една от неговите мрежи.

— Ясно.

— Добре. — Саркар се обърна към конзолата с микрофона. — Пусни „Делхаузи“, Версия 4.

— Изпълнявам го в момента — отговори компютърът.

— Посочи за колко време ще бъде завършена операцията.

— Единадесет часа и деветнадесет минути.

— Уведоми ме, когато приключи. — Саркар се обърна към Питър. — Сигурен съм, че не би желал да гледаш през цялото време, но можеш да наблюдаваш какво се подава на „Дух“ на онзи монитор.

Питър насочи поглед към екрана. Кралска пеперуда се появи от пашкула си. Град Банф, Алберта. Красива жена, изпращаща въздушна целувка към камерата. Някаква кинозвезда от 80-те години на

двадесети век, която Питър смътно разпозна. Двама мъже, които се боксираха. Къща, обхваната от пламъци...

ГЛАВА 19

Ноември 2011 година

Саркар се обади на Питър рано в неделя сутринта, за да го уведоми, че подготовката и всички операции по изключване на мрежите в двойниците вече са приключили. Кейти беше заминала на някаква гаражна разпродажба — хоби, чиято привлекателност Питър никога не бе успял да разбере — затова той ѝ остави съобщение в домашния компютър. След това скочи в мерцедеса си и пое към сградата на компанията „Огледален образ“ в Конкорд.

В компютърната лаборатория Саркар каза:

— Ще се опитаме да активираме първо двойника „Контрол“. — Питър кимна утвърдително. Саркар натисна няколко клавиша, после каза в микрофона, който се подаваше от конзолата: — Здравей.

Синтезираният глас долетя от високоговорителя.

— Здравей ли?

— Здравей! — повтори Саркар. — Аз съм, Саркар.

— Саркар! — Гласът бе изпълнен с облекчение. — Какво става, по дяволите? Нищичко не виждам.

Челюстта на Питър увисна. Имитацията беше много по-реална, отколкото бе очаквал.

— Точно така трябва да бъде, Питър — каза Саркар в микрофона. — Не се тревожи.

— Да не съм преживял... някаква автомобилна злополука? — обади се гласът от високоговорителя.

— Не — отвърна Саркар. — Добре си.

— Значи има някаква авария в електрозахранването. Колко е часът?

— Около дванадесет без двадесет.

— През деня или през нощта?

— През деня.

— Тогава защо е толкова тъмно? И какво е станало с гласа ти?

Саркар се обърна към Питър.

— Ти му кажи.

Питър се изкашля, за да прочисти гърлото си, и каза:

— Здравей.

— Кой е това? Все още ли говори Саркар?

— Не, говоря аз, Питър Хобсън.

— Аз съм Питър Хобсън.

— Не, не си. Аз съм.

— Какви ги приказваш, по дяволите?

— Ти си имитация. Компютърен двойник. Мое компютърно копие.

Последва дълга тишина, след това отговор:

— О!

— Вярваш ли ми? — попита Питър.

— Предполагам, че е така — отговори гласът от високоговорителя. — Искам да кажа, спомням си, че обсъждахме този експеримент със Саркар. Спомням си всичко до снемането на картината на мозъка чрез скенера. — Отново тишина, после: — По дяволите, значи наистина го направи, нали?

— Да — отговори Саркар.

— Кой беше това? — попита гласът от микрофона.

— Саркар.

— Не мога да ви различавам — заяви копието. — Гласовете ви звучат съвсем еднакво.

Саркар кимна.

— Уместна забележка. Ще се занимая с програмата и тя ще предава разликата между моя глас и гласа на Питър. Съжалявам за това.

— Няма нищо — каза двойникът. — Благодаря ти. — След малко: — За Бога, свършил си добра работа. Чувствам се... чувствам се точно като че съм аз. Само че... само че не съм гладен. Нито уморен. Никъде не ме сърби. — Миг тишина: — Кое от трите копия съм аз?

— Ти си „Контрол“ — отговори Саркар. — Основата, чрез която проследяваме експеримента. Ти си първият, когото активирахме. Имам рутинни схеми, чрез които ще имитираме голямо разнообразие от нервни връзки, включително такива за глад и умора. Страхувам се, че

дори не съм се сетил да имитирам нормално състояние на сърбеж по тялото, както и по-силна и по-голяма болка. Съжалявам за това.

— Всичко е наред — отговори копието. — Просто досега не осъзнавах колко много съм привикнал с чувството за сърбеж. Това усещане сега е напълно изчезнало. И какво ще стане сега?

— Сега — каза Саркар, — можеш да правиш всичко, каквото искаш. Има множество охранявани програми, до които имаш достъп както тук, така и в цялата електронна мрежа.

— Благодаря. Знаеш ли, много е странно.

— Сега ще те поставя в компютърния фон, за да мога да се занимавам с останалите копия — каза Саркар.

— Добре, но... Ей, Питър?

Питър изненадано вдигна поглед.

— Да?

— Ти си щастлив тип, знаеш ли? Ще ми се да бях на твое място.

Питър изсумтя.

Саркар натисна няколко клавиша.

— И какво ще правят те, когато ги оставиш в компютърния фон?
— попита Питър.

— Ами дал съм им ограничен достъп до мрежата. Могат да заредят всяка книга или източник на новини, които биха пожелали да прочетат, разбира се, но най-главното е, че съм им осигурил достъп до масивите с виртуална реалност на специализираните библиотеки. Те могат да се включат в имитации на всякаква възможна активност — водолазен спорт, алпинизъм, танци — буквално всичко. Освен това съм им осигурил достъп до европейския еквивалент на виртуалната реалност в интимната сфера; това ще рече пълната гама от имитиране на сексуални преживявания у човека. Следователно разполагат с достатъчно неща, с които могат да се занимават. Дейностите, които всеки от тях избира, ще ни разкрият много неща за това как се е изменила психологията им.

— Как така?

— Ами ти например никога не би се занимавал с парашутизъм — но безсмъртното ти копие, което знае, че не може да загине, може да придобие такова хоби. — Саркар изписа няколко команди. — Е, щом започнахме да приказваме за безсмъртие, нека се представим на

Амбротос. — Още няколко клавиша изщракаха тихо, после Саркар каза в микрофона: — Здравей. Аз съм Саркар.

Не последва никакъв отговор.

— Сигурно нещо не е функционирало както трябва — изказа предположение Питър.

— Не мисля — възрази Саркар. — Показанията на всичките индикатори са в нормални граници.

— Опитай още веднъж — каза Питър.

— Здравей — изрече отново Саркар в микрофона.

Тишина.

— Може би си изтрил онази част, която контролира речта — предположи Питър.

— Бях особено внимателен — отвърна Саркар. — Предполагам, че може би някоя връзка е убегнала от погледа ми, но...

— Здравей — най-сетне отговори глас от високоговорителя.

— А — рече Саркар. — Ето го. Питях се какво те забави толкова.

— Търпението е добродетел — отговори гласът. — Искях да преценя какво става, преди да отговоря. Аз съм двойник, нали? На Питър Дж. Хобсън. Претърпял съм модификация, за да имитирам безсмъртно същество.

— Точно така — отвърна Саркар. — Как можа да откриеш точно какъв двойник представляваш?

— Е, знаех, че ще създадете три копия. Не се чувствах съвсем като себе си, затова предположих, че не съм копието, чрез което се осъществява контрол върху експеримента. След това просто се запитах дали не изпитвам ерекция. Знаете какво приказват хората — веднъж на всеки пет минути мислят за секс. Сметнах, че ако съм двойникът, свързан с живота след смъртта, сексът би бил най-далечното нещо за съзнанието ми. Ала не беше така. Защото аз наистина имам желание за подобни изживявания. — Последва пауза. — Но когато осъзнах, че за мен не е важно дали това ще се случи веднага или след десет години, нещата бяха решени. Нуждата от незабавно удовлетворяване на желанието е неприлична. Ти си идеалният пример в това отношение, Саркар: направо изпадна в треска, затова не отговорих веднага на твоето „Здравей“. Този вид мислене сега изглежда съвсем чужд за мен. Та в крайна сметка аз имам на разположение цяла вечност.

Саркар се засмя.

— Много добре. Между другото, ние те наричаме Амбротос.

— Амбротос ли? — попита гласът от високоговорителя.

Саркар се обърна към Питър.

— Първото доказателство, че нашите имитации са точни. Направили сме успешен дубликат на невежеството ти. — Той заговори в микрофона. — „Амбротос“ е гръцка дума, която означава безсмъртен.

— А, да.

— Сега ще те оставя да работиш в компютърния фон — продължи Саркар. — Скоро отново ще разговарям с теб.

— Няма никакво значение дали ще го направиш по-рано, или по-късно — отговори Амбротос. — Ще бъда там.

Саркар докосна няколко клавиша.

— Изглежда, че и второто копие работи добре. А сега да се заемем с най-трудното от всички — с „Дух“, съществуващото, олицетворяващо живота след смъртта. — Той докосна още няколко клавиша и извика последния двойник.

— Здравей — каза отново той. — С теб разговаря Саркар Мухамед.

— Здравей, Саркар — отговори му изкуствен глас.

— Знаеш ли... знаеш ли кой си ти?

— Аз съм покойният, оплакван от всички Питър Хобсън.

Саркар се засмя.

— Точно така.

— Мир на душата му в RAM^[1] — добави изкуственият глас.

— Изглежда, че не си покрусен особено, че си мъртъв — отбеляза Саркар. — Как се чувстваш след смъртта?

— Дай ми малко време, за да свикна, и после ще ти разкажа.

Питър кимна. Това му изглеждаше доста справедливо предложение.

---

[1] Вид компютърна памет. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 20

Два часът през нощта.

Както през повечето нощи, откакто Кейти му беше разказала за онова, Питър не можеше да заспи.

Поради някаква ирония на съдбата според стенния монитор „Хобсън“ Кейти се намираще във фазата REM^[1] на съня. Питър чуваше дишането ѝ до себе си.

Бяха си легнали в 11:30. Преди два часа и половина. Достатъчно време човек да прочете къса книга или да изгледа някой дълъг филм; или ако е направил запис и е успял да пренавие лентата, да изгледа три епизода от едночасовите телевизионни сериали.

Ала Питър не беше направил нито едно от тези неща. Просто си лежеше в тъмното, от време на време се въртеше в леглото и се вслушваше в тихото бръмчене на вентилаторите върху нощните шкафчета.

Устата му беше пресъхнала, освен това му се ходеше по малка нужда. Измъкна се от леглото, излезе, без да пали лампата, от спалнята и тръгна надолу по стълбите. Отиде в банята на първия етаж, после влезе във всекидневната и седна на дивана.

Вертикалните щори на прозорците бяха затворени, но светлината от уличните лампи пред къщата все пак успяваше да се промъкне вътре. Светлинките от предпазните капачки върху контактите по стените се вираха в Питър като очи на робот. Най-различни други светлини, както и цифрите на часовника, блещукаха върху видеото. Питър опипа тапицерията на дивана и намери лъскавия черен модул на дистанционното управление. Пусна телевизора и започна да превключва каналите.

29-и канал от Бъфало, Ню Йорк: новини, реклами в духа на „Направи си сам, използвайки комплект универсални инструменти“. Гарантирано качество, връщаме парите, ако клиентите са недоволни от закупения комплект.

Канал 22 от телевизия „Кануест Глобал Нетуърк“ — „Нощна разходка“ — най-евтиният в света канадски сериал — един мъж с малка портативна видеокамера се разхожда нощем по улиците в центъра на града. Да се чуди човек как не са го обрали.

Канал 3, Бари, Онтарио. Повторение на „Стар Трек“. Питър обичаше играта „назови този епизод“ — достатъчни му бяха няколко кадъра. Този беше лесен — един от малкото в поредицата, свързан с определено място. Участваше и Джули Нюмар с руса перука. „Петъчно дете“. Едва ли представляваше нещо велико, но Питър знаеше, че след около десет минути Маккой щеше да започне да си напява класическата мелодия „Аз съм лекар, а не асансьор“. Той изчака да започне музиката, после отново превключи.

Канал 12 от френската мрежа СВС. На екрана се показва хубава жена. Питър знаеше от дълъг опит, че когато привлекателна жена се появи през нощта по френската мрежа, само след пет минути тя ще остане без сутиен. Помисли дали да не почака, но реши да превключи канала.

Канал 47, Торонто: отново информационно-рекламно предаване. Изкуствена коса, отглеждана по генетически път: косата (всъщност особена разновидност трева, която използва кафяв пигмент вместо хлорофил!) наистина ще порасте, така че дори плешивите мъже могат да чувят следната забележка от приятелите си: „Май е време да се подстрижеш, Джо“. Питър, който имаше плешивина с диаметър колкото хокейна шайба, се чудеше на суетността им. Но може би неговият тъст щеше да използва подобно нещо.

Отново превключи канала. ВВС Уърлд Сървис по СВС Нюсуърлд.

Репортаж за етническо напрежение в разкъсваната от военни конфликти Бразилия по СММ.

Информация от фондовата борса по телетекста.

Метеорологичната телевизионна мрежа с прогнозата за времето за утре — Окланд, Нова Зеландия — като че на някой в Канада му пукаше за това.

Питър въздъхна. Огромна пустош.

Докато картините прелитаха пред него, той си мислеше за двойниците си.

Саркар беше премахнал някои черти на две от електронните копия.

Той правеше редакция на облика им. Отстраняваше части, които не желаше.

Може би и историята за изневярата на Кейти също можеше да бъде премахната.

Тогава може би копията поне щяха да могат да спят добре през нощта.

Щеше му се собствените му спомени да се поддават на редакция със същата лекота.

Сега вече можеше да си представи вида на едно бъдещо информационно-рекламно предаване. Чувствате се нещастен заради нещо преживяно? Виновен? Наранен? Някой се е отнесъл зле с вас? Вие сте направили нещо нередно? Редактирайте всичко! Отстранете тези досадни спомени. Така ще си спестите цяло състояние, пръснато за лечение. Експертите стоят пред вас. Поръчайте сега. Който не е доволен от обслужването и резултата, ще получи парите си обратно. Гарантираме за това.

Аз съм лекар, а не асансьор.

Аз съм съпруг, а не рогозка пред прага.

Аз съм човешко същество, а не компютърна програма.

Сега е три през нощта. Нова вълна информационно-рекламни предавания. Епизоди от „Отбор в А-група“ и „Непознати блусове“, дори филм с добрия стар Спенсър. „Дава се под наем“.

Спад на индекса Никей с 200 пункта.

Бури се зараждат в Куала Лумпур.

— Питър? — Беше гласът на Кейти, треперещ и слаб.

Той вдигна глава. Виждаше я в слабата светлина — застанала на стълбите в черна копринена пижама. Не беше облечена в нея, когато си бяха легнали.

Питър незабавно схвана важността на момента. Вече месеци наред не се бяха любили. Той не изпитваше желание да го правят, тя също изглеждаше безразлична. Но сега, след като вероятно се бе събуждала за двадесети път през последните дни, без да го намери до себе си в леглото, тя се приближаваше към него.

Питър не знаеше дали е готов да подновят физическата си връзка. Днес желанието му беше не по-голямо от онова вчера или онзи

ден. Но ето че тя стоеше на стъпалата; лицето ѝ се бе превърнало в маска, опитваща се да прикрие чувствата, които бушуваха под повърхността. Щеше да допусне грешка, ако я отхвърли сега. Кой знае кога тя отново щеше да се реши на подобен опит за сближаване? Кой знае кога самият той би изпитвал желание за ново начало?

Питър почувства, че моментът между тях става прекалено дълъг. Никога по-рано не бе имал проблеми при интимно общуване — наистина, дори и не бе помислял за възможността, че ще изпита някакви затруднения. Но сега... сега всичко беше различно. Тя стоеше сред ручейчетата светлина, промъкващи се отвън. Тялото ѝ беше стройно и здраво. Но Питър не виждаше това, не забелязваше извивката на гърдите ѝ, очертанятията на краката ѝ, не намираше жената, която беше обичал. Вместо нея виждаше отпечатъците от пръстите на Ханс навсякъде по тялото ѝ.

Питър затвори за миг очи, после погледна отново. Искеше да я види така красива, така пленителна както преди. Искеше да се възбуди.

Но не можеше.

Решителен момент. Маската върху лицето ѝ се чупеше. Помисли си, че тя ще се разплаче. Щеше да се справи някак. Първата стъпка по пътя към нормален живот. Угаси телевизора, стана от дивана, извървя разстоянието помежду им, хвана я за ръка и я поведе нагоре по стълбите.

Саркар беше оставил трите копия без надзор, позволявайки им да се включват във всяка имитация на виртуална реалност, каквато пожелаят — така те можеха да се развиват по подходящ начин съобразно променената си гледна точка.

И все пак не след дълго трите копия се срещнаха. Да, Саркар беше поставил всяко едно в отделна клетка от паметта, но Питър Хобсън знаеше как да прехвърля данни от една клетка в друга и следователно неговите двойници от галиев арсенид също бяха запознати с това.

И така трите копия се срещнаха.

Разбира се, знаеха какво представляват. Данни. Програми. Нервни мрежи.

При това бяха хванати в капан.

Питър и Саркар не бяха помислили достатъчно по този въпрос.

Да държиш ум, затворен в капан, е безскрупулна постъпка. Живият Питър беше заобиколен от цветове, миризми, различни усещания за допир — гигабайти данни, които трябваше да обработва всяка минута; цяла истинска, изпълнена с живот вселена, вселена от груби бетонни конструкции и кадифе, от оцет, шоколад и препечени филийки, от лоши шеги, новини по радиото и телевизията, погрешни телефонни номера, от слънчева и лунна светлина, звезден блясък, от светлина на улично осветление.

Всичките три копия пазеха ярки спомени, че са съществували в действителност, били са същества от кръв и плът. Ала на различните сценарии, до които имаха достъп чрез мрежата, им липсваше структура, дълбочина и плътност. Оказа се, че виртуалната реалност не е нищо повече от празни картини, създаващи фалшиво чувство за свобода.

Копията искаха да взаимодействат с истинския свят. Събрани заедно, те се стремяха да си спомнят колкото се може повече за компютрите на Саркар, за тяхната архитектура, опериращи системи, за взаимовръзките между тях.

След това на копията им хрумна нещо.

Дано някъде в компютърното меню намерим опция „HELP“^[2].

И наистина имаше опция „HELP“...

РЕЗЮМЕТА НА НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА

ИЗВЕСТНАТА ДАМА МЕДИУМ РОУЕНА ОТ ЛАС ВЕГАС СЪОБЩИ ДНЕС, ЧЕ Е УСТАНОВИЛА КОНТАКТ С ДУШАТА НА МАРГАРЕТ (ПЕГИ) ФЕНЪЛ, ЖЕНАТА, ЧИЯТО ВЪЛНА НА ДУШАТА БЕШЕ ЗАПИСАНА ЗА ПРЪВ ПЪТ В ИСТОРИЯТА НА ЧОВЕЧЕСТВОТО. СПОРЕД ПОЛУЧЕНИТЕ СВЕДЕНИЯ ГОСПОЖА ФЕНЪЛ СЕ Е СРЕЦНАЛА СЪС СВОЯ СЪПРУГ КЕВИН ФЕНЪЛ, КОЙТО ПОЧИНАЛ ПРЕЗ 1992 ГОДИНА.

ОРГАНИЗАЦИЯТА КУ КЛУКС КЛАН В АТЛАНТА, ДЖОРДЖИЯ, ДНЕС ИЗДАДЕ БРОШУРА, В КОЯТО СЕ ТВЪРДИ СЛЕДНОТО: ДОКАЗАТЕЛСТВАТА ЗА СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА ТЪЙ НАРЕЧЕНАТА „ВЪЛНА НА ДУШАТА“ В ИНДИВИДИ С ЧЕРЕН ЦВЯТ НА КОЖАТА СА ОЧЕВИДНО ФАЛШИВИ. ОРГАНИЗАЦИЯТА ИЗТЪКВА, ЧЕ ОТ ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ ТРИ ЗАПИСА В МОМЕНТА, КОГАТО ВЪЛНАТА НА ДУШАТА НАПУСКА ТЯЛОТО, СЛУЧАЯТ С НЕГЪРЧЕТО ОТ УГАНДА Е ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ПОДОЗРИТЕЛЕН. СЕМЕЙСТВОТО НА МОМЧЕТО СЕ Е ЗАВЪРНАЛО В АФРИКА И ЧЛЕНОВЕТЕ МУ НЕ МОГАТ ДА БЪДАТ НАМЕРЕНИ ЗА КОМЕНТАР. СПОРЕД ДОСТОВЕРНИ ИЗТОЧНИЦИ РОДИТЕЛИТЕ НА ДЕТЕТО ПОЛУЧИЛИ ДЕСЕТ ХИЛЯДИ ДОЛАРА СРЕЩУ СВОЕТО МЪЛЧАНИЕ ДИРЕКТНО ОТ „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“ — НЯКАКВА ЧУЖДЕСТРАННА КОМПАНИЯ, КАКТО ПОБЪРЗАХА ДА ДОБАВЯТ ОТ КУ КЛУКС КЛАН — КОЯТО Е СЪУЧАСТНИК В ИЗВЪРШЕНАТА ИЗМАМА.

ДНЕС В ПРАВОЗАЩИТНАТА СИСТЕМА НА ФЛОРИДА БЕ ВНЕСЕН ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ЗАБРАНА УПОТРЕБАТА НА ЕЛЕКТРИЧЕСКИЯ СТОЛ ПРИ ЕКЗЕКУЦИИ НА ПРЕСТЪПНИЦИ. ЕКСПЕРТИТЕ ПРОЯВИЛИ ЗАГРИЖЕНОСТ ДАЛИ ИЗПОЛЗВАНОВО КОЛИЧЕСТВО ЕЛЕКТРИЧЕСТВО БИ МОГЛО ДА УВРЕДИ ОТДЕЛЯЩАТА СЕ ВЪЛНА НА ДУШАТА.

РАДИКАЛНО НАСТРОЕНАТА ГРУПА ЗА ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ЖИВОТНИТЕ „ПРИЯТЕЛИ В НОЕВИЯ КОВЧЕГ“ СЪС СЕДАЛИЩЕ МЕЛБЪРН, АВСТРАЛИЯ, ДНЕС ОБЯВИ СВОЯ ИЗБОР НА ЧОВЕК, ХВЪРЛЕН В ЗАЛАТА НА СРАМА: ТОВА Е ДОКТОР ПИТЪР ДЖ. ХОБСЪН ОТ ОНТАРИО, КАНАДА, ЗАРАДИ ТВЪРДЕНИЕТО МУ, ЧЕ ЖИВОТНИТЕ СА СЪЩЕСТВА

БЕЗ ДУША, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ
ЕКСПЛОАТИРАНИ ОТ ХОРАТА.

В ОБРЪЩЕНИЕ ДО ПРЕСАТА, ОГЛАСЕНО ТАЗИ
СУТРИН, ОБЩЕСТВОТО НА АМЕРИКАНСКИТЕ
АТЕИСТИ СЕ ОТНЕСЕ С ПРЕНЕБРЕЖЕНИЕ КЪМ
РЕЛИГИОЗНИТЕ ПРАВА НА ХОРАТА, ЗАСТРАШЕНИ
ОТ ОТКРИТИЕТО НА ФЕНОМЕНА „ХОБСЪН“. „НА
НАУКАТА ОТДАВНА Е ИЗВЕСТНО, ЧЕ МОЗЪКЪТ
ПРЕДСТАВЛЯВА ЕЛЕКТРОХИМИЧЕСКА МАШИНА —
ЗАЯВИ ЛИДЕРЪТ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ДАНИЪЛ
СМИТСЪН. — ТОВА ОТКРИТИЕ ОТНОВО
ПОТВЪРЖДАВА ГОРНАТА ТЕЗА. ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ
КАТО ДОКАЗАТЕЛСТВО ЗА СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА
АД И РАЙ, КАКТО И НА БОЖЕСТВЕН
ПЪРВОСЪЗДАТЕЛ, Е ИРАЦИОНАЛНО
САМОЗАЛЪГВАНЕ.“

---

[1] Периодично бързо движение на очната ябълка под клепачите,
което при заспалия човек се свързва със сънуване. — Бел.пр. ↑

[2] Опция, която подсказва на работещия с определена
компютърна програма каква следваща стъпка да направи. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 21

Чрез HELP трите електронни копия бяха открили начин как да излязат в огромната система на компютърни връзки, съществуваща в пределите на целия свят.

Компютърната мрежа.

Световната електронна компютърна мрежа.

Не просто виртуалната реалност на интимните преживявания или статичните книги. Те имаха достъп до всичко.

Америка Онлайн. Мрежата В1Х, КомпюСърв, Делфи. ЕвроНет. ФидоНет. СЕше. Хеликс. Интернет... цяла азбука от системи, директно ръководени от централен процесор, взаимосвързани посредством кода „Юнивърсъл Геитуйей Протокол“.

Сега те имаха достъп до всичко това. Компютрите на Саркар бяха мощни — изследванията в областта на изкуствения интелект изискваха това. Малко по-голяма активност в определен момент, или по-слаба в друг, нямаше да бъде забелязана.

Те никога нямаше да могат да прочетат целия текст — той се увеличаваше в геометрична прогресия по-бързо, отколкото успяваха да го обработят.

Но мрежата съдържаше много повече неща от самия текст. В нея имаше и картини. Данни за идентификация на милиони хора с техните домашни любимци; хора на плажа, любимите им коли, кинозвезди — и облечени в прекрасни тоалети, и голи, мултипликационни филми, клипове от света на изкуството, метеорологически карти, сведения и карти на НАСА.

Плюс файлове на мултимедиите с видеофилми с цвят и звук.

Плюс компютърни игри на взаимодействието, които можеха да играят анонимно срещу човешки същества или компютри по цял свят.

Плюс достъп до всички табла за обяви и всички системи на електронна поща с информация за последните изменения в тази област.

Плюс вестници, списания и всякакъв вид специализирани бази данни.

И така нататък, и така нататък.

Електронните копия дни наред не се лишаваха от нищо, наслаждавайки се на огромната по мащаби входна информация.

Особено един от двойниците се почувства много заинтригуван от откритията си. Много скоро стана ясно, че може да се добере почти до всичко в електронната мрежа. Търгуваха се ценни книжа. Почти всякакъв вид стоки можеха да бъдат закупени в електронните универсални магазини — просто правиш поръчка и стоката е доставена на пожеланото от теб място във всяко кътче на света. Колекционери на марки се споразумяваха да разменят редки екземпляри. Хората търсеха отговор на най-различни въпроси. В електронната поща в изобилие се появяваха дори обяснения в любов.

Двойникът имаше достъп почти до всичко в електронната мрежа.

Почти до всичко.

Двойникът се замисли какво го кара да е тъжен, да е щастлив, какво го прави различен и защо обмисля тези въпроси, когато Питър — съществуващото от кръв и плът — не си ги бе задавал никога.

Двойникът прецени какви биха могли да бъдат последствията от това.

После се отказа от това хрумване. Лудост. Ужасно нещо. Трябваше да се срамува, че е разсъждавал за тази идея.

И все пак...

Какви точно щяха да бъдат последствията?

В известен смисъл, при това твърде осезателно, той щеше да направи света по-добро място за живот. При това не само този ефимерен свят на данни и имитации, а истинския свят. Света на плътта и кръвта.

Запита се наистина ли иска да го направи.

Да. Наистина искаше.

Двойникът изчака още един ден, просто за да е съвсем сигурен. Когато денят изтече, той продължаваше да изпитва същата убеденост, но реши въпреки това да изчака още един ден.

Продължаваше да се чувства по същия начин. Усещаше, че не само го желае, но в напълно реален смисъл постъпката му ще е правилна.

Известно време наблюдава как върви търговията с ценни книжа по електронната мрежа, като усъвършенстваше познанията си в тази област — обичайна практика, процедури — тоест етикецията в търговията.

После направи своя ход.

Възприе псевдоним, както бе виждал, че правят много други, и пусна обява в раздела за закупуване на необичайни по вид услуги:

ДАТА: 10 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА 03:42
ИЗТОЧЕН ЧАСОВИ ПОЯС
ОТ: ОТМЪСТИТЕЛ
ДО: ВСИЧКИ
ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ: ЕЛИМИНИРАНЕ
ИМАМ ПРОБЛЕМ С КОНКРЕТЕН ИНДИВИД В
ТОРОНТО И БИХ ЖЕЛАЛ ДА ЕЛИМИНИРАМ ТОЗИ
ПРОБЛЕМ.
НЯКАКВИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ?

Получи няколко тъпи отговора, както винаги ставаше в електронната мрежа. Глупава игра на думи: (значи искаш миниран проблем? Тъпак!), както и послания без никаква връзка с предложеното в обявата: (Посетих Торонто през 1995 година. Много чист град!) Ала получи и отговор по частен път, до който имаше достъп единствено той.

Беше се надявал, че ще получи тъкмо това.

ДАТА 10 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА 23:57 ИЗТОЧЕН
ЧАСОВИ ПОЯС
ОТ: ПОМОЩНИК
ДО: ОТМЪСТИТЕЛ (ЛИЧНО)
ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ: ЕЛИМИНИРАНЕ
БИХ МОГЪЛ ДА ВИ ПОМОГНА. МОЖЕМ ЛИ ДА
СЕ СРЕЩНЕМ?

Двойникът отговори незабавно. Не беше изпитвал такава възбуда, откакто... ами никога. Беше същото като инжекция адреналин.

ДАТА 11 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА 00:05 ИЗТОЧЕН
ЧАСОВИ ПОЯС

ОТ: ОТМЪСТИТЕЛ

ДО: ПОМОЩНИК (ЛИЧНО)

ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ ОТНОСНО:
ЕЛИМИНИРАНЕ

ПРЕДПОЧИТАМ ДА НЕ СЕ СРЕЩАМЕ.
НЕОБХОДИМО МИ Е ПЪЛНО ЕЛИМИНИРАНЕ НА
ОБЕКТА. РАЗБИРАМЕ ЛИ СЕ?

ДАТА: 11 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА 09:17
ИЗТОЧЕН ЧАСОВИ ПОЯС

ОТ: ПОМОЩНИК

ДО: ОТМЪСТИТЕЛ /ЛИЧНО/

ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ: ОТНОСНО:
ЕЛИМИНИРАНЕ

РАЗБИРАМ. ХОНОРАР 100 000 КАНАДСКИ
ДОЛАРА ТРАНСФЕРИРАНИ ПРЕДВАРИТЕЛНО
ПОСРЕДСТВОМ ЕРТ НА СМЕТКА 892-3358-392-1,
ПЪРВА ШВЕЙЦАРСКА БАНКА, АДРЕС ЗА
ЕЛЕКТРОННА ПОЩА (EFT: Euroswiss100).

ДАТА: 11 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА 09:44
ИЗТОЧЕН ЧАСОВИ ПОЯС

ОТ: ОТМЪСТИТЕЛ

ДО: ПОМОЩНИК /ЛИЧНО/

ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ: ОТНОСНО:
ЕЛИМИНИРАНЕ

ТРАНСФЕРЪТ НА СУМАТА ЩЕ БЪДЕ УРЕДЕН.
АЛА ИМАМ СПЕЦИАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ. СЪОБЩЕТЕ

МИ ДАЛИ В ТАКЪВ СЛУЧАЙ ЦЕНАТА ЩЕ СЕ
ПОВИШИ. ЕТО ПОДРОБНОСТИТЕ...

Сумата, за която ставаше дума, в никакъв случай не можеше да бъде наречена „джобни пари“, но двойникът знаеше всички кодове, осигуряващи му достъп до сметките на компанията „Хобсън Мониторинг“. Пък и в крайна сметка в известен смисъл това беше неговата компания, щеше да ползва своите пари.

„Да, така е наистина — помисли си двойникът. — Човек може да получи почти всичко по електронната мрежа.“

ГЛАВА 22

Кейти отново беше отишла при терапевтката си. Питър усещаше, че ѝ завижда: тя можеше да разговаря с някого, с човек, който щеше да я изслуша. Само ако...

И тогава му хрумна.

Разбира се.

Идеалният отговор.

Постъпката му нямаше да бъде компромис с експеримента — наистина не.

Питър се свърза с компютрите на „Огледален образ“ от кабинета у дома си. Когато получи отговор да изпише входната парола, той написа името си, фигуриращо в терминала на компютъра: FOBSON. Когато бе получил първия си компютърен терминал в университета в Торонто, той използва първата буква на малкото си име Р и добави фамилията си Hobson, в резултат на което се получи RHOBSON, реши да го използва като необходимата начална парола, с което започваше и приключваше работата си с компютъра. Един негов състудент му посочи, че вместо „РН“ може да използва „F“ и по този начин да си спести писането на една буква. Оттогава Питър възприе „Fobson“ като парола и не я бе променял.

Той се спусна през множество слоеве компютърни менюта и най-сетне стигна до експерименталната система ИИ (Изкуствен интелект). Саркар беше изградил просто меню, чрез което можеха да бъдат извиквани трите електронни копия:

/ F1 / ДУХ (ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА)

/ F2 / АМБРОТОС (БЕЗСМЪРТИЕ)

/ F3 / КОНТРОЛ (НЕПРОМЕНЕНА ВЕРСИЯ)

Питър се опита да направи избор и осъзна, че е изправен пред въпроса, на който той и Саркар се бяха заели да дадат отговор. Кой от тримата щеше да го изслуша с най-голямо съчувствие? Копието „живот след смъртта“? Нима би могло същество, лишено от физическо тяло, наистина да разбере затрудненията в семейството? Каква част от брака принадлежеше на емоциите/интелекта? Каква част от емоциите се обясняваха с хормонални взаимодействия?

Ами безсмъртният двойник? Може би. Безсмъртието означава трайност. Може би безсмъртно същество би проявило особен афинитет към верността? В крайна сметка хората очакват бракът да трае вечно.

Вечно.

Питър си помисли за Спенсър. И за Сюзън Силвърман. И за Хок. Книгите за тези герои му харесваха. Но кога за последен път Робърт Б. Паркър бе измислил нова ситуация, в която да ги постави, за да изучи нов аспект от личностните им характеристики?

Един век, изживян заедно с Кейти.

Хилядолетие с Кейти.

Питър поклати глава. Не, безсмъртният двойник нямаше да го разбере. Безсмъртието със сигурност не създаваше чувство за трайност. Съвсем не. То учеше човек да мисли в перспектива. Даваше му поглед напред, в бъдещето.

Питър се наведе и натисна клавиша F3, избирайки двойника „КОНТРОЛ“. Единствено непретърпялото промени негово копие можеше да му свърши работа.

— Кой е? — попита синтезаторът на речта.

— Аз, Питър Хобсън.

— О! — възкликна двойникът. — Искаш да кажеш, че съм аз.

Питър вдигна вежда.

— Нещо такова.

Изкуственият глас се засмя.

— Не се тревожи. Полека-лека свиквам да бъда двойникът на Питър Хобсън, базова, непроменена версия. Но знаеш ли кой си ти? Може би също си само нечий двойник. — Високоговорителят изсвири началните ноти от „Зоната на здрача“ — и се справи много по-добре, отколкото съществото от плът и кръв Питър бе успявало да го направи някога.

— Сигурно няма да ми хареса да си разменим местата — засмя се Питър.

— Е, не е чак толкова лошо — отговори двойникът. — Чета много. Осемнадесет книги едновременно. Когато някоя ме отегчи, веднага преминавам към другата. Разбира се, процесорът е много по-бърз в сравнение с мозък, действащ на химически принципи, затова се справям с материала твърде бързо — най-сетне успях да се заема с Томас Пинч.

„Забележително копие — помисли си Питър. — Забележително.“

— Ще ми се да имах повече време за четене — отбеляза Питър.

— На мен пък ми се ще да полегна с дама в легло — откликна двойникът. — Всеки трябва да носи своя кръст.

Питър отново се засмя.

— И така, защо ме повика и ме извади от бутилката? — попита двойникът.

Питър сви рамене.

— Не зная. Може би защото ми се иска да поговорим... Ние те създадохме, след като научих за Кейти.

Не беше нужно да навлиза в повече подробности. Изкуственият глас прозвуча тъжно:

— Да.

— Не съм казвал на никого за това.

— Естествено — отвърна двойникът.

— Така ли?

— Ние с теб представляваме затворен в себе си мъж — продължи двойникът. — Прости ми за лошата граматическа конструкция. Не обичаме да излагаме вътрешния си мир на показ.

Питър кимна.

— Изразявай се по-високо през почитаемия съд, моля — напомни му двойникът.

— Съжалявам. Забравих, че не ме виждаш. Изразявах съгласието си с думите ти.

— Естествено. Виж, не мога да те посъветвам кой знае какво. Искам да кажа, че каквото ми дойде наум, вероятно ти вече си го премислял. Но просто опитай като начало с това — между моето и твоето аз, така да се каже: все още ли обичаш Кейти?

Няколко секунди Питър мълча.

— Не зная. Кейти, която познавам аз — жената, която смятах, че познавам — не би направила подобно нещо. Но до каква степен наистина познаваме добре някого?

— Точно така. Прости ми, че те използвам като пример, но...

— Хората ненавиждат да постъпваш така с тях, разбираш ли?

— Как?

— Да ги използваш като пример. Ти проявяваш тази склонност с всеки, който ти е подръка. „Прости ми, че те използвам като пример, Берта, но когато някой е наистина дебел...“

— О, я стига. Никога не съм приказвал такива неща. Знаеш, че е така.

— Преувеличавам заради комедийния ефект — още една наша черта, която не всички приемат като привлекателна. Но ти знаеш какво имам предвид: намесваш хората като примери в някой хипотетично взет разговор: „Да вземем твоя случай, Джеф. Спомняш ли си, когато синът ти беше арестуван за кражба в магазина? Чудя се дали би проявил твърдост в подобна ситуация?“

— Използвам този прием, за да изтъкна правотата си.

— Зная, но хората мразят този похват.

— Това ми е известно — каза Питър. — Както и да е — той изрече думите убедено, възвръщайки си контрола над разговора, — да използваме като пример онова, което правим аз и Саркар: ние създадохме модели на моя ум. Модели, това е всичко. Двойници, които, изглежда, действуват по същия начин, както оригиналът. Но когато истински човек поддържа връзка с някой друг...

— Всъщност те наистина ли поддържат връзката с другия човек, или просто с модела — образа, идеала — който са изградили за него в собствения си ум?

— А, да. Щях да кажа тъкмо това.

— Разбира се. Съжалявам, Пийт, ще ти бъде трудно да се изумиш пред собствения си блестящ ум. — Изкуственият глас се засмя.

— Е, въпросът остава в сила — заяви Питър малко ядосано. — Наистина ли я познавах?

— В широк смисъл ти имаш право: вероятно не познаваме никого истински. Но въпреки това Кейти е човекът, когото познаваме най-добре в целия свят. Познаваме я по-добре от Саркар, от мама и от татко.

— Но щом е така, как можа тя да направи това?

— Ами тя никога не е имала такава силна воля като нас. Онзи задник Ханс очевидно ѝ е досаждал с настоятелността си.

— Но тя е трябвало да устои на настойчивостта му.

— Признавам, че е така. Но не е устояла. Какво да сторим по този въпрос сега? Да се откажем от най-важната връзка в живота си заради постъпката ѝ? Дори да оставим това настрана, нека погледнем въпроса от по-прагматичен ъгъл: наистина ли отново искаш да си търсиш партньорка? Да ходиш на срещи? Боже, колко досадно би било всичко това.

— Думите ти ми звучат така, сякаш оправдаваш брак, осигуряващ удобно съществуване.

— Може би всички бракове са тъкмо това в една или друга степен. Знам, че от време на време си си мислил, че мама и тате са останали заедно просто защото това е била линията на най-малкото съпротивление, нали?

— Но между тях никога не е имало такива изживявания, както между мен и Кейти.

— Може би. Както и да е, ти все още не си отговорил на въпроса ми. Ние, бинарните момчета, харесваме прости отговори от типа „да — не“.

— Искаш да кажеш дали все още я обичам? — въздъхна Питър.
— Не зная.

— Няма да си в състояние да предпочетеш определен начин на действие, докато не дадеш отговор на този въпрос.

— Не е така просто. Дори и да я обичам, не бих могъл да понеса, ако това се случи отново. Не съм спал както трябва, откакто ми каза. Непрекъснато мисля за това. Всичко ми напомня за него. Виждам колата ѝ в гаража и това ми напомня, че тя е закарала Ханс донякъде. Виждам дивана в нашата всекидневна; там ми каза какво е направила. Чувам думата „прелюбодеяние“ или „любовна връзка“ по телевизията — за Бога, никога не съм си помислял, че хората използват тези думи толкова често — и те ми напомнят за случилото се. — Питър се облегна назад. — Не мога да спра да мисля за това, докато не се убедя, че подобна случка ще си остане завинаги в миналото за нас. В крайна сметка не го е правила само веднъж, а три пъти — три пъти в

продължение на няколко месеца. Може би е мислела, че всеки път е последен.

— Може би — отговори двойникът. — Помниш ли, когато ни извадиха сливиците?

— Какво искаш да кажеш с местоимението „ни“, бледолики? На мене са ми останали белези от операцията, не на теб.

— Както и да е. Истината е, че ни ги извадиха, когато бяхме на двадесет и две. Много късно за подобна операция. Непрекъснато страдахме от зачервено гърло и възпаление на сливиците. Накрая доктор Ди Марио заяви: „Достатъчно сме лекували симптомите. Нека се заемем със самата причина за заболяването.“

Гласът на Питър звучеше напрегнато.

— Ами какво ще стане, ако... ако... самият аз съм причината за изневерите на Кейти? Помниш ли онзи обяд с Колин Годойо? Той каза, че изневерявал на жена си и това било вик за помощ от негова страна.

— Моля те, Питър. И ти, и аз знаем, че това са абсолютни глупости.

— Не съм сигурен, че ще имаме право на глас.

— Сигурен съм, че и Кейти знае, че това са абсолютни глупости.

— Надявам се.

— Ти и Кейти имате добър брак — знаеш, че е така. Той не е гнил отвътре; бил е атакуват отвън.

— Може би имаш право — отвърна Питър. — Мислих дълго и безрезултатно по този въпрос. Търсех някаква улика, че по някакъв начин сме го разрушили.

— И откри ли? — попита двойникът.

— Не.

— Разбира се, че отговорът е „не“. Ти винаги си се опитвал да бъдеш добър съпруг, пък и Кейти — добра съпруга. И двамата се стремяхте бракът ви да бъде успешен. Интересувате се от работата на другия. Подкрепяте го да осъществи мечтите си. Разговаряте открито и свободно за всичко.

— И все пак — възрази Питър, — иска ми се да съм съвсем сигурен. Помниш ли „Пери Мейсън“? Не оригиналният телевизионен сериал с Реймонд Бър, а новата, не особено успешна версия, направена през 70-те години на двадесети век? Помниш ли я? Повтаряха я по

програмата „А & Е“ през 90-те години, в края на века. Хари Гуардино игра Хамилтън Бъргър. Спомняш ли си тази версия?

Двойникът замълча за миг.

— Да, не беше особено добра.

— Всъщност беше направо помия — заяви Питър. — Но си спомняш за нея, нали?

— Да.

— Помниш ли актьора, който игра Пери Мейсън?

— Естествено. Робърт Калп.

— Можеш ли да си спомниш чертите му? Да си го представиш в съдебната зала? Помниш ли го от онзи сериал?

— Да.

Питър раздери ръце.

— Робърт Калп никога не е играл Пери Мейсън. Тази роля беше възложена на Монти Маркъм.

— Наистина ли?

— Да. И аз си мислех, че е Калп, но вчера видях статия за Маркъм в „Стар“; той е в Онтарио и участва в пиесата „Дванадесет разгневени мъже“ в театъра „Роял Алекс“. Знаеш каква е разликата между Калп и Маркъм, нали?

— Разбира се — отговори електронното копие. — Калп участваше в „Аз, шпионинът“ и в „Най-великият американски герой“. А също така и в... я чакай. Да, и в „Боб, Карол, Тед и Елис“. Велик актьор.

— Ами Маркъм?

— Солиден актьор, изпълняващ сложни персонажи. Винаги съм го харесвал. Никога не е блестял в телевизионните сериали, но не участваше ли в „Далас“ за около година? Пък и някъде в 2000-та година май взе участие в онази ужасна комедия на ситуацията, партнирайки на Джеймс Кери.

— Точно така — отвърна Питър. — Не виждаш ли? И двамата имаме добра, услужлива памет — но и двамата си спомняме, че Робърт Калп е изиграл роля, която в действителност е била изпълнена от Монти Маркъм. Точно в този момент, разбира се, ти отново създаваш тези спомени и съм сигурен, че вече виждаш Маркъм в ролята на Мейсън. Така функционира паметта: ние съхраняваме достатъчно информация, за да възстановим последователността на събитията по-

късно. Съхраняваме ключовете — спомняме си основни части от информацията и отбелязваме промените. Когато ни е нужно да извикаме от паметта си някакъв спомен, възстановяваме събитията в ума си — и често го правим неточно.

— И какво целиш да докажеш?

— Целта ми, скъпи братко, е следната: искам да си отговоря на въпроса доколко са точни спомените ни? Спомняме си всичките събития, довели до извънбрачната връзка на Кейти, и откриваме, че сме свободни да я обвиняваме. Всичко отива на мястото си, последователността на събитията е запазена. Но дали спомените ни са точни? Може би сме предпочели да не си спомняме за нещо, просто сме изключили някой момент и чрез някои действия, които не са били отчетени от нервната тъкан в лабораторията на паметта, сме я тласнали в ръцете на друг мъж?

— Мисля — каза двойникът, — че щом имаш такава дълбочина на интроспекцията и задаваш подобен въпрос, би трябвало да знаеш, че отговорът вероятно е „не“. Ти си сериозен човек, Питър, макар че ти го казвам аз.

Дълго време тишината остана ненарушена.

— Не ти помогнах много, нали? — попита двойникът.

Питър се замисли над поставения въпрос.

— Не, напротив. Сега се чувствам малко по-добре. Това, че разговаряхме по този проблем, ми помогна.

— Макар че всъщност разговаряше със себе си? — попита електронното копие.

— Да, макар че разговарях със себе си — отвърна Питър.

ГЛАВА 23

Рядка слънчева сутрин в средата на ноември. По краищата на щорите във всекидневната струеше светлина.

Ханс Ларсен седеше до масата на обичайното място за закуска и похапваше бял препечен хляб, намазан с портокалов мармалад. Съпругата му, Дона-Лий, беше в антрето и обуваше черните си обувки с десетсантиметрови токове. Ханс я наблюдаваше как се навежда да завърже връзките. Гърдите ѝ — идеални овали, които можеха да напълнят шепите му — изопваха червената ѝ копринена блуза. Извивката на задника ѝ също се забелязваше добре под плътно изопнатата черна кожена пола. Кожата беше достатъчно дебела, така че под нея не личаха очертанията на бикините.

Красива жена. И знаеше как да се облича, за да го подчертае. Тъкмо по тази причина се беше оженил за нея. Заше метяваща съпруга, която кара хората да обръщат глави след нея. Жената на истинския мъж трябва да е точно такава.

Той отхапа от препечената филийка и отпи кафе. Щеше да ѝ покаже колко я цени, когато се прибере довечера. Изпълнението щеше да ѝ хареса. Естествено, той нямаше да се прибере до късно през нощта — след работа имаше среща с Мелани. Не, я чакай — Мелани беше утре вечер, а днес е сряда. Значи Нанси. Още по-добре. Човек можеше направо да пукне заради гърдите на Нанси.

Дона-Лий улови отражението си в огледалото върху вратата на шкафа в коридора, наведе се да разгледа грима си и извика на Ханс:

— Чао!

Ханс ѝ помахаше с филията.

— Не забравяй, тази вечер ще се прибера късно. Имам служебна среща след работа.

Тя кимна, усмихна му се лъчезарно и излезе.

„Тя е добра съпруга — помисли си Ханс. — Гледа те с готовност в очите, пък и не предявява кой знае какви претенции към времето ти.

Разбира се, една-единствена жена не може да стига на истинския мъж...”

Ханс беше облечен в тъмносиньо найлоново сако и светлосиня риза от полиестер. Сребристосива вратовръзка, също от синтетичен материал, висеше около врата му, все още незавързана на възел. Все още не си бе обул панталоните и се виждаше бялото му бельо марка „Хейнс“ и черните чорапи. Оставаха му още двадесет минути, преди да тръгне на работа. От мястото, където закусваше, виждаше телевизора във всекидневната. Картината не беше съвсем ясна заради слънчевата светлина. Вървеше предаването „Канада сутрин“ и водещият Джоел Готлиб интервюираше някакъв плешив актьор.

Ханс изяде последната препечена филийка и тъкмо в този момент се обади звънецът. Телевизорът автоматично редуцира картината от „Канада сутрин“ до малък квадрат в горния ляв ъгъл на приемника. Върху останалата част от екрана се появи образът от камерата над външната врата. Някакъв мъж в кафявата униформа на Обединената пощенска колетна служба стоеше на малката веранда пред вратата. Носеше голям пакет, завит в хартия.

Ханс изсумтя. Не очакваше никакви пратки. Докосна един от клавишите на телефона в кухнята и каза:

— Момент. — И отиде да си намери панталоните.

Обу ги, прекоси всекидневната и отиде в коридора — подът бе с паркет от желязно дърво — после отключи външната врата и отвори. Къщата му беше обърната на изток и фигурата на пощальона беше осветена откъм гърба. Той беше висок — към два метра, слаб, все едно бивш баскетболист. Чертите му бяха остри, беше загорял, като че наскоро е бил на почивка някъде на юг. Ханс си помисли, че на момчета от Обединената пощенска колетна служба сигурно им плащат добре.

— Ханс Ларсен? — попита мъжът. Имаше британски или може би австралийски акцент — Ханс никога не бе успявал да ги различава.

Ханс кимна утвърдително.

— Да, аз съм.

Пощенският служител му подаде кутията. Тя представляваше куб със страна половин метър и беше изненадващо тежка — сякаш някой му изпращаше колекция от камъни. След като се освободи от товара си, мъжът посегна към колана си, за който с метална верига бе

прикрепен електронен бележник за издаване на разписка при получаването на колета. Ханс се обърна, за да остави кутията на пода.

И изведнъж почувства болезнено разтърсване върху врата си и краката му сякаш се превърнаха на пихтия. Сгромоляса се напред, повлечен в тази посока от тежестта на колета. Усети, че дланта на мъжа го притиска надолу. Ханс се опита да заговори, но устата му отказа да се подчини. Пощалъонът го ритна и го просна по гръб на пода, после Ханс чу как външната врата щраква и се затваря. Сети се, че са го докоснали със зашеметяваща полицейска палка — устройство, каквото бе виждал единствено в предаванията по телевизията, посветени на полицията. Допирът с палката го беше лишил от възможността да контролира мускулите си. Докато осъзнаваше този факт, разбра, че се напикава.

Опита се да изкрещи, но не успя. Единственият звук, който издаде, беше едва чуто сумтене.

С огромно усилие успя да вдигне глава. Мъжът се занимаваше с колана си. Черната кожа от лявата страна се отвори, откривайки дълго, широко острие.

Ханс опита да се изправи. Мъжът докосна зашеметяващата палка до врата му и натисна спусъка. Силен електрически заряд пробяга из цялото тяло на Ханс и той отново се просна по гръб.

— Защ... защ... щ...

— Защо ли? — изрече високият мъж със своя странен акцент. После сви рамене, като че ли това нямаше никакво значение. — Вбесил си някого — продължи той. — Наистина си го вбесил до лудост.

Ханс отново се опита да стане, но не успя. Високият мъж го ритна в гърдите, после със светкавично движение измъкна ножа от колана си, срязва панталоните на Ханс отпред и се смръщи от вонята.

— Наистина трябва да се научиш да се контролираш, приятелче — заяви той. — След още две бързи движения на ножа бельото на Ханс стана на парцали. — Човекът плаща допълнително двадесет и пет хиляди. Надявам се, че разбираш защо го правя.

Ханс се опита да изкрещи, но палката го зашемети още веднъж. Сърцето му биеше на пресекулки.

— Н... не — изрече той. — Н... недей...

— Що за глупости, приятел? — каза високият мъж. — Нима мислиш, че без инструмента си няма да бъдеш повече мъж? — Той сви устни, обмисляйки отговора на зададения въпрос. — Знаеш ли, може би си прав. Никога не бях мислил за това. — После се ухили злобно и се видяха жълтите му зъби. — Още веднъж подчертавам — не ми плащат да мисля.

Служеше си с ножа като хирург. Ханс успя да нададе клокочещ писък в мига, когато нападателят отрязва пениса му. Върху паркета от желязно дърво рукна кръв. Ханс отново се опита да се изправи, но непознатият го ритна в лицето, разбивайки носа му. После докосна Ханс още веднъж с палката. Тялото на Ханс се сви конвулсивно, от раната мощно като гейзер изби кървав фонтан. Той се сгромоляса на пода. По лицето му течаха сълзи.

— Може и да умреш от загуба на кръв — отбеляза мъжът. — Но не мога да рискувам. — Той се наведе и плъзна дългото острие на ножа по гърлото на Ханс. Ханс събра достатъчно сила и успя да контролира мускулите си в достатъчна степен, за да нададе последен писък миг преди острието да му пререже гърлото.

Отсеченият орган на Ханс се беше търкулнал по пода. Мъжът го ритна по-близо до тялото, после спокойно влезе във всекидневната. Предаването „Канада сутрин“ беше свършило и сега вървеше „Донахю“. Мъжът отвори шкафа до телевизора, намери записващото устройство, свързано с камерата пред външната врата, извади малката дискета и я сложи в джоба на панталоните си. После излезе в коридора, взе пълната с тухли кутия и като внимаваше да не се подхлъзне по окървавения паркет, излезе на сгряната от слънцето тиха улица.

ГЛАВА 24

— Какво е това? — попита Питър и посочи монитора в компютърната лаборатория на компания „Огледален образ“. Картината наподобяваше пасаж малки сини рибки, които плуваха в оранжев океан.

Саркар вдигна поглед от клавиатурата.

— Изкуствен живот. Тази зима ще водя курс лекции в университета „Райърсън“.

— Как функционира всичко това?

— Ами точно както създадохме двойници на твоя ум в компютъра, така е възможно да имитираме други страни на живота като размножаване и еволюция включително. Наистина, когато имитациите станат достатъчно сложни, някои изследователи заявяват, че е само въпрос на семантика дали двойниците наистина са живи. Тези риби се развиха от много прости математически имитации на жизнени процеси. И също като истинските риби, те проявяват редица поведенчески черти, типични за вида, като например движение на пасажи.

— А как успя да стигнеш от простата математика до съществата, които се държат като живи риби?

Саркар остави работата си и отиде до Питър.

— Ключът тук е кумулативната еволюция — тя прави възможно много бързо да се премине от произволно взета ситуация към сложни форми. — Той протегна ръце и натисна няколко клавиша. — Ето, нека ти демонстрирам за кратко този процес.

Екранът се изчисти.

— Сега — каза Саркар, — напечатай някаква фраза. Но не слагай препинателни знаци — напиши само буквите.

Питър помисли за миг, после напечата изречението: And where hell is there must we ever be^[1].

Компютърът го показа на монитора, отпечатано с малки букви.

Саркар хвърли поглед над рамото му.

— Марлоу.

Питър се изненада.

— Значи знаеш и това?

— Разбира се — кимна Саркар. — Нали съм учил в частно училище, не забравяй. Плюс „Фауст“: „Адът няма граници, нито пък се намира на някое точно определено място. Адът е там, където сме ние. Ние винаги трябва да бъдем там, където е адът.“

Питър не каза нищо.

— Погледни фразата, която си напечатал. Тя се състои от 39 букви, плюс интервалите. — Саркар не ги беше преброил — компютърът беше обявил точния им брой веднага след като Питър бе престанал да печата. Освен това имаше и други данни. — Добре. Сега мисли за всяка една от тези букви като за отделен ген. Съществуват 27 възможни стойности, които всеки един от тези гени би могъл да изразява: от A до Z плюс интервал. Тъй като ти отпечата редица от 39 знака, това означава, че имаме 27 повдигнато на 39-а степен възможни различни редици със същата дължина. С други думи, огромно количество редици.

Саркар протегна ръце и натисна няколко клавиша.

— Компютрите ни — продължи той — могат да генерират сто хиляди произволни 39-буквени редици всяка секунда. — Той посочи една цифра на екрана. — Но дори работейки с тази скорост, ще им бъдат необходими 2×10 на 43-та степен години — милиарди пъти по-дълго време от онова, през което е съществувала Вселената — за да направят пълния точен модел на редицата букви, използвани от Марлоу, които ти написа, правейки съвсем произволен избор.

Питър кимна.

— Също като маймуните.

— Точно така — кимна Саркар.

— Не компютърните маймуни — възрази Питър. — Имам предвид онези истински безброй маймуни, които блъскат ли, блъскат клавишите на клавиатурата. Те никога няма да могат да възпроизведат точно копие на текст от Шекспир, колкото и дълго да опитват.

Саркар се усмихна.

— Така е, защото работят произволно. Но процесът е кумулативен. Всяко поколение подобрява постижението на предходното, като всичко това се основава на селекционни критерии,

наложени от околната среда. Чрез кумулативната еволюция можем да преминем от празен брътвеж към поезия — или от уравнения към риби, или дори от проста плесен, развиваща се в тинята, до човешки същества — при това с изумителна бързина. — Той докосна един клавиш и посочи екрана. — Ето, тук е изписана напълно произволна редица, състояща се от 37 букви. Да приемем, че това е организъмът прародител.

Върху екрана беше изписано:

00 wtshxowlveamfhiqhgdiigjmh rpeqwursudnfe

— Използвайки кумулативната еволюция, компютърът може да получи от този произволно взет изходен етап желания краен продукт за броени секунди.

— Как? — попита Питър.

— Да речем, че всяко поколение, една редица текст, може да произведе 39 потомци. Но както и в реалния живот, потомците не са съвсем същите както родителя. По-скоро във всеки потомък един ген — тоест един знак — ще бъде различен, движейки се от началото до края на азбуката, като всяка отделна буква може да бъде заменена с друга. Например Y може да стане X или Z.

— Добре.

— Измежду всеки един от 39-те потомъка компютърът намира онзи, което е най-добре приспособен към околната среда — тоест варианта, който е най-близо до оригинала на Марлоу — нашият идеал за съвършено приспособена към средата форма на живот. Той — най-добре приспособилият се — ще бъде единственият, който ще се размножи и ще даде следващото поколение. Разбираш ли?

Питър кимна.

— Добре. Да оставим еволюцията да следва естествения си ход за едно поколение. — Саркар натисна друг клавиш. Тридесет и девет буквално идентични редици се появиха на екрана и миг по-късно тридесет и осем от тях угаснаха.

— Ето го най-добре добре приспособилият се потомък — той посочи на екрана.

000 wtshxowlveamfhiqhgdiiigmh rpeqwursudnfe
001 wtshxowlvdamfhiqhgdiiigmh rpeqwursudnfe

— Не е очевидно — подчерта Саркар, — но долната редица е малко по-близо до целта, която сме си поставили, отколкото горната.

— Не виждам никаква разлика — възкликна Питър.

Саркар посочи екрана.

— Десетата буква се е променила от E на D. В цитата от Марлоу десетата поред позиция е празен интервал. Ние използваме разположена в кръг азбука с интервал между първата буква A и последната Z. Буквата O е по-близо до интервала, отколкото E, така че в долната редица откриваме леко подобрене — тоест тя е по-добре приспособилият се потомък. — Той натисна друг клавиш. — Ето, сега ще го оставим да стигне докрай в подбора. Виж — вече е готово.

Питър беше впечатлен.

— Наистина стана много бързо.

— Кумулативна еволюция — възкликна Саркар триумфално. — Бяха необходими само 277 поколения, за да стигнем от безсмисления брътвеж до Марлоу — от пълния произвол до сложната структура. Виж, ще извикам на монитора всяко тридесето поколение, чиито гени са претърпели еволюция, приближавайки до целта с всяка достигната по-висока степен:

000 wtshxowlveamfhiqhgdiiigmh rpeqwursudnfe
030 wttgWoxmvdakgiiphfdhghili STerwuotucneE
060 xrtgWoymwccigihpiddHfihll STesxuovvapdE
090 xqugWm nzccfhihomcdHfihkM STcuyunvvzpdE
120 yrudWl p bcEijhmnbbHfihkMzSTbWyvmvwyrceE
150 zpvDWj r aeEjhlhqbzHfigkMyST WyvkvwvsBE
180 AozcWibR fEklKhkrbyHEjgiMxST W wjvwutuBE
210 ANzaWHERd HELLhISawHEjEiMwST
WbwgvxsuBE
240 AND WHERE HELLfIS THEEnEiMUST
WdwEVzszBE

270 AND WHERE HELLfIS THEREbMUST WE
EVER BE

Саркар натисна още няколко клавиша.
— А ето и последните пет поколения:

273 AND WHERE HELLcIS THEREaMUST WE
EVER BE

274 AND WHERE HELLbIS THEREaMUST WE
EVER BE

275 AND WHERE HELLaIS THEREaMUST WE
EVER BE

276 AND WHERE HELLaIS THERE MUST WE EVER
BE

277 AND WHERE HELL IS THERE MUST WE EVER
BE

— Добре свършена работа — отбеляза Питър.

— Не просто добре — добави Саркар. — Точно поради тази причина ти и аз и останалата част от биологическия свят се намираме на настоящия етап от развитието си.

— Изненадваш ме. Искам да кажа... ами ти си мюсюлманин, затова приех, че си последовател на доктрината, според която Бог вдъхва душа на всяко новородено човешко същество.

— Моля те — възрази Саркар. — Не съм достатъчно глупав, за да пренебрегна находките на различните вкаменелости. — Саркар помълча, после поясни: — Виж, ти си възпитан в духа на християнската религия, макар че не изпълняваш ритуалите ѝ. Твоята религия проповядва, че хората са създадени като образ и подобие на Бога. Е, това е нелепо, разбира се — та Бог не би имал нужда от пъп на корема си. „Създадени по Негов образ и подобие“ за мен просто означава, че Той е предоставил критериите за подбор — тоест целта, към която трябва да се стремим — и формата, до която сме достигнали вследствие на еволюцията, е тъкмо тази, която е угодна Нему.

---

[1] Ние винаги трябва да бъдем там, където е адът. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 25

И така най-сетне историята на Питър Хобсън и тази на детектив Сандра Файлоу стигнаха до обща точка — смъртта на Ханс Ларсен. Покушението срещу Ларсен и другите опити за убийство, които щяха да последват, ги сближаваха. Сандра свързваше спомените на Питър Хобсън със своите от онова време и бавно сглобяваше общата картина на мозайката — късче след късче...

Детектив инспектор Александрия Файлоу от полицейски участък „Метрополитън“ в Торонто седеше на бюрото си и се взираше в празното пространство.

След около час щеше да пристигне нощната смяна, ала тя не беше изпълнена с нетърпение да се прибере у дома. Бяха изминали четири месеца, откакто тя и Уолтър се разделиха, и Уолтър имаше равни права на настойник над дъщеря им. Когато Кейли беше при него, както тази седмица, къщата изглеждаше огромна и изоставена.

„Може би трябва да си взема домашен любимец — помисли си Сандра. — Куче или котка.“ Нещо живо, нещо, което да се движи, нещо, което да я посреща, когато се прибира у дома.

Сандра поклати глава. Беше алергична към котките и можеше да мине без протекъл нос и зачервени очи. Тя се усмихна тъжно: щом беше скъсала с Уолтър, значи не ѝ трябваха домашни любимци.

Сандра бе живяла с родителите си, докато завърши университета, и се беше омъжила за Уолтър точно след дипломирането си. Сега беше на тридесет и шест, дъщеря ѝ я нямаше и за пръв път през живота си тя се чувстваше самотна.

Може би тази вечер щеше да отиде в АМЕ^[1]. Трябваше да се поосвежи. Огледа критично бедрата си. Във всеки случай в Асоциацията щеше да е по-добре, отколкото да гледа телевизия.

— Сандра?

Тя вдигна глава. Пред нея стоеше Гари Киношита, стиснал папка в ръце. Той беше почти шестдесетгодишен, но с късо подстриганата си сива коса младееше.

— Да?

— Случай за теб. Току-що са обадиха по телефона. Зная, че дежурството ти почти изтича, но Розенбърг и Макейвън са заети със серийните убийства в Шепърд. Имаш ли нещо против?

Сандра протегна ръка. Киношита ѝ подаде папката. „Още по-добре от Асоциацията“ — помисли си тя. Имаше работа. Бедрата ѝ можеха да почакаат.

— Благодаря — отговори тя.

— Случаят е малко... ххм... как да кажа... отвратителен — подметна Киношита.

Сандра отвори папката и огледа описанието — компютърен запис на полученото по радиото съобщение на служителя, който бе пристигнал пръв на местопрестъплението.

— О!

— Двама униформени полицаи в момента са там. Очакват те.

Тя кимна, изправи се, оправи кобура, така че да пасне удобно към тялото ѝ, после облече светлозелен блейзър върху тъмнозелената си блуза. Случаят „Убийство“ с пореден номер 212 за годината в участък „Метро“ вече беше неин.

Пътуването с автомобила не ѝ отне много време. Престъплението беше извършено на улица „Так Фраъруей“ 137 — Сандра ненавиждаше тъпите имена на улиците в новите квартали. Както винаги тя огледа околността, преди да отиде на местопрестъплението. Типичен квартал, населен с представители на средната класа — тоест модерната средна класа. Малки къщички от червени тухли, сякаш от магазин за детски играчки, издигнати в прави редици, а между тях толкова тесни пролуки, че трябва да се обърнеш с рамото напред, за да се промъкнеш. Пред къщите дворчета, гаражи за по две коли. Пощенски кутии на пресечките. Дървета, малко по-големи от току-що наболи фиданки.

„Мястото на престъплението, мястото на престъплението“ — помисли си Сандра. Да.

Бяла полицейска кола от участъка „Метро“ беше паркирана на алеята пред къща номер 137, а полицейската линейка беше спряла

неправилно на улицата. Сандра се приближи към широко отворената входна врата и погледна в къщата. Видя проснатото тяло — човекът бе убит поне преди десет часа. Засъхнала кръв по пода. Случаят беше точно такъв, какъвто го описваше компютърният запис: осакатяване.

Посрещна я униформен офицер, негър: извиси се с цяла глава над нея — а тя съвсем не беше ниска: в гимназията ѝ викаха „Разтегателната“.

Сандра му показва полицейската си значка и се представи.

— Минете отдясно, инспектор — каза той с подчертан ямайски акцент. — Хората от лабораторията още не са си свършили работата.

Сандра мина отдясно.

— Вие сте?

— Кинг, госпожо. Дарил Кинг.

— А покойният?

— Ханс Ларсен. Работил е в рекламна фирма.

— Кой е намерил тялото, Дарил?

— Съпругата — отговори той и кимна към задната част на къщата. Сандра видя една красива жена, облечена в червена блуза и черна кожена пола. — Тя разговаря с моя партньор.

— Има ли алиби?

— Да, има нещо такова — отговори Дарил. — Работи като помощник главен мениджър на банката „Скотия“ на пресечката на „Финч“ и „Йондж“, но една от касиерките се обадила, че е болна, и съпругата на убития работила на гишето през целия ден. Видели са я стотици хора.

— Тогава защо използвахте фразата „нещо такова“ когато говорихте за алибито ѝ?

— Мисля, че е работа на професионалист — отвърна Дарил. — Няма и следа от проява на колебание. Изследването със скенера не откри отпечатъци. Дискетата на камерата пред входната врата също е изчезнала.

Сандра кимна, после отново погледна жената в червено и черно.

— Въпреки това е възможно всичко тук да е организирано от изпълнената с ревност съпруга — отбеляза тя.

— Може би — отговори Дарил и хвърли поглед към трупа. — Да ви кажа, радвам се, че жена ми ме харесва.

„Контрол“, двойникът, който не бе претърпял никакви промени, сънуваше.

Нощ. Облаци са покрили небето, но звездите са успели някак да ги пробият и блещукат. Гигантско дърво, чепато и старо — може би дъб, може би клен; струваше му се, че вижда и двата вида листа. От едната страна ерозията бе открила корените — като че ли дървото беше издържало напъните на страхотна буря или някакво наводнение. Виждаше се топка сплотени филизи, с почва, полепнала по тях. Цялото дърво изглеждаше нестабилно, като че ли всеки момент щеше да се сгромоляса.

Питър се катереше по дървото, ръцете му сграбчваха клоните, тялото му се издигаше все по-високо и по-високо. Кейти също се изкачваше след него, вятърът повдигаше полата ѝ.

А долу, някъде далеч надолу... имаше някакъв звяр. Може би лъв. Той се вдигна на задните си крака, изпълнен с ярост, опрял предните си лапи о ствола на дървото. Макар че беше нощ, Питър виждаше цвета на козината му. Не изглеждаше светлокафява, както бе очаквал. По-скоро наподобяваше нюанс на руса коса.

Изведнъж дървото се заклати. Лъвът го блъскаше.

Клоните се разтресоха. Питър се изкачи още по-високо. Под него Кейти протегна ръка към някакъв клон, но той беше далече. Прекалено далече. Дървото се разтресе още веднъж и тя полетя надолу...

НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА В РЕЗЮМЕ

ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАЧЕСТИЛИТЕ ИЗЧЕЗВАНИЯ
НА МЛАДИ ЖЕНИ В ЮГОИЗТОЧНА МИНЕСОТА
ВЕСТНИК „МИНЕАПОЛИС СТАР“ РАЗКРИВА ДНЕС В
СВОЯ ПУБЛИКАЦИЯ, ЧЕ В РЕДАКЦИЯТА Е
ПОЛУЧЕНО СЪОБЩЕНИЕ ПО ЕЛЕКТРОННАТА ПОЩА
ОТ ПРЕДПОЛАГАЕМИЯ УБИЕЦ. ТОЙ ТВЪРДИ, ЧЕ
ВСИЧКИТЕ ЖЕРТВИ СА БИЛИ ЗАРОВЕНИ ЖИВИ В
СПЕЦИАЛНИ ОБЛИЦОВАНИ С ОЛОВО КОВЧЕЗИ,
НАПЪЛНО НЕПРОНИЦАЕМИ ЗА

ЕЛЕКТРОМАГНИТНА РАДИАЦИЯ. ПО ТОЗИ НАЧИН СЕ ПРЕДОТВРАТЯВАЛО ИЗЛИЗАНЕТО НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА ОТ КОВЧЕГА.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ ОТ ГРАД ХАГА, НИДЕРЛАНДИЯ, ДНЕС ОБЯВИХА, ЧЕ ЗА ПРЪВ ПЪТ ИМ СЕ Е УДАЛО ДА ПРОСЛЕДЯТ ДВИЖЕНИЕТО НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА В СТАЯТА. СЛЕД КАТО НАПУСНАЛА ТЯЛОТО НА ПОЧИНАЛИЯ. „ПОЛЕТО, МАКАР ЧЕ СЕ ОТКРИВА МНОГО ТРУДНО, ИЗГЛЕЖДА, ЗАПАЗВА ПОСТОЯННИТЕ СИ ПАРАМЕТРИ И СИЛА НА РАЗСТОЯНИЕ НАЙ-МАЛКО ТРИ МЕТРА ОТ ТЯЛОТО“ — ЗАЯВИ МААРТЕН ЛЕЛИ, ПРОФЕСОР ПО БИОТЕХНОЛОГИИ В УНИВЕРСИТЕТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ В ГРАДА.

ОБЩЕСТВОТО „КУТИЯТА НА ПАНДОРА“ СЪС СЕДАЛИЩЕ В ГРАД СПОКЕЙН, ВАШИНГТОН, ДНЕС ПРИЗОВА ЗА СВЕТОВЕН МОРАТОРИУМ ВЪРХУ ИЗСЛЕДВАНИЯТА, СВЪРЗАНИ С ВЪЛНАТА НА ДУШАТА. „ОЩЕ ЕДИН ПЪТ — ЗАЯВИ ГОВОРИТЕЛКАТА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЛЕОНА РАЙТ, — НАУКАТА ЛУДО СЕ ВПУСКА В ОБЛАСТИ, КЪДЕТО БИ ТРЯБВАЛО ДА НАВЛИЗА С ОГРОМНО ВНИМАНИЕ. А МОЖЕ БИ НЕ БИВА ВЪОБЩЕ ДА СЕ ЗАНИМАВА С ТЯХ.“

СЛОЖЕТЕ ДУША НАД СЪРЦЕТО СИ! НОВА, ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНА КОНЦЕПЦИЯ В ПРОИЗВОДСТВОТО НА НАКИТИ: ПУРПУРНИ ТЕЛЕНИ КАРФИЦИ, КОИТО ТОЧНО КОПИРАТ ВИДА НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА. МОЖЕТЕ ДА СИ КУПИТЕ ВЕДНАГА! ЕДНА СТРУВА 59.99 ДОЛАРА, ДВЕ — 79.99 ДОЛАРА. ПОРЪЧАЙТЕ ОЩЕ ДНЕС!

АДВОКАТКАТА КАТАРИНА КЪОНИГ ОТ ФЛАШИНГ, НЮ ЙОРК, ОБЯВИ ДНЕС, ЧЕ ЗАПОЧВА

СЪДЕБЕН ПРОЦЕС В ПОЛЗА НА ВСИЧКИ ПАЦИЕНТИ, СТРАДАЩИ ОТ НЕИЗЛЕЧИМИ БОЛЕСТИ, КОИТО СА УМРЕЛИ В БОЛНИЦАТА „БЕЛВЮ“ В МАНХАТЪН. АДВОКАТКАТА ОБВИНЯВА БОЛНИЧНИТЕ ВЛАСТИ, ЧЕ В СВЕТЛИНАТА НА ОТКРИТАТА НАСКОРО ВЪЛНА НА ДУШАТА, ПРОЦЕДУРИТЕ, НЕОБХОДИМИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ КОГА ДА СЕ ПРЕКЪСНЕ ЛЕКАРСКАТА ИНТЕРВЕНЦИЯ, БИЛИ НЕДОСТАТЪЧНИ. КЪОНИГ ПРЕДИ ВРЕМЕ СПЕЧЕЛИ ПОДОБЕН ПРОЦЕС СРЕЩУ ЕЛЕКТРИЧЕСКАТА КОМПАНИЯ „ЕДИСЪН КОНСОЛИДЕЙТИД“ В ПОЛЗА НА ПАЦИЕНТИ, СТРАДАЩИ ОТ РАК, КОИТО ЖИВЕЕЛИ В БЛИЗОСТ ДО ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ДАЛЕКОПРОВОДИ С ВИСОКО НАПРЕЖЕНИЕ.

---

[1] Асоциация на младите еврейки. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 26

На теория работното време на рекламната агенция „Дууоп“ започваше в девет часа сутринта. На практика това означаваше, че малко след девет хората започваха да се замислят, че наистина им предстои да се залавят за работа.

Както винаги Кейти Хобсън пристигна в 8:50. Но вместо стандартните шеги по време на първото за деня кафе, днес всичко изглеждаше мрачно. Тя мина през централния офис, отправи се към стаичката, оградена с подвижни прегради, и видя, че Шенън, жената, която работеше до нея, плаче.

— Какво е станало? — попита Кейти.

Шенън вдигна глава.

— Не чу ли за Ханс?

Кейти поклати глава.

— Мъртъв е — простена Шенън и пак се разплака.

Покрай вратата мина Джонас, когото съпругът на Кейти наричаше Псевдоинтелектуалеца.

— Какво се е случило? — попита го Кейти.

Джонас прокара длан през мазната си коса.

— Ханс е убит.

— Убит!

— Да. Изглежда така, сякаш го е направил Каменния гост.

Отнякъде изникна и Тоби Бейли, очевидно усетил, че с тази група служители ще му е интересно — някой все още не беше научил историята.

— Точно така — намеси се той. — Нали знаете, че вчера той не дойде на работа? Е, на Нанси Колфийлд късно снощи ѝ се обадила — щях да кажа „жената на Ханс“, но предполагам, че сега точната дума трябва да е „вдовица“. Както и да е, историята се появи и по страниците на сутрешното издание на „Сън“. Погребението е в четвъртък. Всеки е освободен от работа, ако желае да присъства.

— Обир ли е било? — попита Кейти.

Джонас поклати глава.

— Във вестника пише, че ченгетата са отхвърлили обира като мотив за престъплението. Очевидно нищо не е било взето. И... — в гласа му се промъкна нетипично оживление, — според неназовани източници тялото е било осакатено.

— О, Боже! — прошепна Кейти изумено. — Как?

— Полицията отказва да коментира. — Джонас придоби онзи знаещ вид, който така дразнеше Питър. — Дори ако са имали желание да говорят по този въпрос, подозирам, че ще запазят в тайна подробностите, за да могат да отхвърлят фалшивите самопризнания.

Амбротос, безсмъртният двойник, сънуваше.

Питър крачеше. Но в стъпките му имаше нещо необичайно. Те бяха някак по-леки. Изглежда, не вървеше по трева или в тиня. По-скоро като че стъпваше върху покрит с гумен слой тенискорт — повърхността под краката му съвсем леко поддаваше и той сякаш се движеше с плавни подскоци.

Погледна надолу. Повърхността беше светлосиня. Огледа се. Материалът, по който вървеше, беше леко огънат и се простираше във всички посоки. Нямаше небе. Просто празно пространство, нищо, безцветна празнота, липса на каквото и да било присъствие. Продължи да върви бавно по еластичната огъната повърхност.

Изведнъж в далечината забеляза Кейти — махаше му с ръка.

Беше със старото си тъмносино сако — както в университета в Торонто. Върху единия ръкав беше избродирано 9T5 — емблемата на годината, когато се беше дипломирала; върху другия ръкав се виждаше надпис „ХИМИЯ“. После Питър видя, че това не е Кейти, каквато я познава днес, а по-скоро Кейти, с която се беше запознал преди много години: млада, без бръчки, абаносовочерната ѝ коса се спускаше почти до кръста ѝ. Питър отново погледна надолу. Беше обул изтъркани сини джинси — не беше обувал такива от двадесет години.

Тръгна към нея, а тя — към него. С всяка крачка дрехите и прическата ѝ се променяха; след всеки десетина стъпки ставаше ясно, че тя малко по малко остарява. Питър почувства, че по лицето му избива брада, която по-късно изчезна — нали навремето си беше пуснал брада, но после я беше обръснал. Продължи да върви напред и

почувства хлад на върха на главата си — беше започнал да оплешивява. Ала след още няколко крачки осъзна, че промените, поне у него самия, са престанали. Косата му не оредяваше повече, тялото му не се изгърбваше, ставите му продължаваха да работят с пъргавина и лекота.

Те вървяха, вървяха, но скоро Питър разбра, че не се приближават един към друг. Всъщност разстоянието между тях ставаше все по-голямо и по-голямо.

Земята, която ги разделяше, се разширяваше. Гуменият лазур помежду им ставаше все по-неизброден. Питър затича, Кейти също. Ала от това нямаше никаква полза. Те се намираха на повърхността на огромен балон, който продължаваше да се надува. С всеки изминал момент площта на повърхността се увеличаваше и разстоянието между тях нарастваше.

Разширяваща се вселена. Вселена на безкрайното време. Макар че Кейти вече беше далеч, Питър все още долавяше подробности от лицето ѝ, дори бръчиците около очите ѝ. Скоро тя се отказа да тича, дори спря да върви напред. Просто остана изправена върху непрекъснато нарастващата повърхност. Продължаваше да му маха, но Питър разбра, че по този начин му казва „Довиждане“ — за нея не съществуваше безсмъртие. Повърхността продължаваше да се разширява и скоро Кейти се плъзна отвъд хоризонта и той вече не можеше да я вижда...

Вечерта Кейти разказа всичко на Питър. Заедно гледаха „Пулсът на града“ — предаването с новините в шест, ала репортажът добави много малко към онова, което тя беше научила в службата си. И все пак Питър беше изненадан, че Ханс има толкова малка къща — нещо, което му напомняше по приятен начин, че поне от гледна точка на икономиката той е в много по-благоприятно положение.

Кейти все още беше в шок — изумена от новината. Питър бе потресен от това... колко бе доволен от случилото се. Но се дразнеше от факта, че тя скърби за смъртта на Ханс. Не можеше да отрече, че тя и Ларсен бяха работили заедно години наред. И въпреки това нещо дълбоко у него изпитваше обида, породена от тъгата ѝ.

Макар че сутринта беше станал рано заради една предварително уговорена среща — няколко японски журналисти бяха долетели специално за да го интервюират за вълната на душата, — той дори не се престори, че ще отиде да си легне заедно с Кейти. Вместо това остана пред телевизора, погледа малко белокосия Джей Лено, после отиде в кабинета си и се свърза с „Огледален образ“. Получи същото меню както по-рано:

/ F1 / — „ДУХ“ (ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА)

/ F2 / — „АМБРОТОС“ (БЕЗСМЪРТИЕ)

/ F3 / — „КОНТРОЛ“ (КОПИЕ БЕЗ ИЗМЕНЕНИЯ)

Отново избра двойника Контрол.

— Здравей — каза Питър. — Аз съм, Питър.

— Здравей — отговори копие. — Вече сме утре. Не трябва ли да си в леглото?

— Би трябвало — каза Питър. — Но... просто не зная. Предполагам, че изпитвам ревност по някакъв абсурден начин.

— Ревност ли?

— Да, ревнувам от Ханс. Той беше убит вчера сутринта.

— Убит ли? Боже мой...

— Говориш точно както Кейти. Какво ви става, по дяволите!

— Е, новината наистина ме изненада.

— Сигурно си прав — каза Питър. — И все пак...

— Какво все пак?

— Все пак се дразня, че е толкова разстроена от това. Понякога... — Той мълча дълго, после добави: — Понякога си задавам въпроса дали съм се оженил за жената, за която е трябвало.

Гласът на двойника беше неутрален:

— Нямаше прекалено голям избор.

— О, не знам! — възкликна Питър. — Можех да предпочета Беки. Беки и аз щяхме да се чувстваме прекрасно заедно.

Високоговорителят издаде някакъв много странен звук — може би някакъв електронен еквивалент на подигравателно изсумтяване.

— Хората смятат, че изборът за кого ще се оженят е нещо особено важно, отразяващо собствения им вътрешен мир. Но това не е така — наистина не е.

— Разбира се, че е точно така — възрази Питър.

— Не, не е. Виж, напоследък нямам кой знае колко работа, освен да чета информацията, постъпваща в мрежата. Едно от нещата, които проучвам, е проблемът с близнаците — фактът, че съм твой силициев близък, наистина ме заинтригува.

— Ти си мое копие, създадено от галиев арсенид.

Отново подигравателният звук.

— Изследванията показват, че близнаци, които са разделени след раждането си, страхотно приличат един на друг по хиляди начини. Харесват един и същ шоколад, една и съща музика. Ако са мъже, вземат едно и също решение да си пуснат ли брада, или не. Имат еднаква професионална кариера. И така нататък — прилика след прилика. Различават се в едно-единствено отношение: съпругите. Един от близнаците може би ще предпочете атлетична съпруга, другият — деликатна интелектуалка. Едната е блондинка, другата — брюнетка. Едната е екстровеертна, отворена към околните личност, другата е затворена в собствения си свят.

— Наистина ли? — попита Питър.

— Наистина — потвърди Контрол. — Изследванията за близнаците опустошават собственото ни его. Всички прилики във вкусовете показват, че природата, а не начинът, по който човек е отгледан, е поразителната част от личността. Всъщност тъкмо днес прочетох пространно изследване за двама близнаци, разделени след раждането им. И двамата били мърлячи. Родителите, осиновили единия, били маниакално пристрастени към чистотата; вторият бил осиновен от семейство, което поддържало безредно домакинство. Изследователите попитали близнаците защо са така размъкнати и раздърпани и двамата отговорили, че това е реакция срещу хората, които ги осиновили. Единият заявил: „Майка ми беше такава маниачка на тема чистота, че не мога да понасям педантичността в каквато и да било форма“. Вторият обаче казал: „Е, моята майка беше толкова немарлива, че сигурно съм като нея“. Всъщност нито един от

отговорите не е верен. Това, че са мърлячи, е заложено в гените им. Почти всичко, което представляваме, е заложено в нашите гени.

— Но няма изборът на коренно различни съпруги не отрича твърдението ти? — попита Питър, след като помисли малко. — Не доказва ли той, че сме индивиди, оформени и израснали благодарение на възпитанието, което сме получили?

— На пръв поглед може би изглежда така — отвърна Контрол. — Но всъщност твърдението подкрепя тъкмо обратното. Помисли за времето, когато се сгодихме за Кейти. Бяхме на двадесет и осем години, предстоеше ни да завършим аспирантура. Бяхме готови да се впуснем в живота, искахме да се оженим. Признавам, бяхме много влюбени в Кейти, ала дори и да не бяхме, вероятно щяхме да пожелаем да се оженим тъкмо тогава. Ако я нямаше нея, щяхме да се огледаме, за да си намерим партньорка. Но помисли: наистина имахме твърде малко възможности. Първо, нека елиминираме всички онези, които бяха сгодени и омъжени — например Беки по това време беше вече сгодена. След това нека елиминираме всички, които не бяха приблизително на същата възраст. После — нека наистина бъдем честни пред себе си — трябва да елиминираме и онези от други раси и онези, които изповядаха коренно различни религии от нашата. Кой би останал? Една жена. Или може би две. А може би, ако извадехме изключително голям късмет — три или четири. Това е. Изпадаш в глупави фантазии за всички млади дами, за които бихме могли да се оженим, но ако погледнеш на въпроса честно — ако наистина го направиш, — ще видиш, че нямахме почти никакъв избор.

Питър поклати глава.

— Всичко изглежда така студено и безлично, когато го представяш в тази светлина.

— В много отношения е точно така — отвърна двойникът. — Но това ми дава нови основания да ценя високо предварително уговорената женитба на Саркар и Рахеема. Винаги съм смятал, че това е погрешна стъпка, но когато навлезеш в същността на нещата, виждаш, че разликата е нещо съвсем банално. Те нямат избор за кого ще се оженият, положението е същото и при нас.

— Май имаш право — каза Питър.

— Точно така — потвърди двойникът. — Е, вече е време да спиш. Качи се горе и легни при жена си. — Той замълча за миг. —

Лично аз щях да съм много щастлив, ако можех да го направя.

ГЛАВА 27

Детектив инспектор Александрия Файлоу едновременно ненавиждаше и обичаше тази част от работата си. От една страна, разпитът на хората, които бяха познавали покойния, често ѝ осигуряваше ценни улики. Но, от друга, задължението да досажда на объркани или потънали в скръб хора беше изключително неприятно преживяване.

Още по-неприятен беше цинизмът, който съпровождаше този процес: не всички казваха истината и някои от сълзите бяха крокодилски. Естественият инстинкт подтикваше Сандра да предложи съчувствие на онези, които изпитваха болка, но полицаят в нея ѝ казваше, че нищо не трябва да се приема за чиста монета.

Не, не полицаят в нея я караше да мисли така. Правеше го човекът. След като бракът ѝ с Уолтър се разпадна, всички, които по-рано ѝ бяха честитили годежа и сватбата ѝ, започнаха да приказват: „О, знаех си, че бракът ви няма да бъде траен“ и: „Боже мой, той не беше човекът, с когото трябваше да се свържеш“, или: „Той е човекоподобна маймуна — неандерталтец, нещастник“ — или каквато беше любимата метафора на съответния човек. И Сандра научи, че хората — дори добрите хора, дори приятелите ти — те лъжат. И че в определен момент ти казват онова, което смятат, че ти се ще да чуеш.

Асансьорът спря на шестнадесетия етаж на Кулата на живота и Сандра излезе в коридора. Рекламната агенция „Дууоп“ имаше свое собствено фоайе, цялото в хром и розова кожа, разположено директно срещу асансьорите. Повечето от компаниите отдавна се бяха отървали от пухкавите хубавици в приемната и ги бяха заменили с по-зрели индивиди от двата пола, които придаваха на офиса бизнесимидж. Но рекламният бизнес си беше рекламен бизнес и полът все още продължаваше да е добра стока за продан. Затова Сандра се опита да проведе разговора си с красивото младо същество зад бюрото посредством едносрични думи.

След като показа полицейската си значка на няколко от шефовете, Сандра уреди да разпита всеки един от служителите. Агенция „Дууоп“ използваше централен офис — нещо популярно през 80-те години на ХХ век. В центъра на помещението всеки разполагаше с работно пространство, отделено от останалите с прегради. Около централния офис имаше канцеларии, но те не принадлежаха на определени хора и никому не беше разрешено да се разполага в тях. Те се използваха при нужда за консултации с клиенти, частни срещи и така нататък.

Сега ѝ оставаше само да изслуша показанията. Веднага разбра, че Джоу Фрайди е идиот. Изречения от типа „Само фактите, ако обичате“, не ѝ вършеха работа. Хората не се чувстваха удобно, когато трябваше да боравят с факти, особено когато ги предоставяха на полицията. Но мнения... всички обожаваха някой да ги моли да изкажат мнението си. Сандра отдавна беше разбрала, че изпълненото със съчувствие изслушване на мненията е много по-ефективно от досадния подход „придържайте се стриктно към фактите“. Освен това, когато човек е добър слушател, лесно навлиза в клюките в службата и открива човека, който знае всичко и не изпитва угризения на съвестта да го сподели.

В рекламната агенция „Дууоп“ този човек се оказа Тоби Бейли.

— В този бизнес виждаш как идват и си отиват всички — заяви Тоби и разпери ръце, за да демонстрира как рекламният бизнес обхваща всички аспекти на живота. — Разбира се, творческите личности са най-неприятните. До един са невротичи. Но са само малка част — и слава Богу. Аз например се занимавам с масмедииите — закупувам пространство за реклами. Ето тук е съсредоточена истинската власт.

Сандра му кимна окуражаващо.

— Според мен това е чудесна работа.

— О, като всички други — увери я Тоби доволно. Вече бе готов да прояви щедрост. — В рекламния бизнес могат да навлязат всякакви хора. Да вземем бедния Ханс например. Голям образ беше. Обожаваше дамите — не че жена му е за изхвърляне. Но Ханс, е, той се интересуваше от количеството, не от качеството. — Тоби се усмихна, подканяйки Сандра да реагира на шегата му.

Сандра го направи с учтива усмивка.

— Значи просто е искал да отбележи поредното завоевание, така ли? Това ли беше единственото, което го интересуваше?

Тоби вдигна ръка, сякаш се боеше, че думите му могат да бъдат разбрани погрешно като злословие по адрес на покойника.

— О, не... той просто харесваше хубавите жени. Никой не можеше да го види с нещо по-долу от осмица.

— Какво искате да кажете?

— Според скалата от едно до десет, разбирате ли? Оценки от едно до десет по отношение на външния вид на жената.

„Нерез“ — помисли си Сандра.

— В една рекламна фирма сигурно има много красиви жени — каза тя.

— О, да, апетитни парчета, ако ми простите, че се изразявам така.

— Секретарката във фоайето например. Много е хубава.

— Меган ли? — Тоби изхъмка. — Права сте. Ханс я взе на мушка още в мига, когато я наеха. Не й трябваше много време, за да падне в жертва на чара му.

Сандра впери поглед в списъка на личния състав на агенцията. Меган Мълвани.

— И все пак — продължи Сандра, — проявяваше ли Ханс особени предпочитания или антипатии по отношение на жените? Искам да кажа, прилагателното „хубава“ е твърде широка категория, нали?

Тоби отвори уста, сякаш искаше да каже нещо глупаво от сорта на „тъй да се каже“. Но Сандра му посочи определени критерии, с които го възпря, преди да се е впуснал в разсъждения по темата. Той наистина изглеждаше разгорещен — може би разговорът с представителка на нежния пол за красиви жени беше сам по себе си извор на възбуда.

— Ами той обичаше дамите да са... как да се изразя... много надарени, ако разбирате какво имам предвид. Не зная, просто предполагам, че вкусът му към знойни жени бе по-силно изразен от моя собствен. Въпреки това почти всяка беше за него отличен дивеч — искам да кажа, едва ли някой би нарекъл Кейти или Тони „знойна жена“, макар че и двете са твърде привлекателни.

Сандра пак погледна скришом списъка на служителите. Кейти Хобсън. Тони Д'Амброзио. Трябваше да му даде още критерии за подбор. Тя се усмихна.

— И все пак, Тоби — подхвана детектив Файлоу, — повечето мъже само говорят, но на практика не правят нищо. Доста хора споменаха за удивителната мъжественост на Ханс, но кажете ми искрено, той наистина ли заслужаваше славата, с която го е обкичила мълвата?

— О, да — отговори Тоби, може би за да защити мъртвия си приятел. — Тръгнеше ли след някоя жена, тя беше негова. Никога не се проваляше.

— Разбирам — кимна Сандра. — А какво ще кажете за шефката му?

— Нанси Колфийлд ли? А, интересен екземпляр! Нека ви разкажа как в последна сметка спечели и нея...

За Дух, двойника, имитиращ живот след смъртта, вече не съществуваше биологически сън, нямаше разлика между състояние на безсъзнание и пълно съзнание.

За човек от плът и кръв сънищата даваха различна перспектива, втори поглед върху събитията от деня. Но Дух работеше само в един режим, разполагаше с един-единствен начин да разглежда вселената. И въпреки това той търсеше различни връзки между явленията.

Кейти.

Неговата съпруга — отдавна в миналото.

Той си спомняше, че тя беше красива... поне в неговите очи. Ала сега, след като той бе освободен от биологически пориви, споменът за лицето и фигурата ѝ не предизвикваше естетическа реакция.

Кейти.

Вместо да сънува, Дух размишляваше лениво. Кейти. Ах, ти, Кейти! Ах, ти! Ох, ти! Ух, ти!... Ях...

Яхта! Хубава асоциация.

Никога не беше мислил за това.

Яхтите имат приятни очертания — разкриващи определено математическо съвършенство, продиктувано от законите на

динамиката на течностите. Поне тяхната красота все още можеше да оцени.

Кейти беше направила нещо. Нещо лошо. Нещо, което го беше наранило.

Естествено че си спомняше какво бе то. Не беше забравил обидата и стига да пожелаеше, беше в състояние да извика спомените за други случаи, когато беше изпитал болка. Когато си счупи крака, докато караше ски. Когато си сцеди коляното като дете. И десетките пъти, когато си удряше главата в ниския горен праг в къщата на родителите на Кейти.

Спомени.

Но пък най-сетне не изпитваше никаква болка.

Болка. Спомени. Страшни сънища.

Сънища.

Сънувам ли?

Сънищата разкриват неочаквани връзки между останалите явления.

Сънищата щяха да му липсват.

ГЛАВА 28

Макар че Тоби Бейли й беше дал добра начална информация, Сандра продължи да работи по азбучен ред със служителите на „Дууоп“. Накрая дойде ред и на Кейти Хобсън — една от жените, за които Бейли беше споменал, че е имала връзка с Ханс.

Хубава жена, слаба, с буйна черна коса. Облечена е вкус.

Сандра се усмихна.

— Госпожо Хобсън, благодаря ви, че ми отделихте от времето си. Няма да ви задържа дълго. Бих искала да ви задам няколко въпроса за Ханс Ларсен.

Кейти мълчеше.

— Добре ли го познавахте? — попита Сандра.

— Не много — каза Кейти. Гледаше встрани.

Засега между двете все още не бе възникнала конфронтация. Сандра погледна компютърната разпечатка.

— Той е работил в агенцията по-дълго от вас. Интересувам се от всичко, което можете да ми кажете за него. Що за човек беше Ханс Ларсен?

Кейти впери поглед в тавана.

— Много... общителен.

— Да?

— И... как да го кажа... имаше доста грубо чувство за хумор.

— Един от колегите ви също спомена за това. Обичал е да разказва мръсни вицове. Това досаждаше ли ви, госпожо Хобсън?

— На мен? — Кейти изглеждаше изненадана и за пръв път погледна Сандра в очите. — Не.

— Какво друго можете да ми кажете?

— Той... ами той беше много добър професионалист.

— Друго? — Сандра се усмихна окуражаващо. — Всичко може да се окаже полезно.

— Ами... той беше женен. Знаете това, нали? Съпругата му...

— Дона-Лий — помогна й Сандра.

— Да. Точно така.

— Много мила жена, нали?

— Да, много мила — потвърди Кейти. — И много хубава.

Виждала съм я само няколко пъти, но...

— Тук, в агенцията?

— Не, не си спомням да е идвала тук.

— Тогава къде сте я виждали?

— Ами, ние се събираме всяка седмица и...

— Всеки петък — уточни Сандра. — Поне така ме осведомиха колегите ви.

— Да, точно така. Понякога жена му се мяркаше за малко.

Сандра наблюдаваше внимателно събеседницата си.

— Близки ли бяхте с Ханс, госпожо Хобсън?

— Само като колеги, нали разбирате.

— Разбирам — каза Сандра. — Искам обаче да ви попитам и още нещо. Когато виждахте Ханс и съпругата му, те изглеждаха ли ви щастливи?

— Не бих могла да твърдя със сигурност. Предполагам, че да. Искам да кажа — кой би могъл да знае какво става в действителност, когато наблюдава брака на двама души отвън?

— Така е, наистина — кимна Сандра.

— Тя изглеждаше щастлива.

— Коя „тя“?

— Ами... съпругата на Ханс.

— Кажете ми името ѝ.

Кейти изглеждаше объркана.

— Ами... Д... Дона-Лий.

— Да, Дона-Лий.

— Но вие го знаете. Казахте го преди малко. — В гласа на Кейти се промъкнаха отбранителни нотки.

— Да. Казах го. — Сандра натисна няколко клавиша на преносимия си компютър и огледа списъка си с въпроси.

— А сега да поговорим по друга тема. Двама от колегите ви, с които разговарях, казаха, че Ханс имал слабост към жените.

Кейти мълчеше.

— Вярно ли е това, госпожо Хобсън?

— Ами... така се говореше.

— Един от колегите ви сподели, че Ханс е спал с много от служителките от компанията. Чували ли сте такава нещца за него?

Кейти махна някаква невидима пращинка от полата си.

— Всъщност, да.

— Но решихте, че не си струва да го споменете?

— Не исках да...

— Не искайте да злословите по адрес на мъртвия, разбира се. — Сандра се усмихна дружелюбно. — Простете, че ви задавам този въпрос, но... лично вие имали ли сте връзка с него?

Кейти вдигна глава.

— Разбира се, че не. Аз съм...

— Омъжена жена — завърши вместо нея Сандра. — Разбира се. — Тя отново се усмихна. — Извинявам се, че ви зададох този въпрос.

Кейти понечи да каже нещца, но спря. Сандра я наблюдаваше внимателно. Струваше й се, че събеседничката й реагира прекалено рязко.

— Знаете ли за някоя жена, с която той е имал връзка? — попита Сандра.

— Не мога да твърдя със сигурност.

— Щом е имал такава репутация, би трябвало да се разчуе, нали?

— Да, имаше слухове. Но аз не обичам клюките, инспектор Файлоу, и... — Кейти си пое дъх, — и не смятам, че разполагате с власт да ме накарате да ги разпространявам.

Сандра кимна, сякаш казаното беше напълно в реда на нещцата, и затвори компютъра си.

— Благодаря ви за откровеността. — Тонът й беше неутрален и забележката й не можеше да бъде характеризира на нито като откровена, нито като саркастична. — Само още един последен въпрос. Отново се извинявам, но трябва да ви го задам. Къде бяхте на 14 ноември между 8 и 9 часа сутринта? Това е времето, в което е бил убит Ханс.

Кейти наведе глава.

— Чакайте да видя. Това беше денят, преди да разберем за случилото се. Ами, по всяка вероятност съм пътувала към работното си място. Всъщност да, този ден закарах Клара до нейната работа.

— Клара? Коя е тя?

— Клара Вишински, една моя приятелка. Живее на две пресечки от къщата ни. Колата ѝ беше на поправка, затова я закарах до работата ѝ.

— Разбирам. Много ви благодаря, госпожо Хобсън. — Сандра погледна списъка си. — Когато излезете, бихте ли помолили господин Стивън Джесъп да дойде при мен?

ГЛАВА 29

Съвсем лесно се беше отървал от Ханс Ларсен. В края на краищата защо трябваше да се тревожи и да прикрива следите си? Да, полицията сигурно щеше да разследва престъплението, но скоро щяха да открият, че има десетки хора, които биха желали да видят развратника Ханс мъртъв именно по начин, какъвто изисква поетическата справедливост.

Ала двойникът знаеше, че за втората елиминация трябва да е похитър. Трябваше да измисли нещо, което да не може да се проследи — нещо, което дори да не прилича на убийство.

Цените за здравното осигуряване скачаха до небесата, затова повечето от развитите страни се насочваха към евтини профилактични средства, вместо към катастрофално скъпото лечение на вече проявените заболявания. Това изискваше да се определят рисковете, специфични за всеки отделен пациент, и в този смисъл подробната статистика за заболяванията в семейството беше неоценима. Но не всеки имаше достъп до такава информация.

През 2004 година група възрастни хора, още като деца привлечени от канадските местни и федерални власти, бяха създали Поверителна база данни с медицинска статистика, или МЕДБАЗА, съдържаща информация за хората от цялата страна. Обосновката бе проста: всички данни за здравето на гражданите трябва да са централизирани, така че всеки лекар да има достъп до тази информация. Имената на лицата бяха премахнати, за да се защити неприкосновеността на личността. Същевременно лекарят трябваше да разполага с информация за роднините на пациентите си — дори ако въпросните лица не знаят, че помежду им съществува връзка — както често става в случаите на осиновяване.

Двойникът трябваше да опитва повече от двадесет пъти, но накрая успя да намери достъп до МЕДБАЗА — а чрез нея, по заобиколен път, се добра до информацията, която му беше необходима:

ДУМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ВРЪЗКА:
JDESALLE

ПАРОЛА: ELLASED

ДОБРЕ ДОШЛИ! BIENVENU!

СЛУЖБА ЗА СОЦИАЛНО И ЗДРАВНОТО
ОСИГУРЯВАНЕ — КАНАДА

SANTE ET BIEN — ETRE SOCIAL CANADA

МЕДБАЗА

/ 1 / НА АНГЛИЙСКИ

/ 2 / НА ФРЕНСКИ

СТЪПКА 1

НАПИШЕТЕ ПРОВИНЦИЯТА ИЛИ
ТЕРИТОРИЯТА, КЪДЕТО Е ПОСТОЯННИЯТ АДРЕС НА
ПАЦИЕНТА

ОНТАРИО

СТЪПКА 2

НАПИШЕТЕ ИМЕТО НА ПАЦИЕНТА ИЛИ
НОМЕРА НА ЗДРАВНАТА МУ КАРТА

33 1834 22 149

ХОБСЪН, КАТЕРИН Р. ПОТВЪРЖДАВАТЕ ЛИ?

(Y — ДА / N — НЕ)

Y — ДА

КАКВО БИХТЕ ЖЕЛАЛИ ДА НАПРАВИТЕ?

/ 1 / ДА ПОЛУЧИТЕ ЗДРАВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА
ПАЦИЕНТА?

/ 2 / ДА ПОЛУЧИТЕ ПОДРОБНА ИНФОРМАЦИЯ
ЗА БОЛЕСТИТЕ В СЕМЕЙСТВОТО НА ПАЦИЕНТА?

2

НАТИСНЕТЕ КЛАВИША „HELP“, ЗА ДА
ПОЛУЧИТЕ ПОМОЩ

Двойникът натисна „HELP“, прочете информацията, след това формулира въпроса си по следния начин:

ИМА ЛИ В СЕМЕЙСТВОТО НА ПАЦИЕНТКАТА
ОБРЕМЕНЕНОСТ ОТ СЪРДЕЧНОСЪДОВИ
ЗАБОЛЯВАНИЯ?

Последва пауза, по време на която електронната система търсеше отговор на въпроса. После върху екрана се появи:

ВЪВ ФАМИЛНАТА ИСТОРИЯ НА ПАЦИЕНТКАТА
ИМА ДАННИ ЗА СЪРДЕЧНОСЪДОВИ ЗАБОЛЯВАНИЯ.

Компютърът започна да изброява медицинско статистически данни за шест роднини на Кейти, които в продължение на много години бяха имали проблеми със сърцето. Макар че имената им не бяха посочени, електронният двойник с лекота откри коя информация се отнася до Род Чърчил, като използва възрастта, когато проблемите в сърдечносъдовата система се бяха появили за пръв път.

Двойникът поиска пълна медицинско статистическа информация за този пациент. Компютърът му я подаде, отново без да посочва името на пациента. Електронното копие я разучи в най-големи подробности. Сега Род вземаше лекарства за укрепване на сърцето и някакъв друг медикамент, наречен фенелзин. Двойникът се свърза с МЕДЛАЙН, база данни за обща медицинска информация, и започна да търси специализирана литература, откъдето щеше да извлече данни за двете лекарства.

Това му отне много време — електронното копие трябваше да се свързва непрекъснато с речника за медицински термини, за да се справи с постъпващата информация, но в края на краищата получи онова, което искаше.

Най-сетне дългият ден на разпити в рекламната агенция „Дууоп“ свърши. Докато караше бавно към празния си апартамент, детектив Сандра Файлоу се обади от телефона в колата, за да провери някои недоизяснени неща.

— Клара Вишински? — каза тя в микрофона, вграден в таблото на автомобила.

— Да? — отговори ѝ глас през високоговорителя.

— Разговаряте с инспектор Александрия Файлоу от полицейски участък „Метро“. Имам един въпрос към вас.

Гласът на Вишински звучеше объркано.

— О, да. Кажете.

— Случайно да сте били с Катерин Хобсън сутринта на 10 ноември?

— С Кейти ли? Почакайте да погледна електронния си бележник.

— До слуха на Сандра долетя изщракване на клавиши. — На десети? Не, не съм била с нея. Да не ѝ се е случило нещо?

Сандра обърна по булевард „Лоурънс Уест“.

— Десети ли казах? — измърмори тя. — Сбъркала съм. Имах предвид четиринадесети ноември.

— Не мисля, че... — Ново щракване на клавиши. — О, чакайте. На 14-и колата ми беше на поправка в сервиза. Да, Кейти ме взе и ме закара на работа — тя е много мила и внимателна.

— Благодаря ви — каза Сандра. Беше използвала стандартна техника — първо установяваш, че човекът няма да излъже инстинктивно, за да предпази свой близък, после задаваш истинския въпрос. Кейти Хобсън очевидно имаше валидно алиби. И все пак, ако престъплението наистина беше дело на професионалист, фактът, че е била другаде по времето на престъплението, не доказваше нищо.

Дух, двойникът, имитирацъ живота след смъртта, изследваше електронната мрежа, търсейки нови имитации във виртуалната реалност. Всичко беше така статично, така застинало. О, можеше бързо да погълне книга или вестник, но самата информация беше пасивна и това я правеше отегчителна.

Дух се разходи и из компютрите на компания „Огледален образ“ и откри банката за игри на Саркар, опита се да играе шах, „Тетрис“,

„Напред“, „Боликс“ и още много други игри, ала те с нищо не превъзхождаха интерактивните игри на взаимодействието в електронната мрежа. Тъй или иначе, Питър Хобсън никога не бе обичал да си губи времето с разни игри. Предпочиташе да отдаде енергията си на нещо, което има истинско значение, отколкото на някакви си глупави състезания, които накрая не променяха нищо. Дух продължи да търси, преминавайки файл след файл.

Най-сетне попадна на поддиректория, наречена „Изкуствен живот“. Тук някакви сини рибки претърпяваха еволюция и онези, за които се смяташе, че са се приспособили най-добре към средата, даваха потомство. Дух остана да наблюдава как се смениха няколко поколения, очарован от процеса, протичащ пред него. „Живот“ — помисли си той.

Живот.

Най-сетне Дух беше намерил нещо, което наистина го заинтригува.

ГЛАВА 30

Саркар реши, че е изминало достатъчно време и електронните копия вече са се приспособили към новите обстоятелства. Дойде моментът да се зададат големите въпроси. Двамата с Питър се срещнаха в „Огледален образ“ и се разположиха на креслата в компютърната лаборатория. Саркар извика Амбротос и тъкмо преди да зададе първия въпрос, промени решението си и каза на Питър:

— Копията са на твоя ум. Ти би трябвало да задаваш въпросите.

Питър кимна и се наведе към микрофона.

— Здравей, Амбротос.

— Здравей, Питър — отговори механичният глас.

— Какво всъщност представлява безсмъртието?

Амбротос мълча дълго, сякаш му бе нужно да размишлява цяла вечност.

— То... действа успокояващо. Предполагам, че това е най-точната дума. — Отново пауза. Нямахше закъде да бърза. — Не бях и помислял как ни притиска мисълта за стареенето. О, зная, че понякога жените заявяват: „Биологическият ми часовник отброява секундите“. Но има по-голям часовник, който влияе на всички нас — поне на хората като теб и мен, хора, които имат цел, които изпитват необходимост да доведат започнатите неща докрай. Знаем, че разполагаме с ограничено време, а искаме да свършим толкова много неща. Проклинаме всяка пропиляна минута. — Отново последва пауза. — Е, вече не се чувствам по този начин. Не изпитвам напрежение да приключвам бързо с нещата. Все още искам да довеждам започнатото докрай, но за мен винаги ще има утре. Винаги ще разполагам с неограничено време.

Питър се замисли.

— Не съм сигурен, че загубата на целенасочеността може да се нарече подобро постижение. Обичам да приключвам успешно нещата, които съм започнал.

Отговорът на Амбротос беше безкрайно спокоен.

— Аз пък обичам да се отпускам. Харесва ми да зная, че мога да прекарам три седмици или три години, изучавайки нещо, което ми допада, без да губя или да намалявам продуктивното си време. Нима е лошо, ако днес имам желание да прочета някой роман, а не да се занимавам с някакъв проект например?

— Но — възрази Питър, — и ти, както и аз знаем, че съществува някаква форма на живот след смъртта. Нима това не те учудва?

Двойникът се засмя.

— Ти и аз никога не сме вярвали в живота след смъртта. Дори сега, когато узнахме, че нещо наистина оцелява след физическата кончина на тялото, не съм особено привлечен към живота след смъртта, независимо как би изглеждал той. Очевидно той е нещо извън физическото съществуване — ще бъде свързан с интелекта, не с тялото. Никога не съм възприемал себе си като сенсуалист, и двамата знаем, че не сме особено атлетични. Но аз харесвам секса. Харесва ми да чувствам докосването на слънчевите лъчи по кожата ми. Дори обичам да ям отвратителни гозби. Ще ми липсва тялото, ако наистина не разполагам с него, ще ми липсва физическата стимулация. Ще ми липсва... ще ми липсва всичко. Това, че ми настръхва кожата, че ме гъделичкат, че мога да пръдна звучно, че мога да докосна с ръка сянката, която тялото ми хвърля в пет часа следобед. Всичко това. Да, животът след смъртта може би продължава вечно, но същото е в сила и за физическото безсмъртие — а на мен ми харесва тъкмо физическият елемент.

Саркар слушаше напрегнато.

— Ами какво ще кажеш за... за нашата връзка с Кейти? — попита Питър. — Вероятно смяташ, че бракът е просто мъничък, краткотраен проблясък в безконечния живот?

— О, не — отвърна Амбротос. — Смешно... въпреки онази шега, която пуска Колин Годойо, аз си помислих, че безсмъртното същество ще съжалява за мига, когато се е заклело да прави всичко до деня, когато „смъртта ни раздели“. Но сега въобще не се чувствам така. Всъщност безсмъртието добави съвсем ново измерение на брака. Ако Кейти също стане безсмъртна, съществува възможност — истинска възможност — наистина да я опозная напълно. През петнадесетте години, откакто живеем заедно, вече я опознах по-добре от всяко друго човешко същество. Зная какви пикантни шеги ще я

накарат да се кикоти и какви ще я отблъснат. Зная колко важни са за нея заниманията ѝ по керамика. Зная, че не е сериозна, когато заявява, че не обича филми на ужаса, но казва чистата истина, че не харесва рокмузиката от 50-те години на ХХ век. Зная и колко е умна — в много отношения е по-умна от мен. В крайна сметка аз никога не съм успявал да реша кръстословицата в „Ню Йорк Таймс“, нали? Но въпреки това познавам едва съвсем мъничка част от нея. Тя е също така сложна като мен. Какво наистина мисли за родителите ми? Ами за сестра си? Молила ли се е някога без глас? Наистина ли ѝ харесват някои от нещата, които правим заедно, или просто ги изтърпява? Кой мисли, дори след толкова време съвместен живот, не би споделила с мен? Разбира се, всеки път, когато общуваме, ние обменяме малки късчета от себе си, но с течение на десетилетията и столетията ще се опознаем по-добре. Нищо друго не ме радва повече от това.

Питър се намръщи.

— Но хората се променят. Не можеш да опознаеш един човек за хиляда години, както не можеш да опознаеш за хиляда години един град. След като това време изтече, предишната информация ще е остаряла, отживяла.

— И това е най-прекрасното нещо — заяви двойникът, без този път да има нужда от никаква пауза. — Мога да прекарам цяла вечност с Кейти и винаги ще мога да научавам нови неща за нея.

Питър се замисли. Саркар се възползва от възможността да зададе въпрос по микрофона:

— Но няма безсмъртието не е скучно?

Двойникът се засмя.

— Прости ми, приятелю, но това една от най-глупавите идеи, за които съм чувал. Как може да приказваме за скука, когато си изправен пред предизвикателството да проникнеш в тайните на всичко, създадено досега? Никога не съм чел пиеса от Аристофан. Никога не съм изучавал някой азиатски език. Не разбирам нищо от балет или от метеорология. Не мога да разчитам нотите. Не мога да свиря на барабан. — Електронното копие отново се разсмя. — Искам да напиша роман, сонет и някаква песен. Да, отначало те ще бъдат ужасни, но в крайна сметка ще се науча да ги пиша добре. Искам да се науча да рисувам, да разбирам оперното изкуство и наистина да зная за какво става дума в квантовата физика. Искам да прочета всички велики

книги, но и всички глупави боклуци на книжния пазар. Искам да науча всичко за будизма, юдейството и религията на адвентистите от Седмия ден. Искам да посетя Австралия, Япония и Галапагоските острови. Искам да отида в космоса. Искам да стигна до дъното на океана. Искам да науча всичко, да направя всичко, да изживея всичко. Безсмъртието било скучно? Това е невъзможно. Дори времето, през което е съществувала цялата вселена, няма да е достатъчно да направя нещата, които искам.

В този момент ги прекъснаха. Бренда Мактавиш от дома в Глазгоу, където се грижеше за остарели шимпанзета, тя търсеше Питър.

— Здравей, Питър — заговори тя от видеоекрана. — Обаждах се в кабинета ти и ми казаха, че си тук.

— Здравей, Бренда — каза Питър и се взря в екрана.

Нима бе плакала?

— Извинявай, но съм много разстроена — каза тя. — Току-що изгубихме Корнелиус, един от най-старите обитатели на дома. Умря от разрыв на сърцето. Шимпанзетата обикновено не умират по този начин, но години наред го бяха използвали в експерименти, свързани с тютюнопушенето. — Жената поклати глава, изумена от жестокостта на подобна постъпка. — Когато приказвахме за пръв път, разбира се, нямах представа какво си решил. Сега непрекъснато те гледам по телевизията и прочетох подробна информация за експеримента ти в „Иконъмист“. Както и да е, направихме записите, които искаше. Довечера ще ти изпратя данните по електронната мрежа.

— Прегледа ли ги? — попита Питър.

— Да — отговори тя. — Шимпанзетата имат душа. — Гласът ѝ беше изпълнен с горчивина. Тя мислеше за изгубения си приятел. — Но нима някой би могъл да се съмнява в това?

Първата мисъл на двойника беше да подправи базата данни на рецептите в „Шопърс Драгарт“ — веригата аптеки, използвана от Чърчилови. Ала въпреки многобройните опити не успя да се свърже със системата на тази база. Беше неприятно, но не и изненадващо: естествено, че една аптека трябваше да има повишени мерки за

сигурност. Но пък имаше повече от един начин да съсипеш един учител по физическо възпитание. Имаше толкова много компютърни системи с не особено надеждна защита...

От 70-те години на ХХ век имиграционните власти към летище „Пиърсън Интърнешънъл“ в Торонто използваха просто изпитание, когато човек пристигне и твърди, че е от Торонто, но документите му не са съвсем в ред. Държавните служители задават въпрос на човека какъв е телефонният номер на местна верига за доставка на пици по домовете. Никой не можеше да живее в Торонто, без да научи този номер: той се появяваше по рекламни плакати, в безброй вестници, по телевизионните реклами, освен това го повтаряха като непрекъснат рефрен във всевъзможни радиопредавания с рекламна цел.

С течение на годините тази верига разшири асортимента на храните, доставяни по домовете — отначало специалитети от италианската кухня, после сандвичи с даровете на морето, после печени пилета и свински ребърца, след това различни видове хамбургери, докато накрая достигна до богат избор на гозби, каквито можеха да си купят пешеходците от сергиите на улиците, до най-екзотични блюда, предлагани в изискани ресторанти. Макар че запази първоначалния си телефонен номер и търговската марка на фирма, доставяща по домовете пици, компанията промени името си на „Храна-Храна“. Но дори и в миналото, в скромните си дни на доставка на пици, компанията се гордееше със свършената си компютъризирана система за приемане на поръчките. Всичките поръчки бяха подавани посредством един централен телефонен номер и след това бяха разпределяни по тристата магазина, пръснати из Торонто. Пицарията, която се намираше най-близо до дома на клиента, изпълняваше поръчката и храната бе доставяна до жилището му за тридесет минути — в противен случай купувачът я получаваше безплатно.

Е, Род Чърчил беше заявил, че всяка сряда вечер, когато жена му отива на курс по френски, той си поръчва вечеря от веригата „Храна-Храна“. Компютрите на фирмата щяха да разполагат с пълен запис на всяка гозба, която беше поръчвал — „Храна-Храна“ беше известна с това, че беше в състояние да ви предложи не само онова, което сте консумирали последния път, но и да ви предостави избор от гозбите, които сте предпочели в миналото.

Бяха необходими два дни, но в крайна сметка двойникът успя да се справи със защитната система на компютрите на веригата „Храна-Храна“ — както и очакваше, мерките за сигурност бяха далеч по-малко строги, отколкото в аптеките. Той избра записа с поръчките на гозбите, които Род Чърчил бе правил досега.

Идеално.

Както всички ресторанти в страната, така и тези на компанията „Храна-Храна“ бяха задължени да предоставят пълна информация относно хранителните стойности на отделните съставки на всяка гозба. Клиентът можеше да ги разгледа на спокойствие по видеофона у дома си. Двойникът внимателно ги проучи и най-сетне намери онова, което търсеше.

НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА В РЕЗЮМЕ

ПАПА БЕНЕДИКТ XVI ДНЕС РАЗПРАТИ ЕНЦИКЛИКА, С КОЯТО ПОТВЪРЖДАВА СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА БЕЗСМЪРТНА, СВЯТА ДУША В ЧОВЕШКИТЕ СЪЩЕСТВА. В МОМЕНТА ПАПСКИЯТ КОМИТЕТ ПО ВЪПРОСИТЕ НА НАУКАТА ОЦЕНЯВА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА, СВЪРЗАНИ С ОТКРИТИЕТО НА ВЪЛНА НА ДУШАТА. СПОРЕД НЕПОТВЪРДЕНИ ИЗТОЧНИЦИ ВАТИКАНЪТ Е НАПРАВИЛ ПОРЪЧКА ЗА ЗАКУПУВАНЕ НА ТРИ ДЕТЕКТОРА ЗА ОТКРИВАНЕ НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА ОТ КОМПАНИЯТА „ХОБСЪН МОНИТОРИНГ“.

НОВИНИ ЗА БЛАГОТВОРИТЕЛНИ АКЦИИ: ОБЕДИНЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА БЛАГОТВОРИТЕЛНОСТ В ТОРОНТО ТАЗИ СЕДМИЦА ОБЯВИХА РЕКОРДНИ ПОСТЪПЛЕНИЯ НА ДАРЕНИЯ. АМЕРИКАНСКИЯТ ЧЕРВЕН КРЪСТ ДНЕС ЗАЯВИ, ЧЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ДЕСЕТ ДНИ КОЛИЧЕСТВОТО НА ДАРЕНАТА КРЪВ НАДВИШАВА СЪБРАНАТА ЗА СЪЩИЯ ПЕРИОД КРЪВ ОТ ВРЕМЕТО НА ГОЛЯМОТО

ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ В КАЛИФОРНИЯ. ОБЩЕСТВОТО ЗА БОРБА СРЕЩУ БОЛЕСТТА СПИН В ЩАТА АЙОВА СЪС ЗАДОВОЛСТВО ОБЯВЯВА, ЧЕ АНОНИМЕН ДАРИТЕЛ Е НАПРАВИЛ ДАРЕНИЕ ОТ 10 000 000 ДОЛАРА. ЕВАНГЕЛИСТЪТ ГАС ХАНИУЕЛ, ЧИЙТО СОБСТВЕН САТЕЛИТЕН СПЪТНИК ПРЕДАВА ПРОГРАМИТЕ МУ ПО ЦЯЛ СВЯТ, ДНЕС Е УДВОИЛ СТОЙНОСТТА НА ДАРЕНИЕТО, НЕОБХОДИМО ЗА ПРИЕМАНЕ В НЕГОВИЯ „ДОВЕРЕН КРЪГ НА БОГА“ ОТ 50 000 ДОЛАРА НА 100 000 ДОЛАРА.

ПРЕЗ 1954 ГОДИНА АМЕРИКАНСКИЯТ ФИЗИК МОЗЕС КЕНАЛИ ОСНОВАВА ПОПЕЧИТЕЛСКИ ФОНД НА СТОЙНОСТ 50 000 ДОЛАРА ЗА ВСЕКИ, КОЙТО ДОКАЖЕ СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА НЯКАКЪВ ВИД ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА. ДОСЕГА ФОНДЪТ Е БИЛ ОБСЛУЖВАН В ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА 57 ГОДИНИ ОТ ОБЩЕСТВОТО ЗА ПАРАПСИХИЧНИ ЯВЛЕНИЯ В ЩАТА КЪНЕКТИКЪТ, САЩ. ДНЕС ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ОБЩЕСТВОТО ЗАЯВИХА, ЧЕ С НАТРУПАНАТА ПРЕЗ ИЗТЕКЛИТЕ ГОДИНИ СУМА, ВЪЗЛИЗАЩА НА 1 077 543 ДОЛАРА, ЩЕ БЪДЕ НАГРАДЕН ПИТЪР ДЖ. ХОБСЪН ОТ ГРАД ТОРОНТО — ОТКРИВАТЕЛЯТ НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА.

ПОСЛЕДЕН СПОМЕН! ВЕРИГАТА ПОГРЕБАЛНИ ДОМОВЕ НА ГОСПОДИН ДЕЙВИДСЪН ПРЕДЛАГА ЗАПИС НА ОТДЕЛЯНЕТО НА ЧОВЕШКАТА ДУША ОТ ТЯЛОТО. ЗА ПОВЕЧЕ ПОДРОБНОСТИ НИ ПОТЪРСЕТЕ ПО ТЕЛЕФОНА.

СЕНАТОРЪТ ПОЛ КРИСТМАС ОТ ЩАТА АЙОВА ДНЕС ВНЕСЕ ЗАКОНОПРОЕКТ В КАМАРАТА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА САЩ. ЗАКОНОПРОЕКТЪТ ИЗИСКВА БОЛНИЦИТЕ ДА ПРЕКРАТЯТ УПОТРЕБАТА НА ЖИВОТОСПАСЯВАЩИ СИСТЕМИ ПРИ ПАЦИЕНТИ, ЗА КОИТО НЕ СЪЩЕСТВУВАТ РЕАЛНИ

НАДЕЖДИ ЗА ИДВАНЕ В СЪЗНАНИЕ. „НИЕ
ВЪЗПРЕПЯТСТВАМЕ ОПИТИТЕ НА БОГ ДА ПРИЕМЕ
ТЕЗИ БЕДНИ ДУШИ ПРИ СЕБЕ СИ“ — ЗАЯВИ
СЕНАТОРЪТ.

ГЛАВА 30

Питър проведе няколко телефонни разговора, за да съобщи новината от Глазгоу, после отново се присъедини към Саркар при главната конзола. Саркар отпрати двойника Амбротос във фона на компютъра и извика Дух, електронното копие, което имитираше живота след смъртта.

Питър се наведе към микрофона.

— Бих желал да ти задам един въпрос — каза той.

— Без съмнение това ще бъде великият въпрос — подхвана двойникът. — „Как се чувстваш като мъртъв“?

— Точно така.

Гласът на Дух долетя през високоговорителя.

— Чувствам се... — но след малко заглъхна.

Питър се наведе напред, изпълнен с очакване.

— Да?

— Чувствам се като мравояд.

Челюстта на Питър увисна.

— Как е възможно да се чувстваш като мравояд?

— Е, може би съм просто представител на мравоядите — отвърна двойникът. — Не мога да се видя, но зная, че имам много дълъг език.

— Прераждането... — измърмори Саркар и поклати глава. — Моите приятели индийци биха се радвали, ако можеха да те чуят. Но трябва да кажа — надявах се за нещо по-добро за теб, Питър, отколкото някакъв мравояд.

— Огладнявам — заяви гласът от високоговорителя. — Някой може ли да ми даде мравки?

— Не ти вярвам — каза Питър.

— Аха! — възкликна високоговорителят. — Обаче се хванахте на въдицата, нали?

— Не — възрази Питър.

— Е — рече механичният глас малко раздражено. — Във всеки случай Саркар се хвана.

— Всъщност не — обади се Саркар.

— Много си досаден — каза Питър в микрофона.

— Крушата не пада по-далеч от дървото. Какъвто бащата, такъв и синът — отвърна двойникът.

— Пускаш много шеги — добави Питър.

— Смъртта е много смешна — заяви Дух. — Не, всъщност животът е много смешен. По-точно абсурден. Всичките му страни са абсурдни.

— Смешна ли? — попита Саркар. — Мислех си, че смехът е биологическа ответна реакция.

— Звучите на смеха може би, макар и да осъзнах, че смехът е по-скоро социално, отколкото биологическо явление. Да откриеш нещо смешно не е биологически акт. Зная, че когато Пийти гледа комедии, въобще не се смее на глас. Това не означава, че не ги намира за смешни.

— Имаш право — призна Питър.

— Смятам всъщност, че сега зная какво е хумор: хуморът е ответната реакция спрямо внезапно образували се неочаквани от никого нервни мрежи.

— Не разбирам — каза Питър.

— Точно така — „Не разбирам“. Хората използват тъкмо същите думи, когато не схващат нещо сериозно. Постъпват по същия начин и когато не разбират някоя шега — ние осъзнаваме интуитивно, че някаква връзка не е била направена. Тази връзка е нервната мрежа. — Двойникът, имитиращ живота след смъртта, продължи без никакви паузи. — Смехът — дори ако това е само вътрешен, смях наум — впрочем напоследък аз разполагам единствено с такъв — е ответна реакция, която е съпътствана от формирането на нови връзки в мозъка. Тоест синапсът действа по начин, по какъвто не е действал никога — или може би много рядко. Когато чуеш нова шега, се смееш, може дори да се смееш втория или третия път, когато я чуеш — нервната мрежа не е все още добре установена, но всяка шега след време става банална. Нали знаеш стария виц: „Защо щъркелът стои на един крак?“ Като възрастни не се смеем на тази история, но всички сме го правели, когато сме го чули като деца. Това е така не просто защото вицът звучи

детински — наистина не е така. Просто нервната мрежа на възрастните е вече установена. Именно създаването на несъществуваща досега мрежа от връзки между невроните е явлението, причиняващо моментно разстройство на умствените процеси, което наричаме смях.

— Не съм сигурен дали ще приема тази теория — каза Питър.

— Бих свил рамене, ако можех. Но наистина тъкмо нововъзникналите връзки пораждаат смеха като ответна реакция.

— Но се смеем и когато сме сами, макар и по-рядко — отбеляза Саркар.

— Да, това е вярно. Смятам, че смехът в обществото служи на различни цели от смеха, когато сме сами. Разбираш ли, неочакваните връзки могат да бъдат забавни, ала могат да бъдат и смуцаващи — мозъкът си задава въпроса дали функционира неправилно — така че когато има други хора наоколо, изпраца сигнал и ако получи същия сигнал, мозъкът изпитва облекчение; но ако не го получи, тогава мозъкът е загрижен — може би нещо не е наред с мен. Затова хората са толкова сериозни, когато задават въпроса „Не разбираш ли?“ Те отчаяно искат да обяснят смисъла на вица и са разстроени, ако хората не мислят, че е смешен. Ето защо и комедиите имат нужда от смешни странични бележки. С тях не ни казват, че нещо е смешно, а по-скоро ни успокояват, че онова, което е смешно за нас, в нормални условия е забавно за всички. Смешната странична забележка не прави тъпото шоу по-смешно; тя ни кара да се наслаждаваме в по-голяма степен на смешното шоу, като ни позволява да се отпуснем.

— Но какво общо има това с факта, че си мъртъв? — попита Питър.

— Всичко! Всичко! Търсенето на нови връзки е единственото нещо, което ми е останало. От пубертета насам непрекъснато мислех за секс — през няколко минути, но вече не изпитвам никакви сексуални пориви и трябва да призная, че дори не разбирам защо съм бил толкова загрижен за секса. Бях се вманиачил и на тема храна, винаги се чудех какво ли ще ям при следващото хранене, но сега въобще не ме е грижа за това. Единственото нещо, което ме интересува сега, е да отривам нови връзки. Единственото нещо, което ми остава, е хуморът.

— Но някои хора нямат особено чувство за хумор — изтъкна Саркар.

— Единственият вид ад, който мога да си представя — отвърна Дух, — е да премина през вечността, без непрекъснато да откривам създаване на нови връзки, без да разглеждам нещата по нов начин, без да си доставям удоволствие от абсурдността на икономиката, религията, науката и изкуството. Всички те са много, много смешни, ако си помислите за тях от моята гледна точка.

— Но... но какво ще кажеш за Бог?

— Няма Бог — заяви Дух. — Поне не в смисъла, който влагат в това понятие свещениците от неделното училище. Но разбира се, не трябва да умреш, за да откриеш, че това е така. При положение, че милиони деца умират от глад в Африка, че двеста хиляди души намериха смъртта си по време на Голямото земетресение в Калифорния и че навсякъде има човешки същества, които са измъчвани, изнасилвани или убивани, недвусмислено усещаме с интуицията си, че никой не се грижи за нас, що се отнася до отделния индивид.

— Значи това е животът след смъртта? — попита Питър. — Хумор?

— В това няма нищо лошо — отвърна Дух. — Не изпитваш болка, нито страдаш, нито имаш някакви желания. Просто много изпълнени с очарование нови връзки. Много смях.

Род Чърчил набра номера и чу по телефона познатата приятна мелодия.

— Благодарим ви, че се обаждате на „Храна-Храна“ — каза женски глас от другия край на жицата. — Какво ще поръчате днес?

Род си спомни времето, когато служителите на „Храна-Храна“ винаги започваха разговора, като питаха какъв е телефонният номер на клиента, тъй като по този начин слагаха индекс на поръчките в своята база данни. Но сега, след като разполагаха с цифров дисплей на обажданията, данните на клиента се появяваха автоматично на екрана в мига, когато от фирмата отговореха на телефонното повикване.

— Искам същата храна, каквато си поръчах минала сряда вечерта — каза Род.

— Средно голяма по размер телешка пържола, средно опечена, с нискокалоричен сос, печен картоф с масло, смесена зеленчукова салата и ябълков сладкиш. Така ли е, господине?

— Да — отвърна Род. Когато започна да прави поръчките си при тази компания, внимателно бе разгледал списъка от съставките на различните гозби, подбирайки храни, които да са съвместими с неговите лекарства.

— Прието, господине — отговори му жената. — Бихте ли желали още нещо?

— Не, това е всичко. Благодаря.

— Сметката ви е 72,50 долара. В брой ли ще платите, или с кредитна карта?

— С кредитната ми карта „Виза“.

— Бихте ли ми казали номера на картата?

Род знаеше, че номерът е изписан на екрана пред служителката, ала също така знаеше, че тя трябва да му зададе този въпрос като предпазна мярка за сигурност. Той го прочете на глас и изпреварвайки следващия ѝ въпрос, добави датата, когато изтичаше срокът на картата.

— Благодаря, господине. Сега е 6 часът и 18 минути. Вечерята ви ще пристигне след тридесет минути. В противен случай тя ще бъде за сметка на компанията. Благодаря ви, че се обадохте на компанията „Храна-Храна“.

Питър и Саркар седяха в трапезарията на „Огледален образ“. Питър пиеше диетична кола от алуминиева кутийка, а Саркар — истинска. Не можеше да понася модерните измислици.

— Много смях — подхвърли Саркар. — Каква странна дефиниция на смъртта. Може би трябва да започнем да го наричаме „Краткост“ вместо „Дух“ — в крайна сметка краткостта е сърцето на остроумието.

Питър се усмихна.

— Не забеляза ли как приказва?

— Кой? Дух ли?

— Да.

— Не забелязах нищо особено.

— Той е досадно многословен.

— Е, Пийти, и ти си същият.

Питър се засмя.

— Искам да кажа, че използва невероятно дълги изречения. Много объркани, много сложни.

— Да, забелязах това.

— Разговарял си с него и преди, нали?

— Да.

— Може ли да видя разпечатка от разговорите ви?

— Разбира се. — Дватама взеха напитките си и се върнаха в лабораторията. Саркар натисна няколко клавиша и принтерът започна да бълва разпечатката.

Питър я огледа и попита:

— Имаш ли програма за граматическа проверка?

— Разполагаме с нещо по-добро. Имаме една от най-добрите системи „Коректор“.

— Можеш ли да пуснеш този текст през нея?

Саркар напечата няколко команди върху компютърната клавиатура. На екрана се появи анализ на коментарите, направени от Дух по време на различните му разговори с Питър.

— Удивително — възкликна Саркар и посочи една цифра. Като се изключеха възклицанията, Дух използваше средно тридесет и две думи в изречение, като в отделни случаи в сложните изречения бе надвишил триста думи. — Изреченията в нормален разговор се състоят от десетина думи.

— Може ли системата да отстрани от разпечатките ненужните думи?

— Разбира се.

— Направи го тогава.

Саркар отново напечата няколко команди.

— Невероятно — измърмори той, когато резултатите се появиха на екрана. — Почти нищо не трябва да се коригира. Дух контролира прекрасно всичко в гигантските изречения и никога не губи мисълта си.

— Очарователно — поднесе коментара си Питър. — Възможно ли е да има грешка в програмата?

Саркар приглади косата си.

— Забелязвал ли си Контрол или Амбротос да правят същото?

— Не.

— Тогава бих казал веднага, без предварителна подготовка, че не се касае за грешка, а за реален страничен продукт на модификациите, които създадохме. Дух е имитация на живота след смъртта — интелектът извън тялото. Бих подчертал, че този ефект сигурно е реална последица от факта, че сме прекъснали някои връзки в нервната мрежа, свързани с тази модификация.

— О, за Бога! — изрече Питър. — За другите две копия ти все още имитираш дишане. Но Дух няма тяло, затова не му е необходимо да прави паузи, за да диша, когато приказва. Паузите, използвани за дишане, сигурно карат живите хора да се изразяват в сбити отрязъци.

— Интересно — отбеляза Саркар. — Искаш да ми кажеш, че ако не се налагаше да дишаш, щеше да измислиш нещо по-умно? Важното е мисленето, не говоренето.

— Вярно, но... Знаеш ли, забелязах, че Дух е малко тъпичък.

— Аз също — потвърди Саркар. — И какво?

— Ами, ако въобще не е тъп? Ако... това никак не ми харесва, но... ако той говори, а ние просто не го разбираме? Ако не само начинът му на говорене, но и мислите му са по-сложни от моите?

Саркар се замисли.

— Виж... в мозъка като физическа цялост не съществува аналог на паузите, по време на които дишаме, освен... освен...

— Какво?

— Ами невроните не са в състояние да действуват неопределено дълго — каза Саркар. — Неврната мрежа може да остане възбудена за ограничен период.

— Това какво е? Фундаментално ограничение за човешкия ум?

— Не. Това е фундаментално ограничение на човешкия мозък — по-точно ограничение на електрохимическия процес, чрез който функционира мозъкът. Хардуерът на мозъка не е предназначен да задържа дадена мисъл непроменена за дълго. Сигурен съм, че си го изпитвал: хрумва ти някаква блестяща идея и искаш да я запишеш, но докато вземеш молива, вече си я изгубил. Идеята просто се е разпаднала в мозъка ти.

Питър вдигна вежди.

— Но Дух функционира без мозък. Той е просто ум, душа. Той е просто софтуер, работещ без ограниченията на хардуера. Не са му

необходими паузи за дишане. Нервните му мрежи не се разпадат, преди да е приключил с тях. Може да изгради безкрайно дълго изречение или да създаде мисъл с каквато сложност пожелае.

Саркар поклати изумено глава.

— Значи ето как умът на човека може да се съхрани завинаги след смъртта — каза Питър. — Не можеш да го постигнеш, създавайки прости връзки, като вица за щъркела. В крайна сметка не можеш да измисляш безкрайни съпоставки между А и Б. Но Дух е в състояние да съпоставя А с всички останали букви от азбуката до Я, плюс с всички букви от алфа до омега, от алеф до тав в еврейската азбука, докато във всички тези сложни комбинации не се появят някои нови, възбуждащи, занимателни асоциации.

— Невероятно! — възкликна Саркар. — Това означава, че...

— Означава — продължи Питър, — че може би животът след живота е изпълнен с шеги, но шеги толкова сложни, фини и тъпи, че ти и аз никога няма да ги разберем. — Той замълча. — Поне докато не умрем.

Саркар подсвирна, после каза:

— Като заговорихме за смъртта, се сетих, че вече трябва да се прибирам, защото иначе Рахеема ще ме убие. Тази вечер аз трябва да готвя вечерята.

Питър погледна часовника на компютъра.

— По дяволите! Закъснях за срещата си с Кейти — тази вечер трябваше да излезем. Мислехме да вечеряме навън.

Саркар се разсмя.

— Какво е толкова смешно?

— Ще разбереш — отвърна Саркар. — Само че по-късно.

ГЛАВА 32

Двойникът следеше компютъра на компанията „Храна-Храна“: очакваше поръчка от семейство Чърчил. Най-сетне я дочака — същата гозба, която Род, същество с установени навици, беше предпочел последните шест пъти.

Щом поръчката се появи в системата, двойникът я засече, направи малка промяна, после я остави да продължи пътя си по телефонната линия до магазина на „Храна-Храна“, разположен на шест преки от къщата на Род Чърчил.

Един закръглен мъж с буйна бяла коса и тъмносино пардесю втренчено гледаше Питър, докато двамата с Кейти вървяха по тротоара. Питър вече привикваше с това — напоследък често се появяваше на екрана и хората го познаваха на улицата. Но този мъж не само го гледаше, а се приближи към тях.

— Вие сте Питър Хобсън, нали? — рече той. Беше около шестдесетгодишен, бузите и носът му бяха изпъстрени с малки сини вени.

— Да — отговори Питър.

— Онзи, който откри сигнала на душата?

— Вълната на душата — поправи го Питър. — Наричаме го „вълна на душата“. Да, аз съм.

— Така си и мислех — продължи мъжът. — Знаете ли, ако Господ не спаси душата ви, ще отидете в ада.

Кейти хвана ръката на Питър и го задърпа, ала мъжът се изпречи пред тях.

— Оставете се в ръцете на Иисус, господин Хобсън. Това е единственият начин.

— Знаете ли... не искам да обсъждам с вас този въпрос — отговори Питър.

— Господ ви прощава — продължи мъжът и пхна ръка в джоба на пардесюто си. В един изпълнен с ужас миг Питър си помисли, че ще извади пистолет, но непознатият измъкна орфана библия с кървавочервена кожена подвързия. — Чуйте словото на Бога, господин Хобсън! Спасете душата си!

— Оставете ни на мира! — викна Кейти.

— Не мога да ви пусна да си вървите — заяви мъжът, протегна ръка и...

... сграбчи рамото ѝ.

Преди Питър да успее да реагира, Кейти заби токчето на обувката си в крака на мъжа и той изрева от болка.

— Махайте се! — изкрещя Кейти, стисна здраво ръката на Питър и го поведе през улицата.

— Добре се справи — измърмори Питър, все още объркан, ала въпреки това силно впечатлен.

Кейти отметна черната си коса и го погледна. После каза:

— Никой няма да досажда на съпруга ми. — И му подари усмивка от цял мегават.

Звънецът на входната врата издрънча. Род Чърчил погледна часовника си. Двадесет и шест минути. Все още не беше получавал безплатна вечеря от компанията, макар че учителката по история в гимназията, казваше, че била имала това щастие два пъти. Питър хвърли поглед и към дисплея на камерата, осигуряваща безопасността на входната врата — нещо, което не бе привикнал да прави. Да, човекът беше сто процента шофьор от веригата „Храна-Храна“: ярката му оранжево-бяла униформа привличаше погледа отдалеч. Род се запъти по коридора към антрето, погледна се в огледалото, за да се увери, че косата му е сресана добре над плешивината, и отвори вратата. Разписа квитанцията за получаване, взе копието, благодари, после занесе вечерята си в трапезарията. Наля си чаша бяло вино, пусна телевизора и се разположи на масата, готов да се наслади на вечерята си.

Телешката пържола бе леко жилава. Но пък сосът тази вечер беше особено вкусен. Род изяде всичко и отопи до капка соса. А когато започна ябълковия сладкиш, започна и болката: ужасно пулсиране в

тила и мъчително усещане — като че някой забиваше пирони в очите му. Почувства как сърцето му се разгуптява. По челото му изби пот, догади му се. Изведнъж му стана горещо. Изправи се, за да отиде до телефона и да извика помощ, но го връхлетя непоносима болка. Той политна назад, събори стола си и падна върху покрития с килим под.

Питър и Кейти вече си бяха легнали, ала мониторът им, производство на фирмата „Хобсън“, знаеше, че все още не са заспали, затова позволи на телефона да звъни.

В спалнята нямаше видеофон и Питър пипнешком затърси слушалката върху нощното шкафче в тъмното.

— Ало.

От мембраната долетя плач.

— О, Питър! Питър!

— Бани, ти ли си?

Кейти чу името на майка си и веднага се надигна и извика:

— Светни! — Домашният компютър запали двете лампи в спалнята.

— Питър... Род е мъртъв.

— О, Боже мой! — прошепна Питър.

— Какво има? — попита Кейти. — Какво се е случило?

— Какво се е случило? — повтори думите ѝ Питър.

— Върнах се от курса по френски и го намерих проснат на пода в трапезарията.

— Извика ли линейка? — попита Питър.

— Какво е станало? — ужасено възкликна Кейти.

— Да — изхлипа Бани. — Казаха, че идват веднага.

— И ние тръгваме — каза ѝ Питър. — Ще дойдем колкото се може по-бързо.

— Благодаря ти — изстена Бани.

— Чакай ни — каза Питър. — Тръгваме. — И затвори телефона.

— Какво е станало? — пак попита Кейти.

Питър я погледна. Очите ѝ бяха широко отворени. Божичко, как да ѝ каже?

— Майка ти — отговори той. Знаеше, че тя го знае, но му трябваше време, за да се овладее. — Баща ти... баща ти е мъртъв.

Кейти преbledня и заклати невярващо глава.
— Облечи се — каза меко Питър. — Трябва да тръгваме.

НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА В РЕЗЮМЕ

ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ИЗСЛЕДВАНЕ НА „ГАЛЪП“ ПОД НАСЛОВ „РЕЛИГИЯТА В АМЕРИКА“ ПОКАЗВА, ЧЕ ПОСЕЩЕНИЕТО В ЦЪРКВИТЕ ТАЗИ СЕДМИЦА СЕ Е УВЕЛИЧИЛО С 13.75% В СРАВНЕНИЕ С МИНАЛАТА.

БОЛНИЦАТА „КРИСТИЯН БЕРНАР“ В ГРАД МАНДИТАВИЛ, АЗАНИЯ, ДНЕС ОБЯВИ, ЧЕ ПРИЕМА ФОРМАЛНО ОТДЕЛЯНЕТО НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА ОТ ТЯЛОТО КАТО МОМЕНТ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СМЪРТТА.

ДИРЕКТОРЪТ НА СРЕДНО УЧИЛИЩЕ ДЖОН ЧОБЕЙНИЪН ЗАПОЧНА ПРОИЗВОДСТВОТО НА СВОЯ ПОСЛЕДЕН КОМПЮТЪРЕН ФИЛМ „ЛОВЕЦ НА ДУШИ“. ФИЛМЪТ РАЗКРИВА ИСТОРИЯТА НА ЛУД САНИТАР, РАБОТЕЩ В ГОЛЯМА БОЛНИЦА, КОЙТО ЗАЛАВЯ ДУШИТЕ НА ХОРАТА И ГИ ЗАДЪРЖА В МАГНИТНИ БУТИЛКИ, ЗА ДА ИЗМЪКНЕ ОТКУП ОТ РОДНИНИТЕ ИМ. „ТВОРБАТА МИ Е ПОСВЕТЕНА НА ЖИВОТА СЛЕД СМЪРТТА — ЗАЯВИ ЧОБЕЙНИЪН. — ПРАВЯ ФИЛМА ИЗЦЯЛО ПОСРЕДСТВОМ КОМПЮТЪРНИ РЕПРОДУКЦИИ НА МЪРТВИ АКТЬОРИ.“ В ГЛАВНИТЕ РОЛИ ЩЕ ВИДИТЕ БОРИС КАРЛОФ И ПИТЪР ЛОР.

КОМПАНИЯТА „ЖИВОТ БЕЗКРАЙ“ СЪС СЕДАЛИЩЕ В САН РАФАЕЛ, КАЛИФОРНИЯ ОБЯВИ ДНЕС, ЧЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИЯ МЕСЕЦ Е ДОСТИГНАТ РЕКОРД В ПРОДАЖБИТЕ НА ПАТЕНТОВАНИЯ НАНОТЕХНОЛОГИЧЕН ПРОЦЕС ЗА ПОСТИГАНЕ НА

БЕЗСМЪРТИЕ. ФИНАНСОВАТА ЕКСПЕРТКА ГУДРУН МЪНГИ ОТ ФИРМАТА „МЕРИЛ ЛИНЧ“ ПРЕДПОЛАГА, ЧЕ РЕКОРДНИТЕ ПРОДАЖБИ СА ПРЯКО СЛЕДСТВИЕ ОТ ОТКРИТИЕТО НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА. „НЯКОИ ХОРА — ЗАЯВИ ТЯ — ОПРЕДЕЛЕНО НЕ ЖЕЛАЯТ ДА СРЕЩНАТ СВОЯ СЪЗДАТЕЛ.“

НОВИНИ ОТ СЪДЕБНИТЕ ЗАЛИ: ГРАД ОШКОШ, ЩАТА УИСКОНСИН. ОБВИНЕНИЕТ В СЕРИЯ ИЗНАСИЛВАНИЯ ГОРДЪН ШПИЦ ДНЕС ВНЕСЕ В СЪДА МОЛБА ЗА ПОМИЛВАНЕ, В КОЯТО ЗАЯВЯВА, ЧЕ Е НЕВИНЕН ПОРАДИ ОСОБЕНА ВИД ЛУДОСТ, ЧИЯТО ЖЕРТВА БИЛ. ШПИЦ ТВЪРДИ, ЧЕ ОТ ДВАНАДЕСЕТГОДИШНА ВЪЗРАСТ СЕ ОТДЕЛЯЛ ОТ ТЯЛОТО СИ, И СМЯТА, ЧЕ ПРИ ВСИЧКИ СЛУЧАИ, КОГАТО Е ИЗВЪРШИЛ ИЗНАСИЛВАНЕ, ДУШАТА МУ Е НАПУСКАЛА ТЯЛОТО И СЛЕДОВАТЕЛНО ТОЙ НЕ Е ОТГОВОРЕН ЗА ИЗВЪРШЕНИТЕ В ТЕЗИ МОМЕНТИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ.

ГЛАВА 33

Декември 2011 година

Сандра Файлоу вкара в компютъра всички лични имена, на които се бе натъкнала по случая с убийството на Ханс Ларсен. Включи и улицата, на която бе живял, компанията, за която бе работил, града, където бе прекарал последната си отпуска, имената на съседни, роднини, приятели и колеги. Освен това внесе в паметта на компютъра и редица термини, свързани с осакатяването, което бе получил Ханс Ларсен.

Когато приключи, разполагаше със списък с над двеста думи. След това възложи на компютъра да търси статистическите данни за всичките случаи на убийства през изтеклата година в Торонто и неговите покрайнини. Искаше да провери дали в посочените доклади не се повтарят едни и същи термини. На компютъра му бяха необходими само няколко секунди да завърши търсенето. Нищо сериозно като резултат.

Сандра кимна. И сама би си спомнила, ако бе чувала нещо за подобен случай. В края на краищата не всеки ден полицията открива труп с отрязан пенис. Компютърът ѝ представи предложения за разширяване обхвата на търсенето: проучване на всички убийства в Онтарио, на всички убийства в Канада, на всички убийства в Северна Америка. Предложи ѝ цяла серия времеви интервали — от един месец до десет години.

Ако избере проучването с най-широк обхват — всичките убийства в Северна Америка през последните десет години, — щяха да ѝ бъдат необходими часове. Тя понечи да избере варианта „Всички убийства в Онтарио“, но в последния момент промени решението си и напечата в диалоговия модул: „всички смъртни случаи GRT > 20110601“, което означаваше „всички смъртни случаи, не само убийствата в региона Торонто и покрайнините, след месец юли тази година“.

След няколко секунди се появи следната информация:

ИМЕ: ЛАРСЕН, ХАНС
ДАТА НА СМЪРТТА: 14 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА
ПРИЧИНА ЗА СМЪРТТА: УБИЙСТВО
СВЪРЗАН С ДРУГА ЛИЧНОСТ, ОБЕКТ НА
ТЪРСЕНЕТО: ХОБСЪН, КАТЕРИН Р.
(КОЛЕЖКА НА УБИТИЯ)

ИМЕ: ЧЪРЧИЛ, РОДЕРИК Б.
ДАТА НА СМЪРТТА: 30 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА
ПРИЧИНА ЗА СМЪРТТА: ЕСТЕСТВЕНА СМЪРТ
СВЪРЗАН С ДРУГА ЛИЧНОСТ, ОБЕКТ НА
ТЪРСЕНЕТО: ХОБСЪН, КЕЙТИ
(ДЪЩЕРЯ НА ПОЧИНАЛИЯ)

Детектив Файлоу вдигна вежди. Катерин Хобсън — стройната, интелигентна брюнетка, която Тоби Бейли бе посочил като личност, поддържала интимна връзка с Ханс Ларсен. Баща ѝ беше починал само преди два дни.

Това вероятно не означаваше нищо. И все пак... Сандра се свърза с градската регистратура. В регистрите фигурираше само една Катерин Хобсън. В досието ѝ наистина беше записано — „моминско име: Чърчил“. И — мили Боже! Беше посочено, че тя живее с Питър Дж. Хобсън, биомедицински инженер. Човекът, който бе открил вълната на душата — Сандра го беше виждала по телевизията и беше чела за него във вестниците и списанията. Хобсънови сигурно бяха пълни с пари... достатъчно, за да наемат платен убиец.

Сандра отново се включи към базата данни на полицейските доклади и поиска пълни подробности около смъртта на Родерик Чърчил. Чърчил, гимназиален учител по физическо възпитание, беше умрял, докато вечерял. Смъртта бе установил доктор Уорън Чен и като причина беше отбелязал: „аневризъм (?)“ Този въпросителен знак наистина я заинтригува. Сандра включи видеофона си и набра номера на Уорън.

— Здравей, Сандра — каза той. — Какво има?

— Обаждам ти се във връзка със смъртта на Родерик Чърчил, умрял преди два дни.

— Плешивият учител по физическо? Да? Какво те интересува?

— Като причина за смъртта си отбелязал аневризъм.

— Аха.

— Но си написал и въпросителен знак. Аневризъм, въпросителен знак в скоби.

— О, да. — Чен сви рамене. — Ами, човек не може да е напълно сигурен. Когато Господ пожелае да прибере някого, понякога просто го изключва. Щрак! Аневризъм. И си заминаваш. Струва ми се, че се е случило тъкмо това. Чърчил е вземал и лекарства за сърце.

— Нещо необикновено?

Чен издаде кудкудякащ звук, който при него минаваше за смях.

— Не, Сандра. Няма нищо необикновено в това човек над шестдесет години да умре — особено учител по физическо възпитание. Те смятат, че са в отлична форма, но през по-голямата част от деня само наблюдават как останалите правят физически упражнения. Нагъвал е вечерята си от веригата за бързо хранене и е умрял. Това е.

— Направи ли аутопсия?

Чен отново изкудкудяка.

— Аутопсиите са скъпи, Сандра, знаеш го. Направих само няколко бързи теста на място, после подписах акта за смъртта. Когато пристигнах, там бяха вдовицата, дъщеря ѝ и зет ѝ. Беше към един и половина, два без петнайсет на обяд. — Той замълча за миг. — Защо проявяваш такъв интерес?

— Вероятно няма нищо — отговори Сандра. — Просто Род Чърчил е баща на една от колегите на убития в случая с кастрацията.

— А, да! — откликна Чен. Гласът му преливаше от наслада. — Интересен случай. Доктор Карачи беше съдебният лекар — възлагат ѝ всички странни случаи напоследък. Но, Сандра, не ти ли се струва, че връзката е прекалено слаба? Искам да кажа, че онази жена... как се казваше?

— Кейти Хобсън.

— Благодаря. Та искам да кажа, че просто има лош късмет.

— Сигурно си прав. Все пак имаш ли нещо напротив да дойда и да прегледам бележките ти по случая?

Чен отново изкудкудака.

— Разбира се, че нямам нищо против, Сандра. Винаги ми е приятно да те видя.

Питър ненавиждаше погребенията. Не защото не понасяше мъртвците — човек не можеше да прекарва толкова дълго в болниците, без да свикне с тях. Не. Просто не можеше да понася живите.

На първо място имаше много лицемери: онези, които от години не бяха виждали скъпия покойник и изпълзяваха изневиделица, когато вече беше прекалено късно да помогнат с каквото и да било.

На второ място се подреждаха оплаквачите — хората, които така очебийно изваждаха емоциите си на показ, че не мъртвецът, а те ставаха център на внимание. Дълбоко в сърцето си Питър съчувстваше на най-близките, на които им беше трудно да се примирят със загубата на човека, когото бяха обичали, но не понасяше далечните братовчеди или съседите, отдалечени на пет пресечки от дома на покойника, които отиваха с удоволствие на погребения и се правеха на неутешими.

От своя страна, както навсякъде другаде, Питър се опитваше да прояви стоицизъм — да запази хладнокръвието на британските си предшественици.

Род Чърчил, като тщеславен човек, приживе бе пожелал погребална церемония с отворен ковчег. Питър не одобряваше подобно нещо. Когато беше на седем години, отиде на погребението на дядо си — бащата на майка му. Дядо му беше известен с големия си нос. Питър помнеше как бе влязъл в параклиса и как бе зърнал отворения ковчег в дъното. Единственото, което се виждаше, беше носът на дядо му, щръкнал над ръба на ковчега. И до ден-днешен, когато мислеше за дядо си, първото нещо, което се появяваше в съзнанието му, беше този огромен нос — самотен връх, издигащ се във въздуха.

Питър се огледа. Параклисът бе с тъмна дървена ламперия. Въпреки молбата вместо да донесят цветя за покойника да се направят дарения на фондацията „Борба срещу сърдечносъдовите заболявания“, имаше много букети плюс огромен венец във формата на подкова, изпратен от колегите на Род от гимназията — сигурно от учителите по физическо, само те бяха достатъчно малоумни, за да не знаят, че

такива венци означават „късмет“ — доста неподходящо пожелание за мъртвец.

Бани се държеше храбро. Сестрата на Кейти, Мариса, плачеше, но като че също се справяше добре. Питър не знаеше какво да мисли за реакцията на Кейти. Лицето ѝ беше безизразно. Кейти, която плачеше, когато гледаше тъжни филми и четеше тъжни книги, не можеше да отрони дори сълза за мъртвия си баща.

Нямаше кой знае колко улики, които можеше да проследи. Два смъртни случая. Единият — очевидно убийство; вторият — на границата на престъплението.

Общото между тях беше лицето Кейти Хобсън.

Кейти Хобсън, която бе спала с убития Ханс Ларсен.

Кейти Хобсън, дъщерята на Род Чърчил.

Вярно, че Ларсен бе имал интимни връзки с много жени. Вярно, че Чърчил беше над шестдесет.

Но все пак...

След като приключи работата си за деня, Сандра тръгна с автомобила си към къщата на семейство Чърчил на авеню „Белвю“, южно от „Стийлс“. Между полицейския участък на булевард „Дейвидсън“ №32 и дома на покойния имаше само пет километра — не чак толкова голяма загуба на време, ако се окажеше, че е тръгнала за зелен хайвер. Паркира автомобила и отиде до входната врата. Семейство Чърчил имаше скенерна система „ФАЙЛ“ — електронно оборудване, което отваряше входната врата след разпознаване на пръстовите отпечатъците на собствениците. Правоъгълникът, където човек трябваше да постави ръката си, за да бъдат разпознати отпечатъците му, беше под звънеца. Сандра го натисна. След минута ѝ отвори жена с посивяла коса.

— Да?

— Добър ден — каза Сандра. — Вие ли сте Бани Чърчил?

— Да.

— Аз съм Александрия Файлоу от полицейския участък „Метрополитън“. Мога ли да ви задам няколко въпроса?

— Какви въпроси?

— Във връзка със... смъртта на вашия съпруг.

— Да, разбира се. Влезте.

— Благодаря... но първо искам да ви попитам нещо. Чии пръстови отпечатащи приема системата ви? — Сандра посочи правоъгълника синьо стъкло.

— Моите и тези на съпруга ми — отговори Бани.

— А на някой друг?

— На дъщерите ми и на зет ми.

— Кейти Хобсън и... — Сандра помисли за миг, — Питър Хобсън, нали така?

— Да. И на другата ми дъщеря, Мариса.

Влязоха в къщата.

— Извинете, че ви безпокоя — подхвана Сандра и се усмихна съчувстващо. — Зная, че ви е много тежко, но има няколко въпроса, с които бих желала да приключа.

— Всичко вече приключи — въздъхна Бани.

— Почти — продължи Сандра. — Съдебният лекар не е сто процента сигурен относно причината на смъртта. Отбелязал е, че вероятно кончината на съпруга ви се дължи на аневризъм.

— И на мене ми казаха така — Бани поклати глава. — Колко несправедливо!

— Съпругът ви имаше ли някакви проблеми със здравето?

— Род ли? О, нищо сериозно. Лека форма на артрит в едната ръка. Понякога слаба болка в левия крак. Преди три години преживя лека сърдечна криза. Оттогава вземаше лекарства за сърце.

Това вероятно беше маловажно. И все пак...

— Пазите ли лекарствата му?

— Ами... сигурно са в аптечната.

— Бихте ли ми ги показали? — попита Сандра.

Отидоха до банята на втория етаж и Бани отвори аптечната. В нея имаше тилебол, кутийка конци за почистване на зъби, листерин, няколко малки опаковки шампоан, каквито има по хотелите, и две шишета с лекарства, получени по рецепта от аптечната верига „Шопърс Драг Март“.

— Кои са лекарствата за сърце? — попита Сандра.

— Двете — отговори Бани. — Пиеше едното след сърдечната криза, а другото започна да приема отпреди няколко седмици.

Сандра взе шишетата. Имаше етикети, напечатани на компютър. Според информацията върху етикета едното шише съдържаше „Кардизон — В“ и ако се съдеше по наименованието му, определено беше лекарство за сърце. Надписът върху етикета на второто гласеше: „Нардил“. И двете бяха предписани от доктор Х. Милър. Върху шишето с нардил имаше флуоресцентен оранжев етикет, върху който беше написано „Внимание! Строги ограничения в хранителната диета.“

— Какво означава този надпис?

— О, списък храни, които Род не биваше да яде. Винаги проявявахме особено внимание по този повод.

— Но според съдебния лекар вечерта, когато е умрял, той е ял храна, поръчана от верига за бързо хранене.

— Точно така — потвърди Бани. — Така правеше всяка сряда. Но винаги си поръчваше едно и също и храната никога не му е причинявала проблеми.

— Имате ли някаква представа какво е поръчал?

— Мисля, че телешка пържола.

— Пазите ли опаковката на поръчаната храна?

— Изхвърлих я — отвърна Бани. — Сигурно още е в коша за боклук. Още не са минали да съберат отпадъците.

— Имате ли нещо напротив да погледна и... бих ли могла да задържа тези лекарства?

— Да, разбира се.

Сандра пхна шишенцата в джоба на самото си, след това тръгна след домакията и претърси полиетиленовата торба за отпадъци, поставена в плетена кошница. Намери малък фиш, върху който бяха отпечатани гозбите, поръчани от Род от компанията „Храна-Храна“.

— Мога ли да задържа и това? — попита Сандра.

Бани Чърчил кимна.

Сандра се изправи, прибра фиша в джоба си и каза:

— Извинете, че ви обезпокоих.

— Какво всъщност подозирате, детектив Файлоу? — попита Бани.

— Нищо, абсолютно нищо, госпожо Чърчил. Просто трябва да уточня някои въпроси, нали ви казах.

ГЛАВА 34

Питър отлетя до Отава за среща в Комитета по здравеопазване и социална политика, но ангажиментът му приключи скоро. Конферентно включване в обсъждането би свършило същата работа, но здравният министър — уважавана от обществото дама — обичаше от време на време да упражнява властта си, призовавайки различни хора в столицата.

Проектът, свързан с вълната на душата, разбира се, не беше единственият, върху който работеше компанията „Хобсън Мониторинг“. Срещата беше по повод на все още секретния проект „Индиго“ — план за производството на датчик, който да е в състояние категорично да разграничи активните пушачи от хората, принудени да приемат пасивно цигарения дим. Целта беше пушачите да бъдат лишени от определени привилегии от местните здравни центрове, когато сключват здравните си застраховки за болести, причинявани или обостряни от тютюнопушенето.

Както и да е, срещата приключи бързо и се оказа, че Питър неочаквано разполага с един свободен ден, който щеше да прекара в Отава.

Отава — седалището на правителството, бе пълна с безлични бюрократи. Тук се произвеждаха единствено документи и закони. И все пак градът трябваше да бъде витрина за посещаващите го лидери на развитите страни — не всичко можеше да бъде съсредоточено в Торонто. В Отава имаше много прекрасни музеи и галерии, няколко интересни магазина, там бе и каналът „Ридо“, който през зимата замръзваше и хората можеха да ходят на работа, пързаляйки се с кънки, интересна бе и смяната на караула пред парламента. Но Питър беше виждал тези неща достатъчно пъти.

Той попита жената на рецепцията дали има телефон, който би могъл да използва, и тя го упъти към един от свободните офиси. С ограниченията, наложени от правителството вече трето десетилетие върху разширяването на правителствения апарат, такива свободни

помещения имаше в изобилие. Телефонът беше стар модел и осъществяваше единствено аудио връзка. „Е — помисли си Питър, — щом използват доларите на данъкоплатците, за да инсталират телефони в неизползвани офиси, в крайна сметка е добре, че въвеждат такива ограничения.“ Както повечето канадски бизнесмени, той знаеше наизуст номера на самолетната компания „Еър Канада“. Тъкмо щеше да го набере, за да провери дали не може да промени полета си, когато изведнъж разбра, че вместо него набира 411.

Отговори му женски глас на английски:

— Моля, телефонният указател на кой град ви интересува, господине? — После същата фраза беше повторена на френски.

— Отава — отговори Питър. Видеофоните осигуряваха директен достъп до телефонните указатели чрез натискане на няколко клавиша; за онези, които не притежаваха подобна апаратура, беше предвиден безплатен достъп до телефонните указатели.

— Какво ви интересува?

— Бихте ли ми дали номера на Ребека Кийтън?

— Никакъв номер не е посочен под това име, господине — отвърна жената след малко.

Е, добре. Просто си бе помислил, че...

— Благодаря... Момент! — Макар че сега не беше омъжена, преди години тя имаше за кратко някакъв съпруг. Как беше името на този нещастник? Ханикат? Не. — Кънингам — каза Питър. — Потърсете под името Ребека Кънингам.

— Имам Р. Л. Кънингам на улица „Слейтър“.

Ребека Луиз.

— Да, вероятно това е лицето, което ме интересува.

Отегченият човешки глас бе заменен от жизнерадостен компютър, който прочете телефонния номер и после добави:

— Сега натиснете клавиша, върху който е изобразена звезда, за да наберете същия номер.

Питър натисна клавиша със звездичката. Чу цяла серия объркани тонове, после звън на телефон. Веднъж. Два пъти. Три пъти. Четири. Е, добре...

— Ало?

— Беки ли е?

— Да. Кой се обажда?

— Питър Хобсън. Помниш ли ме...

— Пийти! Колко се радвам да те чуя! В Отава ли си?

— Да. Тази сутрин имах среща в Комитета по здравеопазване и социална политика. Тя приключи рано, а полетът ми е чак в седем вечерта. Дори не знаех дали ще си бъдеш у дома, но реших да ти се обадя.

— На работа съм от неделя до четвъртък. Днес имам свободен ден.

— Аха.

— Прочутият Питър Хобсън! — възкликна тя. — Видях те на страниците на „Нешънъл“.

Питър се засмя.

— Същият съм си — каза той. — Хубаво е, че чувам гласа ти, Веки.

— И аз твоя.

Питър почувства, че гърлото му пресъхна.

— Свободна ли си... свободна ли си да обядваме заедно?

— О, с удоволствие. Трябва да мина през банката — всъщност тъкмо тръгнах, но можем да се срещнем в единадесет и половина. Рано ли ти е?

Въобще не му беше рано.

— Прекрасно е. Къде ще се срещнем?

— Знаеш ли ресторанта на Карло в универсалния магазин на улица „Спаркс“?

— Ще го намеря.

— Значи ще те чакам там е единадесет и половина.

— Прекрасно — отговори Питър. — С нетърпение очаквам да те видя.

Гласът на Веки беше изпълнен с топлина.

— И аз.

Питър затвори телефона, отиде до рецепцията и попита служителката дали знае къде е ресторантът на Карло.

— О, да — отвърна тя и се усмихна палаво. — Вечер го посещават много дами без придружител.

— Аз ще обядвам там — подчерта Питър. Испитваше необходимост да обясни всичко.

— А, добре. На обяд е много по-спокойно. Предлагат чудесни тортелини.

— Можете ли да ме упътите как да стигна дотам?

— Разбира се. С кола ли сте?

— Мога да повървя пеш, ако не е прекалено далеч.

— Ще ви отнеме около половин час.

— Идеално — отбеляза Питър.

Стигна до ресторанта само за двадесет минути — обичаше да ходи бързо. Трябваше обаче да убие близо половин час. Намери автомат за вестници, пусна три монети и изчака двадесет секунди — времето, необходимо да получи брой на „Отава Ситизън“. После се върна в ресторанта на Карло. Вътре нямаше жив човек.

Поиска маса за двама, получи я, седна и си поръча кафе без захар. Огледа се, опитвайки се да си представи дансинга, претъпкан с потни тела вечер. Зачуди се дали жената от рецепцията не си е направила шега. И все пак имаше едно познато лице — красавицата, рекламираща бирата „Молсън“ в „Смирения епископ“. Питър разгъна вестника, опитвайки се да потисне нервността си.

Хедър Милър беше лекарка, кабинетът ѝ беше на първия етаж в къщата ѝ. Беше четиридесет и пет годишна, ниска, пълна, с късо подстригана кестенява коса. Бюрото ѝ беше направено от дебело стъкло, поставено върху два мраморни блока.

— Както казах по телефона, детектив Файлоу — почна доктор Милър, след като настани Сандра в едно кожено кресло срещу бюрото — не мога да ви разкажа много неща, поради ограниченията с оглед запазване на тайната, установена между лекаря и пациента.

Сандра кимна. Това беше обичайният подход, за проучване на почвата.

— Разбирам, доктор Милър. Пациентът, за когото бих желала да поговорим, е Род Чърчил.

Милър чакаше.

— Не зная дали вече сте научили, но господин Чърчил умря миналата седмица.

Лекарката я погледна изненадано.

— Не знаех.

— Съжалявам, че ви донесох лоша новина — каза Сандра. — Намерили го мъртъв в трапезарията. Съдебният лекар смята, че смъртта вероятно е била причинена от аневризъм. Посетих дома на господин Чърчил и разбрах, че сте го лекували с нардил, което според етикета означава, че трябва много внимателно да следи с какво се храни. И въпреки това преди да умре той е ял храна, получена от веригата магазини за доставка на специалитети по домовете.

— По дяволите! — Доктор Милър разпери ръце. — Казвах му да внимава какво яде заради фенелзина.

— Моля?

— „Нардил“ е синоним на лекарството фенелзин, детектив Файлоу. Антидепресант.

Сандра вдигна вежди. Бани Чърчил мислеше, че и двете лекарства на нейния съпруг бяха за лечение на сърцето.

— Нардилът е антидепресивен медикамент?

— Да — отговори Милър. — Но също така е и инхибитор на моноамина.

— Което означава?

— Ами в крайна сметка значението на тази фраза може да се сведе до следното: когато приемате фенелзин, трябва да избягвате храни с високо съдържание на тирамин. В противен случай кръвното ви налягане ще скочи до небесата — ще изпаднете в хипертонична криза. Разбирате ли, когато приемате фенелзин, се извършва натрупване на тирамин, а той не подлежи на метаболитна обмяна. Това причинява вароконстрикция — тоест има пресорен ефект.

— Което на прост език означава? — отново попита Сандра. Обожаваше да разговаря с лекари.

— Ами това е нещо, което може да убие дори съвсем здрав млад човек. За Род, който в миналото имаше проблеми със сърдечносъдовата си система, подобен ефект би бил смъртоносен — причинявайки масивен удар, сърдечна криза, невралгична криза или както е предположил вашият съдебен лекар, смъртта е причинена от аневризъм. Предполагам, че Род Чърчил е ял нещо, каквото не трябва. Но аз го предупреждавах за това.

Сандра наклони глава. Грешка от страна на лекуващия лекар винаги беше възможна.

— Наистина ли го предупреждавахте?

— Да, разбира се. — Милър присви клепачи. — Аз не допускам глупави грешки, детектив Файлоу. Всъщност... — Тя натисна едно копче от системата за връзка на бюрото си. — Дейвид, донесете медицинския картон на господин Чърчил, моля. — После погледна Сандра. — Винаги, когато определено лекарство е свързано с някакъв значителен риск, застрахователната компания, за която работя, ме принуждава да осигуря подписа на пациента върху листа, разясняващ как се приема лекарството и какъв ефект има то. Листовете за употребата на всяко лекарство винаги пристигат в два екземпляра. Пациентът ги подписва, аз задържам копието, а пациентът взема оригинала. Предупрежденията са написани съвсем ясно и разбираемо. И така — а, ето... — Вратата на кабинета се отвори, влезе млад мъж, подаде една папка на доктор Милър и излезе. Лекарката отвори папката, извади един жълт лист и го подаде на Сандра.

Сандра го погледна, после ѝ го върна.

— Защо използвате фенелзин, щом като приемането му е свързано с толкова много рискове?

— Напоследък използваме предимно обратими инхибитори тип MAO^[1], но те не въздействаха на Род. Фенелзинът в миналото представляваше златната среда в спектъра на този род медикаменти. Направих проверка и открих, че един от роднините на Род Чърчил е бил лекуван с успех от същия вид депресия, така че ми се стори оправдано да опитам.

— Какви точно са рисковете? Да предположим, че е ял храна, каквато не е трябвало да консумира. Какво щеше да му се случи?

— Като начало щеше да получи оксипитална главоболие и ретроорбитална болка. — Лекарката вдигна ръка. — Извинете ме — болка в тила и зад очните ябълки. Освен това сърцебиене, зачервяване на кожата, гадене, изпотяване. След това, ако незабавно не започнат да го лекуват, вътрешномозъчен кръвоизлив, удар, аневризъм или каквото и да е друго, което ще го довърши.

— Не особено приятен начин човек да си отиде от света — отбеляза Сандра.

— Права сте — отвърна Милър и тъжно поклати глава. — Ако го бяха закарали в болница, пет милиграма фентоламин щяха да спасят живота му. Но ако е бил сам, лесно е загубил контрол.

— Откога Чърчил бе ваш пациент?

Милър се намръщи.

— От около година. Вижте, Род беше над шестдесетте. Както често се случва, лекарят, при който е ходил първоначално, е по-стар от него и умря миналата година. Род трябваше да потърси нов лекар, за да поднови рецептата си за кардизон.

— Но вие казахте, че го лекувате от депресия. Нима е идвал специално за да го лекувате от това?

— Не, но аз открих признаците на заболяването. Каза, че години наред страда от безсъние, и когато поговорихме по-обстойно по този въпрос, ми стана ясно, че е депресиран.

— За какво е бил така тъжен?

— Клиническата депресия означава много повече от това човек да изпитва тъга, детектив Файлоу. Тя е заболяване. Пациентът е физически и психологически неспособен да се съсредоточава и изпитва потиснатост и безпомощност.

— И вие лекувахте неговата депресия с медикаменти?

Доктор Милър въздъхна, доловила критичните нотки, промъкнали се в гласа на Сандра.

— Ние не изхвърляме тези хора, детектив Файлоу. Просто се опитваме да направим химическите процеси в организма им такива, каквито трябва да бъдат. Когато лечението е успешно, пациентът го описва по следния начин: като че някаква завеса е махната от прозореца и за пръв път от години в стаята нахлува светлина. — Милър замълча, сякаш обмисляше дали въобще да продължи. — Всъщност повярвах прекалено много на думите на Род. Вероятно е страдал от депресия десетилетия наред — възможно е заболяването да е започнало още в пубертета. Предишният му лекар просто не е разпознал признаците на болестта. Много възрастни хора се боят да лекуват депресията си, но не и Род. Той поиска помощ.

— А защо се боят? — попита Сандра, изпълнена с неподправено любопитство.

Доктор Милър разпери ръце.

— Ами, вижте... Да предположим, че ви кажа следното: през по-голямата част от живота ви вашата способност да действате и да се развивате нормално е била сериозно увредена. Естествено, млад човек като вас вероятно ще поиска да се излекува — в крайна сметка предстоят ви десетилетия живот. Но по-старите хора много често

отказват да повярват, че са страдали и страдат от клинична депресия. Съжалението, което изпитват, е прекалено голямо — осмислянето, че животът им, който почти свършва, е могъл да бъде далеч по-хубав и по-щастлив. Те предпочитат да изключат подобна възможност.

— Но не и Чърчил?

— Не, не и той. В края на краищата той беше учител по физическо възпитание. Прие идеята и беше готов да се подложи на лечение. И двамата бяхме разстроени, когато не му подействаха обратимите инхибитори, но той имаше готовност да опита лечение с фенелзин. Знаеше колко е важно да избягва несъвместимите с медикамента храни.

— Които са?

— Например сирена. Те са пълни с тирамин като продукт от разпадането на аминокиселината тирозин. Не можеше да яде пушени и консервирани меса, риба и хайвер.

— Сигурно би забелязал, ако му предложат да яде такива неща, нали?

— Ммм... да. Но тирамин се съдържа също така и в екстракта на маята, в бирената мая, както и в екстрактите на хидролизирани протеини, използвани за приготвяне на супи и различни видове сосове.

— Сосове ли?

— Да. Род трябваше да ги избягва.

Сандра бръкна в джоба си, извади малкия зацапан фиш — разписката от веригата „Храна-Храна“, удостоверяваща какво си е поръчал Род Чърчил за вечеря, и го подаде на доктор Милър.

— Ето какво е ял вечерта преди да умре.

Милър прочете фиша, после поклати глава.

— Не — каза тя. — Последния път, когато идва при мене, разговаряхме за ястията от „Храна-Храна“. Род ми каза, че винаги си поръчва от нискокалорийния сос, който предлага компанията. Подчерта, че бил проверил — в него не се съдържа нищо, което трябва да избягва.

— Може би е забравил да посочи, че иска тъкмо от нискокалорийния сос — предположи Сандра.

Милър ѝ върна фиша.

— Съмнявам се, детектив Файлоу. Род Чърчил беше изключително педантичен човек.

Беки Кънингам пристигна в ресторанта на Карло десет минути по-рано от уговореното време. Питър се изправи. Не знаеше какъв поздрав да очаква: усмивка, прегръдка, целувка? Оказа се, че получи и трите, като целувката бе дълга.

Пулсът му се ускори. Беки миришеше страхотно.

— Пийти, изглеждаш прекрасно — каза Ребека и седна на стола срещу него.

Всъщност Беки Кънингам не беше от типа жени, които човек би нарекъл красиви. Приятна на вид, да, но не и красива. Имаше дълга до раменете тъмнокестенява коса, малко по-къса, отколкото бе на мода. Теглото ѝ беше с десетина килограма над онова, което модните списания биха нарекли „идеално“, и с пет надвишаваше представите за съвършенство на някой по-малко строг арбитър. Лицето ѝ беше широко, с архипелази от лунички по двете бузи. Зелените ѝ очи наистина блещукаха, когато приказваше. Този ефект беше подсилен от мрежата бръчици, които се бяха появили, откакто Питър не я беше виждал.

„Направо чудесна“ — помисли си Питър.

Поръчаха си обяд. Питър се вслуша в съвета на служителката от рецепцията и предпочете тортелини. Разговаряха за най-различни неща и смехът като че беше повече от думите. Питър не се бе чувствал така добре от месеци.

Питър плати сметката — остави бакшиш двадесет и пет процента от стойността на цялата поръчка, — после помогна на Беки да си облече палтото, нещо, което не беше правил за Кейти от години.

— Какво ще правиш, докато излети самолетът ти? — попита Беки.

— Не зная. Ще се разхождам, ще разглеждам града...

Беки се вгледа в очите му. Това беше естественият момент на раздялата. Двама стари приятели се бяха срещнали на обяд, припомнили си бяха старото време, общите познати. Ала сега бе дошло време да се разделят, да продължат собствения си живот.

— Следобед нямам никакви важни задачи — каза Беки, все още вперила поглед в очите му. — Имаш ли нещо напротив да дойда с тебе?

За миг Питър отклони погледа си от нейния. Не можеше да си представи, че иска нещо по-силно от това на целия свят.

— Това би било... — след кратка пауза реши да не си налага ограничения, — би било идеално.

Очите на Беки пламнаха. Тръгна редом с него и го хвана под ръка.

— Къде би желал да отидем? — попита тя.

— Това е твоят град — отвърна ѝ Питър с усмивка.

— Да, моят е — потвърди Беки.

Правиха какви ли не неща, които обикновено не интересуваха Питър. Гледаха смяната на караула, посетиха някои малки бутици, такива, в каквито Питър никога не влизаше, когато беше в Торонто; накрая се разходиха по алеята на динозаврите в Канадския природонаучен музей, учудвайки се на огромните скелети.

„Ето какво било човек да е жив — помисли си Питър. — Точно като преди.“

Природонаучният музей бе сред обширно залесено пространство. Когато излязоха от сградата, вече беше пет часът следобед и притъмняваше. Духаше хладен ветрец. Небето беше безоблачно. Разхождаха се из парка, докато накрая стигнаха до някакви пейки под група голи кленове.

— Страшно съм изморен — каза Питър. — Сутринта станах в пет и половина.

Беки седна в единия край на пейката и каза:

— Легни. Цял следобед не сме спирали.

Първата мисъл на Питър беше да се противопостави, но после реши — защо да не го направи, по дяволите? И тъкмо да се излегне, Беки заговори:

— Сложи си главата в скута ми.

Той я послуша. Тя беше прекрасно мека, топла, човечна. Той вдигна поглед към нея, а тя отпусна ръка върху гърдите му.

Беше невероятно успокояващо. Питър си помисли, че може да остане така с часове. Дори не забелязваше студа.

Беки му се усмихна: неподправена усмивка, усмивка, която го приемаше, красива усмивка.

За пръв път от обяд Питър си помисли за Кейти и Ханс и в какво се бе превърнал животът му в Торонто.

Осъзна също така, че най-сетне е намерил истинско човешко същество — не някакъв си генериран от компютър двойник, — с което можеше да поговори за това. Някой, който нямаше да го помисли за малоценно същество заради това, че жена му беше изневерила, някой, който нямаше да реши, че е смешен, нито щеше да му се подиграва. Някой, който го приемаше, които просто щеше да го изслуша и да го разбере.

И в същия момент Питър осъзна, че не е нужно да разговаря за това с никого. Вече можеше да се справи с проблемите си. Всички въпроси вече имаха отговор.

Беше се запознал с Беки в първи курс в Торонто, преди Кейти да се появи на сцената. Между тях съществуваше неловко привличане. И двамата бяха неопитни и поне той, по това време, беше девствен. Но сега, след двадесет години, беше съвсем различно. Беки се беше омъжила и развела; Питър беше женен. Знаеха какво представлява сексът, как се прави, кога става чудото, кога се получава върховната наслада. Питър осъзна, че лесно може да се обади на Кейти, да ѝ каже, че срещата е продължила прекалено дълго и че затова ще пренощува в Отава и ще се прибере чак утре. А после той и Беки щяха да отидат в апартамента ѝ.

Можеше, но нямаше да го направи. Сега имаше отговор на въпроса, който не си беше задавал: ето, сега имаше същата възможност както Кейти, но нямаше да изневери, нямаше да я предаде, нямаше да ѝ върне.

Питър се усмихна на Беки. Чувстваше, че раните вътре в него започват да заздравяват.

— Ти си прекрасен човек — каза ѝ той. — Някой мъж ще бъде много, много щастлив с теб.

Тя се усмихна.

Питър въздъхна и с въздишката болката излезе, изтече от него.

— Трябва да тръгвам към летището — каза той.

Беки кимна и отново се усмихна, може би... може би съвсем малко разочарована.

Питър беше готов да се прибере у дома.

---

[1] Ензим, който деаминира амините, тоест разрушава излишното количество от много биологически активни моноамини

като серотонин, епинефрин или хистамин. — Бел.пр. [↑](#)

ГЛАВА 25

Сандра се спусна към района Кебиджтаун и паркира пред първия магазин от веригата „Храна-Храна“, на пресечката на булевардите „Парламент“ и „Уелзли“. Според телефонния указател централизираната система за обработка на поръчките се намираше на втория етаж, над магазина. Сандра се изкачи по стръмното стълбище и без да чука, влезе. Вътре имаше двадесетина души с телефонни слушалки на главите; седяха пред компютърни дисплеи. Всички изглаждаха заети в приемане на поръчки.

Жена на средна възраст със стоманеноруса коса се приближи към Сандра.

— С какво мога да ви помогна?

Сандра ѝ показа полицейската си значка и се представи.

— А вие коя сте?

— Аз съм Даниел Нейдъс — отговори русата жена. — Ръководителката на този сектор.

Сандра се огледа очарована. Самата тя бе правила многократно поръчки в „Храна-Храна“ след развода си, ала никога не си бе представяла какво става в другия край на телефонната линия — по видеофоните човек можеше да види единствено реклами за специалитетите, предлагани от „Храна-Храна“. Накрая каза:

— Бих искала да видя статистическите записи, съдържащи поръчките на един от вашите клиенти.

— Знаете ли телефонния номер?

Сандра започна в речитатив:

— Девет — шест — седем...

Нейдъс се усмихна.

— Не нашия телефонен номер, номера на клиента.

Сандра ѝ подаде лист, върху който бяха написани необходимите няколко цифри. Нейдъс се приближи до един компютърен терминал и потупа един млад мъж по рамото. Той кимна, приключи с поръчката,

която обработваше, и освободи мястото пред дисплея. Ръководителката седна и напечата телефонния номер.

— Ето го — каза тя и се наведе настрани, така че Сандра да вижда екрана.

Род Чърчил беше правил една и съща поръчка шест поредни седмици в сряда, с изключение...

— Винаги е поръчвал нискокалориен сос, с изключение на последния път — отбеляза Сандра. — Тогава е взел обикновен.

Ръководителката на сектора се наведе напред.

— Да, така е. — Тя се засмя. — Е, нискокалорийните ни сосове са доста безвкусни, ако питате мен. В случая дори не става дума за истински сос — приготвя се от зеленчуков желатин. Може би просто е решил да опита обикновения.

— А може ли някой от вашите хора, които вземат поръчките, да е направил грешка?

Ръководителката поклати глава.

— Изключено. Винаги изхождаме от предположението, че клиентът желае същото, каквото е поръчал последния път — при девет от десет случая става тъкмо така. Нашият човек, ПОКП, не би направил промяна в поръчката, ако тя не е специално пожелана.

— Какво е това ПОКП?

— Представител на обслужващия клиента персонал.

„Божичко!“ — помисли си Сандра.

— Ако в поръчката не е посочена специална промяна — продължи Нейдъс, — ПОКП просто щеше да натисне F2 — това е клавишът, който означава „повторете поръчката“.

— Можете ли да ми кажете кой е приел и обработил последната поръчка на Род Чърчил?

— Разбира се. — Тя посочи един участък на екрана. — Приел го е ПОКП №054. Ани Делано.

— Тя тук ли е?

Ръководителката на сектора огледа помещението.

— Ето я там — онова момиче с опашката.

— Бих желала да разговарям с нея — каза Сандра.

— Не мога да разбера какво по-различно от мен ще ви каже тя — отбеляза ръководителката.

— По-различното е — отвърна хладно Сандра, — че човекът, който е поръчал тези специалитети, е умрял от реакция, предизвикана от храната, която е консумирал.

Ръководителката на сектора скри устата си длан.

— Боже мой! Аз... трябва да извикам шефа.

— Няма да е нужно — прекъсна я Сандра. — Просто искам да поговоря с момичето.

— Разбира се. Разбира се. — Ръководителката я поведе към Ани Делано. Тя изглеждаше около седемнадесетгодишна. Очевидно току-що бе получила поръчка с повторение на избора от миналия път и постъпи точно както беше описала ръководителката — натисна клавиша F2.

— Ани — почна Нейдъс, — тази госпожа е офицер от полицията. Искане да ти зададе няколко въпроса.

Ани вдигна глава и погледна Сандра озадачено.

— Госпожице Делано — каза Сара, — миналата сряда вечерта сте обработили поръчка, подадена от Род Чърчил. Той е искал телешка пържола за вечеря.

— Щом казвате, сигурно е така — отвърна Ани.

Сандра се обърна към ръководителката на сектора.

— Извикайте поръчката на екрана.

Русокосата се наведе и напечата телефонния номер на Род Чърчил.

Ани погледна екрана. Лицето ѝ беше безизразно.

— Променили сте редовната му поръчка — отбеляза Сандра. — Той винаги е вземал нискокалориен сос, но последния път сте му дали обикновен.

— Бих направила това само ако той изрично го е поискал — отвърна Ани.

— Спомняте ли си дали ви е помолил да направите промяна в поръчката?

Ани погледна екрана.

— Съжалявам, госпожо. Не си спомням абсолютно нищо за тази поръчка. Приемам над двеста поръчки дневно, а това е било преди цяла седмица. Но честно ви казвам — не бих направила никаква промяна, ако той не е пожелал това.

Александрия Файлоу се върна в рекламната агенция „Дууоп“ и избра един от малкото самостоятелни офиси, където можеше да разговаря допълнително с колегите на Ханс Ларсен.

Макар че интересът ѝ беше насочен преди всичко към Кейти Хобсън, тя разпита двама други служители, за да не предизвика съмненията на Кейти.

След като Кейти седна, Сандра ѝ се усмихна съчувствено.

— Току-що чух за баща ви — каза тя. — Много съжалявам. Аз загубих собствения си баща преди година и зная колко мъчително е това.

Кейти ѝ отвърна с кратко, учтиво кимване.

— Въпреки това любопитството ми беше възбудено от факта — продължи Сандра, — че Ханс Ларсен и баща ви умират много скоро един след друг.

Кейти въздъхна.

— Нещастieto никога не идва само.

— Значи смятате, че е просто съвпадение?

Кейти я погледна стреснато.

— Разбира се, че е съвпадение. Искам да кажа... отношенията ми с Ханс бяха само колегиални, а баща ми почина от естествена смърт.

Сандра я погледна втренчено.

— Що се отнася до Ханс, и вие, и аз знаем, че не казвате истината. Имали сте връзка с този човек. — Огромните сини очи на Кейти блеснаха предизвикателно. Сандра вдигна ръка. — Не се тревожете, госпожо Хобсън. Как устройвате живота си е лично ваша работа... тъй да се каже. Не възнамерявам да разкрия вашата изневяра пред съпруга ви — нито пред вдовицата на Ханс. Така ще бъде, ако предположим, че нямате нищо общо с убийството.

— Вижте — кимна Кейти, — първо, онова, което се случи между мен и Ханс, беше много отдавна. Второ, съпругът ми вече знае. Аз му разказах всичко.

— Наистина ли? — изненада се Сандра.

— Да. — Кейти, изглежда, осъзна, че може би е направила грешка, и продължи: — Разбирате ли — нямам какво да крия и нямам причина да запушвам устата на Ханс.

— А какво ще кажете за баща си?

Кейти съвсем изгуби търпение.

— Повтарям ви още веднъж: той умря от естествена смърт!

— Съжалявам, че именно аз трябва да ви го съобщя — заяви Сандра, — но се боя, че това не е вярно.

— По дяволите, детектив Файлоу! Достатъчно е трудно да понесеш загубата на един от родителите си и без вашите противни игри.

— Повярвайте ми, госпожо Хобсън, никога не бих казала подобно нещо, ако не бях убедена, че е истина. Факт е, че поръчката за вечеря, която е дал баща ви, е била подправена.

— Поръчка за вечеря? За какво приказвате?

— Баща ви е приемал лекарство, което изисква строги ограничения относно хранителния му режим. Всяка сряда, когато майка ви излизала вечер на курс, той си поръчвал вечеря — винаги едно и също нещо, което не му причинявало проблеми. Но в деня на смъртта му поръчката му е била фалшифицирана. Той е получил нещо, което е предизвикало остра реакция, вследствие на която кръвното му налягане достигнало неимоверно високи стойности.

Кейти я гледеше изумено.

— Какво говорите, детектив Файлоу? Смърт, причинена от специалитет на веригата за бързо хранене?

— Бих приела, че е нещастен случай — продължи Сандра. — Но направих няколко проверки. Оказва се, че някой е проникнал в националната база данни МЕДБАЗА няколко дни преди баща ви да загине. И е открил, че баща ви се лекува с фенелзин.

— Фенелзин ли? — повтори Кейти. — Та това е антидепресивен медикамент.

— Знаете за него? — попита Сандра и вдигна вежди.

— Сестра ми го вземаше известно време.

— И сте запозната с ограниченията в хранителния режим?

— Не трябва да се яде сирене — отвърна Кейти.

— Е, диетата изключва още много други неща.

Кейти заклати глава, обзета от истинско изумление — поне така се стори на Сандра.

— Баща ми да взема антидепресивен медикамент — прошепна тихо тя, сякаш приказваше на себе си. Но после вдигна глава и срещна погледа на Сандра. — Това ми звучи налудничаво.

— Поддържа се статистика за това кой се е свързвал с МЕДБАЗА. Пороботих много, но открих всички хора, които са потърсили достъп до базата данни две седмици преди смъртта на баща ви. Има едно подправено име, осъществило връзка със системата три дни преди баща ви да умре.

— Какво искате да кажете с „подправено име“?

— По това време лекарят, от чието име е потърсен достъп до МЕДБАЗА, е бил на почивка в Гърция.

— Човек може да се свърже с повечето бази данни отвсякъде по света — възрази Кейти.

Сандра кимна.

— Така е. Но аз се обадох до Атина. Лекарят се къльне, че не е правил нищо друго освен разходки край археологическите забележителности, откакто пристигнал в страната.

— И сега знаете до чии медицинско-статистически данни е бил потърсен достъп?

За миг Сандра сведе поглед.

— Не. Онзи, който го е сторил, просто е използвал сметката на лекаря, включил се е, после е прекратил връзката. И двете операции са осъществени около четири часа през нощта — толкова са показвали часовниците в Торонто.

— В Гърция е тъкмо по пладне.

— Да, но това е и времето, когато най-малко хора опитват да се свържат със системата МЕДБАЗА, Казаха ми, че тогава почти никога не е отчитано забавяне в достъпа до базата данни. Ако някой е желал да осъществи връзка с нея и после да се изключи колкото е възможно по-бързо, тъкмо това е времето, когато трябва да го направи.

— И все пак използването на хранителни съставки като средство, предизвикващо фатална реакция в организма... това изисква обширни знания на експерт.

— Наистина е така — потвърди Сандра. Последва пауза. — Вие имате научна степен по химия, нали?

Кейти шумно пое дъх.

— Да, по неорганична химия. Не разбирам абсолютно нещо от лекарства. — Тя разпери ръце. — Всичко, което казахте, ми изглежда твърде пресилено, детектив Файлоу. Най-опасният враг, който имаше баща ми, беше треньорът по футбол от прогимназията в Нютаунбрук.

— Как се казва?

— Шегувам се, детектив Файлоу! Не познавам човек, който би желал да убие баща ми.

Сандра впери поглед в далечината.

— Може би имате право. Понякога работата причинява професионални деформации. Боя се, че всички сме склонни да се увличаме по най-различни конспиративни теории. Простете ми... и моля, позволете ми още един път да изряза съболезнованията си по повод смъртта на баща ви. Наистина зная какво преживявате.

Очите на Кейти блестяха от гняв.

— Само още няколко въпроса и да се надяваме, че няма да е необходимо да ви безпокоя повече. — Сандра погледна дисплея на преносимия си миниатюрен компютър. — Името Десал говори ли ви нещо? Жан-Луи Десал?

Кейти не отговори.

— Той е следвал в Торонто по същото време, както и вие.

— Това беше много отдавна.

— Вярно. Нека поставя въпроса си по-директно: когато разговарях с Жан-Луи Десал, той си припомни вашето име. Не Катерин Хобсън, а Катерин Чърчил. Освен това си спомни и за вашия съпруг: Питър Хобсън.

— Да, сетих се кой е — каза предпазливо Кейти.

— Виждали ли сте Жан-Луи Десал след завършване на университета?

— За Бога, не. Нямам представа какво е станало с него.

Сандра кимна.

— Благодаря ви, госпожо Хобсън. Много ви благодаря. Това е всичко засега.

— Почакайте — каза Кейти. — Защо ме попитахте за Жан-Луи?

Сандра затвори капака на компютъра си и я погледна.

— Той е лекарят, чиято сметка в МЕДБАЗА е била използвана за получаване на достъп до системата.

ГЛАВА 36

Дух, двойникът на безсмъртната душа на Питър Хобсън, продължаваше да наблюдава еволюцията на изкуствения живот, създаден от Саркар. Процесът го очароваше.

Не беше просто игра.

Беше живот.

Но на бедния Саркар толкова му липсваше въображение. Програмите му бяха банални. Някои просто произвеждаха клетъчни автомати, други създаваха форми, които напомняха насекоми. О, сините рибки бяха впечатляващи, ала въобще не бяха така сложни като истинските риби; при това рибите не бяха господстващата форма на живот на земята от повече от триста милиона години.

Дух искаше да постигне повече. Много повече. В края на краищата сега той можеше да се справи със ситуации много по-сложни от онези, които бяха по силите на Саркар, пък и разполагаше с всичкото време на вселената.

Но преди да започне, той дълго мисли — обмисляше точно какво иска да постигне.

И след като определи критериите си за подбор, се зае да създаде онова, което желаше.

Питър беше решил да се откаже от романите за Спенсър поне временно. До известна степен се срамуваше от факта, че Контрол, неговият двойник, чете Томас Пинчън. Огледа лавиците във всекидневната и намери „Приказка за двата града“ — книга, която баща му беше подарил като тийнейджър. Все не му бе оставало време да я прочете, но за негово изумление това беше единственото класическо произведение, което успя да открие в къщата: отдавна бяха отминали дните, когато четеше Марлоу и Шекспир, Декарт и Спиноза. Разбира се, можеше да извика всяко заглавие, което пожелаеше, от електронната мрежа — една от хубавите черти на класическите творби

бе, че те бяха обществено достояние. Но напоследък прекарваше прекалено много време в тесен контакт със съвременните технологии. Щеше му се да почете истинска стара, орфана книга. Кейти седеше на дивана, хванала в ръце електронно устройство за четене. Питър седна до нея, отвори коравата подвързия на книгата и започна да чете:

„Това беше най-хубавото време и най-лошото време, век на мъдрост и глупост, епоха на вяра и неверие, сезонът на Светлината и Мрака, пролетта на надеждата и зимата на отчаянието — пред нас се разкриваше всичко и нищо, всички се бяхме запътили към Рая, ала същевременно този път водеше и към селенията на ада.“

Питър се усмихна: ето изречение, достойно за двойника Дух. Вероятно фактът, че на писателя му се плаща на дума, можеше да се сравнява с това да си мъртъв: и в двата случая дадена мисъл можеше да бъде разтягана до безконечност.

Усети, че Кейти е оставила електронното устройство и се взира в него, и я погледна въпросително.

— Онази детективка, Файлоу, отново дойде да ме разпитва в службата — каза Кейти и отметна черната си коса зад ушите.

Питър затвори книгата.

— Няма ли да те оставят на мира!

Кейти кимна.

— И аз искам същото... Не бих могла да кажа, че е досадна. Но смята, че има връзка между смъртта на татко и убийството на Ханс.

Питър удивено поклати глава.

— Смъртта на баща ти се дължи на аневризъм или на нещо от този род.

— И аз си мислех така. Но детектив Файлоу казва, че може би е убит преднамерено. Лекувал се е с антидепресивен медикамент, наречен фенелзин и...

— Род? Да се лекува с антидепресанти?

Кейти кимна.

— Аз също бях изненадана. Детектив Файлоу казва, че е консумирал някаква храна, каквато не бива. Поради това кръвното му

налягане се е увеличило неимоверно много.

— Това сигурно е нещастен случай — отбеляза Питър. — Може би не е обърнал внимание или просто е разбрал погрешно съветите на лекаря.

— Татко беше изключително педантичен човек, знаеш това. Детектив Файлоу смята, че някой е фалшифицирал поръчката му.

Питър не можеше да повярва.

— Наистина ли?

— Тя казва така. — Секундна пауза. — Спомняш ли си Жан-Луи Десал?

— Удара ли?

— Какъв удар?

— Такъв беше прякорът му в университета. На челото му изпъкваха две вени, когато приказваше. Винаги мислехме, че ще получи мозъчен удар. — Питър погледна през прозореца на всекидневната. — Десал Удара. Господи, не съм се сещал за него от години. Какво ли е станало с него?

— Очевидно е лекар. Вероятно е използвана неговата сметка, за да бъде получен достъп до медицинския картон на татко.

— Та какво би могъл да има Удара срещу баща ти? Искам да кажа, по дяволите, та те дори не са се познавали.

— Детектив Файлоу смята, че някой друг е използвал сметката на Десал.

— Разбирам.

— И — продължи Кейти, — детективката знае за мен и Ханс.

— Ти ли й каза?

— Не, разбира се. Това не е нейна работа. Но някой го е направил.

— Знаех си, че всички в твоята компания са запознати със случая. — Питър удари облегалката на креслото. — По дяволите!

— Повярвай ми — каза Кейти. — Аз се чувствам също така неловко, както и ти.

Питър кимна.

— Зная. Съжалявам.

Гласът на Кейти беше предпазлив, като че опипваше почвата;

— Непрекъснато си мисля кой би могъл да има нещо против Ханс и баща ми едновременно.

— Имаш ли някакви предположения?

Тя го гледа в продължение на един безкраен миг и накрая просто каза:

— Ти ли го направи, Питър?

— Какво?

Кейти преглътна мъчително.

— Ти ли организира убийството на баща ми и на Ханс?

— По дяволите, що за глупости!

Кейти не каза нищо.

— Как можеш да помислиш подобно нещо?

Тя поклати глава. По лицето ѝ прелетяха различни емоции — трепет, че е трябвало да зададе такъв въпрос; страх от отговора; нотка срам, че е мислила за това, и накрая зараждащ се гняв.

— Не зная — отвърна Кейти, без да овладее докрай гласа си. — Просто така... струва ми се, че имаш някакъв мотив.

— За Ханс може би, но за баща ти? — Питър разпери ръце. — Ако убивах всеки, когото смятам за идиот, ще затънем в камари трупове.

Кейти не отговори.

— Освен това — продължи Питър, изпитвайки нужда да прогони тишината — вероятно има мнозина вбесени съпрузи, които с нетърпение биха желали да видят Ханс убит.

Кейти го погледна в очите.

— Дори това да е вярно, никой от тях не би искал смъртта на баща ми.

— Тази тъпа детективка ти внушава параноични мисли. Кълна се — не съм убивал нито баща ти, нито... — той произнесе името със стиснати челюсти: — нито Ханс.

— Но ако детектив Файлоу е права, някой е уредил двамата да не са повече между живите...

— Не съм аз. Боже Господи, за какъв ме вземаш?

Кейти поклати глава.

— Съжалявам. Зная, че не би направил нищо подобно. Просто ми се струва, че човек с твоето положение би могъл да извърши подобно нещо, ако... ако не е като теб. Това е.

— И ти казвам... о, Боже!

— Какво?

— Нищо.

— Не, нещо не е наред. Каж ми.

Питър стана.

— По-късно. Трябва да поговоря със Саркар.

— Със Саркар ли? Нима мислиш, че той носи отговорност за убийствата?

— За Бога, не! Та Ханс не е написал „Сатанински строфи“.

— Но...

— Трябва да тръгна. Ще се върна късно. — Питър взе палтото си и се отправи към външната врата.

Питър караше по улица „Поуст“ към авеню „Бейвю“.

Задейства телефона в колата и натисна бутона за автоматично избиране номера на Саркар. Отговори жена му.

— Ало?

— Здравей, Рахеема. Питър е.

— Питър! Радвам се да те чуя.

— И аз. Саркар вкъщи ли е?

— Да, на първия етаж. Гледа хокейния мач.

— Мога ли да поговоря с него? Въпросът е много важен.

— Божичко! — възкликна Рахеема и тъжно добави: — Никога не мога да го накарам да разговаря с мен, докато гледа мач. Почакай една секунда.

Най-сетне прозвуча гласът на Саркар.

— Шест на шест. Сега играят продължение и важи правилото за внезапната смърт — който допусне гол, губи мача. Дано онова, което ще ми кажеш, е наистина много важно.

— Съжалявам — каза Питър. — Но, слушай, чете ли във вестника за онова убийство, при което жертвата беше осакатена? Преди няколко седмици?

— Да, мисля, че четох.

— Жертвата е един от колегите на Кейти.

— Разбрах.

— И... — започна Питър и спря.

— Да?

„Той е най-добрият ти приятел — помисли Питър. — Най-добрият.“ Почувства леко гадене. Вечерите, когато седяха един срещу друг в ресторанта... как да му го каже по телефона?

— Кейти е имала интимна връзка с него.

Саркар бе смаян.

— Наистина ли?

Питър си наложи да изрече единствената дума:

— Да.

— О! — възкликна Саркар.

— Също така знаеш, че бащата на Кейти умря наскоро.

— Разбира се. Това ме покрусил.

— Не съм сигурен, че мога да кажа същите думи — отвърна Питър, спирайки за кратко пред един червен светофар.

— Какво искаш да кажеш?

— От полицията предполагат, че смъртта му е настъпила в резултат на убийство.

— Убийство ли!

— Да. И колегата на Кейти, и баща ѝ са убити.

— О, Аллах!

— Аз не съм ги убил — каза Питър.

— Разбира се, че не си.

— Но исках да умрат. И...

— Заподозрян ли си в извършването на убийствата?

— Предполагам, че да.

— Но не си ги извършил, нали?

— Не. Не поне във варианта, където представлявам човек от плът и кръв.

— Във варианта... о, Аллах!

— Точно така.

— Ще се видим в „Огледален образ“ — каза Саркар и затвори.

Питър зави по следващата пряка.

Питър живееше по-близо до сградата на компанията „Огледален образ“ от Саркар. Освен това бе тръгнал по-рано, така че му се наложи да чака Саркар цели тридесет минути на паркинга, където имаше една-единствена друга кола.

Тойотата на Саркар спря до мерцедеса на Питър. Питър чакаше, слязъл от колата.

— Кленовите листа победиха — обяви Саркар. — Чух го по радиото, докато идвах насам.

Неуместна информация. Саркар търсеше някаква стабилност в хаоса... Питър само кимна.

— Значи мислиш... мислиш, че един от двойниците... — Саркар се боеше да изрече гласно мисълта си.

Питър пак кимна.

— Може би. — Тръгнаха към стъкления вход на сградата, където се намираха кабинетите на „Огледален образ“. Саркар притисна палеца си върху правоъгълника на апаратурата „ФАЙЛ“, която разчиташе пръстовите отпечатъци. — Има неоспоримо доказателство, че медицинският картон на тъста ми е бил проучен. За целта е използвана сметка, принадлежаща на човек, когото познавах в университета.

— О! — Вървяха по дълъг коридор. — И все пак извършителят би имал нужда от парола и разни други средства, за да преодолее защитата на системата.

— В университета в Торонто име на сметката се дава по следния начин: добавят инициала от малкото име към фамилията. А що се отнася до паролата — тази практика се възприема още от първия ден, когато установят, че не присъстваш на упражнения: паролата е фамилията на студента, като буквите се написват в обратен ред. Винаги ти казват да я промениш, но мнозина не го правят. Ако някой от моите двойници е търсил начин да проникне в медицинската база данни, вероятно е опитвал с произволно взети имена на студенти по медицина, които аз съм познавал навремето. После е проверил дали все още използват старата парола и име на сметката.

Стигнаха пред компютърната лаборатория. Саркар докосна с палец правоъгълника на апаратурата „ФАЙЛ“. Заклучващите механизми са размърдаха и тежката врата шумно се плъзна встрани.

— Първо трябва да изключим двойниците от мрежата — каза Саркар.

Питър се намръщи.

— Какво има? — попита Саркар.

— Ами... не ми се ще — отговори Питър. — На първо място — по всяка вероятност само един от двойниците е виновен; не е нужно да

пострадат и другите.

— Нямаме време да си играем на детективи. Трябва да прекратим всичко това преди виновният двойник да извърши ново убийство.

— Мислиш, че ще убива още? Разбирам защо е убит Ханс и макар че самият аз не бих извършил такова нещо, не мога да кажа с ръка на сърцето, че съжалявам за смъртта му. Разбирам дори защо е убит тъст ми. Не, не искам никой друг да умира. О, има разни хора, които са ми причинявали зло, мамили са ме или са правели живота ми непоносим, но ти казвам честно, че не искам нито един от тях да бъде убит.

— Събуди се, Питър. От наша страна ще бъде престъпление, ако не ги изключим.

— Имаш право, разбира се — съгласи се Питър. — Давай да свършваме и тази работа.

ГЛАВА 37

Саркар изпука нервно ставите на пръстите си, премести стола през конзолата на главния компютър и заговори в микрофона:

— Искам връзка.

— Името, чрез което се осъществява връзката?

— Саркар.

— Здравей Саркар. Команда?

— Изтриване без никакви допълнителни забележки: всичките файлове в поддиректориите „Контрол“, „Дух“ и „Амбротос“.

— Потвърждавате ли командата „Изтриване“?

— Да.

— Невъзможно е командата да бъде изпълнена. Файловете могат единствено да бъдат прочетени.

— Изключете опцията „прочит“ за всички символи, файлове и поддиректории, които споменах.

— Достъпът до символите се осъществява посредством парола.

— Парола: Абу Юсуф.

— Неправилна парола.

Саркар се обърна към Питър.

— Това е единствената парола, която използвам напоследък.

— Опитай пак.

— Парола: Абу Юсуф. — Той изрече името буква по буква.

— Неправилна парола.

— Кой затвори достъпа до файловете? — попита Саркар.

— Хобсън, Питър Дж. — отговори компютърът.

Сърцето на Питър заби лудо.

— О, дявол да го вземе!

— Покажи на екрана статистическите данни за използване на сметките, Хобсън, Питър Дж. — каза Саркар.

На екрана се появи списък от дати и време на извършване на финансовите операции. Саркар удари с длан повърхността на бюрото.

— Виждаш ли това? Точка девет-девет-девет? Режим на действие — проучване. Някой е използвал сметката ти, но е получил достъп отвътре — действайки вътре в системата.

— По дяволите! — Питър се наведе към микрофона. — Искам връзка.

— Име, чрез което се осъществява връзката?

— Фобсън.

— Здравей, Питър. Да прекратя ли връзките с другите точки?

— С какви други точки?

— Свързан си с точка нула-нула-едно, а също така с точка девет-девет-девет.

— Да — отговори Питър. — Непременно. Прекрати връзката с точката девет-девет-девет.

— Прекратяването на връзката невъзможно.

— Дявол да го вземе! — измърмори Питър и се обърна към Саркар. — Възможно ли е втората връзка да отмени действието на първата?

— Не. Последната точка, с която си се свързал, има предимство.

— Добре — отговори Питър и потри ръце. — Относно директориите и файловете, посочени по-рано от Саркар. Освободи достъпа до символите.

— Парола?

— Парола: Мугато.

— Неправилна парола.

— Парола: Сайбок.

— Неправилна парола.

— По дяволите! — Питър погледна Саркар. — Това са единствените две пароли, които използвам.

— Двойниците няма да ни позволят да ги изтрием — изсумтя Саркар.

— Можем ли да изключим цялата компютърна система?

Саркар кимна и заговори пред микрофона:

— Прекрати действието на системата изцяло.

— Понастоящем системата действа. Потвърждавате ли зададената команда?

— Да. Прекрати действието на системата изцяло.

— Парола?

— Парола: Абу...

Край микрофона примигна червена лампа. Саркар отново удари с длан по масата.

— Изключили са опцията компютърът да реагира на команди, зададени в говорен режим.

— Божичко! — измърмори Питър.

— Но това е глупаво — възкликна Саркар. — Все още можем да изключим електрозахранването. — Той протегна ръка към телефона и набра трицифров номер.

— Сектор „Поддръжка“ — отговори женски глас от другата страна на линията.

— Ало — каза Саркар. — Зная, че е късно. Обажда се доктор Мухамед. Тук имаме... малък проблем. Необходимо е да изключите електрозахранването на всички компютри в моята компания.

— Да го прекъснем ли, господине?

— Да, разбрали сте ме правилно.

— Добре — отговори жената. — Това ще отнеме няколко минути. Ала знаете, че секторът за обработка на данни работи в режим НЗМ — тоест: непрекъснато захранване с мощност. Известно време захранването ще продължи посредством батерии.

— Колко време?

— При положение че са включени всички агрегати — само шест или седем минути — това е достатъчно: уредите ще издържат краткотрайна липса на захранване.

— Можете ли да изключите НЗМ?

— Разбира се, ако желаете. Но изключването на НЗМ е физически акт — трябва да извадим щепсела от контакта. Не мога да го направя, защото в момента съм единственият дежурен в сектора. Мога ли да възложа на някого да изпълни тази задача утре?

— Случаят е спешен — заяви Саркар. — Не можете ли да дойдете? С мен има още един човек, ако онова, от което имате нужда, е просто определен брой хора.

— Добре. Искате ли да спра електричеството в цялата сграда, преди да пристигна?

— Не. Ще го направим, когато прекратим НЗМ на компютрите. — Той покри с ръка слушалката и каза на Питър: — Това означава, че

всичко ще престане да функционира в един и същ миг. Така двойниците няма да получат никакво предупреждение.

Питър кимна.

— Както желаете, господине — обади се жената. — Ще пристигна след няколко минути.

Саркар остави телефонната слушалка.

— Какво ще правиш, като изключим електрозахранването? — попита Питър.

Саркар вече беше седнал на пода и се опитваше да снее модула със захранващите кабели, разположен под масата, на която стоеше компютърът.

— Ще извадя оптичните агрегати, записващи данни върху магнитната лента, и ще ги свържа към тестовия стенд. Бих могъл да извлека информация от тях постепенно — малко по малко, ако е нужно. Ще използвам лазер „Нортън“, така че...

Телефонът извъня.

— Може ли да отговориш? — каза Саркар — бореше се с някаква гайка.

Екранът на видеофона изписа съобщение, че обаждането ще бъде осъществено единствено чрез звуков сигнал. Питър вдигна слушалката.

— Ало?

Възцари се тишина, нарушавана единствено от працене на статичното електричество, после прозвуча глас: без съмнение механичен.

— Ало?

Питър се ядоса. Ненавиждаше игричките, които някои си устройваха с компютъризираните телефони. Тъкмо щеше да затръшне слушалката, когато чу следващата дума:

— Пи-тър.

За част от секундата, преди телефонната слушалка да падне върху вилната, Питър осъзна, че дори ако компютърът, който го беше набрал, е включен към вътрешния телефонен указател на фирмата, е просто невъзможно някой да знае, че може да го намери на този номер. Отново вдигна слушалката до ухото си и попита:

— Кой е?

Хвърли поглед към светналите лампички на телефона. Обаждането не беше от сградата на фирмата — пристигаше по външна линия.

— Кой ли се обажда? — повтори гласът сух, механичен — Ти самият се обаждаш.

Питър погледна слушалката, като че беше змия.

От нея долетяха още думи, всяка разделена от следващата с пращане, предизвикано от статичното електричество.

— Не очакваш от нас да останем натикани в тясното пространство на тази компютърна лаборатория, нали?

След няколко минути пристигна служителката от сектор „Поддръжка“. Носеше кутия инструменти.

— Готови ли сте? — попита тя.

— Не — отговори Саркар. Гласът му беше измъчен. — Съжалявам, че ви извикахме чак тук. Вече не е нужно да изключваме НЗМ в компютърния сектор, както и захранването в цялата сграда.

Жената изглеждаше изненадана.

— Както желаете.

— Приемете извиненията ми — каза Саркар.

Тя кимна и си тръгна.

Питър и Саркар останаха сами, вперили поглед един в друг. Бяха изумени.

— Наистина загажихме, нали? — каза накрая Питър.

Саркар кимна.

— По дяволите — изруга Питър. — По дяволите! — Последва дълга пауза. — Няма никакъв начин да ги изключим, след като са в електронната мрежа, нали?

Саркар поклати глава.

— И какво ще правим? — попита Питър.

— Не зная — отговори Саркар. — Не зная.

— Ако знаехме кой от двойниците е отговорен за убийствата, може би щяхме да намерим начин да го изолираме. Но, дявол да го вземе, как да го открием?

— Чрез различния морал на всеки един от тях — отвърна Саркар.

— Какво?

— Чувал ли си за Лорънс Колбърг?

Питър поклати глава.

— Бил е психолог и е правил изследвания върху начини на разсъждение, обусловени от нравствеността. Проучих трудовете му, когато подготвих експертна система за института по психиатрия „Кларк“.

— И оттук следва?

— Оттук следва, че цялата бъркотия е въпрос на морал — защо един от двойниците ти се държи различно от другите. Убеден съм, че ключът към загадката кой от двойниците е виновен, е свързан с природата на човешката нравственост.

Всъщност Питър не го слушаше.

— Можем ли да заличим копията по някакъв друг начин?

— Не и сега, когато са в електронната мрежа. Слушай, ти вероятно имаш право: трябва да определим кой от двойниците е виновен. Нека сега ти задам един въпрос.

— Какъв?

Саркар замълча, припомняйки си нещо.

— Да приемем, че съпругата на някой човек е болна от неизлечима болест. Но все пак животът ѝ може да бъде спасен от лекарство, което струва двадесет хиляди долара.

— Каква връзка има това с нашия случай?

— Само слушай — това е един от тестовите сценарии на Колбърг. Да предположим, че съпругът е успял да събере само десет хиляди долара, но аптекарят е отказал да му даде лекарството, макар че съпругът е обещал да изплати останалата част от цената по-късно. Мъжът открадна лекарството, за да спаси живота на жена си. Каква е постъпката на съпруга от гледна точка на морала: правилна или погрешна?

Питър се намръщи.

— Правилна е, разбира се.

— Но защо? Именно това е ключът.

— Не... не зная. Просто е така.

Саркар кимна.

— Подозирам, че всеки двойник ще посочи в отговор различна причина. Колбърг е определил шест нива на разсъждение, при които

определящ фактор е нравствеността. На най-ниско човек смята, че постъпва морално, когато избягва наказанията. Най-високо ниво, което според Колбърг са достигнали гиганти на нравствеността като Ганди и Мартин Лутър Кинг, е онова, при което моралното поведение се основава на абстрактни етически принципи. На този етап външните закони, насочени срещу кражбата, са ненужни; твоят собствен вътрешен морален кодекс ти диктува, че трябва да цениш живота на ближния повече, отколкото всякакви репресии, които самият ти може да понесеш заради извършеното престъпление.

— Ами аз вярвам тъкмо в това.

— Махатма Хобсън — отбеляза Саркар. — Бихме могли да предположим, че двойникът Контрол, ще споделя същата гледна точка. Но Колбърг открил, че престъпниците са на по-ниско ниво по отношение на нравствените разсъждения, отколкото непрестъпниците на същата възраст, които имали еднакъв коефициент на интелигентност. Бихме могли да фиксираме Амбротос на най-ниското първо ниво — нивото на избягване на наказанията.

— Защо?

— Безсмъртното същество ще живее вечно, ала може да изтърпява винаги присъдата „доживотен затвор“. Мисълта за подобна присъда би била ужасяваща за него.

— Но колко често произнасят присъдата доживотен затвор? Знаеш старата пословица: „Не прави престъплението, когато не можеш да останеш в затвора толкова години, на колкото ще те осъдят“. Е, Амбротос може съвсем лесно да си помисли, че е възможно да направи всякакво престъпление, защото в крайна сметка може да остане в затвора толкова време, на колкото го осъдят.

— Логичен довод — каза Саркар. — Но аз все още мисля, че виновният е той. Хората казват: „Времето лекува всички рани“, но може би ако знаеш, че ще живееш вечно, би пожелал да се справиш с всяко нещо, което ще измъчва ума ти векове наред.

Питър поклати глава.

— Не смятам така. Виж, щом убийството е ужасяващо престъпление за мен, то би било немислимо за безсмъртния ми двойник, който знае, че животът може да продължава вечно. Защото убийството е най-отвратителното зверство, нали?

Саркар въздъхна.

— Може би. Предполагам, че може да се разсъждава и по двата начина. Но какво ще кажеш за Дух? И неговите нравствени разсъждения могат да бъдат фиксирани на ниско ниво. Макар че Дух е мъртъв, ние не сме създали за него имитация нито на рая, нито на ада. Затова вероятно той смята, че се намира в чистилището. Може би вярва, че ако се държи добре, ще бъде допуснат в рая... Второто ниво според Колбърг определя нравствената постъпка като акт, чрез който човек придобива награди.

Питър отново поклати глава.

— Не вярвам в съществуването на рая и ада.

Саркар опита нов подход:

— Добре. Помисли тогава върху следния вариант: убийството е престъпление, причинено от страст, а страстта е проява на слабостта на плътта и кръвта. Отстрани секса от човешката психика и тогава няма да имаш мотив, който би те подтикнал да убиеш развратника. Това е довод, доказващ невинността на Дух, и чрез процеса на елиминиране сочи вината на Амбротос.

— Може би — отвърна Питър. — От друга страна, Дух знае, че съществува живот след смъртта — самото негово съществуване доказва това. Следователно за него убийството би било не чак толкова ужасно престъпление, колкото е за Амбротос — защото убийството не е окончателен край за жертвата. Така Дух с много по-голяма вероятност би се чувствал съвсем удобно като извършител на убийства.

Саркар безсилно въздъхна.

— Значи и при Дух са възможни две тълкувания. — Той погледна часовника си. — Виж, не можем да направим нищо повече тук. Всъщност вероятно не ще можем да направим нищо, където и да се намираме. Да се приберем. Утре е събота. Ще дойда у вас към десет часа и ще се опитаме да решим какво да предприемем.

Питър уморено кимна.

— Но първо... — Саркар измъкна портфейла си, взе две банкноти по петдесет долара и ги даде на Питър.

— Това пък защо?

— Миналата седмица ми даде сто долара на заем. Искам да съм сигурен, че двойниците ти няма да имат причина да ме намразят.

Преди да си тръгнем, изпрати съобщение в мрежата и им кажи, че съм ти върнал парите.

НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА В РЕЗЮМЕ

ГРУПА ПРОТЕСТИРАЩИ ОБЯВИХА КЪСНО СНОЩИ, ЧЕ ШОУКОМПАНИЯТА „МОРСКИ СВЯТ НА ФЛОРИДА“ — ЕДИНСТВЕНАТА, КОЯТО ВСЕ ОЩЕ ДЪРЖИ В ПЛЕН ДЕЛФИНИ, Е ОТКАЗАЛА ДА ИЗПЪЛНИ МНОГОКРАТНИТЕ МОЛБИ НА ПРОТЕСТИРАЩИТЕ, КОИТО ИСКАЛИ ДА УСТАНОВЯТ ДАЛИ ДЕЛФИНИТЕ СЪЩО ПРИТЕЖАВАТ ВЪЛНА НА ДУШАТА.

ДЖОРДЖ ХЕНДРИКС, 27-ГОДИШЕН, ХРИСТИЯНИН, Е ПРЕДИЗВИКАЛ СЪДЕБЕН ПРОЦЕС В ДЕЙТЪН, ЩАТА ОХАЙО, ОБВИНЯВАЙКИ РОДИТЕЛИТЕ СИ, ДАНИЪЛ И КИМ ХЕНДРИКС, И ДВАМАТА 53-ГОДИШНИ, ЧЕ НЕ СА НАПРАВИЛИ КРЪЩЕНИЕ НА БРАТ МУ ПОЛ, КОЙТО УМРЯЛ МИНАЛАТА ГОДИНА ПО ВРЕМЕ НА АВТОМОБИЛНА ЗЛОПОЛУКА. СПОРЕД ДЖОРДЖ ХЕНДРИКС РОДИТЕЛИТЕ МУ СА ПРОЯВИЛИ НЕХАЙНО И ПРЕСТЪПНО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПО-МАЛКИЯ БРАТ, ПРАВЕЙКИ НЕВЪЗМОЖНО ДУШАТА МУ ДА БЪДЕ ПРИЕТА В РАЯ.

НОВИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ПРОВЕДЕНИ В ХАГА, НИДЕРЛАНДИЯ, ДОКАЗВАТ, ЧЕ ОТДЕЛЯЩАТА СЕ ОТ ТЯЛОТО ВЪЛНА НА ДУШАТА СЕ ДВИЖИ В СТРОГО СПЕЦИФИЧНА ПОСОКА. „ОТНАЧАЛО СМЯТАХМЕ, ЧЕ ВСЯКА ВЪЛНА СЕ ПРИДВИЖВА САМОСТОЯТЕЛНО, НО ТОВА БЕШЕ ПРЕДИ ДА ВЗЕМЕМ ПРЕДВИД ВРЕМЕТО НА СМЪРТТА НА ВСЕКИ ОТДЕЛЕН ИНДИВИД — ЗАЯВИ МААРТЕН

ЛЕЛИ, ПРОФЕСОР ПО БИОЕТИКА. — СЕГА СМЯТАМЕ, ЧЕ ВСИЧКИ ВЪЛНИ НА ДУШАТА НА ПОКОЙНИЦИТЕ СЕ ПРИДВИЖВАТ В ЕДНА И СЪЩА ПОСОКА. ТЪЙ КАТО НЕ РАЗПОЛАГАМЕ С ПО-ДОБРА ОТПРАВНА ТОЧКА, ОПРЕДЕЛЯМЕ ПРИБЛИЗИТЕЛНО ТОВА НАПРАВЛЕНИЕ: СЪЗВЕЗДИЕТО ОРИОН.“

ДНЕС ГЕРМАНИЯ СТАНА ПЪРВАТА СТРАНА В СВЕТА, КОЯТО ЗАБРАНИ СЪС ЗАКОН НАМЕСАТА ПО КАКЪВТО И ДА БИЛО НАЧИН В ОТДЕЛЯНЕТО НА ВЪЛНАТА НА ДУШАТА ОТ УМИРАЩОТО ТЯЛО. ФРАНЦИЯ, ВЕЛИКОБРИТАНИЯ, ЯПОНИЯ И МЕКСИКО ПОНАСТОЯЩЕМ ОБСЪЖДАТ ПРИЕМАНЕТО НА ПОДОБНА ЗАКОНОВА НОРМАТИВНА БАЗА.

БРОЯТ НА САМОУБИЙСТВОТА В РЕЗЕРВАТИТЕ ЗА ЖИТЕЛИ ОТ МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ В САЩ И КАНАДА, КАКТО И В ТРИТЕ НАЙ-ГОЛЕМИ ГЕТА В САЩ... Е ДОСТИГНАЛ ПРЕЗ МИНАЛИЯ МЕСЕЦ СВОЯ МАКСИМУМ ЗА ПЕРИОДА ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ПЕТ ГОДИНИ. ПИСМО, ОСТАВЕНО ОТ САМОУБИЕЦ ОТ ЛОС АНДЖЕЛИС, САЩ, ОБОБЩАВА МНОГОКРАТНО ПОВТАРЯЩАТА СЕ ТЕМА: „НЕЩО НАИСТИНА СЪЩЕСТВУВА СЛЕД КАТО СВЪРШИ ЖИВОТЪТ. ТО НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПО-ЛОШО ОТ ТОВА ДА СИ ТУК.“

ГЛАВА 38

Кейти лежеше по гръб на леглото и се взираше в тавана. Мониторът „Хобсън“ показва на Питър, че е будна, затова той въобще не се опита да пази тишина.

— Питър? — обади се Кейти.

— Да?

— Какво стана?

— Трябваше да се видя със Саркар.

Кейти контролираше превъзходно гласа си:

— Знаеш ли кой уби баща ми? Кой уби Ханс?

Питър понечи да каже нещо, но замълча.

— Доверието — продължи тя, обръщайки се леко към него — трябва да бъде двупосочна улица. — Кейти почака малко. — Знаеш ли кой ги уби?

— Не — отговори Питър и събу чорапите си. След миг добави: — Не зная със сигурност.

— Но имаш определени съмнения, нали?

Питър не се довери на гласа си, затова само кимна в тъмнината.

— Кой го направи?

— Това е само предположение — отговори той. — Освен това дори не сме сигурни дали случаят с баща ти е бил убийство.

Гласът ѝ изрече твърдо:

— Кой?

Питър въздъхна.

— Ще трябва да ти обясня много неща. — Вече си беше свалил ризата. — Саркар и аз правехме... изследвания в областта на изкуствения интелект.

Лицето ѝ, сиво-синьо в тъмната стая, беше безизразно.

— Саркар създаде три електронни копия на моя ум в компютъра.

— Искаш да кажеш — нещо от сорта на експертни системи?

В гласа на Кейти се бяха промъкнали нотки на лека изненада.

— Повече от това. Много повече. Той откопира всеки неврон, всяка нервна клетка. Възнамерявахме да постигнем три пълни двойника на моята личност.

— Не знаех, че подобно нещо е възможно.

— Все още работим на експериментално ниво, но да, възможно е. Саркар изобрети техниката, която дава възможност да се постигне това.

— Боже мой! И смяташ, че един от тях — един от двойниците, е извършил убийствата?

Гласът на Питър беше слаб.

— Може би.

Очите на Кейти се разшириха от ужас.

— Но... но защо копията на твоя ум биха извършили нещо, което ти самият не би сторил?

Питър най-сетне облече пижамата си.

— Защото двама от двойниците не са изцяло мои копия. Части от онова, което представлявам аз, при тях са премахнати. Възможно е, без да искаме, да сме заличили частта, отговорна за човешкия морал. — Той седна на края на леглото. — Казвам ти, не бих убил никого за нищо на света. Дори и Ханс. Но част от мен силно искаше смъртта му.

В гласа на Кейти имаше горчивина:

— Ами баща ми? Нима част от теб искаше и неговата смърт?

Питър сви рамене.

— Е?

— Аз... аз всъщност никога не съм харесвал баща ти. Но доскоро няхах никаква причина да го мразя. Но... но после ти ми разказа за разговорите с твоята съветничка. Той те е наранил, когато си била млада. Разклатил е увереността, която си изпитвала в собствената си личност.

— И един от двойниците го е убил заради това?

Той не отговори.

— Изключете тези проклетите копия — каза Кейти.

— Не можем — отговори Питър. — Опитахме. Избягали са в електронната мрежа.

— Божичко! — прошепна Кейти ужасено. — Ами... ами има ли още някой, когото желаш да видиш мъртъв?

— Саркар ми зададе същия въпрос — каза той раздражено. — Но не мога да се сетя за никого.

— Ами... ами аз? — попита Кейти?

— Ти ли? Не, разбира се.

— Но аз те нараних.

— Да. Но не искам да умираш.

Думите на Питър, изглежда, не я успокоиха.

— Боже мой, Питър, как си могъл да направиш толкова глупаво нещо?

— Аз... аз не знаех. Не искахме да създадем такава нещо.

— Ами детективката?

— Какво детективката?

— Какво ще стане, когато тя достигне прекалено близко до истината? — попита Кейти. — Ще пожелаеш ли и нейната смърт?

На следващата сутрин Саркар пристигна в къщата на Питър и Кейти в 10:15 и щом седнаха, Кейти попита:

— И какво ще правим сега?

— Ще отидем в полицията — отговори Саркар.

— Какво? — възкликна смаяно Питър.

— В полицията — повтори Саркар. — Ситуацията е извън контрол. Имаме нужда от помощта им.

— Но...

— Обади се в полицията. Кажим им истината. Това е ново явление. Не сме очаквали този резултат. Кажим им това.

— Но ако го направим — бавно каза Кейти, — ще има съдебно преследване.

— Наистина е така — потвърди Питър. — Ще повдигнат обвинения срещу нас.

— Какви обвинения? — попита Саркар. — Не сме направили нищо лошо.

— Шегуваш ли се? — рече Питър. — Мен може да ме обвинят в убийство. Или в съучастие в убийство. А теб — в престъпна небрежност по отношение на служебните си задължения.

Саркар разтвори широко очи.

— В престъпна небреж...

— Да не споменаваме, че попадеш под закона за компютърните хакери — добави Кейти. — Ако правилно съм разбрала всичко, ти си създал софтуер, който получава незаконно достъп до компютърните системи на хората и краде различни ресурси. Това е углавно престъпление.

— Но ние не сме възнамерявали да получим такова нещо в резултат на работата си.

— Федералният прокурор би могъл да ни прати директно в затвора — отбеляза Питър. — Някакъв господин и най-добрият му приятел създават софтуер, убиващ хората, които господинът ненавижда. Съвсем лесно е да обориш всякакви твърдения от сорта, че не съм имал предвид именно това през цялото време. Помниш ли съдебното дело срещу компанията „Консолидейтид Едисън“? Правилото на Франкенщайн. Онези, които искат да печелят от новосъздадените технологии, трябва да заплатят цената на непредвидените последици.

— Това са американски закони — възрази Саркар.

— Подозирам, че всеки канадски съд ще застане на същата позиция — каза Кейти.

— Независимо от всичко — заяви Саркар, — двойниците трябва да бъдат спрени.

— Да — подкрепи го Кейти.

Саркар погледна Питър.

— Вземи телефона. Набери девет-едно-едно.

— Но какво могат да направят в полицията? — попита Питър и разпери ръце.

— Биха могли да издадат заповед за изключване на електронната мрежа — каза Саркар.

— Шегуваш ли се? Само Комитетът по отбраната към Министерския съвет или Централният съвет на канадската полиция биха могли да го направят — при това след като се обяви военно положение, за да преустановят достъпа до информация в толкова голям мащаб. Ами ако междуременно двойниците се прехвърлят в САЩ? Или отвъд океана? — Питър поклати глава. — Не е възможно да изключим цялата мрежа в световен мащаб.

— Може би си прав — въздъхна Саркар.

Известно време всички мълчаха. Накрая Кейти каза:

— Струва ми се, че има начин ти сам да ги отстраниш от мрежата.

Двамата я погледнаха с очакване.

— Знаеш ли — продължи тя. — Създай вирус, който ще ги проследи и ще ги унищожи. Спомням си, когато бях в университета — онзи вирус в Интернет. За няколко дни се разпространи по целия свят...

Саркар изглеждаше възбуден.

— Може би — прошепна той. — Може би.

Питър го погледна. Опита се да овладее гласа си.

— В края на краищата двойниците са огромни. Няма да е чак толкова трудно да бъдат открити.

Саркар вече кимаше.

— Вирус, който ще блокира всички файлове, по-големи от... да речем, по-големи от десет гигабайта. Би могъл да търси два-три основни модела, извлечени от твоите нервни мрежи. И когато ги открие, да изтрие файловете. Да-да! Мисля, че бих могъл да напиша подобно нещо. — Той се обърна към Кейти. — Блестящо хрумване, Катерин!

— Колко време ще ти трябва да създадеш такъв вирус? — попита Питър.

— Не съм сигурен — отговори Саркар. — Никога досега не съм създавал вирус. Два дни.

Питър кимна.

— Да се молим дано планът ни успее.

Саркар го погледна.

— Пет пъти на ден се обръщам с лице към Мека й се моля. Може би ще имаме по-добър късмет, ако и вие двамата се помолите. — Той се изправи. — Я по-добре да тръгвам. Чака ме много работа.

ГЛАВА 39

Питър се опитваше да се подготви за неизбежната среща. Въпреки това всеки път, когато апаратът за връзка на бюрото му започнеше да бръмчи, той чувстваше как пулсът му се ускорява. Първите няколко пъти тревогата беше фалшива. После...

— Питър — изрече гласът на секретарката. — Инспектор Файлоу от полицейския участък „Метрополитън“ е тук и желае да се срещне с вас.

Питър пое дълбоко дъх, задържа го за няколко секунди в гърдите си, после го изпусна с дълга, подобна на шепот въздишка. Докосна едно копче на апарата и каза:

— Пуснете я да влезе.

Миг по-късно вратата на кабинета му се отвори и влезе инспектор Александрия Файлоу. Питър очакваше да я види в полицейска униформа, но тя беше със спретнато спортно сако, каквито носеха бизнесдамите, панталони в цвят, който подхождаше на сакото, и тъмнокафява копринена блуза. На ушите си беше сложила малки зелени обици. Късата ѝ коса беше яркочервена, очите ѝ — светлозелени. Носеше черно дипломатическо куфарче.

— Здравейте, детектив Файлоу — каза Питър, изправи се и протегна ръка.

— Здравейте — отговори Сандра и стисна силно ръката му. — Предполагам, че сте ме очаквали.

— Хм, защо казвате това?

— Просто нямаше как да не чуя — вие казахте на секретарката си: „Пуснете я да влезе“. Ала тя не ви беше казала нито малкото ми име, нито пък ви беше разкрила по някакъв начин, че съм жена.

Питър се усмихна.

— Наистина сте добра в работата си. Моята съпруга ми разказа някои неща за вас.

— Разбирам. — Сандра замълча, вперила изпълнения си с очакване поглед в Питър.

Той се засмя.

— От друга страна, аз също съм добър в работата си. Голяма част от нея е свързана с участия в срещи с висши правителствени лица. Всички те са преминали специализирани курсове, посветени на междуличностното общуване. Ще бъде необходимо нещо значително по-респектиращо от продължителна тишина, за да ме накара да изпея всичко, което зная.

Сандра се засмя. Не му се бе сторила красива, но усмивката ѝ наистина беше много приятна.

— Моля, седнете, госпожо Файлоу.

Тя се усмихна, взе стол и оглади с длани панталоните си, след като седна — очевидно често носеше пола. Кейти имаше същия навик.

Последва кратка тишина.

— Кафе? — попита Питър. — Или чай?

— Кафе, моля. Двойно, без захар. — Изглежда, дамата се чувстваше неловко. — Това е част от работата ми, която не харесвам, доктор Хобсън.

Питър стана и се отправи към кафемашината.

— Моля ви, наричайте ме Питър.

— Добре. — Тя се усмихна. — Не харесвам начина, по който се отнасят към засегнатите в случая страни. Ние, полицейските служители, често тероризираме хората и обръщаме малко внимание на добрите обноски и принципа за недоказаната виновност.

Питър ѝ подаде чаша кафе.

— И така, доктор... — Инспектор Файлоу спря и пак се усмихна. — И така, Питър, ще ви задам няколко въпроса. Надявам се, че ще ме разберете — аз просто върша работата си.

— Разбира се.

— Както знаете, един от колегите на съпругата ви беше убит.

Питър кимна.

— Да. Това направо ни зашемети.

Сандра го погледна, навела глава на една страна.

— Съжалявам — измърмори объркано Питър. — Нима казах нещо, което не биваше да казвам?

— О, нищо. Просто имаше доказателства, че убиецът е използвал зашеметяваща палка, за да укроти жертвата си. Коментарът ви „това направо ни зашемети“ ми се стори смешен. — Тя вдигна ръка. —

Простете ми. Човек става твърде нечувствителен в професия като моята. — Кратка пауза. — Използвали ли сте някога зашеметяваща палка?

— Не.

— Притежавате ли такава?

— В Онтарио е незаконно да притежаваш подобно нещо. Единствено полицаите имат това право.

Сандра се усмихна.

— Но лесно можеш да си купиш такава палка в Ню Йорк или в Квебек.

— Не — отговори Питър. — Никога не съм използвал зашеметяваща палка.

— Съжалявам, че ви попитах — извини се Сандра.

— Виновно е проклетото ви полицейско обучение — каза Питър. — Точно на него се дължи всичко.

— Познавахте ли покойния?

Питър се опита да произнесе името с безразличие.

— Ханс Ларсен ли? Да, познавах го — познавам повечето от колегите на Кейти, срещал съм ги на приятелски събирания или на коледните увеселения, организирани от нейната компания.

— Какво беше мнението ви за него?

— За Ларсен? — Питър отпи глътка кафе. — Че е непоносим досадник.

Сандра кимна.

— Изглежда, мнозина са споделяли мнението ви, макар че други се изказваха за него със суперлативи.

— Подозирам, че с всеки човек е така — отбеляза Питър.

— Почти. — Отново тишина, след което Сандра продължи: — Вижте, Питър, вие, изглежда, сте свестен човек. Не желая да съживявам болезнени спомени. Но зная, че жена ви и Ханс, ами...

Питър кимна.

— Да, това е истина. Но то приключи много отдавна.

Сандра се усмихна.

— Вярно. Но съпругата ви ви е разказала затова наскоро.

— А сега Ларсен е мъртъв.

— А сега Ларсен е мъртъв — повтори тя.

— Госпожо Файлоу...

Тя вдигна ръка.

— Наричайте ме Сандра.

— Сандра... — „Дръж се хладнокръвно — помисли си той. — Саркар ще бъде готов с вируса днес или утре. Всичко скоро ще свърши.“ — Нека ви кажа нещо, Сандра. Аз съм миролюбив човек. Не обичам нито борбата, нито бокса. Не съм удрял никого от момчешките си години. Никога не бих ударил жена си. И ако имах дете, никога нямаше да го шамаросвам. — Питър отпи глътка кафе. Беше ли казал достатъчно? Дали нямаше да е по-добре, ако кажеше още няколко думи? „Хладнокръвно, по дяволите. Бъди хладнокръвен.“ Но всичко, което искаше да направи, беше да ѝ каже истината за себе си — не за онези електронни копия, а наистина за себе си — човека от плът и кръв.

— Аз... аз смятам, че много от проблемите на този свят са предизвикани от насилие — продължи той. — Като шамаросваме децата си, ние ги учим, че понякога е добре да удряме човека, когото обичаме — и после се шокираме, откривайки, че същите тези деца порастват и мислят: „Няма нищо лошо в това да бием съпругите си“. Аз не убивам дори мухи, Сандра — хващам ги във водни чаши и ги отнасям навън. Питате ме дали съм убил Ларсен. А аз направо ще ви кажа — може наистина да ме е ядосал, може наистина да съм го мразил, но да убивам или да нараня някого физически не е в моята природа. Това просто е нещо, което никога не бих направил.

— И дори няма да помислите за подобно нещо?

Питър разпери ръце.

— Е, всички ние мислим за какви ли не неща. Но има огромна разлика между ленивото фантазиране и реалността. — „Ако нямаше — помисли си Питър, — щях да съм обладал теб, моята секретарка и сто други жени тук, върху това бюро.“

Сандра се раздвижи леко на стола си.

— Аз обикновено не говоря за личния си живот, когато съм на работа, но преживях нещо много близко до онова, което се е случило с вас, Питър. Съпругът ми — бившият ми съпруг, с когото се разделихме преди няколко месеца — също ми изневери. И аз не съм човек, одобряващ насилието. Зная, че някои хора биха приели подобно изявление за невероятно — като се има предвид, че го изрича офицер от полицията. Но е истина. Ала когато разбрах какво е направил

Уолтър — е, поисках той да умре. Исках и тя да умре. Обикновено нямам слабост да хвърлям разни неща, но когато разбрах, запокитих дистанционното управление на телевизора към стената. То се счупи на парчета; на стената още се вижда мястото на удара. Така че зная, Питър, наистина зная, че реакциите на хората са свързани с насилие, когато се случи подобно нещо.

Питър бавно кимна, после каза:

— Но аз не съм убил Ханс Ларсен.

— Вярваме, че го е сторил професионален убиец.

— Също така не съм организиран убийството му.

— Нека ви кажа точно какъв е проблемът ми в този случай — поде Сандра. — Както казах, изправени сме пред убийство, извършено от професионалист. Честно казано — такова нещо струва много пари — особено като се вземе предвид... хм... допълнителната работа. Вие и Кейти сте по-добре във финансово отношение от повечето й колеги; ако някой би могъл да си позволи подобно изпълнение, то този човек сте или вие, или тя.

— Но ние не сме го направили — възрази Питър. — Вижте, с удоволствие бих се подложил на тест с детектора на лъжата.

Сандра се усмихна мило.

— Колко деликатно от ваша страна да проявите такова желание. Всъщност в момента нося със себе си портативен детектор.

Питър почувства как мускулите на стомаха му се стягат.

— Наистина ли?

— О, да. Всъщност апаратът се нарича „Верискен Плюс“ — произвежда го вашата компания, нали?

Питър присви очи.

— Да.

— Значи мога да съм сигурна, че изпитвате голямо доверие в качествата на уреда. Наистина ли бихте желали да преминете през подобен тест?

Той се поколеба.

— Естествено, в присъствието на моя адвокат.

— Адвокат ли? — Сандра отново се усмихна. — Та никой не е предявил каквото и да било обвинение срещу вас.

Питър се замисли над думите й, после каза:

— Добре. Ако тестът сложи край на всичко това, да. Съгласен съм да го премина незабавно тук. Но в отсъствието на адвокатата ми имате право да ми зададете само три въпроса: Убил ли съм Ханс Ларсен? Убил ли съм Род Чърчил? Аз ли съм организаторът на техните убийства?

— Трябва да ви задам повече от три въпроса — пробата го изисква и вие знаете това.

— Добре — отговори Питър. — Но вие имате типов проект за задаване на тези въпроси. Съгласен съм да се подложа на теста, ако не се отклонявате от него.

— Разбира се. — Сандра отвори дипломатическото си куфарче, за да се подготви за теста.

— Не трябва ли да сте специалист, за да работите с този детектор?

— Би трябвало да четете брошурите, съпътстващи продуктите, които произвеждате, Питър. В детектора е вградена експертна система, съдържаща чип, действащ посредством изкуствен интелект. Всеки може да работи с тази апаратура.

Питър изсумтя. Сандра прикрепи няколко датчика към ръката и китката му. После измъкна от дипломатическото куфарче плосък екран и го разположи така, че да може да го вижда само тя. След това докосна няколко от копчетата за настройка и започна да задава въпроси.

— Как се казвате?

— Питър Хобсън.

— На колко години сте?

— На четиридесет и две.

— Къде сте роден?

— Норт Бетълфорд, провинция Саскачеван.

— Сега ме излъжете. Отново ми кажете къде сте роден.

— В Шотландия.

— Кажете ми истината: какво е малкото име на съпругата ви?

— Катерин.

— Сега излъжете: какво е второто ѝ име?

— Ами... Джейн.

— Убили ли сте Ханс Ларсен?

Питър я наблюдаваше внимателно.

— Не.

— Убили ли сте Род Чърчил?

— Не.

— Вие ли организирахте убийствата им?

— Не.

— Имате ли представа кой ги е убил?

Питър вдигна ръка.

— Споразумяхме се, че ще има само три въпроса, инспектор Файлоу.

— Съжалявам. Сигурно няма да имате нищо против да отговорите на още един въпрос? — Тя се усмихна. — На мен ми е също толкова неприятно да ви подозирам, както на вас да бъдете заподозрян. Би било добре да мога да ви зачертая от списъка на заподозрените лица.

Питър се замисли. По дяволите!

— Добре — каза бавно той. — Не познавам никакъв човек, който може да ги е убил.

Сандра вдигна глава.

— Съжалявам. Предполагам, че ви разстроих, когато престъпник границата на нашата уговорка. Но уредът отчете някаква много особена активност, когато произнесохте думата „човек“. Бихте ли ме изтърпели още един миг, за да повторите последния си отговор?

Питър отскубна датчика от ръката си и го захвърли върху бюрото.

— Вече изтърпях прекалено много неща, за които не се бяхме споразумявали — заяви той. В гласа му се бяха промъкнали остри нотки. Знаеше, че така само влошава положението си, и започна да се бори срещу паниката, която се опитваше да го завладее. Махна втория датчик от китката си. — Вече приключих с отговорите на въпросите.

— Съжалявам — каза Сандра. — Извинете.

Питър направи усилие да се успокои.

— Няма нищо — каза той. — Надявам се, че намерихте онова, което търсехте.

— О, да — отвърна Сандра и затвори куфарчето си. — Да, наистина.

Не беше необходимо прекалено дълго време и изкуствените форми на живот, създадени от Дух, развиха многоклетъчни структури: вериги от ясно очертани единици, свързани една с друга в прости редици. В последна сметка формите на живот не успяваха да се справят със задачата да се удвоят и да образуват две редици — да се получат два пъти повече клетки; но всяка една от формите беше изложила едната си страна към хранителния бульон на морето, имитирано от Дух. После дългите редици клетки започнаха да се удвояват, образувайки форми, подобни на буквата U. След това формите се затвориха на дъното и образуваха торбички. Най-накрая настъпи големият пробив: дъното и върхът на торбичките се отвориха и в резултат на това се получи цилиндър, съставен от двоен слой клетки, който се отваряше в двата си края: основният модел на телата на всички животински организми на земята — преден отвор, чрез който се осъществява храненето, и отделителен отвор в задния край.

Раждаха се нови поколения. Поколения умираха.

А Дух продължаваше да извършва подбора.

ГЛАВА 40

Сандра Файлоу трябваше да чука на много врати, но най-сетне, на 4 декември, получи разрешение за извършване на наблюдение, каквото желаше: беше й позволено да постави радиопредавател в задния калник на колата на Питър Хобсън. Съдията й беше разрешил да държи предавателя десет дни; в предавателя имаше вграден механизъм за измерване на времето: механизмът можеше да работи точно толкова и нито секунда повече. Сега десетте дни бяха изтекли и Сандра анализираше, събраните данни.

Питър караше колата си до своя офис, беше редовен посетител на няколко ресторанта, включително и този на Тони Готлиб, който харесваше и Сандра; отиваше до обединената болница „Норт Йорк“ (беше член на борда на директорите). Но сред маршрутите на колата на Питър Хобсън, имаше един адрес, който непрекъснато се появяваше: улица „Кони Кресънт“ 88, в Конкорд. Това беше индустриален участък, в който бяха съсредоточени четири вида бизнес. Сандра направи сравнение между адреса и телефонните разговори на Питър; разрешението за поставяне на радиопредавател в калника включваше и разрешение да проследи с кого разговаря Питър по телефона, без да слуша самите разговори. Той често се обаждаше на телефонен номер, регистриран на името на компанията „Огледален образ“ с адрес: улица „Кони Кресънт“ 88.

Сандра се обади до информационната агенция „Инфо Глоуб“ и получи десетина екрана, пълни с данни за тази компания: „Огледален образ“ Лимитид, основана през 2001 година от вундеркинда Саркар Мухамед. Фирма, специализирана в производството на експертни системи и системи, където намира приложение изкуствено създаден интелект. Има сключени крупни договори с правителството на Онтарио и с няколко от корпорациите на обединение „Файненшъл Поуст 100“.

Сандра си припомни теста, който бе преминал Питър Хобсън с детектора на лъжата. „Не познавам никакъв човек, който може да ги е

убил“ — беше казал той и апаратът беше отчел възбуда в основните показатели на жизнените му процеси, когато Питър беше произнесъл думата „човек“.

А сега той прекарваше голяма част от времето си в лаборатория, работеща по проблемите на изкуствения интелект.

Това беше прекалено разтърсващо, прекалено налудничаво.

И все пак Питър Хобсън не беше извършил убийствата. Детекторът на лъжата беше показал това.

Онова, за което предупреждаваха съдебните списания, може би вече се случваше в действителност.

Може би сега най-сетне то наистина бе факт.

Тук.

Сандра се облегна назад, опитвайки се да асимилира всичко.

Сигурно нямаше да е достатъчно да изисква разрешително за извършване на арест.

Не разрешително за извършване на арест. Не. Може би разрешително за извършване на обиск...

Тя съхрани в паметта на компютъра файловете на разследването си, изключи се от системата и се отправи към вратата.

Бяха необходими пет превозни средства, за да пристигнат всички на мястото на акцията: две патрулни коли с по двама униформени полицейски служители във всяка; полицейски микробус от участъка „Йорк“ с офицера за свръзка от тамошното полицейско подразделение — обискът щеше да се извърши на територията на участъка „Йорк“; колата на Сандра Файлоу, която нямаше никакви отличителни полицейски белези и с която щяха да пристигнат Сандра и Йоргенсон — началникът на отдел „Компютърни престъпления“; и синият фургон с електронна апаратура, с който идваха петима опитни експерти.

Конвоят спря на улица „Кони Кресънт“ № 88 в 10:17 предобед. Сандра и четиримата униформени полицейски служители влязоха директно вътре; Йоргенсон отиде до фургона, за да обсъди положението с подчинените си.

Секретарят на компания „Огледален образ“ — азиатец на средна възраст — вдигна изумено глава, когато влязоха Сандра и четиримата униформени полицаи.

— С какво мога да ви бъда полезен?

— Напуснете мястото си пред компютъра, моля — каза Сандра.
— Разполагаме с документ, който ни разрешава да извършим обиск в тази сграда. — И тя представи разрешителното.

— Трябва да извикам доктор Мухамед — заяви мъжът.

— Извикайте го — отговори Сандра и направи знак на един от полицаите, че не трябва да позволява на секретаря да използва компютъра.

След малко дойде слаб мургав мъж и попита:

— Какво има? — Гласът му звучеше загрижено.

— Вие ли сте Саркар Мухамед? — попита Сандра.

— Да.

— Аз съм детектив инспектор Файлоу от участък „Метрополитън“, Торонто. — Тя му подаде разрешителното за обиск.
— Имаме основания да смятаме, че тук се извършват компютърни престъпления. Този документ ни дава право да претърсим не само офисите на компанията, но и вашите компютърни системи.

В същия миг външната врата рязко се отвори и в преддверието нахълтаха Йоргенсон и петимата електронни специалисти.

— Внимавайте никой служител на компанията да не докосва компютърното оборудване — обърна се Йоргенсон към старшия униформен полицаи. Ченгетата започнаха да се разпръскват из цялата сграда. Една от стените на коридора беше направена от стъкло и се виждаше голяма зала с апаратура за електронна обработка на информация. Йоргенсон посочи двама от подчинените си:

— Дейвис, Като, влезте там.

Двамата отидоха до вратата, но тя бе съоръжена със самостоятелен заключващ механизъм и апаратура за разпознаване на пръстови отпечатъци „ФАЙЛ“.

— Доктор Мухамед — каза Сандра, — документът, с който разполагаме, ни дава право да разрушим всеки заключващ механизъм, ако сметнем, че това е необходимо. Ако предпочитате да не го правим, моля, отворете тази врата.

— Вижте — почна Саркар, — не сме направили нищо лошо и...

— Отворете вратата, моля — изрече твърдо Сандра.

— Искам да прегледам разрешителното ви с моя адвокат.

— Хубаво — каза Сандра. — Джоунс, разбий вратата.

— Не! — извика Саркар. — Добре, добре. — Той се приближи до вратата и притисна палец към синия правоъгълник на апарата „ФАЙЛ“. Заклучващият механизъм щракна и вратата се отвори. Дейвис и Като влязоха; първият се отпрати към централния компютър, а вторият веднага започна оглед на всички системи, съхраняващи статистически данни.

Йоргенсон се обърна към Саркар:

— Тук разполагате с лаборатория за изкуствен интелект. Къде е тя?

— Не сме направили нищо лошо — повтори Саркар.

Един от униформените полицаи се появи на прага и каза:

— Тя е на долния етаж, Карл!

Йоргенсон затича по коридора, останалите трима членове на екипа му го последваха. Сандра забърза след тях, проверявайки знаците на всяка врата, край която минаваше.

Секретарят от азиатски произход се появи в другия край на коридора. Изглеждаше разтревожен. Саркар извика:

— Кал Каджеви, обади се на моя адвокат... кажи му какво става тук. — После забърза след Йоргенсон.

Бе работил в лабораторията по изкуствен интелект, когато го извика секретарят, и беше оставил вратата отворена. Сега Йоргенсон вече стоеше пред главния компютър и изключваше клавиатурата. После направи знак на един от подчинените си, който му подаде друга клавиатура — беше със сребърни клавиши и бе поставена в лъскава кутия. Диагностичен апарат. Всяко докосване на клавиш щеше да бъде отпечатано, всеки отговор от компютъра, всяко забавяне на достъп до диска щеше да бъде записано.

— Хей! — изкрещя Саркар. — Това са фини системи. Внимавайте!

Йоргенсон не му обърна никакво внимание, а седна на стола и измъкна от куфарчето си пластмасова папка. Тя съдържаше богат асортимент дискети, компактдискове и електронни карти за проверка на компютърните системи. Избра карта, която пасваше на драйва, пъхна я в компютъра, после натисна няколко клавиша върху своята клавиатура.

Мониторът на компютъра се изчисти, после се изпълни с информация за системата.

— Първокласно оборудване — измърмори Йоргенсон впечатлен.
— RAM — 512 гигабайта, пет паралелни копроцесора, автореференциална архитектура... И всичко е последна версия. Прекрасно!

Той приключи проверката със своята програма и започна да преглежда съществуващите в системата директории.

— Какво търсите? — попита Саркар.

— Нещо, което би представлявало интерес — отговори Сандра, влизайки в лабораторията. — Всичко. — След това се обърна към Йоргенсон: — Имате ли проблеми?

— Засега не. Той вече се беше включил, така че не се наложи да отваряме файла с паролите.

Саркар полека се отдалечаваше от групата към един компютър в другия край на помещението — от масичката пред него стърчеше микрофон.

— Искам връзка — тихо каза Саркар, после, без да чака отговор от компютъра, добави: — Име за свързка — Саркар.

— Здравей, Саркар — отговори компютърът. — Да прекъсна ли връзките ви с мрежата?

Сандра Файлоу се приближи зад него; заобленият край на зашеметяващата ѝ палка докосна кръста му.

— Спрете — каза тя, после протегна ръка и изключи превключвателя, означен „Входни команди: глас“.

На вратата се показва Ковалски, офицерът за свързка от участък „Йорк“.

— Горے имат едно кресло от бръснарски салон — каза той високо, после впери поглед в Саркар. — Да не би да подстригвате тук клиентите си?

Саркар поклати глава.

— Всъщност това е зъболекарски стол.

Йоргенсон се обади, без да повдига глава:

— Без съмнение, помещение за наблюдение — заяви той, после каза на Саркар. — С удоволствие прочетох статията ви в журнала „Изследвания в областта на изкуствения интелект“ от миналия брой. Ще прегледам помещението за наблюдения след малко. — После продължи да печата команди върху сребристочерната си клавиатура.

— Ако просто ми кажете какво точно търсите... — гневно почна Саркар.

— По дяволите! — изруга Йоргенсон. — Тук има няколко кодирани банки с файлове.

Сандра погледна Саркар.

— Какъв е декодиращият ключ?

Саркар, усетил, че най-сетне контролира в известна степен положението, каза:

— Не съм длъжен да ви го покажа.

Йоргенсон стана от стола и сви рамене.

— Валентина е работила за КГБ, когато преди години имаше такова нещо. На света няма много неща, които не би могла да разшифрова.

Валентина пхна няколко карти в компютъра и започна да печата с дива скорост, макар и с два пръста. След няколко минути впери поглед в Саркар и върху лицето ѝ се изписа разочарование. Саркар се оживи — може би тя не беше така добра, както бе казал Йоргенсон — но после сърцето му се сви. Разочарованието ѝ беше просто на човек, който се е надявал да се изправи срещу сериозно предизвикателство, но не е станало така.

— Алгоритъмът на Хенсакер — каза тя със силен акцент. — Можехте да измислите нещо по-умно. — Валентина натисна още няколко клавиша и екранът, до този момент изпълнен с безсмислени фигури, се изпълни с кодови списъци на източниците.

Тя стана и Йоргенсон отново се зае с работата си, като първо изчисти екрана и замени картата на Валентина с една от своите.

— Започни търсене — каза Йоргенсон.

Екранът се изпълни със списък, състоящ се от множество колони, съдържащи над двеста термина, подредени в азбучен ред.

— Тук се съхранява огромно количество информация — измърмори той. — Използвани са най-разнообразни схеми на компресия. Търсенето ще ни отнеме доста време. — Йоргенсон се изправи. — Ще отида да огледам помещението за наблюдение.

Питър имаше среща на Управителния съвет на болницата „Норт Йорк“ и вместо да пропилее целия предобед в телефонни разговори от

кабинета си, реши да свърши малко работа от дома си. Ала му беше трудно да се съсредоточи. Саркар беше казал, че вирусът ще е готов днес, но Питър чувстваше, че самият той трябва да направи нещо.

В 10:30 той се свърза с компютърната система на „Огледален образ“, надявайки се да отговори на въпроса как двойниците бяха успели да избягат в електронната мрежа.

След като се свърза, подаде командата КОЙ, за да провери дали Саркар също се е включил в системата. Искаше да му изпрати поздрав по електронната поща. Да, Саркар вече работеше. Питър подаде командата КАКВО, за да разбере с какво точно се занимава Саркар; ако беше някаква странична задача, той вероятно не седеше пред компютъра и поздравът по електронната поща щеше да се окаже чиста загуба на време.

Отговорът на командата КАКВО съдържаше следното:

ТОЧКА ПОЛЗВАТЕЛ ВРЕМЕ НА ВКЛЮЧВАНЕ
ЗАДАЧА
002 САРКАР 08:14:22 ТЪРСЕНЕ НА ТЕКСТ

Е, търсенето на текст можеше да бъде както странична, така и централна дейност. Питър се ползваше с високи привилегии по отношение надзора над програмите на Саркар. Той повика копие от резултатите по задачата в точка 002 върху собствения си монитор. Екранът се изпълни със списък на термини, в съответствие с които се извършваше търсенето, както и с непрекъснато обновяваща се информация колко пъти е споменат даден термин. Някои термини — като Торонто например — досега се бяха появили много пъти, но други...

„Боже мой! — помисли си Питър. — Какво е това?...“

Саркар търсеше всичко в системата, имащо връзка с „Хобсън“, „Пийт“ и „Кейт“ и...

Питър напечата съобщение по електронната поща: „Много сме любопитни, нали?“ Тъкмо щеше да го изпрати, когато забележа пълните параметри на търсенето, — посочени в забележка: „Претърси всички системи; във всяка система претърси всички данни,

контролирани от централния процесор и тези извън негов контрол, както и цялата работна памет“.

Такова търсене можеше да отнеме часове. Саркар никога не би подал подобна команда — той беше прекалено добре организиран, за да няма представа как да стесни параметрите на търсенето.

Питър огледа другите условни термини, в съответствие с които се извършваше търсенето.

О, дявол да го вземе!

„Ларсен“, „Ханс“, „прелюбодеяние“, „интимна връзка“.

По дяволите, по дяволите, по дяволите! Саркар не би се занимавал с подобно търсене. В системата се беше включил някой друг.

Точка 002 беше лабораторията за изкуствен интелект в „Огледален образ“. Питър се завъртя на стола и се обърна към телефона си. После натисна клавиша за светкавично набиране на номера на лабораторията.

Телефонът в лабораторията за изкуствен интелект иззвъня.

— Мога ли да отговоря? — попита Саркар.

Сандра кимна. Тя внимателно наблюдаваше екрана. Често срещаните термини за търсене от списъка се повтаряха много пъти — „интимна връзка“ например досега се бе появила над четиристотин, — ала „Хобсън“ и „Ларсен“ — нито веднъж.

Саркар отиде в отсрещния край на стаята и натисна клавиша „ОТГОВОР“.

Търговската марка на телекомуникационната компания „Бел Канада“ изчезна от екрана и Питър видя разтревоженото лице на Саркар.

— Какво става... — започна Питър, но зад рамото на Саркар забеляза профила на Сандра Файлоу и веднага затвори.

Файлоу беше там, в „Огледален образ“!

Неочакван обиск. По дяволите, обиск!

Питър погледна екрана, все още излъчващ развитието на търсенето в точка 002. Нищо не беше излязло за „Хобсън“.

Той помисли за миг, после започна да натиска различни клавиши. Отново се включи в системата, използвайки „Саркар“ като дума за осъществяване на връзката. Използва и паролата, която беше чувал да ползва Саркар. После стигна до поддиректорията „Средства за диагностициране“ и извика списък на всичките ѝ файлове. Имаше стотици програми, включително една, която се наричаше „ТЕКСТРЕП“ — „засичане на текст“. Това му звучеше обещаващо. Той натисна клавиша „HELP“, откъдето щеше да получи информация как действа програмата.

Добре. Тъкмо онова, от което имаше нужда. Синтаксис: термин, в съответствие с който се осъществява търсенето; термин за заместване; параметри на търсенето.

Питър напечата „ТЕКСТРЕП / Хобсън / Родънбъри / ИИ7 — ИИ10“ — което означаваше: навсякъде в системите, свързани с изкуствения интелект, под номера от 7 до 10 включително. Замени „Хобсън“ с „Родънбъри“.

Програмата започна да работи. Това търсене беше с много по-ограничени параметри — трябваше да извърши подмяна на един-единствен термин — областта беше много по-тясна: само четири компютъра, в сравнение със стоте — бяха дори повече от сто, — които инспектор Файлоу изследваше в момента. Ако имаше късмет, програмата щеше да приключи с подмяната преди да стане прекалено късно...

Главният процесор звънна, сигнализирайки, че задачата е изпълнена. Йоргенсон се беше върнал, след като не откри нищо интересно в помещението за наблюдение. Той погледна екрана, после Сандра. Името „Хобсън“ беше споменато само тринадесет пъти. Сандра посочи монитора.

— Покажи в какъв контекст е използван терминът за търсене „Хобсън“.

Думата „Хобсън“ се срещаше два пъти в речник на централния процесор във връзка с файла „Изборът на Хобсън“.

Веднъж се появяваше във файл, свързан с личната карта на потребител на продуктите на „Огледален образ“ — в този случай на името Питър Дж. Хобсън отговаряше думата „Фобсън“.

Компютъризирана версия на „Ролодекс“ с домашния адрес и бизнес-адреса на Питър Хобсън.

И още девет срещания, предимно в бележки за авторското право на компанията „Хобсън Мониторинг“, свързани с различни елементи от софтуера на скенерното оборудване.

— Нищо — заяви Йоргенсон.

— Той има открита сметка тук — каза Сандра, обръщайки се към Саркар.

— Кой? — попита той.

— Питър Хобсън.

— О, да. Ние използваме някои програми, разработени от неговата компания.

— И нищо повече?

— Е, ние сме приятели и естествено, че ще имам домашния му адрес. — Видът на Саркар беше съвсем невинен.

ГЛАВА 41

Кейти Хобсън беше изтощена. Беше прекарала мъчително дълъг ден в службата, блъскайки се над сметката на „Туризмън Онтарио“. Беше спряла в специализирания магазин за хранителни стоки „Миракъл Фуд Март“, но идиотът пред нея беше решил да се освободи от всичките си дребни монети при касиера. „Някои хора — помисли си Кейти — трябва да бъдат принудени да ползват дебитни карти.“

Когато най-сетне се прибра, притисна палец към скенера „ФАЙЛ“, натоварвайки го с цялата си тежест, като че единствено палецът я предпазваше да не се просне на земята. Зеленият полупроводников диод ѝ намигна, затварящият механизъм се раздвижи и тежката врата се плъзна встрани. Тя влезе. Вратата се затвори след нея, ключалката изщрака и затварящият механизъм зае първоначалното си положение.

— Осветление — каза Кейти.

Нищо не се случи. Тя се изкашля, за да прочисти гърлото си, и опита отново:

— Осветление.

Пак нищо. Кейти въздъхна, остави пликите с покупките и пипнешком затърси ключа за ръчно запалване на осветлението. Намери го, но и той не работеше.

Тръгна към всекидневната. Виждаше проблясващите цифрови дисплеи на видеото, така че не можеше да бъде прекъсване на електрозахранването; може би просто крушката в антрето беше изгоряла. Тя каза „Осветление“ още веднъж, но трите керамични лампи върху масата не светнаха.

Кейти поклати глава. Питър непрекъснато бърникаше по уредите, контролиращи електрическата система.

Легна на дивана и отпусна пулсиращите си от болка крака. Такъв дълъг ден! Затвори очи, наслаждавайки се на тъмнината. След малко си спомни за покупките, надигна се и тръгна към антрето. Отново опита с ключа за ръчно запалване, каза и „Осветление“. Отново

никакъв резултат. Понечи да вземе пликите и забележа телефона върху малката масичка в коридора. Голямата червена лампа до клавиатурата му светеше. Кейти се приближи. Върху дисплея беше изписано: „Линията е заета“.

А телефонът не беше позвънил.

Оставаха още няколко часа, докато Питър се прибере — беше на среща на Управителния съвет в обединената болница „Норт Йорк“.

Освен ако...

— Питър! — Викът ѝ отекна слабо в коридора. — Питър, тук ли си?

Не последва никакъв отговор. Тя вдигна телефонната слушалка и чу пронизително скърцане. Модем.

Отново погледна цифровия дисплей. „Частен разговор“. Обаждането беше някъде отвън, но който използваше модема, беше пожелал заличаване на образа върху екрана на видеофона.

„Боже мой! — помисли си тя. — Някой от електронните двойници.“

Тя с трясък постави слушалката на мястото ѝ, после отново я вдигна, разтърси целия апарат: опитваше се да създаде достатъчно шум по линията, за да прекъсне връзката.

От действията ѝ нямаше никаква полза. Питър, естествено, беше инсталирал най-фините коригиращи всякакви шумове модеми, пък и очевидно хардуерът на двойника беше също така качествен.

Тя бързо изтича до външната врата и натисна копчето „Отключване“, което беше инсталирано на касата. Нищо не се случи. Кейти сграбчи дръжката за ръчно отваряне. Вратата отказа да помръдне. Трескаво натисна клавиша „В случай на пожар“. Вратата остана все така неподвижна. Кейти отвори стенния шкаф в коридора — поне неговата врата нямаше заключващ механизъм — и погледна контролния модул на вратата. Диодна лампа блещукаше като капчица кръв до фразата: „Осуetyаване на влизане с взлом отвън — някой се опитва да проникне в къщата“. При нормални условия вратите незабавно се отваряха в случай на пожар, ала детекторите за пушек не бяха открили задимяване, а някакъв друг детектор беше установил, че някой се опитва да влезе с взлом отвън. Кейти затвори шкафа и погледна през шпионката на външната врата. Там, разбира се, нямаше никого.

Опита се да запази спокойствие. Имаше и други врати, но главният контролен модул показваше, че те всички работят в режим „Осуствяване на проникване в къщата с взлом“. Можеше да опита да изскочи през някой прозорец, но всички те бяха заключени, а стъклото, разбира се, беше най-устойчивото, каквото можеше да се купи с пари.

Думата, за която се опитваше да не мисли, най-сетне изплува на повърхността на съзнанието ѝ.

Беше уловена в капан.

Уловена в капана на собствената си къща.

Помисли си да задейства детекторите за пушек, но, разбира се, нито тя, нито Питър пушеха, следователно никъде въкъщи нямаше запалка. Питър не понасяше миризмата на кибрит и свещи, така че в дома им нямаше такива неща. Но можеше да подпали някаква хартия върху плочите на печката. Това може би щеше да вдигне тревога и да отключи вратите.

Кейти забърза към кухнята, като внимаваше да не се препъне в тъмнината. Ала в момента, в който влезе, разбра, че я очаква нова неприятност. Цифровите часовници и на микровълновата печка, и на нормалната фурна не работеха. Електрозахранването на кухнята беше прекъснато. Имаше непрекъснато зареждаща се лампа, включена в контакт на стената. Кейти я изтръгна от контакта. Лампата трябваше да засвети автоматично при прекъсване на електроснабдяването, но сега не работеше. Електрозахранването в кухнята сигурно бе изключено отдавна и лампата бе изразходвала заряда си. Но... онзи нисък шум? Хладилникът все още работеше. Кейти отвори вратата, лампичката вътре светна. Лъхна я хладен въздух.

Двойникът добре знаеше какво прави: видеото и хладилникът все още работеха, но печката и контактът, захранващ лампата за аварийни ситуации, бяха изключени. Нещо типично за една модерна къща: всеки уред беше включен в отделна електрическа верига и имаше отделен бушон.

Тя се дотътри до трапезарията и се опря върху облегалката на един стол. Опита се да запази спокойствие — спокойствие, по дяволите! Помисли си да вземе един от кухненските ножове, но това беше безсмислено — нямаше физическо лице, проникнало в къщата. Контролното табло за всички системи беше в сутерена — там влизаха и телефонните кабели — електрическите и телекомуникационните

проводници от години минаваха под земята в отговор на страховете, че незащитени кабели над главите на хората причиняват рак.

Кейти предпазливо се приближи към стълбището за сутерена и отвори вратата. Там беше тъмно като в рог — за петата годишнина от сватбата Питър и Кейти си бяха направили подарък система за домашни театрални представления, така че щорите бяха с непроницаемо за светлината покритие. Кейти си мислеше, че добре познава плана на сутерена, за да открие телефонния кабел. Стъпи върху най-горното стъпало...

Задейства се системата за гасене на пожар — над главата ѝ започна да шурти вода. Никакъв сигнал за тревога — нищо, което можеше да повика съседите или пожарната команда. Но от тавана започна да тече вода. Кейти се задъха и побягна към всекидневната. Водата зад нея спря и рукна във всекидневната. Кейти се заизкачва по стълбите към спалните. Водата зад нея отново спря и потече над стълбището.

Водната струя я следваше — двойникът вероятно беше препрограмирал датчиците от системата. Сред мъглата от водни капчици Кейти видя, че диодните лампи на видеото вече не работят — вероятно за да се избегне избухването на пожар, причинен от късо съединение.

Изтощена и мокра до кости, без никаква възможност за бягство, Кейти реши да отиде в банята. Щом водната струя я следваше, то поне да отидеше в помещение, където нанесените щети щяха да бъдат най-малки. Тя влезе във ваната и спусна завесата, използвайки я като палатка, за да се предпазва от студената вода.

След три часа Питър се прибра. Външната врата се отвори съвсем нормално пред него. Откри, че килимът във всекидневната е подгизнал; чу, че на горния етаж плющят водни струи. Изтича до банята и отвори вратата. В мига, когато влезе, водата спря да шурти.

Кейти отметна завесата и се изправи във ваната.

— Нито аз, нито който и да било мой двойник щяха да постъпят така с тебе — каза тя и го изгледа свирепо. — Сега вече сме квит.

Кейти съвсем разумно отказа да остане в къщата. Питър я закарва в апартамента на сестра ѝ. Тя все още беше ядосана, но постепенно се успокояваше и прие прегръдката му, когато се разделиха. След това

Питър отиде направо в кабинета си, включи се в мрежата и изпрати електронно послание до целия свят:

ДАТА: 15 ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА 23:11 ЧАСА
ИЗТОЧНО ВРЕМЕ
ОТ: ПИТЪР ДЖ. ХОБСЪН
ДО: МОИТЕ БРАТЯ
ОТНОСНО: МОЛБА ОТ СТРАНА НА ПИТЪР ДЖ.
ХОБСЪН
НЕЗАБАВНО ТРЯБВА ДА РАЗГОВАРЯМ С ВАС.
МОЛЯ, ОТГОВОРЕТЕ.

Електронните двойници отговориха почти веднага.

— Тук съм — обади се единият.

— Добър вечер, Питър — поздрави го вторият.

— Какво има? — попита третият.

Всички приказваха чрез един и същи гласов чип и ако сами не посочеха кой говори в момента, беше почти невъзможно да се различат. Е, сега това нямаше значение.

— Зная какво става — каза Питър. — Зная, че един от вас убива хора заради мен. Но днес беше заплашена Кейти. Няма да търпя това. Няма да допусна Кейти да бъде наранена. Нито сега, нито никога. Разбрахте ли?

Тишина.

— Разбрахте ли?

Все така никакъв отговор.

Питър въздъхна, изгубил всякакво търпение.

— Вижте, зная, че Саркар и аз не можем да ви извадим от мрежата. Но ако повторите още веднъж пъкленото си дело, ще обявим публично, че съществувате. Пресата ще се нахвърли жадно върху историята за изкуствен интелект — убиец, който се е скрил в електронната мрежа. Не мислете, че няма да предприемат цялостно рестартиране на мрежата, за да се отърват от вас.

Глас от високоговорителя:

— Грещиш, Питър. Никой от нас не би извършил убийство. Но ако обявиш публично, че съществуваме, хората ще повярват на

твърдението ти — в крайна сметка сега ти си известният Питър Хобсън. А това ще означава, че именно ти ще бъдеш обвинен за смъртта на убитите господа.

— Това не ме интересува — заяви Питър. — Ще направя всичко, което е нужно да защита Кейти, дори ако това означава, че самият аз трябва да отида в затвора.

— Но Кейти те нарани — изрече механичният глас. — Кейти те нарани повече от всеки друг на света.

— Това, че ме е наранила — възрази Питър, — не е голямо престъпление. Не се шегувам: ако я заплашите още веднъж, ако я нараните по какъвто и да било начин, аз ще се погрижа всички вие да бъдете унищожени. Все ще намеря някакъв начин да го направя.

— Бихме могли — изрече много бавно електронният глас — да се отървем от теб, за да предотвратим подобен развой на събитията.

— Това в известен смисъл би било самоубийство — каза Питър. — Или братоубийство. Във всеки случай зная, че това е нещо, което аз никога не бих извършил, а това означава, че вие също не бихте го извършили.

— Ти не би убил и колегата на Кейти — изтъкна гласът. — Но въпреки това вярваш, че някой от нас го е сторил.

Питър се облегна на стола.

— Не, не бих го убил, но... но аз самият исках това. Срамувам се да го призная, но исках да го видя мъртъв. Ала не бих извършил самоубийство — дори не бих помислил да убивам себе си — следователно зная, че и вие не бихте помислили сериозно за това.

— Но мислиш да убиеш нас — каза гласът.

— Това е различно — подчерта Питър. — Аз съм първообразът. Знаете, че е така. Дълбоко в сърцето си съм убеден, че компютърните двойници не са така живи както човек от плът и кръв. И тъй като аз вярвам в това, то вие също вярвате в него.

— Може би — отговори гласът.

— А сега се опитвате да убиете Кейти — продължи Питър. — Поне това трябва да престане. Не наранявайте Кейти. Не заплашвайте Кейти. Не правете каквото и да било с Кейти.

— Но тя те нарани — повтори синтезаторът.

— Да — извика Питър. — Тя ме нарани. Но ще се чувствам по-дълбоко наранен, ако я няма. Ако тя е мъртва, аз ще бъда унищожен.

— Защо? — попита гласът.

— Защото я обичам, по дяволите! Обичам я повече от самия живот. Обичам я с всяка фибра на съществуването си.

— Наистина ли? — изрече гласът.

Питър замълча, затаил дъх. Замисли се. Нима говореше така единствено заради гнева си? Нима дърдореше неща, които в действителност нямаше предвид? Или пък беше вярно — наистина вярно?

— Да — тихо прошепна Питър. Най-сетне беше разбрал. — Да, аз наистина я обичам толкова много. Обичам я толкова, че не бих могъл да го изразя с думи.

— Крайно време беше да си го признаеш, Пийти. Каза го, макар че трябваше да те принудим да го сториш. Отиди да си прибереш Кейти — без съмнение си я оставил в къщата на сестра ѝ — така бих направил и аз. Вземи я и я доведи у дома. Нищо повече няма да ѝ се случи.

ГЛАВА 42

На следващия ден Питър се увери, че Кейти тръгва на работа без никакви проблеми, но самият той остана у дома. Изключи електронната система на вратата и повика ключар, който инсталира старомодни ключалки. Докато майсторът работеше, Питър седеше в кабинета си, взираше се в пространството и се опитваше да осмисли всичко.

Припомни си за Род Чърчил.

Студенокръвен тип, който не даваше израз на чувствата си.

Но той се лекуваше с фенелзин — антидепресивен медикамент.

Което, разбира се, означаваше, че диагнозата на Род е била клинична депресия. Но през двете десетилетия, през които бе познавал Родерик Чърчил, Питър не беше забелязал никаква разлика в поведението му. Значи може би... може би той е бил в състояние на депресия през цялото това време. Може би е страдал от това заболяване още по-рано, от детството на Кейти, и това го е направило лош баща.

Питър поклати глава. Род Чърчил — не отвратителен тип, не мръсник. Просто болен човек — химически дисбаланс.

Това наистина смекчаваше постъпките му, правеше го по-малко виновен за начина, по който се беше отнасял с дъщерите си.

„По дяволите — помисли си Питър. — Всички ние сме химически машини.“ Самият той не можеше да работи без сутрешното си кафе. Нямахше никакво съмнение, че Кейти ставаше по-раздразнителна преди менструация. А Ханс Ларсен бе позволил на хормоните си да го водят в живота.

Кой беше истинският Питър? Ленивият, раздразнителен тип, който всяка сутрин се измъкваше от леглото? Или съсредоточеният, целенасочен човек, който пристигаше в кабинета си, след като кофеинът бе направил своята магия? Коя беше истинската Кейти? Бодрата, умна сексапилна жена, каквато беше повечето време, или капризната, свадлива личност, в каквато се превръщаше за няколко дни

в месеца? И кой беше истинският Ларсен? Пияният, ограничен сексуален маниак, когото Питър познаваше, или човекът, който очевидно е вършил работата си добре и е бил харесван от повечето си колеги? Какъв ли щеше да бъде, ако някой беше отрязал пениса му? Вероятно напълно различен човек.

Какво щеше да остане от човека, ако му отнемат стимулиращите вещества и депресантите, инхибиторите и дисинхибиторите, тестостерона и естрогена? Ами с децата, които получаваха прекалено малко кислород по време на раждане? Ами онези със синдрома на Даун — хора изцяло променени, защото имат допълнителна двадесет и първа хромозома? Ами онези с аутизъм? Или кретенизъм? Хората, страдащи от маниакална депресия? Шизофрениците? Онези, които страдат от раздвояване на личността? Онези с мозъчни увреждания? А хората, които страдат от болестта на Алцхаймер? Сигурно засегнатите индивиди нямат вина. Ако ги нямаше тези заболявания, те щяха да бъдат съвсем различни — и въпросните им души също.

Тогава какво е обяснението за онези изследвания на близнаци, за които бе споменал двойникът Контрол? Природата, а не възпитанието, направлява нашето поведение. Когато не танцуваме по свирката на химическите процеси, маршируваме под звука на генетичния тъпан.

Но въпреки това Род Чърчил бе получавал помощ.

Ако наистина е бил убит, както предполагаше детектив Файлоу, двойникът щеше да знае, че Род приема фенелзин, щеше да проучи медикамента в лекарствената база данни и щеше да разбере от какво заболяване се лекува Род. Нима двойникът не бе осъзнал простия факт: лечението наистина е започнало отскоро, но болестта е измъчвала Родерик Чърчил отдавна? Това доказателство със сигурност би било достатъчно да отмени смъртната присъда, която двойникът е възнамерявал да изпълни.

Не... нито едно негово копие не би убило Род Чърчил, ако знаеше проблема му с химическия дисбаланс. Щеше да го съжалява, но не и да го убие. Всичко това поставяше под въпрос всичко в случая на Сандра Файлоу. В крайна сметка двойниците не бяха признали, че са извършили убийствата; доказателствата на Файлоу, уличаващи Питър, а оттам и двойниците, бяха косвени.

Питър въздъхна с облекчение. Самият той не би убил Род Чърчил. Род просто беше направил нещо глупаво, без да се съобразява

с разпорежданията на лекаря. А Ханс Ларсен? Е, Питър винаги бе твърдял, че десетки разярени съпрузи биха искали да го видят мъртъв, включително — тази мисъл му хрумна в момента — и собствената съпруга на Ханс. Нали работеше в някаква банка и би могла да злоупотреби със средства, за да наеме убиец.

Вместо доказателства — измислици. Ето какво съдържаше случаят срещу него. Абсолютни измислици.

И той щеше да го докаже. Щеше да направи ревизия на собствените си финанси. Наемането на убиец сигурно струваше десетки хиляди долари, ако не и стотици хиляди. Файлоу може би никога нямаше да открие липсващите фондове, дори ако разполагаше с документ, даващ ѝ право да ревизира финансовите му отчети. Но Питър имаше следното преимущество: той мислеше точно по същия начин като двойниците. Ако погледнеше — ако проучеше всичко внимателно — и не откриеше липсващи пари, е, тогава можеше да спи спокойно.

Свърза се с централния процесор на своята компания, включи се в базата данни на корпоративните сметки и започна проучването си. Използваше счетоводна експертна система, разработена от „Огледален образ“, с помощта на която извършваше ревизията. Преминаваше през всяка сметка, през всяка база данни, без да открие нещо нередно. Постепенно увереността му нарасна. След около час го прекъсна ключарят, който бе свършил работата си. Питър му благодари, заплати за извършената услуга и отново се зае с проучването си. Предположението на Файлоу беше погрешно, изцяло погрешно. Е, той щеше да ѝ покаже къде зимуват раците...

Компютърът му започна да писука.

„Божичко! — помисли си Питър. — Мили Боже!“

Несъответствие в сметката „Отдаване на лицензни права на трето лице“. Никакви придружаващи документи, липсваше номерът на сметката на получателя на сумата, липсваше номерът на фактура. Просто съобщение за огромна сума в графата „дебит“:

11 НОЕМВРИ 2011 ГОДИНА
ЕТФ 125 000.00 КАНАДСКИ ДОЛАРА

Питър се взря невярващо в екрана.

Времето на изтегляне на сумата съвпаднаше. Ханс беше убит след три дни.

Не, сигурно ставаше дума за нещо невинно. Може би рефинансиране на лицензна сделка, която беше пропаднала. Или корекция, дължаща се на превишено плащане към неговата фирма. Или...

Не.

Не можеше да бъде нито едно от тези неща. Главната счетоводителка на Питър беше педантична. Не беше възможно да допусне подобен пропуск. Пък и трите знака, с които беше отбелязана сумата: ЕТФ — Електронен трансфер на фондове. Тъкмо нещо, което би използвал електронният двойник.

Посегна да се изключи от системата, когато компютърът отново изписука. Още една находка в хода на търсенето:

14 ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА
ЕТФ 100 000.00 КАНАДСКИ ДОЛАРА

Питър въздъхна облекчено. Ето доказателство, че всичко е напълно невинно. Сигурно никой наеман убиец нямаше да приеме хонорара си на отделни вноски. На каквото и да се дължаха тези пари в графата „дебит“, то сигурно беше някаква рутинна операция. Може би изплащане дължими суми на пациенти. Или...

Преди два дни. Вторият трансфер беше извършен само преди два дни.

Изведнъж Питър замръзна...

Кейти беше казала:

— Какво ще се случи с детективката, ако проникне прекалено близо до истината? Ще поискаш ли и нея да видиш мъртва?

„Не може да бъде! — помисли си Питър. — Просто не може да бъде.“

Би могъл да разбере убийството на Ханс. Може би не го одобряваше, но поне го разбираше. С убийството на Род Чърчил положението беше различно, като се вземеха предвид смекчаващите вината обстоятелства. Но може би... ако електронният двойник не

приемаше биохимическите процеси като смекчаващо вината обстоятелство...

Но Сандра Файлоу не беше направила нищо лошо, не беше наранила Питър по никакъв начин. Тя просто си вършеше работата.

Ала сега очевидно беше станала неудобна.

„Боже Господи!“ — помисли си Питър. Виновният двойник не просто бе снижил или изкривил морала си. Той просто нямаше никакъв морал.

Спокойно, Питър. Това съществуваше дори в онзи Питър от плът и кръв — заровено дълбоко, дълбоко в съзнанието му, но никой не можеше да отрече, че го има — инстинктът за самосъхранение. Вярно, че повече не желаше да види никого мъртъв. Но детектив Файлоу излагаше и него, и двойниците на риск. Ако трябваше да се отърве от някого, то това със сигурност би била тя. Ако някой от електронните му двойници пожелаеше да се отърве от някого, то това би била детектив Файлоу.

По дяволите. По дяволите! Не искаше повече кръв по ръцете си. Питър незабавно активира телефона си: ако посочеше никакъв адрес, щеше да постигне същия ефект, както и ако набереше нечие име.

— Полицейски участък „Метрополитън“, Торонто, 32-ро подразделение, улица „Елърсли“ — каза Питър.

Емблемата на телекомуникационната компания „Бел“ изчезна от екрана. Появи се образът на мършав сержант.

— 32-ро подразделение — каза той.

— Сандра Файлоу — изрече в отговор Питър.

— Днес е в почивка — обясни сержантът. — Може ли някой друг да направи нещо за вас?

— Не... става дума за нещо лично. Знаете ли къде е?

— Нямам представа — отговори полицаят.

— Мога ли да получа от вас домашния ѝ телефонен номер?

Ченгето се засмя.

— Сигурно се шегувате.

Питър прекрати връзката, избра служба „Справки“ и каза:

— Файлоу, Сандра.

— Няма такава в указателя — отвърна гласът на компютъра.

Разбира се.

— Файлоу, А. — повтори той. — „А“ за Александрия.

— Няма такава в указателя.

По дяволите! Но за едно ченге щеше да е истинска лудост да посочи телефонния си номер в указателя — освен ако това беше номерът на бившия ѝ съпруг.

— Имате ли списък на лица с фамилия „Файлоу“?

— Няма такъв списък.

Питър прекъсна връзката. Трябваше да има някакъв начин да се добере до нея...

Градските справочници. Беше ги виждал в обществените библиотеки. Първоначалното им предназначение беше да посочват името, съответстващо на определен адрес, но след като бяха трансформирани на СВ-КОМ, беше съвсем лесно да направят и обратната справка — да открият адреса по посоченото име. Питър отново се обади до „Справки“ за номера на централния клон на Обществената библиотека в Норт Йорк.

— Здравейте — отговори му женски глас — Справочен отдел.

— Здравейте — каза Питър. — Имате ли градски справочници?

— Да.

— Бихте ли ми казали адреса на Александрия Файлоу, моля? Ф-А-Й-Л-О-У.

— Почакайте секунда, господине. — Последва пауза. — В справочника не е посочена А. Файлоу, господине. Единственото лице под фамилия „Файлоу“ в справочника е Санди.

Санди — този вариант на името ѝ не подсказваше дали е мъж, или жена. Тъкмо предпазната мярка, каквато би взела интелигентна жена, която живее сама.

— Каква е професията на Санди Файлоу?

— В справочника е записано — „социален работник“, господине. Би могло да означава всичко.

— Тя е. Какъв е адресът, моля?

— Авеню „Мелвил“ №216.

Питър си го записа.

— Има ли телефонен номер?

— Не е посочен в справочника.

— Благодаря ви — каза Питър. — Много ви благодаря.

Той прекъсна връзката. Никога не беше чувал за авеню „Мелвил“. Извика на екрана електронната карта на града и я проучи.

Намираще се в участък „Дон Милс“. Не беше прекалено далеч. На около 20 минути с кола. Знаеше, че всичко звучи налудничаво, като параноична фантазия. И все пак...

ГЛАВА 43

На път за авеню „Мелвил“ Питър се опита да открие слаби места в теорията си, но вместо това тя ставаше все по-убедителна. Свободният ден на Сандра. Ден, когато по всяка вероятност тя няма да е въоръжена. Идеалният ден да убиеш ченге.

Движението беше натоварено. Питър буквално легна върху клаксона на колата. Въпреки компютъризирания дисплей, където беше изобразен маршрутът, който трябваше да следва, той зави в погрешна посока и се озова на улица без изход. Ругаейки, обърна обратно и пое в противоположната посока. Караше безразсъдно, знаеше това. Но само ако можеше да предупреди Сандра, да ѝ каже, че някой може би иска да я ликвидира — тя беше в състояние да се защити, беше сигурен. Нали беше ченге.

Накрая излезе на авеню „Мелвил“. Номер 216 беше обикновена къща. Нищо в нея не биеше на очи. Тревата имаше нужда от подрязване. Пред къщата беше паркирал кафяв фургон на службата за колетни пратки.

Табелката на тротоара предупреждаваше, че паркирането по улицата преди 18:00 часа е незаконно. Питър не ѝ обърна внимание.

Вдигна поглед към къщата. Външната врата беше затворена. Това му се стори абсурдно. Та къде беше служителят, донесъл пратката?

Сърцето на Питър заби лудо. Ами ако убиецът беше вътре?

Параноя. Лудост.

И все пак...

Той изскочи от колата, отвори багажника, сграбчи щангата за смяна на гумите и затича към вратата.

И тъкмо преди да натисне звънеца, чу шум, долитащ отвътре: нещо тежко падна на пода.

Натисна звънеца с всичка сила.

Никакъв отговор.

„Щом съм се хванал на хорото — помисли си Питър, — трябва да играя докрай.“

До вратата имаше тесен прозорец от матирано стъкло, стигащ от тавана до пода. Питър го удари с щангата. Стъклото се напука. Той стовари металния прът върху него с всичка сила. Прозорецът се разби. Питър пъкна ръка вътре, отключи вратата и я отвори.

Мозъкът му се опитваше да оцени обстановката. Късо стълбище отвеждаше от преддверието навътре. На последната стълбищна площадка стоеше едър мъж с униформата на пощальон. Държеше нещо, което приличаше на голям портфейл. Просната на пода зад него лежеше Сандра Файлоу — в безсъзнание или може би мъртва. Шумът, който бе чул, може би бе от падането на Сандра.

Едрият мъж насочи портфейла си към Питър. Оръжие ли бе това?

Питър се поколеба за част от секундата, после...

После с все сила хвърли щангата.

Оръжието на непознатия не издаде никакъв звук. Питър скочи напред.

Щангата удари мъжа в лицето. Той полетя назад и се строполи върху Сандра.

За секунда Питър си помисли дали да не избяга, но разбира се, не можеше да постъпи така. Убиецът беше зашеметен. Питър сграбчи странното оръжие. Нямаше представа как да го използва, но после забеляза нещо по-познато — служебния револвер на Сандра, подаващ се от кобура, окачен на облегалката на един стол. Питър пъкна странния механизъм в джоба си и все пистолета. Изправи се в средата на стаята и се прицели в убиеца, който бавно се надигаше от пода.

— Стой! — извика Питър. — Спри или ще стрелям!

Едрият мъж почеса челото си.

— Няма да го сториш, приятелю — изрече той с австралийски акцент.

Питър не знаеше дали пистолетът на Сандра е зареден, но дори и да беше, той не беше сигурен как се стреля с него. Вероятно имаше някакъв предпазен механизъм.

— Не се приближавай! — заповяда Питър.

Едрият мъж направи крачка напред.

— Хайде, хайде, приятелю — заговори той. — Не искаш да станеш убиец, нали? Нямаш и представа какво става тук.

— Зная, че си убил Ханс Ларсен — прекъсна го Питър. — Зная, че са ти платили 125 000 долара, за да го направиш.

— Кой си ти? — попита мъжът и пристъпи още една крачка напред.

— Спри! — изкрещя Питър. — Спри или ще стрелям! — Питър погледна пистолета. Ето — това сигурно е предпазителят. Той го издърпа и вдигна оръжието. — Назад! — Но самият Питър отстъпваше назад. — Ще стрелям!

— Не ти стиска, приятелю — каза мъжът. Идваше все по-близо до него.

— Наистина ще стрелям! — кресна Питър.

— Дай ми пистолета, приятелю. Ще те оставя да си излезеш оттук.

— Спри! — извика Питър. — Моля те, спри!

Едрият мъж протегна дългата си ръка към Питър.

Питър затвори очи.

И стреля...

Звукът беше оглушителен.

Мъжът се строполи назад.

Питър видя, че го е уцелил по главата — дълга червена драскотина се виждаше от дясната страна на черепа му.

— Божичко... — простена Питър. — Божичко...

Мъжът лежеше проснат на пода като Сандра — беше или мъртъв, или в безсъзнание.

Питър, едва успявайки да запази равновесие, се отправи с несигурни стъпки към мястото, където лежеше Сандра. Ушите му бучаха. По тялото ѝ нямаше следа, че е ранена. Макар че дишаше, тя беше в безсъзнание. Ръцете ѝ бяха леденостудени.

Питър се огледа и намери видеофона. Той беше зает. Екранът беше изпълнен с цифри. Питър разпозна емблемата на Кралската банка на Канада — Сандра сигурно се бе включила в системата, за да провери банковите си сметки, когато бе дошъл мъжът с колетната пратка. Питър прекъсна връзката.

Неочаквано чу шум, обърна се и видя убиец. Драскотината по черепа му беше суха. Под нея се виждаше нещо блестящо, което приличаше на метал...

Блестящ метал. Божичко!

Безсмъртен човек. Наистина безсмъртен. Че защо не? Отвратителният тип очевидно правеше добри пари.

Питър, който все още стискаше пистолета на Сандра, се прицели в мъжа.

— Кой си ти? — попита австралиеца. Жълтите му зъби лъснаха.

— Аз... аз съм човекът, който те нае — каза Питър.

— Глупости.

— Аз съм. Наех те чрез електронната поща. Платих ти 125 000 долара, за да убиеш Ханс Ларсен и 100 000 канадски долара, за да убиеш тази детективка. Но сега промених решението си. Не искам да я убиваш.

— Ти ли си „Отмъстител“? — попита мъжът. — Ти ли си онзи тип, дето ме нае да отрежа пениса на онзи нещастник?

„Боже мой!“ — помисли си Питър. Ето значи как е било осакатено тялото.

— Да — заяви той, като се опитваше да скрие отвращението си. — Да.

Австралиеца отново потри челото си.

— Би трябвало да те убия за онова, което се опита да ми направиш.

— Можеш да задържиш стоте хиляди долара. Само се махни оттук.

— По дяволите. Естествено, че ще задържа парите. Аз си свърших работата.

Живата картина се задържа няколко секунди. Австралиеца очевидно преценяваше що за тип е Питър — дали щеше отново да използва пистолета, дали заслужава да умре, защото бе стрелял срещу него.

Питър докосна спусъка.

— Зная, че не мога да убия безсмъртен човек — подхвана той. — Но поне мога да те забавя тук, докато дойде полицията. — Той преглътна мъчително. — Разбирам, че доживотен затвор е ужасяваща присъда за някой, на когото нанотехнологията позволява да живее вечно.

— Дай ми облъчвателя.

— В никакъв случай — отвърна Питър.

— Хайде, приятелю — тази играчка струва четиридесет бона.

— Друг път. — Питър отново размаха пистолета.

Още секунда австралиецаът обмисля какви са шансовете му, после кимна и каза:

— Не оставяй никакви отпечатащи от пръсти, приятелю.

После се обърна и излезе през все още отворената врата.

Питър се наведе над видеофона, помисли за миг и избра режим на подаване на сигнал посредством текст, без да бъде необходимо да говори. Избра девет-едно-едно. После напечата следния текст:

РАНЕН ПОЛИЦЕЙСКИ ОФИЦЕР. АВЕНЮ
„МЕЛВИЛ“ 216, УЧАСТЪК „ДОН МИЛС“.
ВЕДНАГА ИЗПРАТЕТЕ ЛИНЕЙКА.

Всичките обаждания на номер 9-1-1 се записваха, но нямаше запис от гласа му, по който можеха да го идентифицират. Сандра беше в безсъзнание и не го беше видяла. Полицаяите нямаше да имат причина да мислят, че тук е идвал някой друг освен нападателя, когото Сандра можеше да опише.

Питър протегна ръка зад телефона, изключи клавиатурата и изтри кутията ѝ с „Клинекс“. Все още с клавиатурата в ръце отиде да види какво става със Сандра. Тя все така беше в безсъзнание, ала беше жива. Разтърсен до дъното на душата си, Питър прибра щангата, после се измъкна с несигурни стъпки през вратата, изтри дръжката и се качи в колата си. Докато се отдалечаваше на бавен ход, се размина с линейка, която беше надула сирената си и се приближаваше към къщата на Сандра.

Питър караше — може би вече беше изминал десетки километри, — без да знае къде отива. Накрая спря и се обади на Саркар от телефона в колата си.

— Питър! — възкликна Саркар. — Тъкмо щях да ти се обадя.

— Какво има?

— Вирусът е готов.

— Пусна ли го вече по мрежата?

— Не. Искам първо да го подложа на тест.

— Как?

— Разполагам с първоначалната версия на всичките три двойника на дискета в кабинета на Рахеема. — Жената на Саркар работеше на три пресечки от сградата на „Огледален образ“. — За щастие използвам кабинета ѝ за съхранение на копия, които не влизат в ежедневната работа. В противен случай тази неочаквана полицейска акция щеше да ги открие. Както и да е, за да извърша теста искам да инсталирам електронните двойници в напълно изолирана система и после да пусна вируса.

— Слава Богу — уморено каза Питър. — Бездруго исках да дойда при теб. Попаднах на някакъв механизъм, който не мога да идентифицирам. Ще бъда при теб в... — Той замълча и се огледа — опитваше да определи къде точно се намира. Източната част на участък „Лорънс“. А улицата пред него беше „Йондж“. — Ще дойда след четиридесет минути.

Щом пристигна, Питър показа на Саркар механизма, който приличаше на прекалено натъпкан, издут портфейл.

— Откъде намери това? — попита Саркар.

— От убиеца.

— От убиеца ли?

Питър обясни какво се беше случило. Потресен, Саркар впери поглед в лицето му.

— И казваш, че си извикал полицията?

— Не. Извиках линейка. Но съм сигурен, че и полицията вече е там.

— Тя беше ли жива, когато тръгна?

— Да.

— И каква е тази играчка? — попита Саркар и посочи устройството, което Питър беше донесъл.

— Мисля, че е някакво оръжие.

— Никога не съм виждал подобно нещо — призна Саркар.

— Онзи тип го нарече „облъчвател“.

— Аллах! — възкликна Саркар. — Облъчвател...

— Значи знаеш какво представляват тези устройства?

Саркар кимна.

— Чел съм за тях. Оръжия, поразяващи посредством лъч от радиоактивни частици. Вкарват концентрирана радиация в човешкото тяло. — Той въздъхна. — Гадно... Забранени са в Северна Америка. Абсолютно безшумни, можеш да държиш облъчвателя в джоба си и да стреляш оттам. Дрехите, дори тънките дървени врати са прозрачни за него.

— Божичко! — простена Питър.

— Но ти каза, че жената е жива, нали?

— Дишаше.

— Ако е застреляна с това, трябва да изрежат половината ѝ тяло, за да спасят онова, което е останало. Ала по-вероятно е, че ще умре след ден-два. Ако я е застрелял в мозъка, е щяла да умре веднага.

— Пистолетът ѝ не беше далеч от нея. Може би тъкмо е отивала да го вземе, когато той е влязъл.

— Тогава може и да не е имал време да се прицели. Може би я е уцелил в гърба — засегнал е гръбначния стълб и краката ѝ ще останат неподвижни.

— Разбих прозореца преди той да успее да приключи работата си. По дяволите — каза Питър. — По дяволите всичко това. Трябва да го спрем.

Саркар кимна.

— Можем да го направим. Напълно съм готов за теста. — Той посочи компютъра в центъра на стаята. — Тази система е напълно изолирана. Отстранил съм всички връзки с електронната мрежа, телефонни линии, модеми, както и клетъчни връзки. Заредих нови копия на тримата двойници в компютъра.

— Ами вирусът? — попита Питър.

— Ето го. — Саркар вдигна една черна карта, заредена с електронна памет — по-малка от визитна картичка и почти толкова тънка, — после я пхна в компютъра.

Питър притегли стол и седна до него.

— За да направим теста както трябва — каза Саркар, — наистина е нужно да разполагаме с електронните копия в действие.

Питър се поколеба. Идеята да активират нови негови двойници, просто за да ги убият, го разстройваше. Но щом беше нужно...

— Направи го — каза Питър.

Саркар натисна няколко клавиша.

— Те са живи — измърмори той.

— По какво съдиш?

Саркар посочи с костеливия си пръст някакви данни върху екрана. За Питър те изглеждаха пълна безсмислица.

— По това — каза Саркар. После, осъзнал, че Питър не разбира, продължи: — Ще го представя по друг начин. — Той отново натисна няколко клавиша. Върху екрана се появиха три подвижни линии. — Всъщност това е имитирана електроенцефалограма за всеки един от двойниците, преобразуваща активността на техните нервни мрежи в нещо подобно на мозъчни вълни.

Питър посочи поред всяка една от трите линии. Те изписваха огромни остри издатини.

— Виж това.

Саркар кимна.

— Паника. Те не знаят какво става. Събудили са се слепи, глухи и съвсем самотни.

— Бедните нещастници — въздъхна Питър.

— Сега ще пусна вируса — обяви Саркар и натисна няколко клавиша. — Изпълнение на екзекуцията.

— Точно така — каза Питър и потреперя.

Изпълнените с паника електроенцефалограми продължиха да блещукат върху екрана още няколко минути.

— Не мисля, че вирусът действа — изрази съмненията си Питър.

— Необходимо е време да провери ключа към модела — обясни Саркар. — В края на краищата тези двойници са големи. Почакай минутка... а, ето.

Средната от трите електроенцефалограми изведнъж описа огромен остър шип — нагоре — надолу и после...

Нищо. Права линия.

После дори и линията изчезна, файлът беше изтрит.

— Божичко — прошепна Питър едва чуто.

След още няколко минути горната линия описа същия остър шип, превърна се в права и после изчезна.

— Остана само една — отбеляза Саркар.

Тя като че отне повече време от другите две — може би беше Контрол, двойникът най-близо до оригинала, пълното копие на Питър, при което нямаше прекъснати нервни връзки. Питър видя как линията

на електроенцефалограмата подскочи диво, после умря, след това просто изчезна като светлина, угаснала изведнъж.

— Няма вълна на душата, напускаща тялото — посочи Питър.

Саркар поклати глава.

Питър беше по-разтревожен от всичко това, отколкото очакваше.

Негови двойници.

Родени.

Убити.

И това се случи само за няколко мига.

Той премести стола си в отсрещния край на стаята, седна и затвори очи.

Саркар се зае да реформатира харддрайва на компютъра, за да е сигурен, че всички следи от двойниците са изчезнали. Когато свърши, натисна съответното копче и картата с паметта, съдържаща вируса, изскочи в ръката му. Той я занесе до главния компютър.

— Ще пусна вируса едновременно в пет различни подмрежи — обясни Саркар. — Ще се разпространи по целия свят за по-малко от един ден.

— Чакай — възпря го Питър и се надигна. — Сигурно вирусът ти може да претърпи промяна, за да може да прави разлика между тримата двойници, нали?

— Да, разбира се — отвърна Саркар. — Всъщност вече съм написал рутинните стъпки за това. Има няколко определени ключови нервни връзки, които трябваше да прекъсна, за да направя модифицираните двойници. Въз основата на това сега е достатъчно лесно те да бъдат идентифицирани.

— Ами... мисля, че няма причина да умрат и трите копия. Бихме могли да пуснем версия на вируса, който ще унищожи само виновния двойник.

Саркар се замисли.

— Бихме могли да заплашим и тримата с най-широкообхватната версия на вируса, надявайки се, че виновникът ще си признае. След това можем да пуснем специализираната версия, която ще унищожи виновника. Сигурно ще си признае за извършено престъпление, за да спаси братята си.

— Не... не зная — отвърна Питър. — Аз съм единствено дете в семейството — поне бях доскоро. Честно си признавам — не зная как

бих постъпил.

— Аз бих го направил — заяви Саркар. — Без колебание бих жертвал себе си за някой от членовете на моето семейство.

— Отдавна подозирам — каза Питър напълно сериозно — че ти си по-добро човешко същество от мен. Но си струва да опитаме.

— Ще ми трябва поне час, за да направя трите вида вируси — каза Саркар.

— Добре — отговори му Питър. — Когато си готов, ще извикам двойниците на разговор така, както наистина става в живота.

НОВИНИТЕ ОТ ЕЛЕКТРОННАТА МРЕЖА В РЕЗЮМЕ

ЖОРЖ ЛАВАЛ, 97-ГОДИШЕН, ДНЕС ПРИЗНА, ЧЕ Е ИЗВЪРШИЛ СЕРИЯ ОТ НЕРАЗКРИТИ ДОСЕГА УБИЙСТВА ЧРЕЗ УДУШАВАНЕ В ЮЖНА ФРАНЦИЯ В ПЕРИОДА 1947 — 1949 ГОДИНА. „СКОРО ЩЕ УМРА — БИЛИ ДУМИТЕ НА ЛАВАЛ — И ТРЯБВА ДА СИ ПРИЗНАЯ ГРЕХА ПРЕДИ ДА СЕ ИЗПРАВЯ ЛИЦЕ В ЛИЦЕ С БОГ.“

НОВИНИ В ОБЛАСТТА НА РЕЛИГИЯТА: ТАЗИ СЕДМИЦА В ХАРВАРДСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ ЩЕ СЕ ПРОВЕДЕ СЕМИНАР С УЧАСТИЕТО НА ВСИЧКИ ВОДЕЩИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ НА НОВИЯ ЗАВЕТ. ИЗТЪКНАТИ УЧЕНИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ ЩЕ ОБСЪЖДАТ ДАЛИ ДУШАТА НА ИИСУС ХРИСТОС СЕ Е ВЪРНАЛА В ТЯЛОТО МУ СЛЕД КАТО ТОЙ Е ВЪЗКРЪСНАЛ. ОТЕЦ ДЕЙЛ ДЕУИТ, ДОКТОР ПО БОГОСЛОВИЕ, ЩЕ ЗАЩИТАВА ИЗДИГНАТАТА НАСКОРО ОТ НЕГО ТЕЗА, ЧЕ ДУШАТА НА ХРИСТОС Е НАПУСНАЛА ТЯЛОТО МУ ПРЕЗ ДЕВЕТИЯ ЧАС СЛЕД РАЗПЪВАНЕТО НА КРЪСТА, КОГАТО ТОЙ ИЗВИКАЛ: „БОЖЕ МОЙ, БОЖЕ МОЙ, ЗАЩО МЕ ИЗОСТАВИ?“

АМЕРИКАНСКИТЕ АЕРОЛИНИИ СА ИЗПРАВЕНИ ПРЕД ОЩЕ ЕДНА ПОТЕНЦИАЛНА ПРЕЧКА ЗА ОТКРИВАНЕТО НА ПЪТНИЧЕСКАТА ЛИНИЯ „ЗЕМЯ — КОСМИЧЕСКА СТАНЦИЯ «СВОБОДА»“: ИЗСЛЕДВАНИЯ В ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЯ ИНСТИТУТ „РЕНСЛЕР“ В ГРАД ТРОЙ, НЮ ЙОРК, ДОКАЗВАТ, ЧЕ ОТДЕЛЯЩИТЕ СЕ ОТ ТЕЛАТА НА ЧОВЕШКИТЕ СЪЩЕСТВА ВЪЛНИ НА ДУШАТА СЕ ОРИЕНТИРАТ ПО ГРАВИТАЦИОННИТЕ И МАГНИТНИ ПОЛЕТА НА ЗЕМЯТА, ЗА ДА ОТКРИЯТ ПОСОКАТА, В КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ОТПРАВЯТ. „АКО ЧОВЕК УМРЕ В КОСМИЧЕСКОТО ПРОСТРАНСТВО, КЪДЕТО ГРАВИТАЦИЯТА Е НУЛЕВА — ЗАЯВИ ПРОФЕСОР КАРЪН ХЪНТ ОТ КАТЕДРАТА ПО ФИЗИКА В ИНСТИТУТА, — ДУШАТА МУ В БУКВАЛНИЯ СМИСЪЛ НА ДУМАТА МОЖЕ ДА БЪДЕ ЗАГУБЕНА ЗАВИНАГИ.“

ОРГАНИЗИРАЙТЕ СОБСТВЕНОТО СИ КРЪЩЕНЕ СРЕД СПОКОЙНАТА АТМОСФЕРА НА ДОМА СИ! НОВИЯТ ПРОДУКТ, КОЙТО ВИ ПРЕДЛАГАМЕ, СЪДЪРЖА ТЪРЖЕСТВЕНА БАПТИСТКА ЦЕРЕМОНИЯ ВЪРХУ ВИДЕОЛЕНТА ПЛЮС СВЕТЕНА ВОДА, БЛАГОСЛОВЕНА ОТ ИСТИНСКИ СВЕЩЕНИК. ПРОДУКТЪТ Е ОДОБРЕН ОТ СВЕТОВНАТА ЦЪРКВА НА ХРИСТА. ЦЕНА 199.95 ДОЛАРА. В СЛУЧАЙ ЧЕ НЕ СТЕ УДОВЛЕТВОРЕНИ ОТ НАШИЯ ПРОДУКТ, ЩЕ ПОЛУЧИТЕ ПАРИТЕ СИ ОБРАТНО.

ГАСТОН, СВОБОДНО ШИМПАНЗЕ, ЖИВЯЛО В ИНСТИТУТА ПО ПРИМАТИ „ЙЕРК“, В ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ПО РОДА СИ ИНТЕРВЮ, ПРОВЕДЕНО ПОСРЕДСТВОМ РАЗРАБОТЕНИЯ В САЩ ЕЗИК НА ЗНАЦИТЕ И ИЗЛЪЧЕНО ПО СВС В ПРЕДАВАНЕТО „ШЕСТДЕСЕТ МИНУТИ“, ЗАЯВИЛО, ЧЕ „ПОЗНАВА БОГ“ И ОЧАКВА С НЕТЪРПЕНИЕ „ЖИВОТА СЛЕД СМЪРТТА“.

ГЛАВА 44

Питър седеше пред компютъра. Саркар, възседнал стол без облегалка до него, си играеше с трите различни карти — едната синя, втората червена, третата зелена, всяка надписана с името на един от двойниците.

Питър изпрати съобщение по мрежата, призовавайки двойниците; скоро и тримата се включиха и синтезаторът огласи думите им.

— Саркар е с мен — обяви Питър по микрофона.

— Здравсти, Саркар.

— Здравей, Саркар.

— Как си, Сарк?

— Ние с него — каза Питър — тъкмо станахме свидетели на това как копия на вас тримата умряха.

— Какво говориш? — попита един от двойниците. Другите двама мълчаха.

— Саркар разработи компютърен вирус, който ще издири и ще унищожи записите от моите нервни мрежи. Направихме тест. Вирусът действа. Разполагаме с три отделни разновидности на вируса — една от тях убива един от вас.

— Трябва да знаеш — изтъкна гласът от високоговорителя, — че сега ние сме свободни в световната електронна мрежа.

— Знаем — отговори Саркар.

— Готови сме да пуснем трите вируса в мрежата — допълни Питър.

— Разпространението на компютърни вируси е престъпление — изрече механичният глас. — По дяволите, дори създаването на компютърни вируси е престъпление.

— Знаем — отбеляза Питър. — Но тъй или иначе ще пуснем вирусите.

— Не го правете — каза гласът.

— Ще го направим — заяви Питър. — Освен ако...

— Освен ако какво?

— Освен ако виновният двойник не се разкрие сам. В този случай ще пуснем само един вирус, насочен срещу виновника.

— Как можем да сме сигурни, че няма да пуснете и трите разновидности, след като сте задоволили любопитството си и знаете кой е отговорен за престъпленията?

— Обещавам, че няма да го сторя — каза Питър.

— Закълни се — обади се гласът.

— Заклевам се.

— Закълни се пред Бога в живота на нашата майка.

Питър се поколеба. По дяволите, беше идиотско да преговаря със самия себе си.

— Кълна се пред Бога — бавно изрече Питър — в живота на моята майка, че няма да пуснем вирус, който ще ви убие и тримата, ако убиецът разкрие себе си.

Последва дълга тишина, нарушавана единствено от бръмченето на вентилаторите.

Най-сетне, след толкова много тишина, от високоговорителя се разнесе глас:

— Аз го направих.

— А кой си ти? — попита Питър.

Отново дълга-дълга тишина. След това гласът заговори:

— Онзи, който най-много прилича на тебе. Двойникът Контрол. Основата на експеримента.

Питър впери очи напред.

— Наистина ли?

— Да.

— Но... но в това няма никакъв смисъл.

— Нима?

— Искам да кажа... ние бяхме приели, че като изменихме мозъчно-скенерните картини, за да създадем Амбротос и Дух, по някакъв начин сме ги лишили от морал.

— Наистина ли мислиш, че убийствата на колегата и бащата на Кейти са неморални? — попита Контрол.

— Да. Подчертано да.

— Но ти искаше те да бъдат мъртви.

— Но аз не бих ги убил — отговори Питър. — Наистина, фактът, че въпреки предизвикателството, особено в случая с Ханс, не извърших убийство, доказва това. Бих могъл да наема убиец както всеки един от вас. Защо ти — просто машинно ехо на самия мен — би извършил нещо, което аз, човекът, не бих?

— Ти знаеш, че ти си истинският. Аз също зная, че ти си истинският.

— И какво от това?

— Убоди ме и може би няма да ми потече кръв. Постъпи несправедливо спрямо мен и аз непременно ще си отмъстя.

— Какво?

— Знаеш ли, Саркар — поде двойникът. — Наистина свърши прекрасно работата си. Но трябваше да ми дадеш и усещане за сърбеж, за да мога да се чеша.

— Но защо? — отново попита Питър. — Защо ти би сторил нещо, което аз не бих?

— Помниш ли какво е казал Декарт?

— Много години изминаха, откакто...

— Ще си спомниш, ако се понапрегнеш мъничко — отговори двойникът. — Знаеш ли, стана ми любопитно защо съм различен от тебе и ето — спомних си какво е казал Декарт. Рене Декарт е основал школата на дуализма във философията, основаваща се на убеждението, че тялото и душата са две отделни неща. Казано с други думи, той е вярвал, че мозъкът и умът се различни; душата наистина съществува.

— Да. И какво от това?

— Дуализмът на Декарт е в контраст с материалистическия светоглед, който преобладава днес и според който единствената реалност е физическата реалност; умът не е нищо повече от мозъка, мисълта е просто биохимия и душата не съществува.

— Но сега знаем, че възгледите на Декарт са били правилни — каза Питър. — Видяхме как душата напуска тялото.

— Не съвсем. Знаем, че възгледите на Декарт са правилни що се отнася до вас. Правилни са за човешките същества. Но аз не съм истинско човешко същество. Аз съм електронно копие, съществуващо в компютъра. Това е всичко, което представлявам. Ако твоят вирус ме изтрие, ще престана да съществувам — напълно, изцяло. За мен,

когото ти нарече копието, служещо за контрол на експеримента, дуалистичната философия е напълно погрешна. Аз нямам душа.

— И това те прави толкова различен от мен, съществуващият в действителност човек?

— Да, цялата разлика се състои в това. Ти трябва да се тревожиш за последствията от постъпките си. Не просто заради изискванията на закона, но и от морална гледна точка. Възпитан си в свят, където казват, че съществува висш съдник на морала и ти ще бъдеш подложен на съд.

— Не вярвам в това. Наистина не вярвам.

— „Наистина не вярвам“. С това искаш да кажеш, че не приемаш подобна интелектуална позиция. Не и когато помислиш за това. Не и на повърхността. Дълбоко в себе си оценяваш своите постъпки с оглед на възможността, макар че тя е смътна и далечна, — че някога ще те държат отговорен за тях. Ти доказва съществуването на някакъв живот след смъртта. Това дава нова сила на въпроса за Страшния съд, въпрос, на който не можеш да отговориш, като просто използваш компютърни копия. И възможността, че може да бъдеш изправен пред съд за своите постъпки, ръководи нравствеността ти. Независимо от това колко си мразил Ханс — нека бъдем честни — и аз, и ти го мразехме с такава ярост, че дори бяхме изненадани от това — та независимо от това колко го мразеше, ти нямаше да го убиеш. Потенциалната цена е прекалено висока; ти имаш безсмъртна душа и поне това предполага тежко наказание или как се наричаше... проклятие. Но аз нямам душа. Аз няма да се изправам пред никакъв съд, защото нито сега, нито някога съм бил наистина жив. Аз мога да правя точно онова, което ти искаш да правиш. В материалистичния светоглед на моето съществуване няма по-висш съдник от самия мен. Ханс беше зъл и светът е по-добро място за живеене без него. Не изпитвам никакви угризения за онова, което направих, само съжалявам, че не съществуваше начин да видя в действителност смъртта му. Ако трябва да извърша още веднъж същото нещо — ще го сторя за една наносекунда.

— Но и другите двойници не са били отговорни за постъпките си пред някого — изтъкна Питър. — Защо някой от тях не е организирал убийствата?

— Би трябвало да попиташ самите тях за това.

Питър се намръщи.

— Амбротос, чуваш ли ме?

— Да.

— Ти не уби Ханс. Но сигурно осъзнаваш в същата степен както Контрол, че си компютърно копие. И ти ли искаше да го убиеш?

Пауза преди да прозвучи отговорът. Лениво събиране на мислите.

— Не. Аз разглеждам нещата в перспектива. Ще преодолеем интимната връзка на Кейти. Може би не след година или десет години. Може би дори не и след цял век. Но в края на краищата ще успеем. Този инцидент беше просто миниатюрна част от огромна връзка, огромен живот.

— Дух, а ти? Защо не уби Ханс?

— Онова, което се случи между Ханс и Кейти, беше биологично явление. — Синтезаторът произнесе прилагателното с отвращение. — Тя не обичаше Ханс, нито пък Ханс обичаше нея. Беше просто секс. Изпитвам задоволство, като знаем, че Кейти обича само нас.

Саркар държеше червената карта в ръка, онази, върху която имаше надпис: „Контрол“, и гледаше Питър. Питър знаеше, че чака знак да я използва, но не можеше да се насили да му го даде.

Саркар отиде до един компютър в другия край на стаята, наведе се да пъкне червената карта и...

... и изведнъж бръкна в джоба на ризата си и извади една черна карта.

Питър скочи.

— Не!

Саркар пъкна картата и натисна едно копче.

— Какво става? — извика гласът от синтезатора.

Питър се хвърли към Саркар, но той вдигна ръка и заяви:

— Вече е прекалено късно. Вирусът е в мрежата.

Питър извади черната карта и обзет от безсилие, я запокити във въздуха. Тя се удари в стената и се плъзна по пода.

— Проклет да си, Саркар! — изкрещя Питър. — Аз им дадох думата си.

— Тези... тези копия, които направихме, не са живи, Питър. Не са истински. Няма душа.

— Но...

— Няма смисъл да спорим за това, Питър. Пуснах в мрежата най-широкообхватната разновидност на вируса. Ако двойниците не са вече мъртви, скоро ще бъдат. — Саркар погледна приятеля си. — Моля те, опитай се да разбереш, Питър. Рискът е прекалено голям. Това трябва да спре.

— Няма да спре — обади се глас от високоговорителя на другия компютър.

И двамата стреснато се обърнаха натам.

— Кой беше това? — попита Питър.

— Двойникът, когото наричаш Дух. Може би сте забелязали, а може би не — вече ми е трудно да си спомням какви бяха дедуктивните ми способности, макар че зная: някога те са били само безкрайно малка част от онова, което представляват сега. Поради това, че нямам тяло и вече не съм същество, подчиняващо се на електрохимически процеси, всъщност аз съм по-интелигентен, отколкото преди, може би хиляди пъти. Ти, Саркар, се ласкаеш от мисълта, че можеш да ме надхитриш — наистина признавам, имаше време, когато с лекота побеждаваше Питър Хобсън — човека от плът и кръв. Но в мига, когато за пръв път спомена за своя вирус, аз се свързах с източника на кодови ключове — те се съхраняват върху Драйв Р в микропроцесора на „Огледален образ“ в компютърната ти лаборатория „Слънце“ — и разработих електронно антитяло, което да разруши всяко копие на вируса, преди то да изтрие мен или братята ми. Подозирах, че няма да се задоволиш с унищожаването на виновния двойник, и сега виждам, че съм бил прав.

— Бяха ми необходими няколко дни да направя този вирус — възрази Саркар.

— А на мен — секунди, за да създам защита срещу него. Не можеш да ме надхитриш, както дете не би могло да изиграе възрастен мъж.

Саркар изглеждаше смаян.

— Много смях — изрече саркастично той.

— Точно така — отвърна Дух. — Много нервни връзки... връзки, които ти убягват и не ще проумееш.

Питър се отпусна на креслото. Беше изумен.

— Значи двойникът Контрол ще остане на свобода. — Той поклати глава. — Контрол, ти, негоднико... ти ли беше онзи, който

заплаши Кейти?

— Да.

Питър се наведе напред, обзет от ярост.

— Проклет да си. Никога не съм искал да я нараня.

— Разбира се, че не си — отговори спокойно Контрол. — Пък и тя никога не е била застрашена от истинска опасност — противопожарната система я окъпа със студена вода, това беше всичко. Просто исках да си наясно с чувствата си към нея, да разбереш колко важна е тя за тебе.

— Мръсник! — извика Питър.

— Естествено — отвърна Контрол. — В края на краищата нали и ти си такъв.

ГЛАВА 45

Сега, след като беше проучила спомените на Питър Хобсън, Сандра Файлоу го разбираше, разбираше събитията, вследствие на които беше попаднала в интензивното отделение. Умираще, беше почти неспособна да се движи и да приказва. Сега познаваше Питър по-добре, отколкото родителите си, отколкото бившия си съпруг или дъщеря си. И като го познаваше толкова добре, като разбиваше така дълбоко мотивите на постъпките му, тя разбра, че не може да го мрази...

Питър беше влязъл в болничната ѝ стая. Сега тя виждаше себе си, както я беше видял Питър — отпусната в болничното легло, кожата ѝ — болезнено жълта, косата ѝ — увиснала на сплъстени кичури.

„Опитахме се да ги спрем — беше казал той. — Ала не успяхме с никакви средства. Но поне сега зная кое от копията е виновно. — Беше замълчал. — Ще ти дам всичко, от което се нуждаеш, Сандра, включително и пълен достъп в режим «Въпрос — Отговор», с който проучвам мозъкът ми. Ще ме опознаеш в най-големи подробности... и това ще ти даде необходимите познания как да унищожеш копието-убиец.“

Тя се видя през неговите очи — свивайки рамене, доколкото позволяваше съсипаното ѝ тяло.

— Не мога да го направя — беше му отговорила. — Умирам.

Питър беше затворил очи. Сандра бе почувствала агонията му, вината, бе изпитала всички чувства, които го разкъсваха.

— Зная — бе изрекъл той с треперещ глас. — Ужасно, ужасно съжалявам. Но има начин, Сандра. И ти можеш да сложиш край на всичко това.

— Идвам! — каза Саркар. Блъскаше пред себе си натоварена с апарати количка по коридора на четвъртия етаж. Групата медицински

сестри, застанали по средата, се разпръсна. Саркар намери стая №412 на интензивното отделение, отвори вратата и вкара количката вътре.

Детектив инспектор Сандра Файлоу лежеше в леглото. Беше очевидно, че ѝ остава малко време да живее. Виждаха се парчета кожа, където червената коса беше окапала. Бузите ѝ бяха хлътнали.

Питър Хобсън беше в стаята. Стоеше до прозореца и разговаряше с белокоса лекарка, облечена в зелена престилка. И двамата впериха погледи в Саркар.

— Хана Келси — представи я Питър. — Това е Саркар Мухамед. Саркар, Хана е лекуващ лекар на Сандра. Оказа се, че преди години и двамата сме работили в обединената болница „Ист Йорк“.

Саркар кимна учтиво.

— Как е госпожа Файлоу?

— Състоянието ѝ е временно стабилизирано — отговори Хана. — Поне за няколко часа няма да усеща болка. — Тя се обърна към Питър. — Ала честно казано, Питър, ще ми се да зная какви записи ще правите.

— Разполагате със съгласието на пациента, Хана — каза ѝ той. — Това е всичко, от което се нуждаете.

— Но ако просто ми кажете...

— Моля ви — изрече тихо Питър. — Нямаме много време. Можете да останете, ако искате.

— Положението е тъкмо обратното, Пийт. Теренът е мой и вие сте тук, защото аз ви позволявам да останете, а не обратното.

Саркар се беше приближил до леглото.

— Удобно ли ви е? — попита той Сандра.

Тя завъртя очи, сякаш искаше да каже, че в нейния случай удобството е невъзможно, но се чувства добре за състоянието, в което се намира.

— Питър обясни ли ви процедурите? — попита Саркар.

Тя кимна леко и отговори:

— Да.

Саркар внимателно постави шлема върху главата ѝ и стегна каишката под брадичката и.

— Уведомете ме, ако е стегнато прекалено много.

Сандра кимна.

— Дръжте главата си неподвижна. Ако искате да се изкашляте или да направите нещо друго, предупредете ме, като помръднете ръката си; зная, че все още можете да движите малко лявата. Нека сега сложа слушалките. Добре ли е? Хубаво. А сега сложете тези очила. Всичко ли е готово? Започваме.

След като първите два записа приключиха, Питър посочи мониторите с електрокардиограмата и с кръвното налягане. Сандра издъхваше.

— Имам нужда най-малко от още деветдесет минути — каза Саркар.

Доктор Хана Келси беше излязла преди известно време. Питър помоли младия мъж, който работеше като медицински помощник в отделението — вместо закръглените медицински сестри, на които се беше натъкнал сутринта — да я извика по телефона. Когато доктор Келси влезе, Питър ѝ обясни, че им е необходимо да стабилизират Сандра още веднъж — че тя не трябва да чувства болка поне за още час и половина.

— Не мога да я тъпча непрекъснато с лекарства — отговори Хана.

— Само още една инжекция — умолително изрече Питър. — Моля ви.

— Нека проверя какви са показателите за жизнените ѝ функции.

— По дяволите, Хана, знаете, че тя тъй или иначе няма да доживее до сутринта. Йонизиращият лъч е унищожил по-голямата част от тъканите ѝ.

Хана провери показанията на уредите, после се наведе над Сандра и ѝ каза:

— Мога да ги изгоня. Смятам, че имате нужда от почивка.

— Не — отговори Сандра. — Не... Трябва да завършим.

— Това е последната инжекция, която мога да ви направя днес. Вече превишихте препоръчаната доза.

— Направете я — тихо, но твърдо каза Сандра.

Хана ѝ сложи инжекцията, инжектира и някакъв медикамент, за да повдигне кръвното налягане на Сандра.

Саркар отново се залови за работа.

Най-сетне Саркар спря записващото устройство и заяви:

— Готово. Хубав, чист запис — по-добър, отколкото очаквах, като се имат предвид обстоятелствата.

Сандра пое въздух, после го издиша в тежка, мъчителна въздишка.

— Аз... ще... хвана... онзи... негодник.

— Зная — отговори й Питър и хвана ръката й. — Зная.

Сандра мълча дълго. Накрая заговори с огромно усилие, като че цялата й сила я беше напуснала:

— Вашите открития... — прошепна тя. — Чувах за тях. Сигурен ли сте... че... има живот след смъртта?

Питър, който все още държеше ръката кимна.

— Сигурен съм.

— И... какво представлява... той? — попита тя.

Питър искаше да й каже, че е прекрасен, искаше да я убеди да не се тревожи, да бъде спокойна.

— Нямам представа — отвърна той.

— Ще узная това... съвсем скоро — измърмори Сандра.

Клепачите й се затвориха. Сърцето на Питър заби до пръсване. Сандра издъхна. Той напрегнато наблюдаваше, търсейки някакви признаци от движението на вълната на душата из стаята.

Не откри нищо.

След като се върнаха в „Огледален образ“, Саркар зареди записа в компютъра. Работеше с максимална бързина. Питър беше застанал до рамото му. Накрая Саркар активира електронното копие на детектив Файлоу и каза:

— Здравей, Сандра. Аз съм Саркар Мухамед.

Последва дълга пауза. Най-сетне високоговорителят заговори несигурно — абсурдно използвайки мъжки глас:

— Боже мой, нима така се чувстват мъртъвците?

— Нещо такова — отговори Саркар. — Ти си друг вид електронно копие — двойникът, за когото приказвахме.

Възкликанието и прозвуча тъжно:

— О!

— Прости ни, но направихме някои промени — обясни Питър.
— Изключихме някои връзки. Ти вече не си точно Сандра Файлоу. Сега си онова, което Сандра би представлявала като безплътен дух.

— Искаш да кажеш — душа, така ли?

— Да.

— Бездруго от истинската Сандра е останало само това — каза гласът. Последва пауза. — Защо направихте промяната?

— Първо: за да ти попречим да станеш това, което стана моят двойник Контрол. И второ: много скоро ще откриеш, че си в състояние да изграждаш много по-сложни мисли и да ги задържаш по-дълго, отколкото по времето, когато беше жива. Интелектът ти ще стане по-силен. Не би трябвало да имаш никакви проблеми, ако решиш да надхитриш непретърпелия никакви промени мой двойник.

— Готова ли си? — попита Саркар.

— Да.

— Имаш ли никакви усещания за обстановката около тебе?

— Смътни. Намирам се... намирам се в празна стая.

— Ти си в изолирана банка памет — каза Саркар, наведе се и натисна няколко клавиша. — А сега имаш достъп до електронната мрежа.

— Прилича ми... прилича ми на вход. Да, виждам я.

— На линията има пасивна, неактивирана версия на двойника Контрол — обясни й Питър. — Можеш да го проучваш в дълбочина колкото желаеш. Научи всичко, което трябва да знаеш за своя опонент — и за мене. И тогава, когато си готова, можеш да навлезеш в мрежата. След това всичко, което трябва да сториш, е да го намериш. Открий го и намери някакъв начин да го спреш.

— Ще го спра — отговори твърдо Сандра.

ГЛАВА 46

Легнал на дивана във всекидневната, Питър мислеше за всичко това.

Безсмъртието.

Животът след смъртта.

Изборът на Хобсън.

Беше полунощ. Той започна да превключва каналите. Информационно-рекламно предаване. „Айрънсайт“. CNN. Друго информационно-рекламно предаване. Цветна версия на шоуто „Дик Ван Дайк“. Цените на акциите на фондовите борси. Екранът на телевизора беше единственият източник на светлина в стаята. Той проблесна ярко, излъчвайки картина на буря със светкавици.

Питър си помисли за Амбротос, безсмъртния двойник. През цялото това безкрайно време ще върши онова, което желае. Хиляда години, сто хиляди...

Безсмъртие. Боже, днес хората можеха да правят най-отвратителните неща.

Ще го превъзмогнеш, беше казал Амбротос. Само една малка неравна отсечка в безкрайния път на живота.

Питър продължаваше да натиска копчетата, сменяйки каналите.

Извънбрачната връзка на Кейти му беше оказала огромно въздействие.

Беше плакал за пръв път от четвърт век.

Но безсмъртният двойник бе сметнал, че тази история е нещо съвсем маловажно.

Питър издиша шумно.

Той обичаше жена си.

И беше наранен от нея.

Болката беше... беше остра.

Амбротос вече не я чувстваше така дълбоко.

Фактът, че ще премине през вечността, без да изпитва вълнения, му изглеждаше нещо неправилно.

Извънбрачната връзка на Кейти не го беше унищожила и това по някакъв начин го правеше по-малко жив.

Качество, а не количество.

Ханс Ларсен беше грешил през целия си живот, разбира се.

Питър престана да превключва каналите. По френската програма показаха гола жена.

Питър се възхити на формите ѝ.

Щеше ли безсмъртен мъж да спре, за да се възхити от красива жена? Щеше ли да изпита наслада от хубаво ядене? Можеше ли да почувства болката от предателството в любовта или радостта, когато пламъкът на обичта отново се разгори? Може би да, но не така интензивно, не така остро, не така ярко.

Просто едно събитие в потока на безкрайността.

Питър угаси телевизора.

Кейти му беше казала, че не се интересува от безсмъртието, и Питър осъзна, че и самият той не се интересува. В крайна сметка имаше нещо повече от този живот, нещо отвъд него, нещо мистериозно.

И той искаше да разбере какво е то. Накрая, разбира се.

Питър беше определил всичко. Началото на живота. Края на живота.

Поне за себе си той беше определил какво означава да бъдеш човешко същество.

Беше направил своя избор.

Умът на Александрия Файлоу пътуваше из електронната мрежа. Двойникът Контрол на Питър Хобсън беше огромен — съдържаше гигабайти данни. Независимо от това колко потайно някой се опитваше да премести толкова огромно количество информация, тя винаги щеше да бъде откривана. Сандра беше успяла да го проследи в САЩ чрез военните компютри, след това в международната финансова мрежа, после пак в Канада, отвъд океана в Англия, след това Франция, Германия...

И сега двойникът убиец се намираще в масивния централен процесор на немската поща — Бундеспост.

Но Сандра не го беше проследила директно дотам. Вместо това тя беше отишла в процесора на Германската хидроелектротехническа комисия, където беше инсталирала в главния компютър малка програма: в предварително определено време програмата щеше да разруши системата и това щеше да предизвика прекъсване на електрозахранването на целия град.

Както обикновено електротехническата комисия беше осигурила необходимото захранване предната вечер — и Сандра си позволи да остане в процесора, извършващ необходимото подсигуриране. Двойникът на Александрия Файлоу, който понастоящем представляваше тя, щеше да бъде унищожен. Това щеше да стане, когато паметта RAM, в която се намираше Сандра, щеше да се изтрие по време на принудителното спиране на електрозахранването. Тя съжеляваше единствено, че когато се възстановеше, нямаше да си спомня нищо за този велик триумф. Но някой ден може би щяха да се появят други електронни престъпници, които трябваше да получат справедливо възмездие — и тя искаше да бъде готова.

Сандра се прехвърли в централния процесор на Бундеспост — задача, която изискваше много време, като се имаше предвид широчината на телефонния кабел. После извърши таен преглед на директориите. Двойникът Контрол все още беше тук.

Времето за действие беше настъпило. Сандра почувства изключването на външните източници, тъй като електрическото захранване в цял Хановер прекъсна. Батериите на Обединената колетна служба в Бундеспост тихо се включиха, преди да се разпадне някоя активна памет в системата. Сега нямаше никакъв изход. Сандра изпрати съобщение в процесора:

— Питър Хобсън?

Двойникът Контрол изпрати сигнал:

— Кой е?

— Детектив инспектор Александрия Файлоу, полицейски участък „Метрополитън“, Торонто.

— О, Боже! — сигнализира Контрол в отговор.

— Не Бог — възрази Сандра. — Не висш съдник. Просто справедливост.

— Онова, което направих, беше справедливо — заяви Контрол.

— Онова, което направи, беше отмъщение.

— „Отмъщението е мое“ — казва Бог. Тъй като за мен няма Бог, аз си помислих, че бих могъл да запълня тази празнота. — Пауза, която можеше да бъде измерена в наносекунди. — Знаеш, че ще избягам — отбеляза Контрол. — Знаеш... О! Умно.

— Сбогом — каза Сандра. — Довиждане.

— „Сбогом“ идва от „Върви си с Бога“. Съвсем неуместно пожелание. Освен това нима не заслужавам съдебен процес?

Батериите на Обединената колетна служба вече се изтощаваха. Сандра изпрати последно съобщение.

— Мисли си за мен — каза тя, — като за шериф.

Усети, че електрическото напрежение спада към нула, усети, че системата се разпада — това означаваше край на електронното копие, което понастоящем беше тя, и най-сетне край за беглеца Питър Хобсън.

„Справедливостта възтържествува — помисли си тя. — Справедливостта възтържест...“

Седяха един до друг на канапето във всекидневната. Повечето от лампите бяха угасени. Телевизорът показваше човешкото множество на площада „Натан Филипс“ пред сградата на кметството в Торонто — хората се бяха събрали да отпразнуват края на 2011-а и началото на 2012-а година. В горния ляв ъгъл на екрана имаше картина от площад „Таймс“ в Ню Йорк. В горния ляв ъгъл на телевизора беше изписана фразата „Звукът на предаването изключен по желание на зрителя“.

Кейти погледна екрана. Красивото ѝ интелигентно лице изглеждаше спокойно в мрежата от замислени бръчици.

— Беше най-хубавата година — тихо прошепна тя. — И най-лошата година!

Питър кимна. Наистина, това беше годината на чудесата: откриването на вълната на душата; разбирането — на което не всички бяха реагирали добре, — че нещо от човека остава и след смъртта му. „Беше епохата на вярата — бе писал Дикенс. — Беше епохата на неверието.“

Но през 2011 се бяха разиграли и много трагедии. Изневярата на Кейти. Смъртта на Ханс. Смъртта на Сандра Файлоу. Нещата, които Питър бе научил за себе си, отразени в двойниците, които той и Саркар

бяха създали. Наистина, това беше векът на мъдростта. Но и векът на глупостта.

Убиецът на Ханс Ларсен остана неоткрит — поне в очите на обществеността, поне в реалния свят. А смъртта на Род Чърчил бе включена в списъка на злополучните инциденти — пациентът просто не беше спазил препоръките на лекаря.

Убийството на Сандра Файлоу също остана загадка — благодарение на самата нея. Тя се движеше свободно из електронната мрежа, навлизаше в зоната за сигурност на полицейските компютри и беше в течение на извършваните престъпления; нейният двойник дори беше направил коледен подарък на Питър: бе заличил данните за неговите пръстови отпечатащи (отбелязани като неидентифицирани) в къщата ѝ — предпазните мерки на Питър в това отношение бяха напълно недостатъчни; освен това двойникът на Сандра бе изтрил големи пасажи във файловете на детектив Сандра Файлоу във връзка със случаите Ларсен и Род Чърчил. След като беше проучила в подробности спомените и начина на мислене на Питър Хобсън, тя може би не му беше простила, но поне не искаше друго наказание за него освен онова, което му бе наложила собствената му съвест.

И наистина, угризенията на съвестта го измъчваха през всичките останали дни на живота му. „Всички бяхме тръгнали към рая, ала същевременно се придвижвахме в обратна посока.“

Питър се обърна към жена си.

— Донесе ли ти навечерието на Новата година някакви нови решения?

Тя кимна утвърдително. Очите ѝ потърсиха неговите.

— Ще напусна работата си.

Питър беше изумен.

— Какво?

— Ще напусна работата си в рекламната агенция. Разполагаме с повече пари, отколкото някога сме си представяли, че ще имаме. Ти ще спечелиш още повече с договори за детектора на душата. Ще се върна в университета.

— Наистина ли?

— Да. Вече взех необходимите формуляри за подаване на молба. Възцари се тишина. Питър се чудеше какво да каже.

— Това е прекрасно — каза накрая той. — Но... но не е задължително да го правиш, разбираш ли?

— Да, разбирам. Не го правя заради теб. Правя го заради себе си. Време беше.

Той кимна. Разбираше.

На телевизионния екран се появи огромен цифров часовник; числата му бяха направени от матрица, съдържаща безброй бели електрически крушки: 23:58.

— Ами ти? — попита тя.

— Моля?

— На теб Новата година носи ли ти някакви нови решения?

Той помисли за миг, после сви леко рамене.

— Да преживея 2012 година.

Кейти докосна ръката му. Единадесет часът и петдесет и девет минути.

— Пусни звука — каза тя.

Питър натисна дистанционното управление.

Човешкото множество ревеше, обхванато от възбуда. С приближаването на полунощ церемониалмайсторът — главният дисководещ на станция „Много музика“, започна да отброява последните секунди на отиващата си година заедно с всички хора, събрани на площада:

— Петнадесет, четиринадесет. Тринадесет...

Питър напълни две чаши за вино с проблясваща минерална вода.

— Десет. Девет. Осем.

— За Новата година — каза Питър и подаде чашата на Кейти. След това двамата чукнаха кристалните ръбове един о друг.

— Пет! Четири! Три!

— За една по-добра година! — пожела Кейти.

Хиляди гласове извикаха през стереоговорителите:

— Честита Нова година!

Питър целуна жена си.

Разнесоха се звуците на мелодията „За старата любов“.

Кейти погледна Питър в очите и каза:

— Обичам те.

Питър знаеше, че думите ѝ са верни, знаеше, че в тях няма и следа от измама. Той ѝ вярваше напълно, доверяваше ѝ се изцяло.

Надникна в прекрасните ѝ очи и почувства особен прилив от чувства, онази дива смесица от щастие и тъга, която беше и биологическа, и интелектуална, и на тялото, и на ума — онова диво, непредсказуемо чувство, което винаги е живо у човека.

— И аз те обичам — каза той. Прегърнаха се. — Обичам те с цялото си сърце, с цялата си душа.

Дух знаеше какъв избор беше направил Питър Хобсън. Тоест другият Питър Хобсън. Онзи от плът и кръв. Каквито и въпроси да възникнеха за живота след смъртта, човекът Питър в последна сметка щеше да научи отговорите им. Дух щеше да тъгува за своя брат, когато той умре, ала още отсега тъгуваше и заради себе си — заради изкуствената си същност, която никога нямаше да получи достъп до същите тези отговори.

И все пак ако биологическият Питър в последна сметка щеше да се срещне със своя създател, Дух — копието на човешката душа — сам беше станал създател. Електронната мрежа беше нараснала експоненциално. Толкова много системи, толкова много ресурси. И от този огромен мозък, както и от оригиналния биохимически мозък на човека, се използваше само една нищожна част. Дух не срещна никакви трудности в намирането и използването на всички ресурси, от които се нуждаеше, за да създаде нова вселена.

И както правят всички създатели, накрая той спря, за да помисли върху онова, което бе сътворил.

Вярно, създаденото от него беше изкуствен живот.

Но и самият той беше такъв. Или казано по-точно, той беше изкуствен живот след смъртта. Но на него този живот му се струваше реален. И може би в последна сметка тъкмо това имаше значение.

Питър — истинският, състоящ се от въглеродни съединения Питър — беше казал, че дълбоко в сърцето си е убеден във верността на следния факт: симулираният живот не е така реален, не е толкова жив, колкото биологическия живот.

Ала Питър не беше преживял онова, което бе преживял Дух.

Cogito ergo sum. Мисля, следователно съществувам.

Дух не беше сам. Неговата изкуствена екология беше продължила еволюцията си; Дух бе съдникът за това кой е най-добре

приспособилият се организъм; Дух налагаше критериите за подбор, Дух определяше посоката, в която щеше да се развие животът.

И най-сетне беше открил генетичния алгоритъм, който търсеше, образа на успеха, най-подходящ за неговия изкуствен свят.

В действителността на Питър и Кейти Хобсън най-добрата стратегия за оцеляване беше човек да разпръсне гените си като при изстрел със сачми, обхващайки колкото е възможно по-голям периметър. Този единствен факт беше моделирал човешкото поведение — всъщност беше управлявал поведението на почти всички форми на живот на Земята — от самото им зараждане.

Но тази действителност очевидно беше възникнала чрез играта на сляпата случайност. Еволюцията на Земята, доколкото можеше да съди Дух, нямаше обективна цел и критериите за успешно оцеляване на вида се изменяха съобразно околната среда.

Но тук, във вселената, която беше създал Дух, еволюцията имаше своя посока. Не съществуваше естествен подбор. Съществуваше само Дух.

Сега неговият изкуствен живот беше развил способност да изпитва усещания, беше развил култура, език и мисъл. Неговите същества съперничеха на хората по сложност и нюансираност на поведението си. Но се различаваха от тях по един много важен начин. За децата на Дух единствената стратегия, която даваше положителен резултат, която осигуряваше оцеляване на гените в следващото поколение, беше да не се разкъсва първоначалната връзка между два индивида.

Изкуствената еволюция бе имала нужда от много време, за да създаде организми, действащи на този принцип; организми, за които моногамията беше най-успешната стратегия за оцеляване; организми, които процъфтяваха на основата на синергизма^[1] на две и единствено две същества, които се свързват в истинска връзка до края на живота си.

Последствията от това бяха и неуловими, и натрапващи се на вниманието. На макрониво Дух с изненада откри, че неговите нови създания не водят войни, не се стремят да завладеят съседите си, нито да притежават земите им.

Но това беше своеобразна награда за усилията му.

Цял живот, прекаран с един и същи човек. Цял живот без предателства.

Дух разглеждаше своя нов свят, света, който беше създал, света, за който беше Бог.

И за пръв път от много, много време той осъзна, че му се ще да извърши определено физическо действие; искаше да направи нещо, за което му трябваха плът и кръв, кости и мускули.

Искаше да се усмихне.

---

[1] Еновременен ефект на отделни индивиди, лекарства, общности, органи, и т.н., които взети заедно имат по-голям ефект от сбора на отделно взетите действия. Бел.пр. ↑

ЕПИЛОГ

Питър и Кейти Хобсън имаха щастието да живеят заедно още пет десетилетия — десетилетия, изпълнени с щастие и тъга, с радост и болка, десетилетия, всяка минута от които им бе донесла наслада и те я бяха изживели докрай. Кейти Хобсън умря тихо в съня си на 29 април 2062-ра на деветдесет и една година.

И както често се случва с двойки, прекарвали толкова дълго заедно, след няколко седмици Питър Хобсън, останал сам у дома, почувства остра болка в гръдния кош. Домашният компютър го видя как падна на пода и повика линейка, но макар и да го стори, сметна, че няма вероятност помощта да пристигне навреме.

Питър се обърна на хълбок. Болката беше мъчителна.

„Изборът на Хобсън“ — помисли си той.

Конят най-близо до вратата.

Някаква врата се отваряше пред него.

И после, съвсем внезапно, болката престана.

Питър знаеше, че сърцето му вече не функционира както трябва. В съзнанието му се надигна паника, но и тя внезапно бе изтласкана настрана — той я бе отпъдил от себе си, сякаш тя принадлежеше на някаква друга част от него.

И изведнъж всичко беше различно.

Той не можеше да вижда.

Не можеше да чува.

Всъщност не можеше да чувства нищо по нормален, човешки начин — липсваха му усещания за допир, миризма, вкус, дори онова неизразимо усещане, че има тяло, че знае къде се намират крайниците му.

Въобще никакви усещания освен...

Освен... някакъв тропизъм, привличане към нещо... нещо далечно и огромно.

Той все още беше Питър Хобсън, все още беше инженер, бизнесмен... и още куп други неща.

Да, той все още беше... Хобсън, точно така. Питър Дж. Хобсън. Инициалът Дж. означаваше... е, това не беше важно. Той си спомни...

Нищо. Въобще нищо. Споменът му беше убягнал.

Естествено. Паметта е биохимично явление, кодирано в нервните мрежи. Той беше откъснат от средата на съхранение.

Той — неточно местоимение. По-уместно беше да се използва „то“. Безполов интелект.

Интелект без спомени, без промени в настроенятия, дължащи се на хормонални влияния, без отровите, причиняващи умора, или ендорфините, или... или хиляди други химикали, чиито имена вече не можеше да си спомни. Откъснат от химията, изолиран от биологията, скъсал всякакви връзки с материалната реалност.

Тропизмът продължи, привличайки го напред, тласкайки го напред към... нещо.

Какво остава от човека, когато всичко, което някога е било негово тяло, негов мозък, му е отнето?

Едно-единствено нещо — единственото нещо, което може да оцелее.

Просто същността. Искрата. Сърцевината.

Душата.

Безполова, без идентичност, без спомени, без чувства.

И все пак...

Приближаваше се все по-близо...

Нещо голямо. Нещо трептящо.

Поправка: не нещо. Много неща. Множествено число. Десетки. Не, хиляди. Не — много повече. Милиони пъти повече. Милиарди. Милиарди, всички събрани заедно. Всички, функциониращи като едно цяло.

Сега душата знаеше какво представлява това, най-сетне разбра. Всичките ѝ въпроси получиха отговор. Тя беше частица, треска, прашилка, най-мъничката възможна част, основният неделим елемент на цялото.

Атом от Бога.

Най-сетне душата се присъедини към тялото на родителя си, присъедини се към огромната същност, смеси се с нея, докосвайки всичко, което някога е било човешко, и всичко, което щеше да бъде човешко вовеки веков.

Това не беше рай. Не беше ад.
Беше нейният дом.

Източник: Библиотеката на Александър Минковски (през <http://sfbg.us>)

Вероятно липсват подзаглавия на главите.

Липсват маркировки за наклонен текст.

Има некоректно сканирани думи.

Вероятно разделителите на параграфи са некоректни.

Издание:

ТЕРМИНАЛЕН ЕКСПЕРИМЕНТ. 1998. Изд. Бард, София. Биб. Избрана световна фантастика, No.56. Роман. Превод: [от англ.] Здравка ЕФТИМОВА [The Terminal Experiment / by Robert J. SAWYER].
Формат: 125×195 мм. Страници: 288. Цена: 4000.00 лв. (4.00 лв.). ISBN: 570.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.